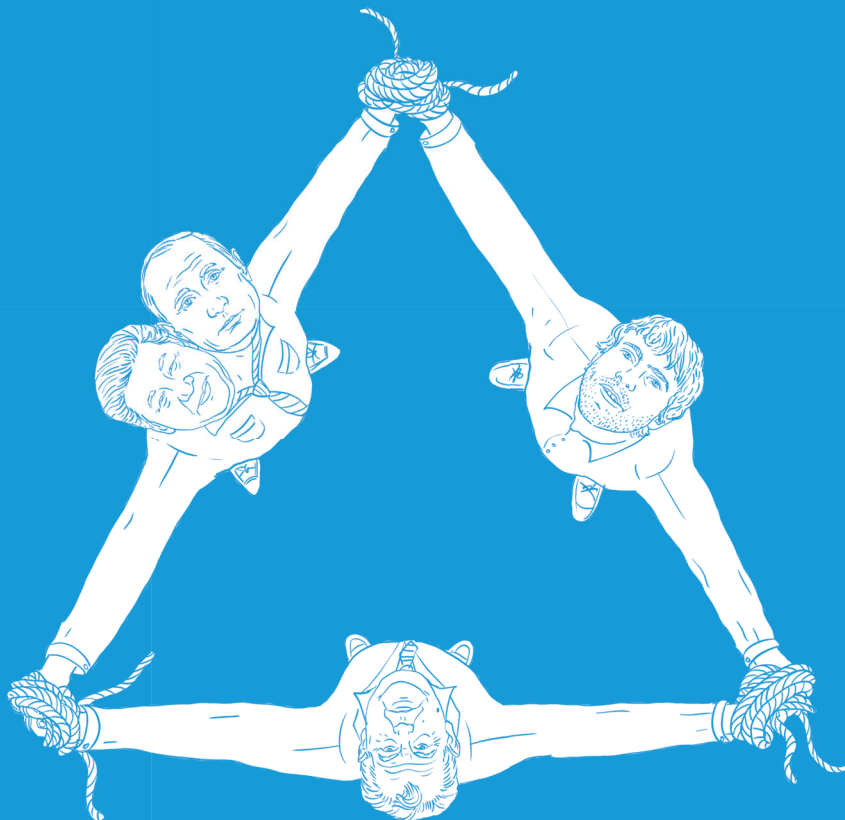

ONDŘEJ
ZÁVODSKÝ

× PROTI
KORUPCI
NADAČNÍ FOND

Výstup na vrchol korupce

Od obálek k národní prostituci

Prázdninové čtení

NADAČNÍHO FONDU PROTI KORUPCI

2020

Výstup na vrchol korupce

Od obálek k národní prostituci

ONDŘEJ ZÁVODSKÝ

Nadační fond proti korupci

Text knihy je dílem autora a vyjadřuje jeho názory a myšlenky. Nakladatelství neodpovídá za pravdivost údajů v publikaci obsažených a obsah publikace nemusí korespondovat s jeho ideologií.

VÝSTUP NA VRCHOL KORUPCE
Od obálek k národní prostituci
Ondřej Závodský

Copyright © Ondřej Závodský, 2020

All rights reserved

ISBN 978-80-242-6787-6

Obsah

1. Korupční rakovina v mozku	7
1.1 Léčba rakoviny v měnící se situaci	7
1.2 Země jako prostitut	8
1.3 Oligarchové a prostitutky	9
2. Historie korupčních nástrojů	12
2.1 Rozkrádačky	12
2.2 Doba obálková a kufříková	15
2.3 Stranické kasičky	19
2.4 Kmotrokracie	24
2.5 Inhouseové řešení korupce	27
3. Nástroje: od populismu k centralizovanému vyžírání	32
3.1 Populismus	32
3.2 Demagogie	38
3.3 Xenofobie jako pilíř protievropských snah	43
3.4 Ferdismus mravenismus	45
3.5 Od berlusconismu k ekonomickému vyžírání	50
4. Oligarchové, velmoci a prostitutky	54
4.1 Oligarchové	54
4.2 Velmoci	59
4.3 Prostituté	67
4.4 Oligoprostitut	74
4.5 Drápalové a paraziti	77
4.6 Symbióza	81
5. Vlivy velmocí – souvislosti	88
5.1 Rusko	88
5.1.1 Cíle a symboly	88
5.1.2 Nikdy nepoznaná demokracie	91
5.1.3 Korupční škrtič na ruském těle	94
5.1.4 Vraždní po celém světě	97

5.2 Čína.....	104
5.2.1 Cíle prosazovaných ekonomických zájmů.....	104
5.2.2 Obrazy ze života komunistické Číny.....	106
5.2.3 Systém vlády, ekonomika, sociální „vymoženosti“	112
6. Souhrn trendů a další vývoj.....	119
6.1 Kvůli spravedlnosti k orbánizaci	119
6.2 Štěpení jádrem.....	123
6.3 Rozdělení společnosti	126
6.4 Najde se lídr?.....	130
6.5 Kellner s vlastní hláskou troubou.....	133
7. Jak z toho ven	137
7.1 Demužikace	137
7.2 Narovnání pokroucených systémů.....	140
7.3 Obchodní válka	151
7.4 Generování osobností	154
7.5 Moderní historie a symboly k osvěžení paměti.....	157
7.6 Výzva.....	160

O autorovi

1. Korupční rakovina v mozku

1.1 Léčba rakoviny v měnící se situaci

Nadační fond proti korupci, jak již samotný název vypovídá, má v popisu svých pracovních činností vedení střetu se všemi projevy zhoubného nádoru v těle právního demokratického státu, kterému se říká „korupce“. Jeho posláním v době založení, tedy počátkem roku 2011, bylo odhalování a veřejné usvědčování lumpů kmotr-korupčníké éry. Rakovina, jež tělo naší země v posledních několika letech sužuje, ovšem změnila své projevy. Proto i činnost NFPK doznala zásadní změny.

Protikriminální aktivity Fondu se dříve zaměřovaly na odhalování konkrétních finančních transferů z jedné osoby na druhou, na výměny typu, kdy osoba B obvykle zneužila svého postavení ve veřejné správě a přihrála určitou lukrativní věc nebo službu osobě A. Řečeno onkologickou terminologií, dříve bylo možné lokalizovat danou zhoubnou aktivitu a její projevy zdokumentovat tak, aby bylo možné nasadit odpovídající léčbu k její eliminaci. Výhodou této etapy postrevolučního vývoje bylo, že tělo mělo tendenci v boji proti chorobě spolupracovat a na eliminaci nádoru se podílelo. Jenomže nemoc nyní zachvátila centrální nervový systém a využívá jednotlivých tělesných projevů těla ke své vlastní obraně. Jakákoliv dokumentace dílčích součástí korupčního systému již nepřináší kýžený efekt. Tělo si systematicky škodí dál a od svých jednotlivých projevů se může dočasně distancovat.

Boj proti novému nepříteli proto nemůže být veden pouze poukazováním na lokální projevy choroby, ale využitím stále fungujících orgánů těla a dalších nezasazených částí k vypuzení choroby z mozku. Druhou možností je upozorňovat vnější prostředí na neobvyklé chování nakaženého pacienta a starat se o to, aby si více

neubližoval, například zabránit mu v hlubším sestupu na společenském žebříčku. Jinými slovy, Fond změnil svou činnost a upozorňuje nyní na kauzy v celostátním měřítku, které jsou projevem popsaneého zasažení celého státu jako komplexního organismu. Tato kniha shrnuje nejnovější vývoj v naší zemi a naznačuje, jak ze stávající situace vyjít ven. Hned na počátku musím upozornit, že léčba nebude jednoduchá ani krátká. Součástí dlouhodobé terapie musí být nejen vystrnadění rakoviny z mozku, a ochrana dosud nezasažených částí těla, ale hlavně posilování imunity, aby tělo vůbec mohlo řádění nemoci přežít.

1.2 Země jako prostitut

Co se korupce týče, předchozí etapy postrevolučního vývoje byly charakterizovány nejrůznějšími pokusy, jak co nejvíce získat. Metod během dvacetileté transformace bylo nespočet. Někteří lidé využívali proces privatizace k získání zajímavého majetku, jiní se zaměřili na náhradní pozemky v restitučním chaosu nebo si později v konsolidačním procesu kupovali vlastní firmy bez dluhů. Nicméně doba, kdy bylo možné něco od státu získat v podobě majetku, je prakticky pryč. Podnikavci tohoto typu se v poslední dekádě podstatně více zaměřili na získávání zajímavých zakázek, proto se jejich snaha přesunula právě do této oblasti. Jenomže i tam se v souvislosti s dosaženými protikorupčními opatřeními bohatý proud ztenčil na pouhé kapání, i když leccjaká zakázka v IT světě stále může i velkou firmu uživit na dlouhá léta.

Docházíme do doby před deseti lety, kdy lidé jako Vít Bárta a následně Andrej Babiš zjistili, že by bylo zajímavé získat stát jako nástroj k ovlivňování legislativy. Případně, jako Petr Kellner, využít stát k prosazování svých cílů na ruském a asijských trzích.

Stát v době prvního čtvrtstoletí po revoluci roku 1989 můžeme přirovnat k dojně krávi. Vše, co z ní bylo možné získat, už se vydojilo, s výjimkou eurodotací, které skrze ni stále tečou. Jinak z ní už nikdo nedostane ani kapku. Stát v období od roku 2013, a zejména od posledních parlamentních voleb před necelými třemi lety, proto můžeme přirovnat k prodejnému individuu, které, na rozdíl od vydojené krávy, má svou hodnotu v mezinárodním měřítku. Je třeba jenom dobře zaplatit pasákovi, který už ví, co jím ovládané osoby umí. Může pak docházet k všestranně výhodným obchodům. Impérium Petra Kellnera v Číně roste,¹ tamní komunističtí funkcionáři dostávají od vrcholných představitelů Česka, coby člena Evropské unie ujištění o nedělitelnosti Číny.² Prostitující se hlava státu se díky nedosledovatelným prostředkům na svou volební kampaň drží už druhé volební období ve funkci a může svým chováním podpořit snahu Ruska hybridní válkou ničit mladou demokracii a evropskou soudržnost. Odvrácenou stranou je pochopitelně ztráta kreditu při jednáních v rámci EU, mezinárodní nevěrohodnost i čím dál větší rozdělení společnosti.

1.3 Oligarchové a prostituti

Jakousi pomyslnou korunou činnosti Fondu je každoroční vydání knihy v rámci rubriky *Prázdninového čtení*. Pravidelným úkolem je popsání těch nejaktuálnějších trendů v naší společnosti a postoje NFPK k nim. Po několika publikacích o jednotlivých osobnostech postrevolučního vývoje, které výrazně zasáhly do vývoje i korupčních struktur, vydal NFPK čtení o charakteristických jevech ve společnosti pod názvy *Chapadla justiční chobotnice* či *Jánabráchismus v České republice*.

Před rokem jsem se pak snažil popsat v knize *Čas oligarchů, jejich sluhů a nepřátel* rozmach vlády oligarchů, vztahy mezi nimi

a důsledky jejich působení na právní stát a demokracii. Jsem nesmírně rád, že některé myšlenky i prokázaná fakta určitým způsobem zasáhly do veřejného dění, je z ní citováno v Poslanecké sněmovně, publicistice i odborných statích. Počet distribuovaných „exemplářů“, ať již v papírové, zvukové nebo elektronické podobě, jde dnes do desítek tisíc. Za nejcennější však považuji to, že řada lidí, kteří se do jejího obsahu ponořili, mi sdělila, že s její pomocí spoustu věcí pochopila.

Obdržel jsem opakovaně oprávněnou výtku od čtenářů k obsahu *Oligarchů*, že neobsahuje mezinárodní aspekt celého problému. Záměrem dané knihy bylo spíše se podívat na vnitřní fungování země, kšefty mezi jednotlivými lidmi, kteří si skrze množství pofiderně nabytého majetku uzurpují moc v České republice. Kniha však ne-reflektuje mezinárodní externalitu tohoto systému fungování vlády. V knize, kterou právě čtete, se proto budu snažit popsat mnohdy podrazácké působení představitelů ČR v rámci euroatlantických struktur, jeho příčiny i následky. Laskavý čtenář mi snad odpustí to, že pro přehlednost některé myšlenky z předchozí publikace tu a tam zrekapituluji, abych na ně mohl navázat jinými, ve vztahu k mezinárodnímu horizontu aktuálnějšími.

Vzhledem k tomu, že moje roztoulané myšlenky není pro každého čtenáře jednoduché uchopit, dovoluji si zde ještě přidat určitý rozcestník. Následující text pracuje s pomyslným trojúhelníkem moci, jehož vrcholy jsou oligarchové, velmoci a prostitutky. V kapitole druhé jsem se snažil čtenáři osvěžit paměť, které korupční mechanismy stávajícímu modelu předcházely. Následující část charakterizuje jednotlivé nástroje ovlivňování voličů, jichž určitá část současných politiků využívá, aby upevňovala zde definovaný korupční model. Uvedené vrcholy mocenského trojúhelníku jsou rozvedeny v kapitole čtvrté. Rovněž kapitola pátá rozvíjí poznatky o jednom z vrcholů geometrického útvaru, tím jsou velmoci. Tato pasáž doporučuje k pozornosti čtenáře řadu charakteristických

historických událostí i situací ze současnosti. Právě ty totiž mohou objasnit určité nestandardní projevy těchto států vůči naší zemi.

Předposlední kapitola poukazuje na události, jež mohou stávající model vládního uspořádání změnit k horšímu nebo k lepšímu. Závěrečná část knihy připomíná, že svobodný občan není nějakým pasivním divákem, ale prvkem občanské společnosti, která má sama moc nastolené „pořádky“ obrátit k původnímu kurzu k demokracii. Před výzvou, abychom si důležitost zapojení každého z nás do občanských projektů uvědomili, přidávám několik praktických námětů k tomu, co činit lze.

2. Historie korupčních nástrojů

2.1 Rozkrádačky

Miloval jsem v dětství naši chalupu na Jindřichohradecku, trávil jsem tam většinu víkendů i času o prázdninách. Odjakživa jsem měl rád svérázné postavy tohoto regionu. Povyprávím vám o jedné z nich, o panu Mirkovi z nedaleké vesnice.

Mirkův osud, dokonalá historie 20. století, totiž ideálně ilustruje vztah lidí k socialistickému veřejnému majetku. Mirek se narodil ve třicátých letech, maminka byla Češka, táta Němec. V rámci vysídlovacích hrůz po skončení války v Evropě byl odsunut do Rakouska, odkud prý pocházel zmíněný otec, kterého Mirek vůbec neznal. Jeho pro změnu zase neznali otcovi příbuzní, a tak se asi desetiletý kluk stal bezprizorným. Nenapadlo ho nic jiného, než se vrátit do Čech, kde to znal, kde měl spoustu příbuzných a přátel. Nastěhoval se do vlastní chalupy, v podstatě ji osquatoval, a začal dělat, jakože nic. Takto žil, než se mu podařilo své češství zlegalizovat. Kvůli svému původu nezískal žádné vzdělání, ač byl podle mého dětského pozorování velmi chytrý. Časem mu komunisté ukradli to málo políček a lesíků okolo chalupy a on byl donucen pracovat v Praze v betonárce. V tu dobu jezdil do rodné chalupy jenom na víkendy, a tak sdílel s mými rodiči dopravu a já ho mohl lépe poznat.

Křivdy poválečného procesu i vzájemná nenávist s místními komunisty ho zakalily do skutečně velmi hluboké rezistence k tehdejšímu režimu. Využíval proto jakoukoliv možnost komunistům uškodit. Bral jim úplně cokoliv, co se dalo, a okolo něj existovala dokonale fungující konspirativní mafie. Nechtěl se obohatit, chtěl prostě nenáviděným komunistům sebrat cokoliv. Byl tím doslova posedlý. Nikdy nezapomenu, jak před betonárkou stála řada aut jeho kolegů a známých, do kterých rudlovali pytle s cementem.

Když jsme ho v pátek po práci nabírali do auta směr jih, nikdy se nezapomněl podívat, zda ještě máme v autě trochu místa a pak se s kolegý rozhlédl, co by se ještě dalo naložit. Stejně tak mi z paměti nikdy nezmizí jeho spokojený úsměv, když poslední místo na podlaze pod mýma dětskýma nohama zaplnil nějakým pytlím se stavební hmotou pro spřízněného disidenta z jihu. Na chalupě zase vozil ostatním starousedlíkům i chalupářům dřevo z lesa. Nutno podotknout, že část kulatiny, již v rozporu s tehdy platnými zákony bral, byla z lesa, který patřil dřívě jemu a jeho rodině. On prostě nějaké vyvlastnění ignoroval a celou dobu s lesem hospodařil, jako by mu ho komunisté nikdy nesebrali. A měl z toho radost, protože cítil, jak jim škodí.

Příběh Mirka byl však jen kapkou vody v moři rozebírání veřejného majetku. Navíc kvůli osobnímu příběhu celkem morálně ospravedlnitelnou. Všichni měli tabulkové platy a každý „finančně gramotný“ člověk uměl navnímat, kde si může nad rámec předepsané mzdy přilepšit a jak moc. Někdy se dalo pobrat pár procent k platu na nějakém všimném, někdy si ovšem mohl šikovný a podnikavý člověk přijít i k několikanásobku papírové mzdy. Samozřejmě celý systém rozkrádaček jel na zboží, jehož bylo málo, s dlouhými dodacími lhůtami nebo s pořadníky. V takovém případě se vědělo, u koho to mohou ty dvě zelené stovky urychlit. Tak třeba pořadníky a jejich přeorganizování, prodej zeleniny, čišnictví a podobné profese mohly jejich vykonavatelům vydělat mnoho tisíc měsíčně. Kromě čisté korupce se kradlo všechno, kde to povaha věci alespoň trochu připouštěla. Se stavebním materiálem, pohonnými hmotami nebo třeba léčivy – s tím vším a mnohým jiným fungovala hustá síť černého trhu. Tašky na střechu nebo kvalitní maso se dalo pořídit spíše u prodavače doma než v jeho socialistickém krámě.

Komunisté se snažili takovému stavu rozebírání systému od zaměstnanců čelit mnoha způsoby, všechno však bylo marné.

Kontrolóra ve fabrice se dalo uplatit podílem na lupu, normy pohonných hmot se očůrávaly fiktivními jízdami, esenbákova manželka mohla dostat za strojenou neschopnost svého muže západoněmecký kožich. Kromě toho přišel už v polovině padesátých let komunistický režim s obávaným trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví. Jemu přínáležející tresty a tresty u dalších socialistických zločinů jako příživnictví či sabotáže měly pachatele odradit svou mimořádnou přísností. Občas se sice podařilo někoho na „rozkrádačku“ chytit, ale systém tohoto národního sportu to nijak nepoznamenalo. Trest mimochodem často dopadl na někoho úplně jiného, než na rozkrádacího velmistra. Jsou zdokumentovány případy, kdy byl odsouzen opilý člověk, který zapomněl v hospodě, coby podniku socialistického vlastnictví, zaplatit, nebo bába, co dala sousedovic klukovi při návštěvě kravína napít nadojeného „plnotučného“.

Morální dilemata, zda je správné a v jakém množství rozkrádat socialistické vlastnictví, ponechávám historii a filosofii. Každopádně už přes 30 let nemusíme tato dilemata řešit. Rozebírání veřejných statků je v nás ovšem zakořeněno skutečně hluboko. Tisíce rodin úředníků, učitelů a dalších administrativních pracovníků tisknou doma na papíru z práce, tisíce zaměstnanců v zemědělství krmí domácí hospodářská zvířata z eráru a podobně.

Další ze zážitků, na něž nikdy nezapomenu, byla akce kolegy, ředitele hotelu z resortu ministerstva vnitra. Když zjistil, že je přiděl při snídani formou švédských stolů asi kilo másla na jednoho školeného policistu, uvědomil si, že mu to leze do hotelového rozpočtu. Ptal se mě tehdy jako šéfa právního odboru, zda je možné prošacovat pokoje policistů, aby zjistil, kolik toho másla a dalších komodit šlohl. Nebyl jsem si tím tak úplně jistý, ale štára proběhla. V každé druhé ledničce na pokoji se našel pěkně vysoký komínek nakradených máslíček, medíků i marmeládíček. Upozorňuji, že se jednalo o jeden školící turnus a úbytky u dalších nebyly tak vysoké.

Nicméně když podstatná část policistů z jednoho útvaru krade jako straka, nejspíše tu ani 32 let po revoluci není něco v pořádku.

Vztah k veřejnému majetku jako k něčemu hodného společné ochrany u části lidí vůbec nezakořenil. Stále je považován za lovnou zvěř pro všechny. Další kapitoly tento trend, bohužel, ilustrují až do současného vražedného koktejlu.

2.2 Doba obálková a kufříková

Po sametovém převratu v listopadu 1989 se z hlediska korupčního potenciálu sešly snad všechny myslitelné složky k namíchání korupčního lektvaru, který nemá obdobu v celé naší historii. Jak bylo zmíněno v předchozí kapitole, lidé si v době socialistického vlastnictví zvykli, že to, co se vzít dá, je škoda nechat ležet. Vedle toho Václav Klaus a další politici razili mimořádně liberální postoj k ekonomické kriminalitě. Tento přístup šel ruku v ruce s tím, že pro některá jednání státu (zadávání zakázek, kritéria privatizace velkých podniků či podmínky spolupráce státního a soukromého sektoru) neexistovala jasná pravidla, a proto zákony nikoho nezávazovaly k transparentnímu či otevřenému jednání. V neposlední řadě bylo kde si přilepšit.

Devadesátá léta byla ve znamení kompletní ekonomické transformace. Majetek doposud státní se během několika let ocitnul v ruce fyzických i právnických osob. Ovšem proces odstátňování majetku nešlo oddělit od dění ve společnosti, a to v kterémkoliv oboru výkonu veřejné správy. Tak například stavební řízení na bývalém místním nebo okresním národním výboru trvalo neuspokojivou dobu, proto obálka u úředníka, s nímž žadatel sdílel bydlíště ve stejné ulici, dovedla řízení značně urychlit.

Zdravotnictví, jež mělo a má na kvalitu života každého z nás stěžejní dopad, nezůstávalo mimo tento systém. Pamatuji si návštěvu

Thomayerovy nemocnice se svojí babičkou a čekárnu na jednom z oddělení tohoto zdravotního ústavu. Na koženkových sedačkách sedělo asi osm pacientů a jejich doprovod. Každá z těchto dvojic v ruce pozmoučovala obálku nebo přímo peněženku s připraveným obnosem. Kdo chtěl na operaci v dohledných měsících, musel panu doktorovi ukázat, jak moc vážně to myslí.

Kromě restitučního procesu se rozběhl několikakolejný proces privatizace. Dražby malých jednotek v malé privatizaci doplňovaly privatizační projekty schvalované vládou. Oba postupy pak doplňovala kupónová privatizace. Ve všech fázích byly úplatky nedílnou součástí systému. Jak již bylo uvedeno shora, privatizace v některých fázích a režimech neměla skoro žádná kritéria, a proto platilo, že kdo dodá peníze, ten majetek v zamýšleném privatizačním procesu dostane.

Po letech jsem se pracovně setkal se ženou, která v devadesátých letech pracovala jako sekretářka na všemocném Fondu národního majetku. Z jejího vyprávění o „zlatých devadesátých“ mi nejvíc utkvělo, jak její šéf (vyšší úředník) měl ve své pracovně přímo vyhrazenou polici na kufříky. Při těchto objemech předávané hotovosti už totiž obálky nestačily a všimné se předávalo v levných manažerských kufřících z koženky. Jak zmíněná dáma podotkla: „Sice to bylo divné, když lidé z fondu chodili s kufříky v obou rukách, ale taková byla doba.“

Kromě popsaného obálkového systému úhrad za rychlejší nebo „více vyhovující“ rozhodnutí na sebe nedala dlouho čekat ani vrcholná korupční aféra. Na ní je možné vysledovat veškeré znaky tehdejší doby – vzácný poctivý politik, naivní korupčník, neschopnost justice případ uchopit.

Nejvyšší manažer Agrobanky Jan Král se v roce 1991 pokusil podplatit tehdejšího českého premiéra Petra Pitharta.³ Pithartovi za absurdních okolností nabídnul milion korun. Protislužbou mělo být Pithartovou vládou schválené rozhodnutí, aby Králova

Agrobanka dostala budovu někdejšího Krajského národního výboru na pražském Smíchově.⁴

Průběh celého korupčního sedánku na tehdejším předsednictvu české vlády v Lazarské ulici znám přímo z líčení Petra Pitharta. Ten věděl, že se ho bude snažit Král uplatit, proto se na jednání připravil. Na topení ve své kanceláři nainstaloval kazetový magnetofon, rafinovaně ho ukryl za závěsem a spustil nahrávání. Jenomže nahrávka, kterou kazeťák pořídil, byla nepoužitelná, protože přístroj během průjezdů tramvají poskakoval po radiátoru. Bez důkazu však poctivý premiér nezůstal, protože mu Král nechal svou korupční nabídku na papíře. S tímto Králem vlastnoručně vyhotoveným úplatkářským návrhem už Pithart na policii zašel. Orgány činné v trestním řízení následně na Krále nasadily agenta, jenž se vydával za Pithartova zprostředkovatele. I jemu se podařilo získat Králův vlastnoruční korupční návrh. Soud s obviněným Králem se pak táhl velkou část devadesátých let a lump nakonec odešel s podmínkou a s pártisícovým peněžitým trestem. Pro Krále to mělo happy end: v následujících letech si podnikal vesele dál a korupční zločin mu nijak výrazně neuškodil.⁵

Zajímavý byl i premiérův postesek s odstupem zhruba 20 let, když mi řekl: „Tehdy jsem se strašně bál, bál jsem se, co se stane... a to jsem byl předseda vlády. Jak se asi musí cítit ten, kdo bez jakéhokoliv zázemí korupci chtěl nebo chce oznámit?“ Mimochodem, od té doby se na aktuálnosti páně Pithartových obav nic významného nezměnilo.

Dalším velkým korupčním skandálem byla kauza Lízner.⁶ Ta vypukla o několik let později. Dodnes ji doprovázejí významné pochybnosti. Právě ty ovšem mohou ilustrovat několik dalších znaků té doby. V předmětném období nikdo nechápal rozdíl mezi podnikatelskou protřelostí, ostrými obchodnickými lokty a jednáním za hranou etiky či zákona. Všechny korupční mechanismy zneužívání informací, jimiž státní zaměstnanci disponovali, i společné podniky

těchto úředníků s podnikatelskými šíbrý, byly prostě něčím normálním. Bohužel se velká část těchto manýrů přenesla do dalších desetiletí a z některých tehdejších kriminálních šíbrů se vyklubali dnešní oligarchové.

Jaroslav Lízner byl v roce 1994 vysoce postaveným úředníkem, ředitelem Střediska cenných papírů a Centra kupónové privatizace. Byl tedy v samotném centru celého kupónového privatizačního procesu s přesahem do řady dalších, nekupónových privatizačních agend.⁷ To, že v podřízených institucích Líznera není vše v pořádku, nebylo pro policii v té době nic nového. Skazek o Líznerových problémech se objevovalo více. Tyto zvěsti se měly rozptýlit nebo vyvrátit po monitoringu restaurace Asia. Byla to protikorupční policie, která sledovala schůzku mezi Líznerem a manažerem společnosti Trans World International Lubošem Sotonou. Při schůzce Lízner převzal pod stolem kufřík zhruba s 8 500 000 Kč.⁸ Sotona transfer označil jako úplatek za zprostředkování výhodné ceny za kapitálový podíl v Mlékárnách Klatovy. Lízner naproti tomu tvrdil, že se jednalo o zálohu na nákup akcií uvedené společnosti. Tato teorie se očima tehdejších médií jevila jako reálná.⁹ Z dnešního hlediska je setkávání státních úředníků v restauracích a přebírání mnohamilionových částek přeci jen považováno za něco nestandardního, ale v prostředí Klausovy transformace to nebylo ničím kuriózním. Prolíznerovské teorie rovněž spekulovaly o tom, že se jednalo o komplot protikorupční policie se Sotonou na odstranění nepohodlného úředníka. Zmiňováno bylo to, že daná složka policie byla kvůli svým mizerným výsledkům na pokraji zrušení, a proto potřebovala chytit velkou rybu. Osobně mezi těmito náhledy nevidím zas až tak hluboký příkop, policie se mohla snažit blýsknout, Lízner mohl být lump a Sotonovi se mohlo hodit Líznera potopit. Jaroslava Líznera poslal soud o dva roky později za braní úplatku a zneužití pravomoci úřední osoby na šest let do vězení. I po

odsezení trestu se ústřední postava korupční schůzky Lízner snažil o očištění svého jména, což se mu nikdy nepovedlo.

2.3 Stranické kasičky

Přelom mezi předchozí a touto kapitolou jsem záměrně udělal někde v polovině devadesátých let. Tehdy došlo k důležitému přelomu – od éry jednotlivců, kteří dostávali obálku nebo kufřík pod stolem, se přešlo k sofistikovanějšímu modelu korupce.

V druhé polovině „devadesátek“ se totiž začal svádět poměrně zásadní politický boj stávající politické garnitury s rostoucí sociální demokracií v čele s Milošem Zemanem a doposud harmonicky fungující koalice ODS, ODA a KDU-ČSL se měla čeho obávat.¹⁰ Bylo proto potřeba získávat peníze do stranických pokladen na budoucí volby i horší časy. Bylo nutné přijít s novým modelem převodu úplatků. Tyto peníze v budoucnu využít na volební kampaň nebo jiný stranický účel. Rozjely se tak tři novodobé fenomény – masový sponzoring jako forma úplatku, utajená zahraniční konta a propírání nakradených peněz prostřednictvím zahraničních investic. Níže uvádím tři příklady korupčních monstrskandálů, které ukazují popsané fenomény.

Sponzoring za přiklepnuté stamiliony

Připomeňme si privatizační zvyklosti v souvislosti s odstraňováním starých ekologických zátěží v areálech privatizovaných továren. Stát obvykle privatizoval dosavadní státní podniky, jako by na pozemcích žádné ekologické zátěže nebyly. V souvislosti s privatizací však byl vyhotoven ekologický audit, který kontaminované budovy, podzemní vody i „zahnojené“ pozemky dopodrobna popsal. Stát pak v rámci tzv. ekologické smlouvy převzal za sanaci těchto škod

odpovědnost. Takových smluv bylo přes 300 na několikanasobek areálů (lecjaký privatizovaný podnik měl více továren). Jinak tomu bylo u privatizace třineckých železáren v roce 1995. Stát nechal uchazeče podat nabídku na koupi. V té pak měl uchazeč uvést, kolik za podnik nabízí a kolik bude od státu požadovat za odstranění přítomného kyanidu, amoniaku a dalších jedů. Vítězná nabídka společnosti Moravia Steel činila 2,5 miliardy a prohlášení, že od státu na sanaci kontaminovaných budov a pozemků nebude chtít ani vindru. Jiní uchazeči pak prohlásili, že by pár set milionů od státu potřebovali. Z tohoto důvodu byl podnik s dlouhou historií privatizován ve prospěch Šrejberovy společnosti Moravia Steel za nabízenou cenu.¹¹

V dubnu 1997 ovšem schválila Klausova vláda injekci ve výši přes půl miliardy korun privatizovaným třineckým železárnám právě na odstranění ekologických škod.¹² Ano, byly to právě ty ekologické zátěže, o nichž Šrejber a spol. prohlásili, že si je budou sanovat „za vlastní“. To samo o sobě nebylo ilegální. Problém však tkví v tom, že nebyla jasná pravidla, komu se taková dotace bude poskytovat a komu nikoliv. Co by tak čtenář myslel, že mínění koaliční vlády může ovlivnit? Že by nějaká přílehlavá argumentace nabyvatele privatizovaného majetku nebo rafinovaně nalíčená právní past? Ale kdepak, byl to sponzorský dar od Milana Šrejbera ve prospěch konta ODS ve výši 7,5 milionu. Neříká vám to něco? Ano, jedná se o onen dar, který byl maskován za dva fiktivní zahraniční boháče. Představitelé ODS samozřejmě vylučují, že by dar od Šrejbera nějak souvisel s přiklepnutím dotací na ekologii. Jenomže v takovém případě nedává smysl, proč si odéesáci vyhlali, že jim peníze poslali Lajos Bács a Radjiv M. Sinha, a to každý po polovině Šrejberova daru.¹³

Pro zpestření dodávám, že po dalších jedenácti letech si nový management třineckých železáren vzpomněl, že by se hodilo z vlády

vytáhnout dalších pár set milionů, a tak se o navýšení dotace znovu rozhodovalo v roce 2008.¹⁴

Telekomunikační příspěvek na černá konta

Nevím, kdo z vás měl v ruce částky ve výši sta milionů nebo miliard v hotovosti. Jako náměstek na ministerstvu financí jsem měl sice dispoziční práva k převodům mezi jednotlivými účty státu prakticky neomezená a nejvyšší uskutečněný objem jedné transakce byl 14 miliard korun. Jenomže v hotovosti jsem měl v ruce nejvýš několik desítek tisíc korun v dětství, když otec kupoval škodovku 125.

Pamatuji si, že i to byla poměrně tlustá obálka. Každopádně stamilionové úplatky na konci devadesátých let byly opravdu objemné a do kufříku už se nevešly. Navíc bylo poměrně rizikové mít je na jednom místě, třeba v polštáři nebo v krabici pod pracovním stolem. Důležitým úkolem druhé poloviny poslední dekády minulého tisíciletí bylo najít bezpečnou bankovní skrýš, kde by si mohli představitelé tehdejších politických stran své poklady schraňovat a mít je připravené na proprání a recyklaci pro volební a další účely. Na scéně se objevují tajná bankovní konta ve Švýcarsku nebo exotických zemích. V souvislosti s lidoveckou pokladničkou se hovoří o jakési bance v Římě.¹⁵

Další transakcí, jejíž korupční smrad je cítit i po téměř čtvrt století, je privatizace Telecomu. Privatizace českého telekomunikačního monopolu SPT Telecom odstartovala v roce 1994. Po schválení záměru vstupu strategického partnera na valné hromadě bylo oznámeno přijetí pěti závazných nabídek na nákup 27 % akcií Telecomu. Nabídky předložily TelSource, Tele Denmark, STET, TelFar, Če-Tel.¹⁶ Vláda nakonec více než čtvrtinový podíl přiklepla konsorciu TelSource (PTT Netherlands, Swiss PTT Telecom a AT&T) za 1,3 miliardy amerických dolarů.¹⁷

Již v té době se hovořilo o tom, že podmínky privatizace jsou mimořádně výhodné a v některých směrech šité na míru nabyvateli. Právý poprask však nastal o dva roky později, v době tzv. sarajevského atentátu, tedy v době pádu druhé Klausovy vlády. Tehdy bývalý ministr Jan Ruml dával úplatky z prodeje části Telecomu do souvislosti s tajným švýcarským kontem. Šuškandu rozvedl ve vzpomínkovém rozhovoru Martin Mosinger, zástupce sdružení menšinových akcionářů Telecomu. Podle něho šlo tehdy o 270 milionů korun. Ty byly přepraveny v hotovosti a rozděleny na tři stejné částky ve prospěch tří tehdejších koaličních stran (ODS, ODA a KDU-ČSL). Následně se prostředky rozvedly na zahraniční konta.¹⁸

O daném kontu, kam ovšem nepřicházely pouze úplatky z privatizace Telecomu, zjevně nevěděli ani někteří vysoce postavení politici ODS. Dozvěděli se o něm na podzim osudového roku 1997. Tehdy jejich ekonomický manažer Tomáš Ratiborský v souvislosti s financováním nového sídla pro ODS prohodil, že je tu ještě těch 170 milionů v tom Švýcarsku.¹⁹ Existenci tajného konta ve švýcarské bance potvrdila nakonec české policii i švýcarská strana. Z jejího vyjádření z léta 2000 vyplynulo například to, že z účtu u Credit Suisse v Curychu byly čerpány částky v řádu desítek milionů korun ve prospěch tehdejšího manažera ODS Ludvíka Otta, a tedy na financování předvolební kampaně této strany. Podle některých zdrojů se jednalo o 100 milionů korun. Ottu v té době zadržela policie, putoval do vazby, kde čelil rafinovaným otázkám vyšetřovatelů. Své chlebováře však neprozradil.²⁰

Ačkoliv lhaní o původu úplatků k postrevolučnímu vývoji neodmyslitelně patří, Ottovy vyprávěnky o jeho podílu na propírání daných prostředků stojí za to si přečíst i po dvaceti letech. Podle něj se jednalo o jeho vlastní peníze a dispoziční právo pro místopředsedu ODS Libora Nováka se dá vysvětlit. Prý půjčoval (z prostředků ze Švýcarska) ODS tak často, že bylo lepší, aby ty příkazy z Ottova

účtu vypravoval Novák. Přes předložené důkazy tehdejší předseda ODS Václav Klaus existenci konta na úplatky pro jeho stranu, důkazy nedůkazy, popřel.²¹

Kakaová pračka

Poslední případová studie se týká nutnosti získané peníze z úplatků vyprat a využít pro financování politické strany. Abych nebyl jednostranně zaměřený, nebudu uvádět příklady z doby vlády strany Václava Klause, ale přesunu se v čase do doby vlády Miloše Zemana a jeho ministrů, kádrů vyhrabaných z doby vlády jedné strany. Jedním z nich byl i poslanec, stranický správce pokladny ČSSD a někdejší šéf poslaneckého klubu stejné strany Michal Kraus. Tento sled událostí popisují kvůli mechanismu praní peněz, k němuž podle mého názoru došlo.

Ačkoliv se Krausovo africké kakaové dobrodružství týká aktivit v roce 2001, prasklo to až po dalších pěti letech. Tehdy se stalo jednou z ústředních kauz během dosti bouřlivé kampaně před volbami do Poslanecké sněmovny. Možná si ještě někdo vzpomene na předvolební klip ODS, v němž se parodují tyto zjevně korupcí smrdící sociálně demokratické čachry.

Vraťme se ovšem do roku 2001, kdy se tehdejší socanský velmož Kraus rozhodl zainvestovat prostředky neznámého původu v africké Ghaně. Jednalo se o investici do společnosti na zpracování kakaových bobů. Později musel Kraus vysvětlovat, proč se za českou stranu podepsal coby „Director“ a kde vzal půl miliardy na nákup celého podniku a zhruba dva miliony jako zálohu. V Ghaně byl tehdy s Krausem bývalý zpravodajec František Rigo. Právě on byl tím, kdo v době provalení kakaových šmelin promluvil o korupčním pozadí. Rigo, jenž byl v té době stíhán za jiné podvody, se svěřil s tím, že předmětnou částkou na koupi zpracovatelského podniku

měla disponovat Zemanem vedená ČSSD. A sociální demokracie si ji zase měla obstarat coby část úplatku za zprostředkování nákupu švédských stíhaček Gripen pro Českou republiku. Kraus vše zprvu popřel, následně z něj jako z chlupaté deky lezlo, kde peníze, alespoň ty na zálohu, vzal. Později podle policejních zdrojů alespoň tento zlomek vysvětlil věrohodně jako půjčku od svých přátel. Jenomže zbývající část zůstává orgány činnými v trestním řízení zcela neobjasněna. Důvodem je to, že Ghana si ponechala zásadní informace pro sebe a na výzvy české policie uspokojivě neodpověděla. Podle zasvěcených lidí z Lidového domu to byl právě ten důvod, proč chtěli Kraus a spol. investovat v Ghaně.²²

2.4 Kmotrokracie

Po volbách roku 2006 převzali vládu v zemi zástupci ODS v čele s Mirkem Topolánkem a jeho „jednovaječným dvojčetem“ Markem Dalíkem. Hned po volbách uplatnili stejný figl jako později Andrej Babiš v roce 2017 a vládli půl roku jednobarevně a bez důvěry sněmovny.²³ V tomto období se jim podařilo „vyčistit“ státní správu od desítek manažerů spjatých se sociálními demokraty a dosadit loajální vykuky, a to i na resorty, které později připadly koaličním partnerům.²⁴ Následně koalici vytvořili, a to se zelenými a lidovci.²⁵ Další volební období pak zelené a lidovce nahradila nově vzniklá TOP 09 a Věci veřejné²⁶ (o těch více v následující kapitole). Druhé volební období ODS (od léta 2010) pak ukončila razie na úřadu vlády (v červnu 2013) a zadržení Jany Nagyové²⁷ a řada dalších elementů, charakteristických pro tuto korupční éru.

Rovněž se v tomto zhruba sedmiletém období objevily nové korupční postupy, které obohatily dosavadní rozsáhlou sbírku prostředků na poli přizívování se na úkor veřejných statků.

Kmotrokratický výkon moci se uplatňoval téměř výhradně u politiků ODS. Jejich moc totiž pocházela zevnitř této strany. Kmotři, šibři, šedé eminence či podle ruského vzoru gubernátoři vykryštovali počátkem prvního volebního období s premiérem ODS, tedy okolo roku 2008.

Kmotrům se podařilo ovládnout jednotlivé místní buňky a následně krajské organizace ODS dle níže uvedených kmotrovských teritorií.²⁸ Obsazení pozic předsedy strany a nejužšího i širšího vedení se odvíjelo od dohod jednotlivých krajských organizací, potažmo kmotrů. Do jednotlivých funkcí ve státním aparátu pak byli nominováni politici podle síly uvedených krajů.

Podíváme-li se na projevy obou předsedů nejsilnějších stran té doby (Mirka Topolánka a Jiřího Paroubka), je legrační, že prakticky vždy byly tyto projevy vedeny proti zákulisním postupům šedých eminencí.²⁹ A právě na sjezdech, kde tyto plané projevy pronášeli, byli zvoleni na základě kmotrovských dohod. Do nejvyšších funkcí ve vládě, krajských radách nebo do státních a polostátních podniků rovněž přicházeli lidé, jež vybrali kmotři, kteří měli pod palcem krajské organizace ODS.³⁰

Síla jednotlivých kmotrů nebyla stejná. Někteří se soustředili pouze na svůj region a ze své gubernie výrazněji nevystřkovali nosy. Jiní se skrže nastrčené figurky snažili významně promluvit do správy země. Rovněž lze tehdejší faktické vládcy rozlišovat podle toho, zda se sami zapojovali do vyšší politiky, jako například ministr spravedlnosti Pavel Blažek,³¹ nebo zůstávali ve své úřadovně v domě U Myšáka³² či v restauraci Hubert³³ v Hluboké nad Vltavou, jako Roman Janoušek a Pavel Dlouhý. Někteří kmotři tohoto druhého typu vytvořili se „svými“ politiky legendární dvojice. Vztah lze přirovnat k medvědářovi a jeho chlupatému partnerovi nebo k pasákovi s prostitutkou/prostitutem. Politik

bez svého pasáka neučinil stěžejní rozhodnutí. Peníze získané na základě jejich rozhodnutí, bylo-li to třeba, inkasoval kmotr. Z vybraných úplatků, provizí či přímých výnosů ze zakázek, jež kmotři od svého partáka získali, se pak realizovala volební kampaň paseného politika.

Regionálně zaměřeni kmotři rovněž dbali na to, aby měli „zmáknuté“ další významné osobnosti daného kraje – vysoce postavené policisty, státní zástupce, šéfy úřadů nebo jinak známé nebo důležité osoby. Z kategorie propojených vztahů lze příkladem jmenovat skutečnost, že významný státní zástupce Grygárek vlastnil, stejně jako současný ministr Toman, byt přímo v domě Romana Janouška,³⁴ nebo promlčení překročení povolené rychlosti kmotrem Pavlem Dlouhým o zhruba 80 km/h, a to výměnou za slíbenou zvěřinu z honu. Kmotrovi poddaní se pravidelně scházeli. Kmotr v čele stolu udílel pokyny, získával při pravidelných hlášeních důležité informace a vymýšlel strategii k rozšíření svého území nebo významu.

Důležitou součástí činnosti kmotrů bylo vymezování vlastního teritoria a vzájemné obchody s jinými gubernátory. Taková bilaterální jednání se mohla odehrávat v luxusním prostředí lepších zábavních podniků, na jachtách nebo ve větším počtu přímo na výkonné radě ODS. Dohodou těchto předáků mohl být společný projekt nebo využití služeb paseného politika ve prospěch jiného kmotra výměnou za jinou úsluhu nebo výhodu.

Zde uvádím krátký přehled hlavních kmotrů ODS s jejich nejvýznamnějšími politickými „akvizicemi“. Podrobnější charakteristika kmotrů je obsažena v předchozí knize NFPK.

- Praha – Tomáš Hrdlička, politik, radní a zastupitel Prahy 10
- Praha – Ivo Rittig, podnikatel spjatý s politickou kariérou Petra Bendla

- Praha – Roman Janoušek (Kolibřík), podnikatel, feťák a kriminálník, propojený s politickou dráhou primátora Pavla Béma (Mazánka)
- Jižní Čechy – Pavel Dlouhý (Kníže z Hluboké), zastupitel a místostarosta Hluboké nad Vltavou
- Západní Čechy – Roman Jurečko, regionální politik, propojený s politickou kariérou Jiřího Pospíšila
- Severní Čechy – Alexandr Novák, politik, senátor, pravomocně odsouzený korupčník
- Severní Čechy – Patrik Oulický, podnikatel spjatý s politickou kariérou Petra Gandaloviče
- Jižní Morava – Pavel Blažek, politik, ministr spravedlnosti, místopředseda ODS a člen dalších vysokých i regionálních orgánů strany
- Olomoucký kraj – Ivan Langer, politik, ministr vnitra
- Severní Morava – Pavel Drobil, politik, poslanec, ministr pro životní prostředí, místopředseda ODS a člen dalších orgánů strany
- Severní Morava – Daneš Zátorský, podnikatel

2.5 Inhousové řešení korupce

Ohlédněme se za předchozími kapitolami a zamysleme se nad dosavadními stádii vztahu úplatkáře a podplaceného. Začali jsme povídáním o historii korupce v době komunistické vlády. Tehdy, stejně jako v postrevoluční době, přišel žadatel o službu na úřad za policistou, do nemocnice nebo za politikem. Podle velikosti požadované úsluhy přinesl příslušný obnos v odpovídajícím nosiči (obálce, kufru nebo krabici). V pozdější době se uplatňoval systém stranických kasiček, v praxi zahraničních kont, kde se úplatky kumulovaly a následně se z nich platily PR služby a volební kampaň nebo jiné stranické potřeby. V období kmotrokracie vznikl model

alternativních mocenských center, kde se předem rozhodovalo o tom, o čem se teprve rozhodne na úrovni jednotlivých úředníků nebo politiků. V těchto kmotrovských hnízdech se také alokovaly výnosy z trestné činnosti pasených státních zaměstnanců a dále se redistribuovaly ve prospěch upevnění kmotrovské moci. Ovšem už v druhém období odéesácké vlády (od roku 2010 do zásahu Roberta Šlachty a spol. před létem 2013)³⁵ vznikl nápad na jakési inhousevé řešení korupční a politické činnosti. Paradoxním jménem tohoto projektu se staly „Věci veřejné“.

Původní idea pluralitní demokracie, postavená na soutěži politických stran, způsob financování samotných politických stran nijak neřešila. Po desítky let se hmotné zázemí stran budovalo díky členským příspěvkům a sponzorským darům. Určitá skupina lidí (zemědělců, živnostníků, městských demokratů nebo dělníků) se dohodla na tom, že by jejich zájmy měl někdo v parlamentu hájit. Byl vypracován volební program, který měl u voličů rozhodnout o tom, jakému politickému subjektu svěří své hlasy. Deformace tohoto systému v podobě korupce představitelů politických stran je ovšem stará jako popsáný systém sám.

Za jednu z alarmujících praktik považuji sponzoring více politických stran ze strany jednoho podnikatele. Kvičící zvuk alarmu v mých uších sílí, pokud se takové částky distribuují těsně před volbami. V mojí mysli takový zvuk otevírá okno s názvem: „Za tyto peníze se bude dělat to a to!“ Tento alarm se u mě spustil například před volbami v roce 2010. Tehdy obdržely od oligarchického veterána Zdeňka Bakaly milionové částky všechny tři nadcházející koaliční strany ODS, TOP 09 a VV.³⁶ V současné době podobně rozdává milionové částky ve Zlínském kraji zločinný senátor Ivo Valenta Trikolore, „svým“ Soukromníkům a tamějším nezávislým.³⁷ Jako by v obou případech něco smrdělo představou zaplaceného protiplnění od budoucích nositelů moci. V evolučním vývoji se

tento systém financování politických stran posunul do podoby zakládání vlastních projektů těmito oligarchy.

Fakticky se tento model od kmotrokratického liší pouze tím, že je povýšen na celostátní úroveň a zároveň se do značné míry zprofesionalizoval a zformalizoval. V praxi to vypadalo tak, že na jedné z kmotrovských schůzek se potkali Tomáš Hrdlička a Roman Janoušek a přibrali tehdejšího podnikatele, majitele velké bezpečnostní agentury ABL, Víta Bártu. Zprvu v centru Prahy, později (před volbami do sněmovny 2010) na celostátní úrovni, představili veřejnosti jmenovaný politický subjekt: Věci veřejné. Podle volebního programu tohoto hnutí se mělo jednat o pravicové a liberální seskupení.³⁸ K úspěchu měly „vévéčkářům“ pomoci známé osobnosti jako neohrožený reportér Radek John.³⁹ Marketingovým doplňkem pro zkrášlení billboardů bylo několik mladých žen.⁴⁰ Ve skutečnosti se jednalo o vyžírkovský subjekt, který se měl „dle dostupných zdrojů“⁴¹ pouze přisát na stát jako pijavice a sát, jak se dalo. Dokonce se na toto téma vypracoval „kodex“, který to popisoval „na hulváta“. Veřejné zakázky ve prospěch „supergurua“ Bártu a jeho firmy se musely vypisovat tak, aby vypadaly transparentně a vyhrával ten nejlevnější. O pár řádků níže ovšem autor vysvětloval, že tohoto „transparentního“ výsledku pro kmotra je nutné dosáhnout selektivními požadavky.⁴² Jinými slovy, selekcí se eliminuje konkurence a pak to bude o nějaké procento dražší. Ovšem pozor! Neobviňujme Bártu a jeho kumpány z krkounství. V materiálu se také píše o tom, že platy od státu nebo obce nejsou vše. Kromě nich totiž zasloužilý příkrádač mohl dostat provizi z toho, co pro „firmu“ přihraje.

Věci veřejné naštěstí brzy sešly na oubytí v důsledku hlouposti svých představitelů, nekompetentnosti na světlo vystrčených funkcionářů a ztrátou mediální popularity kvůli skandálům.⁴³ Kmotři

s Bártou se zkompromitovali spojením s Tomiem Okamurou a projekty Úsvit a SPD,⁴⁴ v čele pak ještě s myšlenkou marketingové strany s jednoduchou ideou přímé demokracie a xenofobie.

V podobnou dobu jako kmotři přišel s myšlenkou vlastního politického subjektu i oligarcha Andrej Babiš. První dva roky existence ANO 2011 se ovšem pohybovaly na zhruba stejně bídné úrovni profesionality jako VV. Jeho strana, či – v Babišově dikci – hnutí v senátních volbách v roce 2012 propadla.⁴⁵ Tehdy stál Babiš na rozcestí. Buď ztrátový a nic nepřinášející politický byznys zavře, nebo ho bude muset začít dělat úplně jinak. Rozhodl se, jak z historie víme, pro druhé řešení. Do „protikorupčního“ hnutí nalil bezprecedentní peníze, jeho tehdy nepokryté vlastněné firmy přinesly na předvolební akce vše, co se po skladech válelo (salámy, párky, koblihy).⁴⁶ Ale to nebylo všechno. Nejdůležitějším počinem byl Babišův vstup do médií. Kromě založení týdeníku 5plus2,⁴⁷ nedlouho před sněmovními volbami zakoupil jeden z největších mediálních domů Mafru⁴⁸ a následně při každé příležitosti koupil nebo zafinancoval, co se dalo (Rádio Impuls, Česká pozice).⁴⁹

Kromě ekonomického zázemí i mediálního biče na nepřítele také měl koho vystavovat na billboardech. Namísto dam Víta Bárty se však rozhodl pro skutečně výrazné osobnosti. Jmenujme bývalého eurokomisaře Pavla Teličku, bývalého rektora Masarykovy univerzity prof. Jiřího Zlatušku, Věru Jourovou či známého novináře Martina Komárka a herce Martina Stropnického.⁵⁰ Zajímavé je, že prakticky ze všech lidí, jimiž se v té době A. Babiš obklopil, se stali jeho nepřátelé. V táboře Babišových nepřátel se octli nejen politici zvolení v roce 2013 do sněmovny za jeho stranu, ale i desítky špičkových odborníků, ať už nově do státní správy přivedených nebo tam již nějakou dobu působících. Všichni totiž mohli srovnávat, zda se projekt ANO 2011 nějak liší od starých pořádků, které chtěli

změnit k lepšímu. Myslím, že s velkou většinou těchto osobností období 2013–2015 jsem o jejich deziluzi později hovořil. Svorně dospívali k závěru, že namísto protikorupční změny, o níž jim šlo, pomohli právě k posunutí korupčního systému na vyšší úroveň profesionality.

Postavení Babiše do role ministra financí, přičemž ovládal řadu dalších zásadních resortů, a jeho pozdější pozice premiéra se sociálnědemokratickými příkyvovači – to vytvořilo bezprecedentní oligarchickou strukturu. Jak popisuje předchozí kniha o oligarších, Babiš má přímý vliv na tvorbu legislativy, nastavení systému čerpání evropských dotací, činnost a informace finanční správy a desítky a stovky dalších mocenských nástrojů, které může využít ve prospěch svého holdingu, v neprospěch konkurence i k dosahování dalších výhod.

Vytvořením oligarchického mocenského centra okolo Andreje Babiše, médií, Agrofertu a hnutí ANO 2011 byl odstartován sled dalších událostí, popsanych v následujících kapitolách. Marek Dospiva, Ivo Valenta a další se sice také snažili vytvořit protiváhu k Babišově politickému subjektu, ale pro druhou demagogicko-populistickou platformu této velikosti již místo není. Logicky pak i ostatní oligarchové začali nakupovat média, aby Babišovu moc zbrzdili (Dospiva, Křetínský, Kellner), případně, aby s ním mohli kšeftovat. Ovšem skutečnou moc média nepřinášejí, mohou pouze moc Babiše zmírnit. Důsledkem proto bylo vytvoření nových mocenských center s rozdělením rolí Oligarcha, Velmoc a Prostitut.

3. Nástroje: od populismu k centralizovanému vyžírání

3.1 Populismus

V souvislosti s řadou dnešních tuzemských i zahraničních politiků je používán pojem „populistický“. Jeho použití je v řadě případů správné a trefné, ale často je styl určitého politika zaměňován s krátkozrace líbivým, autokratickým, demagogickým či jiným pejorativním stylem. Tímto zaměňováním s čistě negativním způsobem získávání popularity pak populismus získal nálepku zcela nesprávného názorového směru. Neškodí tedy trochu zaštrchat v politologické knihovničce a osvěžit si paměť stran původního významu daného slova. Jde zejména o to zamyslet se nad tím, co to ten populismus, o kterém odevšad slyšíme, vlastně je a jak se liší od shora uvedených pojmů, s nimiž se občas v jedné osobě prolíná, ale nemůže zcela splýnout.

Populismus je dnes už mediálně natolik zlidovělý pojem, že přinejmenším každý druhý slib politika v předvolební kampani je médií nebo politickými konkurenty označován za populistický. Svého času byl za největšího českého populistu označován tehdejší premiér a předseda ČSSD Jiří Paroubek. Šlo například o sliby 13. důchodů z dividend státního giganta ČEZu⁵¹ nebo výstavbou moderní rychlobruslařské haly pro olympijskou medailistku Martinu Sáblíkovou.⁵² Jako neméně populistický byl označován (v tomto případě dodržení slib), že sociálními demokraty vedené kraje budou po krajských volbách 2008 za své občany hradit z krajských rozpočtů zdravotnické poplatky.⁵³

Pravice byla naopak tehdy svými oponenty hojně viněna z populismu, když ODS Petra Nečase a TOP 09 Miroslava Kalouska strašily občany před sněmovními volbami „řeckým scénářem“, tedy

pádem Česka do hluboké dluhové pasti a finanční krize, do které Řecko zahučelo v roce 2009 a ze které se dodnes úplně nevyhrabalo.^{54 55} Kritici Nečasovy vlády pak mnohdy označovali za populistické její škrtací strategii v podobě snižování platů politiků, úředníků, policistů, hasičů a jiných státních zaměstnanců nebo snižování příspěvků, které jsou ze státního rozpočtu hrazeny politickým stranám podle jejich volebních zisků. Před sněmovními volbami 2010 dokonce Kalouska za pravicového populistu označoval i tehdejší volební lídr ODS Petr Nečas,⁵⁶ který se za pár měsíců stal jeho koaličním partnerem a pro úspornou politiku hlasovali ve sněmovně společně.⁵⁷

Co to tedy ten populismus vlastně je, když se jím v roce 2010 vzájemně zuřivě nálepkovali jak příznivci „nezodpovědného hýření“, tak zastánci „tupých škrtů“? Mohli být populisty zároveň losnovci i mažňákovci?

Různé odborné publikace se s definicí pojmu populismus více či méně úspěšně perou i na stovkách stran. Stejně jako u populismu neexistuje ve společenských vědách jednoznačná shoda nad pojmy daleko známějšími a na první pohled jednoznačnějšími, jako jsou třeba demokracie nebo totalita. Populismus je však oproti nim slovem v Česku podstatně mladším. K demokracii ovšem patří, a proto je dobré vědět, co to populismus je. Šťěstí přeje připraveným a až na vás takový populist vyskočí z televizní obrazovky, z přední stránky novin či z displeje chytrého telefonu, je lepší nenechat se jím zaskočit a oblbout. Dokonce na to ani není potřeba strávit několik semestrů na univerzitě a nabífovat stovky stran odborných studií a definicí.

„Běžnému uživateli“ si stačí všimnout, že pojmy demokracie a populismus jsou si příbuzné, protože oba v překladu vycházejí ze slova lid, z řeckého demos a latinského populus. Demokracie znamená politický režim, ve kterém je zdrojem veškeré moci ve státě lid a existuje oddělení moci zákonodárné (parlament), výkonné

(vláda) a soudní. Stěžejní procedurou demokracie jsou pak svobodné, férové, všeobecné a pravidelné volby. Typickými protiklady demokracie jsou jednak totalita, kde zdrojem moci není lid, nýbrž státostrana, případně osoba diktátora, a jednak klasická monarchie čerpající svou legitimitu z božského původu absolutistického panovníka.

Základem populismu je vytváření představy, že politika znamená boj mezi lidem (populus) a nepřátelskou skupinou, která tomuto lidu škodí. Každý populistu ví, že lid má samé dobré vlastnosti, je pracovitý, vynalézavý, poctivý. Proč se tedy takový lid nemá díky své poctivé práci dobře? Na to už má každý populistu trochu jinou odpověď a občan si může vybrat z bohaté nabídky.

Za problémy současné České republiky tak například podle Andreje Babiše mohou tradiční politické strany, případně všechny politické strany a v podstatě všichni politici.⁵⁸ Stačí si připomenout jeho heslo z roku 2013: „Jsme schopný národ, jen nás řídí nemehla.“⁵⁹ Jindy Babiš nešetří výroky, že „demokratické strany zaspaly,“ podivuje se nad tím, „co tu tradiční strany těch pětadvacet let dělaly“⁶⁰ a nadává na české Palermo,⁶¹ případně Matrix,⁶² který ho chce dostat z politiky. Svou náruč vstříc lidu, který zachrání před zlem tradiční politiky, Babiš otvírá slovy „naše hnutí je tu pro všechny, děláme levicovou i pravicovou politiku.“

Babiš je nejviditelnějším, zdaleka však ne jediným populistou v současné české politice. Jestliže mu nevěříte, že problémy Česka má na svědomí zlotřilá klika tradičních politiků, stačí se zeptat Tomia Okamury, zakladatele stran Úsvit přímé demokracie a Svoboda a přímá demokracie. Ten pro jistotu nedělí politiky na nové a staré, je zkrátka proti všem a za lék na jejich domnělé i skutečné přechyby považuje hmotnou odpovědnost a odvolatelnost politiků a zavedení referend.⁶³ Exceluje však rovněž v populismu s příchutí xenofobie a ve šlápějích devadesátkového populisty Miroslava

Sládka přesvědčuje dobrý lid, že jeho hlavním nepřítelem a škůdcem jsou imigranti,⁶⁴ Romové,⁶⁵ menšiny,⁶⁶ nepřizpůsobiví.⁶⁷ Oproti prezidentu Miloši Zemanovi jsou však Babiš i Okamura „čaroději druhé kategorie.“ Miloš Zeman se v roce 2013 dostal na Hrad s programem založeným na tom, že bude prezidentem dolních deseti milionů,⁶⁸ tedy všech Čechů kromě těch nejbohatších. 25. a 26. ledna 2013 úspěšně přesvědčil přesně 2 717 405 voličů, že bude hájit zájmy lidu proti jeho nepřítelům, kam vedle „horních deseti tisíc“ v rámci útoku na svého soupeře Karla Schwarzenberga obrátěně zařadil potomky sudetských Němců údajně brousících si zuby na majetek Čechů v pohraničí.⁶⁹ Že nic takového nehrozilo, je podružný detail, se kterým si dobrý populist, jakým Zeman je, hravě poradí. Pro populisty totiž fakta a pravda nepředstavují cennou hodnotu, kterou je třeba hájit a v případě potřeby za ni i bojovat. Populista by se nevrhl do odvážné polemiky proti přesile, při které by riskoval ztrátu společenské a odborné vážnosti jako Tomáš Garrigue Masaryk, když hájil proti většinovému názoru žida Leopolda Hilsnera před nespravedlivým obviněním z vraždy.⁷⁰ Populista by nepodepsal *Chartu 77* v době nejtuzší husákovské normalizace, kdy světlo na konci tunelu bylo v nedohlednu a za podpis Charty šlo s jistotou očekávat v lepším případě oplétačky s úřady, výslechy na bezpečnosti a vyhazov z práce, v horším případě pár let na tvrdo.

Populistovým cílem není bojovat za pravdu, nýbrž získat a držet politickou moc. To ho samo o sobě jistě neodlišuje od ostatních politiků počínaje Margaret Thatcherovou a konče nejposlednějším starostou té nejmenší Dolní Lhoty v Česku. Co však ryzího populistu odlišuje od ryzího demokrata, jsou dvě věci. Za prvé, již naznačený vztah k pravdě. Samozřejmě, že zdaleka každý politik není bojovníkem za pravdu, jakým byl Masaryk či Havel. Ani společnost se neskládá jen ze samých charakterních poctivců. Ale tradiční politici přece jen mají a měli k pravdě mnohem férovější postoj než moderní populisté. Bývalého lídra ČSSD Michala Haška

stála (přínejmenším na několik let) politickou kariéru tuplovaná lež v přímém přenosu, že nebyl na schůzce v Lánech,⁷¹ přestože na ní byl, bývalý premiér za ČSSD Stanislav Gross opustil svůj post kvůli vážným pochybnostem o tom, jak financoval své bydlení,⁷² někdejšího ministra průmyslu a obchodu Martina Kocourka z ODS zase stály jeho pozici neobratné báhorky o tom, že podivuhodné sumy peněz ve svém vlastnictví pouze „odklonil“ z dosahu své ženy kvůli rozvodu. A již výše zmíněné neprůhledné financování ODS v roce 1997 vymyšlenými pány Bácsem a Sinhou stálo premiérské křeslo Václava Klause,⁷³ byť je opouštěl velmi neochotně a nerad. Jistě, málokterý politik rád opouští svou funkci a z ní vyplývající moc, nicméně dříve se tak po odhalení závažných přečinů obvykle dělo. Tak tomu skutečně donedávna bývalo.

Ale pak se pár moudrých hlav dalo dohromady... V současném Česku se těch pár hlav dalo dohromady v PR týmu hnutí ANO pod taktovkou mediálního guru Marka Prchala.⁷⁴ Babišovi schopní marketéři dosáhli skutečného mistrovství v umění obléct realitu do kostýmu složeného z prázdných hesel, líbivých propagačních videí a taktiky, že když šéfa dostanou fakta do úzkých, je nejlepší obranou útok. Populista Babiš se tak na jaře 2016 hájil před podezřením z daňových úniků na korunových dluhopisech⁷⁵ ve sněmovně dlouhým monologem, ve kterém od Šumavy k Tatrám vyčetl politické konkurenci všechny její domnělé i skutečné hříchy od roku 1989. Čert vem moje daňové úniky, oni jsou mnohem horší, dobrý lide! Ještě umíněnější žonglování s pravdou se odehrálo v kauze Čapí hnízdo, kdy Babiš nejdřív vůbec neznal jejího majitele, pak se jím v jeho vyjádřeních stali „nějací právníci“, až se nakonec proměnili v jeho vlastní děti a švagra.⁷⁶

Ale nejde zdaleka jen o současného českého premiéra. Americký republikánský prezident Richard Nixon v roce 1974 odstoupil z funkce kvůli aféře Watergate. S prezidentovým vědomím a souhlasem byly tehdy nasazeny odposlechy do administrativní budovy

demokratické strany ve Washingtonu.⁷⁷ Být to dneska, populistický formát Donalda Trumpa by místo rezignace chrlil do světa tweety o honu na čarodějnice a ještě by se pochlubil, že nasazení odposlechů na jeho oponenty bylo strategicky brilantní rozhodnutí, jak je jeho zvykem. Trump a Babiš pouze volí jiná slova pro vyjádření stejného poselství. Zatímco Trump mluví o honu na čarodějnice⁷⁸ a vysušení politické bažiny hlavního města Washingtonu,⁷⁹ Babiš svého nepřítele vykresluje jako tradiční demokratické strany,⁸⁰ někdy také auditorskou mafii z Bruselu, vlastizrádce (české europoslance) nebo zkorumpovanou pakáž (investigativní novináře) a usiluje o porážku českého Palerma a matrixu.⁸¹

Urputný boj populistů proti jimi vykreslovaným – zpravidla imaginárním nebo výrazně zveličeným – nepřátelům dobrého lidu jim zabírá drtivou většinu času, který už jim poté jaksi nezbyvá k tomu, co má zvolený politik především v popisu práce – zodpovědný výkon svěřené funkce a prosazování politického programu, kvůli kterému dali voliči politikovi mandát ve volbách. Cílem každého politika je samozřejmě získat co nejvíce hlasů ve volbách.

Druhý velký rozdíl mezi nepopulisty a populisty ovšem spočívá v cestě, jak získat volební podporu. Před masivním nástupem populismu bývalo standardem a dobrým zvykem, že politické strany reprezentovaly určitou ideologii. Ta mohla být např. levicová, středová, konzervativní, prozápadní, zkrátka jak se která strana rozhodla. Ve výsledku pak levicové strany reprezentovaly typicky voliče s nižšími příjmy a vzděláním, pravicové strany podnikatele a živnostníky, křesťanskodemokratické strany věřící, konzervativní a starší voliče. Výrazem tohoto ideologického a hodnotového ukotvení pak byl předvolební program, který voliče seznamoval s tím, co a jak hodlá strana v případě úspěchu ve volbách prosazovat. Média a voliči pak po volbách zvolené strany volali k odpovědnosti a skládání účtů za plnění slíbeného programu. Populisté sice také na oko sestavují volební programy, ale vědí, že pro jejich úspěch

nejsou důležité názory, hodnoty a principy, nýbrž dojmy, emoce a obraz nepřítele, proti kterému mohou lid chránit.

Takový Andrej Babiš už Čechy chránil před zkorumpovanou pravící (v letech 2013 až 2015),⁸² policejní reformou (2016),⁸³ ukradením lithia (2017),⁸⁴ přerozdělováním migrantů (2018),⁸⁵ Evropou a dvojí kvalitou potravin (2019)⁸⁶ – a přijdou nové výzvy. Schopný populist si vždycky dokáže najít dostatek nepřátel, před kterými lze lid chránit. Dokud jde o „ochranu“ hranic před migranty, kteří do Česka nemíří nebo „ochranu“ před Evropskou unií, ze které Česko v první řadě s Agrofertem získává ročně miliardy korun na dotacích, jde ještě o poměrně neškodné verbální kočkování. Z historie ovšem známe i případy, kdy si populisté posloužili k získání popularity vykreslením dobrému lidu nepřátelské skupiny, jako jsou Židé, kulaci, protistátní spiklenecká centra ve straně a tak podobně. V těchto případech vedla populistická politika ochrany dobrého lidu k tomu, že ti, které šikovný populist označil za nepřátele lidu, skončili ve vězení, na popravišti nebo vyhazovacích táborech.

3.2 Demagogie

Jakousi odpornější sestrou populismu, s níž má často stejného protagonistu, je demagogie. Rovněž význam tohoto slova se za dvě a půl tisíciletí své existence značně posunul.

Pochází ze dvou řeckých slov *demos* a *agógos*, tedy „lid“ a „vůdce“. V antické tradici demokracie se jednalo o mluvčího, který za pomoci specifických rétorických nástrojů burcoval lid, zejména ve volebním čase, a snažil se jeho názor posunout kýženým směrem. Dnes se daného pojmu používá čistě v negativním významu.

Demagogií lze označit emocemi prodchnuté rétorické nebo mediální vystoupení řečníka, obvykle politika. Jeho vyjádření pak

v sobě musí obsahovat určitý prvek zkreslující podaná fakta. Demagog volí níže popsané neférové prostředky, manipulativně dezinterpretující podaná fakta podle svého posluchačstva. Vlivem toho, že se demagogický politik často obrací na méně vzdělané nebo méně inteligentní posluchače, volí tomu odpovídající, někdy až směšně jednoduché, manipulativní techniky. Cílová skupina posluchačů je pečlivě vybírána k ovlivnění, protože nemá schopnost prohlédnout demagogovy prostředky, neboť nedisponuje kritickým myšlením. Setkáváme se také se zajímavou otázkou, zda demagog sám svým myšlenkám, které stojí na takto chabých základech, věří. Osobně zastávám teorii, že demagog tomu, co šíří, sám nevěří a svou manipulaci zaměřuje na posluchače s cílem vlastního zisku. Nicméně rovněž tvrdím, že demagog se v řadě případů do svých „tezí“ natolik zažere, že je schopen s nimi rychle pracovat jako s fakty a následně nerozlišuje mezi pravdou a takto vykonstruovanou účelovou interpretací reality. Není totiž neobvyklé, že demagog cíleně šíří lži a hrubě zkreslené podání reality je sám sociopatem, jemuž rozlišování pravdy a absurdních konstrukcí nic neříká. Vzpomínám si na množství situací, kdy někdo už „nevydychával“ Babišovy praktiky a z ministerstva financí odešel. Babiš průběžně sháněl skrze síť svých prapodivných spolupracovníků až neuvěřitelné drby. Když pak někdo z MF odešel, tyto drby o odešedším začal dávat k lepšímu a postupně je přijal do portfolia skutečností, o nichž hovořil jako o faktech.

Za zvláštní shrnutí stojí prostředky „logických“ vývodů, pomocí nichž se demagog dostává k cíleně vykonstruovaným závěrům. Jak jsem již výše uvedl, tím základním nástrojem jsou emoce. Použitím emocí může dosáhnout vtáhnutí posluchače do příběhu, ale zároveň snížit jeho pozornost a přimět ho přejít do emocionální roviny, tedy roviny s potlačenou racionalitou. Když tedy demagog potřebuje poštvat proti národnostní menšině, neuškodí přidat příklad o znásilnění žen naší etnické příslušnosti a ještě pár podrobností,

jimiž se spotřebitel šířených „pravd“ dostane do správného rozpoložení. Může rovněž přidat podrobnosti nebo symboly bohatství zostouzeného protivníka. Závist je jeden z nejlepších emocionálních přátel demagoga. Za další vhodný nástroj k odpoutání pozornosti může posloužit zesměšňování – třeba přidat zcela vyfabulovanou příhodu nebo neověřený drb stran sexuálního nezdaru nebo jinou ponižující zábavnou historku. Tím demagog předvede svou nadřazenost nad takovým ubožákem.

Ve výbavě profesionálního demagoga nemůže chybět nejsilnější zbraň – strach. Pokud je pocit obav z přílivu uprchlíků, čínského viru nebo výše budoucích příjmů dostatečně silný, může demagog přicházet s radikálnějšími řešeními, neboť ty jsme často ochotni akceptovat výměnou za odvrácení namalovaného bubáka.

Bude-li demagog argumentovat, sledujte řetěz faktů. Někdy ale není úplně jednoduché zjistit, kde došlo k tomu záměrnému přerušování logických článků řetězu, na jehož konci je mylný závěr:

1. Stát hospodaří špatně,
2. vidíme nevladatelnou míru korupce,
3. politici si žijí nad poměry,
4. všichni stávající politici musí pryč, protože participují na korupčním prostředí.

Právě chybějící upřesňující článek ve vláknu myšlenek v daném případě – totiž že ne všichni stávající politici jsou bohatí z korupce – pak vede ke zevšeobecnění a potřebnému závěru, že toliko nový, nezkorumpovaný jedinec může politickou situaci změnit. Ke zdání toho, že řečník demagog splývá v duchu shora popsaného populismu s lidem, může nějaký dílčí prvek celkové demagogie nechat na publiku: „Opravdu chcete žít ve společnosti, kde určitá menšina vyžírá většinu?“ Burácivou reakcí se docílí dojmu, že i další proslov řečníka má legitimitu přítomného davu.

Jako užitečný text pro zanalyzování forem a nástrojů demagogie nenavrhnou ani texty Václava Klause mladšího, projevy Andreje Babiše ani štvavé výzvy Tomia Okamury, ačkoliv by si to mnohé z nich přebohatě zasloužily. Jako poněkud sofistikovanější demagogický text si dovoluji čtenáři doporučit úvahy spisovatele Vlastimila Vondrušky v textu s názvem *Totální vymývání mozků*.⁸⁷ Vondruška byl prezidentem Zemanem před třemi lety vyznamenán po boku postav vybrané zábavy, jako jsou Luděk Sobotka či Zdeněk Troška. Proslul zejména detektivními příběhy ze 13. století. Ponechávám stranou, že jeho odborná díla historika se soustředí na vývoj zemědělské techniky minulých staletí, a jeho publikované úvahy lze tedy považovat spíše za manifestace jeho politické příslušnosti než jako erudovaná slova odborníka na dané téma. V odkazovaném článku se Vondruška soustředí na zkreslování významu řady slov v moderním jazyce. Zpočátku rekapituluje věci, jež mají čtenáře přimět k mimoděčnému přitakání jako např.: „Když v padesátých letech minulého století vyháněli komunisté sedláky, neoznačovali je názvem, který platil po staletí, ale dali jim hanlivou nálepku kulaků. Když jim kradli majetek, bylo to združstevňování.“ Ovšem potom přichází ke slovu srovnání reality komunistické propagandy s jinými názory a obě hází do jednoho pytle. Posuďte sami:

„Přemýšleli jste, kdo vlastně je ‚sociálně potřebný‘, nebo dokonce ‚sociálně slabý‘? Hledal jsem na stránkách našich institucí, ale ani na marxistickém ministerstvu není definice, kdo to vlastně je. Všichni se však tím pojmem ohánějí. Takové termíny jsou na nic, protože nikdo pořádně nechápe, co exaktně znamenají.“

„Označují totiž to, co se hodí politikům, úředníkům a aktivistům. Budme však jazykově korektní. Ve společnosti existují lidé bohatí a chudí. Je-li někdo chudý, má smůlu... Navíc každý chudý může zbohatnout, pokud se bude snažit. Nebo pokud bude mít štěstí... Všichni bohatí ovšem být nemohou.“

„Dávat peníze na chudé, to se jaksí nenosí. Ale na sociálně potřebné? Kdo by mohl odmítnout pomáhat potřebným? Mimochoodem, potřebný je ve své podstatě každý člověk v této zemi. Soused má jaguára, ale já ne. Jsem potřebný, protože bych ho chtěl taky. Být potřebný je psychologicky nebezpečné...“ Shrňme tedy Vondruškův demagogický řetěz myšlenek:

1. Existují chudí,
2. říkáme jim nesprávně „potřební“,
3. díky eufemismu „potřebný“ jsou výdaje na chudé odůvodnitelnější
4. chudý si za to, že je chudý, může sám, měl se více snažit,
5. potřebný je vlastně každý, protože i Vondruška může pošilhávat po jaguáru souseda.

Nějak se z textu vytratilo, že slovo „potřebný“ znamená to, že ten člověk si ke své chudobě přišel nezaviněně, rodiče spadli do státem vypěstované exekuční pasti, je zdravotně postižený nebo byl obětí nějakého trestného činu. Ovšem tento výklad se demagogovi do krámu nehodí, protože takto definovaný sociálně potřebný by naši pomoc potřeboval. Stejně tak Vondruška ve svém manifestu demagogie dochází k závěru, že přes hranice přecházejí „hordy islámských nájezdníků“, komunisti se „zachovali rozhodně seriózněji než cikáni, kteří nedůvěryhodnou firmu vyměnili za označení ‚Rom,‘“ nebo že sociálně potřebný je i prachspřstý zločinec, kterého je dle Vondrušky nutné eliminovat. Po zkompletování materiálu pomocí všech možných demagogických metod Vondruška svým úvahám nasazuje korunu posteskem, že mladí už neumí ani vystřelit z praku, že nikdo neví, co je to bránit se zbraní v ruce svou vlast. Po definování nepřátel – hordy islámských nájezdníků („migrantů“) a přejmenovaných cikánů – a poskytnutí návodu, jak bychom se proti nim měli bránit („se zbraní v ruce“), už zbývá jenom zvolat: „Hrr na ně!“ Případně doplnit příkaz nějakým symbolem nacismu

nebo fašismu, abychom se vrátili do třicátých let minulého století, kam Vondruškovy úvahy právem patří.

3.3 Xenofobie jako pilíř protievropských snah

Dalším z vybraných pojmů značících určitý nástroj demagogů nejen v naší společnosti je „xenofobie“. Rovněž její užívání je poněkud odlišné od původního významu.

Slovo „xenofobie“ rovněž pochází z řečtiny – xénos znamená „cizí“ a fobos znamená „strach“ či „obavu“, chcete-li pěkně česky fobii. Význam tohoto slova se již od počátku jeho užívání před mnoha lety poněkud vymykal tomu, jak se pojem fobie používá ve výrazech jako klaustrofobie či arachnofobie. Zatímco u strachu z uzavřených prostor nebo z pavouků jde o skutečnou paniku, při níž je daná osoba doslova paralyzovaná daným jevem nebo objektem, u xenofobie jde o jakousi nedůvěru či obavu. Nedůvěra se soustředí na vše cizí a nelze říci, že by šlo o nějaký paralyzující pocit při spatření nového kulturního vlivu, náboženského symbolu či přímo cizince jiné barvy pleti, jinak oblečeného, jiného vyznání či sexuální orientace. S daným pocitem však lze velmi dobře dále pracovat. Vlivem ostatních jedinců, sociální skupiny nebo společnosti obecně lze tuto emoci buď tlumit směrem k toleranci a přijímání cizích vlivů, nebo ji umocňovat k rasismu, tribalismu, nenávisti k cizím náboženstvím, kulturám nebo jenom nejrůznějším symbolům cizích kultur.

Zamyslím-li se nad původním významem, všichni v podstatě přistupujeme k něčemu novému s určitou nedůvěrou, ostychem či zdrženlivostí. Jde o to, jak necháme tyto emoce dál v sobě samotných pracovat a zda jsme ochotni a schopni se přes určitou míru předsudků překlenout. Největším nepřítelem xenofobie je vzdělání, osvěta nebo jakékoliv působení objektivních informací. Naopak

nejlepším kamarádem xenofobie je uvádění extrémních pozic dané sociální skupiny a zobecňování tohoto jevu. A právě tento postup je pro současnou dobu v naší zemi i Evropě charakteristický. Určité procento z jakéhokoliv demografického vzorku se totiž chová v rozporu s našimi nebo širokou veřejností sdílenými normami chování. Právě tyto vlastnosti správný demagog podsouvá svým posluchačům a tvrdí, že jsou pro jím atakovanou skupinu charakteristické, aby v nich probouzel xenofobní pocity: „Cikáni kradou“, „Židi jsou lakomí a okrádají ostatní“, „Muslimové se odpalují a přemýšlejí, jak Evropanům zničit život“, „Homosexuálové šíří pohlavní choroby“ či „Vietnamci neplatí daně a prodávají prošlé potraviny“. Takto lze pokračovat širokým arzenálem hnusných pověr a předsudků, které se o jednotlivých sociálních skupinách za staletí nashromáždily. Mimochodem, abych byl i v této kapitole korektní, musíme doplnit dobový příhraniční náhled na Čechy z bavorského i rakouského pohraničí: „Češi kradou jako straky.“ Tolik ke xenofobii jako takové; nyní postupme k problému, jak lze předsudků neinformovaných nebo konzervativněji smýšlejících lidí využít.

Evropská kultura spočívá, zejména po zkušenostech druhé světové války a tehdejších deviantních ideologií, na toleranci k menšinovým kulturám, náboženstvím, rasám či sexuální orientaci. Máme to zakotveno v normách ústavní právní síly, vtěleno do řady zákonů, jako je antidiskriminační zákon. Trestní zákoník pak stanovuje tresty za extrémní projevy nesnášenlivosti, ať již činěných verbálně či jinak, například vrháním lahví se zápalnou směsí do oken domů, kde se shromažďuje nenáviděná sociální skupina.

Jestliže je tolerance spojená s ideologií Evropy a Evropské unie a chce-li skupina vládnoucích demagogů prohlubovat tendence k odtrhávání se z unie nebo jen uzavírání se do nacionalistické ulity, může xenofobii využít jako nástroj. Sám demagog třeba ani nemusí nic výraznějšího pronášet, ale je možné krůček po krůčku přispět ke „znormailizování“ této míry xenofobie. Když si prezident usmyslí, že

bude protagonistou hybridní války vedené Ruskem se snahou o co největší chaos v EU, může pro to leccos udělat právě popsányými nástroji. Když si totiž s chutí zazpívá hymnu po boku takových kreatur islamofobní hnědé fronty, jako je Martin Konvička, prostě tím sdělí, že tento směr české „politiky“ považuje za normální.

Připomeňme, že Konvička je autorem výroků o tvorbě masokostní moučky z muslimů nebo potřebnosti koncentráků pro příslušníky této náboženské menšiny. Když pak Zeman vyznamenává další „osobnosti“ s xenofobními názory, zase pokročí o krůček k netoleranci. Koneckonců tak činí i každou schůzkou s Tomiem Okamurou, pro nějž je xenofobie jedním z hlavních pracovních nástrojů. S Babišovými slovy o charakteru koncentračního tábora v Letech jako jakéhosi pracovní-rehabilitačního střediska pro Romy si tito pánové v xenofobním hodnocení nemají co vyčítat. Tím vším se stále více vzdalujeme od evropských hodnot do náručí Ruska a Číny. Právě u Číny, jak plyne z jiné pasáže této knihy, není nějaký koncentrák pro muslimy ničím nenormálním.⁸⁸

3.4 Ferdismus mravenismus

Možná jsem to měl zmínit už v úvodu: tato kniha má i několik míst na samostatné zamyšlení čtenáře nad předestřenou úlohou. Jedno z míst pro tuto interakci se čtenářem je právě zde. Následuje popis několika situací z mého soukromého života, případně ze situací, s nimiž jsem se v rámci profesního života setkal. Čtenářovým úkolem je si uvědomit, jaké emoce v něm předestřené výjevy probouzejí, případně, co je spojuje.

1. Spojování bytů:

Přiznám to raději hned, během práce náměstka na Ministerstvu financí jsem měl vysoký plat. Koupil jsem v té době malý byt, který

leží vedle toho, v němž jsem bydlel. Podařilo se nám je propojit a pro mou šestičlennou rodinu vznikl pěkný velký byt. Problém vznikl, když jsme přemýšleli, zda by se nedaly připojit asi dva čtvereční metry před takto spojeným bytem a kousek dál se rozprostírající komůrky. Narazili jsme ovšem na právní úpravu zákona o dani z přidané hodnoty, podle níž se byty dělí na byty sociální (v těch žijeme v podstatě všichni) a byty pro zbohatlíky. Dělítkem mezi nimi je to, zda takový byt má nebo nemá 120 m². Podle kategorie pak byla určována daňová sazba DPH u stavebních prací. Kdyby takto spojený byt přesáhl 120 m², podle určitého výkladu by tak poškodil celé bytové družstvo, protože by jakékoliv stavební práce na domě byly zatíženy tou vyšší daňovou sazbou.

Vyvstala tedy otázka, zda připojením těchto komůrek dosáhneme oné výměry, kvůli které by celé družstvo při stavebních pracích muselo hradit tu zvýšenou sazbu daně, což jsme pochopitelně nechtěli. Zjistil jsem, že finanční správa dokonce vydala osvětlený materiál, v němž v rozsahu Zlatých stránek v době jejich vrcholné slávy vysvětluje, co se do výměry započítává a co nikoliv. Už si to přesně nepamatuji a znovu bych do toho nahlížel dost nerad, ale vzpomínám si, že třeba podstava komína se započítává jinak než podstava pod schody a ta zase jinak než prostor pod schody. Každopádně součástí tohoto berního náboženského textu bylo i pojednání na téma sklepních kójí, komor, sklípků, kumbálů a dalších prostor. Já jsem (s postgraduálem na právnické fakultě a jako náměstek MF) nebyl schopen vyhodnotit, co ty naše komory jsou, čím se po připojení stanou a čím je a čím bude ta předsíňka.

2. Daň z dividend: Ještě když jsem pracoval v resortu ministerstva vnitra, obrátil se na mě kolega, zda bych mu neporadil se zdáněním dividend. „Tak hloupej nejsem, to snad zvládnou,“ odvětil jsem. Po několika večerech, ani po potupném přivolání manželky

s ekonomickým vzděláním a konzultacemi na internetu, jsme nepřišli na to, jak by se to mělo dělat správně, co se má dokladovat a jak se mají správně započítat zaplacené daně, které se v USA strhly z vyplacených dividend.

3. Majetek pro starosty: Během práce na MF jsem chtěl v několika krocích zpřehlednit hospodaření se státním majetkem, aby se v tom normální člověk, který chce třeba koupit státní pozemek, mohl vyznat a pochopit, s jakou státní složkou o tom má jednat a na základě čeho se budou úředníci rozhodovat. Jenomže poté, co jsem z MF (nedobrovolně) odešel, nikdo v rozplánovaných reformách nepokračuje. Kroky, jež se podařilo v minulém volebním období prosadit, sice fungují, ale už dávno se na ně mělo navázat dalšími. Tak například byla připravena novela jednoho z privatizačních zákonů. Chtěl jsem, aby obyčejný zemědělec, který hospodář na nějakém pozemku patřícím Státnímu pozemkovému úřadu, nemusel jeho koupi řešit na úrovni vlády, jak tomu bylo doposud. Takto bych mohl v popisování nesmyslů pokračovat. Prakticky každý týden mi volá nějaký starosta a ptá se na výklad zákona a na režim, podle něhož by se vlastně mohl prodej realizovat. Napsal jsem s kolegou mnohastrankový komentář k výkladu jednoho z mnoha zákonů, který majetek státu reguluje, ale to jenom nepatrně zpřehledňují zlomek problémů, které je třeba řešit. Starostové tomu nerozumí a ani rozumět nemohou, protože tomu nerozumí ani drtivá většina státních úředníků. Ale změny, které jsou připravené k zpřehlednění a ztransparentnění, vláda sněmovně předložit nechce. Proč?

4. Kolaudace záchodu: To jsem taky jednou nabral „kšeft“. Jeden kamarád z centra Prahy potřeboval poradit s kolaudací bytu, prostě si vyzdil nově bytové jádro, a protože tím příčku malinko posunul proti dřívějšímu stavu, musel požádat o stavební povolení a stála před ním kolaudace bezvadně provedeného díla. Ze stavebního

úřadu mu napsali lejstro, co při kolaudačním jednání vyžadují k předložení. Osobně jsem počítal tak s pěti dokumenty, ale seznam se nevešel na jednu stránku, ke kolaudaci jaderné elektrárny bych to čekal tedy stručnější. Část věci, jako požadované potvrzení o předpisovém zlikvidování stavební suti atd., jsme odbyli čestným prohlášením. Nicméně na konec nám zbyl poslední prokletý papír, měli jsme předložit podrobný popis ke vzduchotechnice. O co šlo? Jednalo se o malý větráček, který vháněl vzduch, resp. záchodový puch, do nějakého světlíku nebo stoupačky. Ptal jsem se, kde ono zařízení za pár stovek koupil. Kamarád větrák značky „No name“ koupil na nějakém e-shopu už dřív a teď ho jenom zazdil. Ani po pozdějším dotazu na úřadě jsme nezjistili, co vlastně máme zadokladovat, kolaudace se protahovala a on dlužil zase potvrzení o kolaudaci bance. Nakonec se to tak nějak došulilo a nějaký návod se předložil, ale stálo to kamaráda pár měsíců a pár tisíc.

Teď přichází rozuzlení otázky, jakou emoci tyto a řada obdobných situací ve vás probouzí. Ve mně totální frustraci, vztek a hrůzu z toho, že žiju v systému, kde nejsem schopen spočítat čtvereční metry bytu, určit procento započitatelnosti odvedené daně v Americe a jak to zdokladovat, vysvětlit starostovi z Horní Dolní, že nemohu bez podrobného šetření určit, podle jakého zákona se bude řídit prodej pozemku na zamýšlené dětské hřiště, nebo co podstrčit úředníkovi na stavebním úřadě při kolaudaci záchodu. Prostě pravidla jsou dnes tak nesmyslně složitá, že i na kolaudaci záchodu potřebujeme odborníka a prakticky nic, co nám ukládají veřejné předpisy, už si nemůžeme udělat sami bez specialisty. Shora uvedené příklady nejsou jediné v mém životě, v životě mých nejbližších, přátel i nepřátel. Prostě pravidla prakticky všeho nesnesitelně složitá jsou a naprosto nic se nedělá pro jejich zjednodušení. Pro výklad nejasnosti v zákoně stát chrlí stanoviska, metodické návody, výkladové studie, vše na další desítky stránek, a navíc v jazyce,

jemuž zase rozumí pár lidí z oboru. Nejsem ochoten si myslet, že uvedenou frustraci a bezmoc cítím jenom já. S výjimkou pár lidí, kteří se pohybují v úzce vymezeném teritoriu své specializace a nezasahují do jiného, je velmi málo těch, co se mohou tomuto napětí vyhnout. Ta frustrace nemusí být nijak explicitně přiznaná, ale v nějaké formě v mnohých z nás je. Naopak si myslím, že pokud si ji přiznáme, lze dojít ke vcelku logickému závěru, že je nutné s tím něco dělat, tedy změnit pravidla a zjednodušit zákon. Problém však musí mít přeci lidé, co nastíněnou frustraci cítí, ale tohoto vývodu nejsou schopní a hledají jiné řešení vlastní neschopnosti si vyřídit jednoduché věci, resp. bezmocnosti ze složitosti státem stanovených pravidel.

A teď si představme, že v televizi uvidí pána, který nejen tvrdí, že tomu všemu rozumí, ale dokonce že i zná viníka. Viníkem může být úředník, neschopná předchozí garnitura, národnostní menšina nebo třeba mloci. Hned to pak všechno dává smysl a hned se lépe dýchá v důvěře, že v takto složitém světě žije ten superman, co našim problémům rozumí, ví, kdo za problémy může, a spolu s námi je umí porazit. Ono ani nevádí, že ten Ferda, práce všeho druhu a držitel veškerého rozumu, pak neřeší problém. Stačí totiž, když i on on-line naráží na stejné problémy jako my – hloupí úředníci ho zlobí, odporní právdoláskari ho peskují za útoky na národnostní menšiny, které přece oprávněně kritizuje za nefachčenkovství, a že i on se setkává s hloupostí dalších. Stále zůstává supermanem.

V našich zeměpisných šířkách dokonce dochází k paradoxu, že Babišova administrativa odmítá opoziční návrhy na zrušení archaických zákonů, které jen zahnojují legislativu, naopak chrlí desetitisíce metodických návodů, jak překlenovat špatně formulovanou legislativu. Na další nesmysly se pak zadělává tím, že se vytváří další mizerně formulovaná legislativa. Velká část odborníků, co ji

umí vytvořit kvalitně, je už totiž ze státní správy fuč, neboť měla vlastní názor. Jenomže to už ta skupina frustrovaných voličů nechápe, protože si nikdy nepřiznala, z čeho minimálně určitá část této frustrace pochází.

3.5 Od berlusconismu k ekonomickému vyžírismu

Jak jistě pozorný čtenář v této kapitole zjistil, předchozí pojmy, jako jsou populismus, demagogie, využití xenofobie a využití frustrace Rádobyferdou, na sebe určitým způsobem navazují. Po poznání těchto nástrojů se nám častá výbava moderního demagoga poměrně dobře rýsuje. Aby se obraz „moderního“ českého politika zformoval do skutečné dokonalosti, je nutné vzít na zřetel další tři jeho rysy. O využití rozdělené společnosti je více psáno v šesté kapitole. Zbývají dva faktory, jež ovšem spojím v této části, protože v podobě současného premiéra jsme jeden stupeň vývoje demagogického populisty s vyžírkovským cílem přeskočili.

V kapitole 2.5 předznamenujím současný systém obdobím zakládání politických stran v České republice. Nabízí se v této posloupnosti modelů teze, že Andrej Babiš se při zakládání svého „hnutí“ ANO 2011 poučil z chyb dalšího tuzemského Ferdya Víta Bárty a jeho kmotrovských přátel v projektu Věci veřejné. Ano: Babiš si skutečně mohl vzít ponaučení z hloupého amatérismu tohoto seskupení, ale i nevhodného výběru reprezentantů (oč přitroublejší jedince Bárta do politiky přitáhl, o to výrazněji nelocalitu projeví). Skutečným vzorem populisty a demagoga pro Babiše ovšem musel být Silvio Berlusconi a jeho projekt Forza Italia s mediální mocí v zádech. Pojdme se podívat na společné rysy a nástroje obou pánů. Když Berlusconi vstoupil do vrcholné politiky (v roce 1994), bylo mu 58 let a byl druhým nejbohatším mužem Itálie. Babišovi

bylo v roce 2013 v době voleb do Poslanecké sněmovny čerstvě 59 let a byl druhým nejbohatším mužem v České republice. Berlusconi i Babiš mají velmi specifický vztah k interpretaci pravdy, lidově se tomu říká, že lžou, kudy chodí. Berlusconi byl dokonce za křivou výpověď odsouzen. Oba mají dlouhodobé oplétačky s justicí, Berlusconi byl vícekrát odsouzen za krácení daní a další hospodářské delikty. V rámci svých prostořekých projevů i demagogické manipulace nerozlišují, co jsou drby, realita nebo utajovaná skutečnost a bez ohledu na zákonný režim vykládají vše, o čem se kdy dozvěděli, pokud se jim to hodí. A hlavně, oba vlastní obrovské mediální impérium, které jim umožňuje útočit na své protivníky a neinformuje o problémech majitelů, lžích či protiprávních aktivitách, natož aby se ve své investigaci zaměřovaly na černoty svých vlastníků. To byly, řekněme, vnější znaky podobnosti. Nicméně až zarážející je podobnost obou podnikatelů/politiků v jejich populistické demagogii podporované vlastními sdělovacími prostředky. Oba se snaží získat méně vzdělané voliče. Těm pak nabízejí vágní pozitivní hodnoty ve stylu „budeme se mít dobře“. Ani jeden ze srovnávaných zbohatlíků prakticky málokdy nepředstavil žádné kroky, pouze provádějí neuvážlivě rozhazovačnou politiku zavděčování se svým voličům. Naproti tomu se oba prakticky štítí hlubších reforem, ač se snaží ukazovat jako tvrdí „chlapáci“. A to nejdůležitější, oba svým příchodem do vrcholové politiky prakticky zlikvidovali dosavadní systém tradičních stran. Pramenilo to, pochopitelně, z hlubokých problémů konvenčně zaměřených stran v obou zemích. Avšak je téměř neuvěřitelné, že tyto potíže byli schopni se svými médii jasně pojmenovat, rozbít a – minimálně v případě Itálie – už se systém klasických stran nepodařilo znovu vybudovat. To, že svou politickou kariérou ani jeden z nich neuškodil svým podnikatelským aktivitám, je skoro zbytečné zmiňovat. Vzhledem k tomu, že Babiš vstoupil do politiky o nějakých 19 let později, nelze srovnávat účet z jejich působení, ale můžeme se podívat na výsledovku Itálie po

desetiletích působení Berlusconiho: země je ekonomicky na pokraji propasti. Lze jen doufat, že politická existence Babiše nedojde svým populisticko-demagogickým zaměřením až k tomuto bodu. Rovněž lze doufat v to, že česká justice nemá tak hluboké mafiánské kořeny a zjevné protiprávní jednání premiéra bude schopna jasně pojmenovat. Ačkoliv z Berlusconiho příkladu víme, že ani opakované odsouzení nemusí vést k úbytku jeho voličů, kteří každý večer čerpají své informace z jeho 15 televizních kanálů.

Samotný příklad politicko-podnikatelské kariéry Silvia Berlusconiho ovšem našeho stíhaného premiéra mohl pouze inspirovat. Český demagog totiž pokročil do dosud neznámého stádia. Pojdme prolistovat Babišovým památným dílem *O čem sním, když náhodou spím*. Ponechávám stranou, že autorem této publikace není Andrej Babiš, ale zhruba patnáctka jeho tzv. odborníků, v mnoha případech spadajících do kategorie Drápal, a marketérů. Jsem rovněž schopen zapomenout i na skutečnost, že některé myšlenky jsou překopírované z mých analýz a že ani neměl elementární slušnost se optat, zda mé texty může vykrást. Každopádně tato brožůrka měla ukázat, co chce Babiš v budoucnu vybudovat. Bude infrastruktura, bude se budovat digitální a sdílená ekonomika, vyplatí se pracovat, přivedeme odborníky do státního aparátu, zatočíme se starými korupčnickými praktikami – a desítky dalších pozitiv a sociálních jistot na desetiletí dopředu. Vždycky když se v tomto pomníku politického kýče objevilo, jak se k tomuto cíli dostaneme, udělal jsem si čárku. Řečeno cimrmanovštinou, neobjevil se na mém papíře ani jeden zářez. Čili, nalistujeme-li o pár stránek nazpět, takto vypadá populistický demagog – představuje cíle a získáním hlasů k dosažení těchto cílů získává bianco šek ke všemu ostatnímu. Do skupiny věcí, jež se voliči demagogický populistu neobtěžuje sdělovat, rovněž patří jeho profit na té altruistické politické činnosti pro ně. A právě zde Babiš pokročil prakticky za všechny evropské meze a postoupil do kultury světadílů, kde rostou exotické plody,

po nichž se tento druh demokracie pojmenoval. Desítkám příkladů toho, jak Babiš skrze své dočasně odložené společnosti z jím reprezentovaného státu tyje, je věnovaná má předchozí kniha.

Nejhezčí umělecké ztvárnění vydávání bianco šeku na to, co demagog bude dělat pro voliče s cílem dosažení kvality života srovnatelné se Švýcarskem, se nedávno objevilo ve filmu *Vlastníci*. Prezentovaná paralela na konci snímku, kde dva vykukové nechají všechny vlastníky jednotek s plnou hubou slibů o tom, jak se splní všechna jejich přání, podepsat prázdné papíry, nemá chybu. Když jedna z takto podvedených poznamená, že to konečně někdo bude řídit jako firmu, mělo by každému být jasné, jak vztah mezi podnikatelským demagogickým vyžírku a voličem funguje.

Ovšem berlusconistický model s modifikací podle Babiše má ještě další rys. Podíváme-li se na shora vypíchnuté sliby – urychlené dokončení infrastruktury, digitalizace státu, podpora sdílené ekonomiky, příchod expertů, vyšší motivace k práci, je každému informovanému hlupákovi jasné, že to jsou jenom marketingové plky. Stát v současné době není schopen vysoutěžit jednoduché stavby (nádraží v Roztokách, úprava hlavního nádraží v Praze) a rozhodnout se, na jakou rychlost se má vůbec železnice stavět (4. koridor na jih). Silnou stopu v digitalizaci země nechal zejména bývalý ministr Vladimír Kremlík a jeho spřátelené společnosti při tendru na elektronické dálniční známky. Schillerová prosazuje navýšení poplatků z ubytování na mnohonásobek – to systému sdílení aktuálně nepotřebných bytů rozhodně nepomůže. Permanentní navyšování minimální mzdy pak moc pomůže zmíněné motivaci k práci nepracujících obyvatel, a to v době hospodářské konjunktury, a ti odborníci, kteří dříve už ve státním aparátu byli, už jsou dávno fuč. O obranných mechanismech demagogického populisty k uhájení dobytých území bude řeč na jiném místě této knihy.

4. Oligarchové, velmoci a prostituté

4.1 Oligarchové

Pomyslný trojúhelník současného mocenského systému tvoří tři vrcholy – oligarchové, velmoci a prostituté. Od těchto mocenských vrcholů v grafu vybíhají ještě určité šipky k dalším postavám na scéně. V těchto vedlejších rolích sice vystupují osoby plnící pomocnou úlohu, avšak nutno podotknout, že bez nich by představení mocenské struktury nebylo úplné. Trojúhelník má sice rovnocenné vrcholy, ale v námi rozebírané situaci je jeden z mocenských prvků hlavní. Bez oligarchů by tento systém vypadal úplně jinak. Bez nich by totiž politici nevykonávali v zahraniční politice prostitutivní roli ve prospěch velmocí a velmoci by nemohly skrze oligarchy kormidlovat naši zahraniční politiku. Z tohoto důvodu si dovoluji povídání o systému moci započít právě u oligarchů. Jejich konkrétní cíle, vznik, historii a další aspekty fungování jejich moci jsem rozebíral v knize *Čas oligarchů*, proto považuji za nadbytečné tyto obsáhlé texty opakovat.

Oligarchie nebo oligokracie je systém vlády, kde si skupina několika jednotlivců (oligarchů) uzurpuje moc na základě své ekonomické síly. Skrze vlastnictví půdy, výroby základních potravin a dalších stěžejních komodit má možnost ovládnout do té doby demokraticky fungující zemi, její mechanismy právního státu a následně ji deformovat ve svůj prospěch do podoby oligarchie.

Přeneseme-li se z teorie do české kotliny, vyprofilovala se zde hrstka několika jedinců, kteří získali mimořádně velký majetek. O tom, že tito lidé nemají k demokracii a právu prakticky žádný vztah, svědčí několik zásadních faktorů – jejich minulost plná bizarních transakcí na úkor státu při privatizaci majetku nebo procesu tzv. konsolidace za Zemanovy vlády, spolupráce s ryze

kriminálními živly, klientelistické schůzky, prapodivný sponzoring ještě prapodivnějších politiků i nejasnosti o původu prvotního kapitálu. Jestliže se „vyšvihne“ z demokracie vzešlý jedinec nahoru, je to posila pro celý demokratický systém. Na podnikatelích, jako byl Baťa, koneckonců stála síla a stabilita první republiky. Jestliže se ovšem nahoru dostane vekslák, korupčník a podrazák, nemůže tvořit opěrný prvek demokracie, ale pouze přemýšlí, jak ji zneužít ve svůj prospěch a ohnout směrem k oligarchii nebo dalším špatným způsobům vládnutí.

Oligarchické prvky vlády v naší zemi mají navíc to specifikum, že oligarchové netvoří nějakou kompaktní hmotu. Jenom ten, kdo (jako já) denně poslouchal z Babišových úst dlouhé monology na téma „odporný kokot Dospiva“, si může uvědomit, jak hluboká nenávist oligarchy rozděljuje. To by na první pohled mohlo způsobit trhliny v nastoleném systému. Opak je pravdou. Z nenávisti pramení permanentní podezření, že ten to táhne s ním nebo oním a ještě větší zuřivost při paranoiou inspirovaných čistkách. Výsledkem je ještě větší nepořádek ve veřejné správě v důsledku diskontinuity úřednické činnosti.

V souvislosti s činností oligarchů je nutné vyslovit a zodpovědět základní otázku ohledně posunu jejich aktivit z domácí na zahraniční scénu. Nedílnou součástí tohoto jevu jsou političtí prostituté nastrčení k pošlapávání národních zájmů svobody a demokracie. Záměrně ponechávám stranou specifický případ Andreje Babiše a zkusím krátce naznačit pohnutky k expanzi u Marka Dospivy a Petra Kellnera.

Takový Marek Dospiva poměrně dobře prosperuje z developmentu, hazardu či lékárenství. Jenže ani jeden z těchto byznysů není tím ekonomickým zázrakem, na nějž čeká. Dohromady v jeho činnosti vznikají celkem slušné synergie (reklamy na doplňky stravy jsou v Dospivových médiích nepřehlédnutelné). Kromě toho má na bedrech méně úspěšné projekty, jako je Aero Vodochody.⁸⁹

Dospíva vždycky toužil po uskutečnění svého životního kšeftu: provoznit druhé letiště u Prahy a tam vítat miliony čínských turistů.⁹⁰ Kellner se zase vyprofiloval z kriminálního prostředí (vzpomeňme kumpána z počátku Kellnerových podnikatelských aktivit Milana Vinklera, později odsouzeného za rozsáhlou hospodářskou kriminalitu)⁹¹ do obchodů typu „koupím firmu, konsoliduji ji za pomoci vlastních prostředků, vyházím z managementu hlupáky, seženu zakázky a s obrovským ziskem prodám“. Jeho vlajkovou lodí je Home Credit v Rusku a nyní i v Číně. To je jeho zlatá žíla.⁹² Občas se sice v Česku ještě najde zajímavý obchod, který vzbudí jeho zájem, jako například výběr mýtného⁹³ nebo zakázky pro Škodu Transportation.⁹⁴ Při těchto kšeftech stále vane korupční smrad zlatých devadesátých let, ale je to jenom doplňková činnost. Permanentním přísypávačem hotovosti je systém spotřebitelských úvěrů na Východě.

Pokud by jakýkoliv oligarcha nebyl zapsán v Číně jako ten, kdo umí nějak pomoci tamějším komunistům, mohl by tam nanejvýš čistit komunistům obuv před politbyrem.

Co vlastně představitelé velmocí, Putinovi oligarchové a čínští komunisté potřebují z toho, co naši oligarchové mají? Nejsou to peníze ani hmotné statky. Čeští oligarchové mají něco, co jmenované velmoci nemají. Nutně to potřebují a na standardním trhu se to nedá zakoupit. Čeští oligarchové mají dobré kontakty v členských zemích EU. Mají vliv v zemi, přes niž se dá prakticky bezprostředně likvidovat evropská soudržnost a hodnoty, na kterých Evropa stojí, kde se dají za pár grošů koupit u oligarchických prostitutů projevy a postoje prakticky na míru šité vlastním vnitropolitickým potřebám.

Abych nevzbuzoval dojem, že model mocenského trojúhelníku měl první příznaky až v době Miloše Zemana, Petra Kellnera a současného česko-čínského „přátelství“, můžeme nalistovat postrevo-lační kronikou o pár let zpátky. Vzpomeňme proruskou politiku

a proruské výroky bývalého prezidenta Václava Klause.⁹⁵ Pro mě osobně nejodpornější snůška výroků Václava Klause se týkala konfliktu mezi Ruskem a Gruzii, konkrétně ruské invaze do Jižní Osetie.^{96 97} Vláda s ministrem zahraničí Karlem Schwarzenbergem jasně pojmenovala, že ruské armádní sbory nemají lézt na území jiného suverénního státu, a že když tak Rusko činí, připomíná to sudetskou kartu Adolfa Hitlera či brežněvovskou „pomoc“ v roce 1968. Klaus ve svých komentářích však brojil proti „západním lžím“ a zřetelně hájil ruské kroky. Intenzita dalších jeho proruských názorů byla tak velká, že se o pár let později ujal výrok poradce premiéra Petra Nečase Romana Jocha o „ufňukané kremlofilní bábě.“⁹⁸ Za Klausovu zjevnou pomoc při Kellnerově ruské expanzi věnoval finančník skrze spoluvlastněnou PPF banku Institutu Václava Klause již téměř 100 000 000 korun.⁹⁹ Tato finanční pomoc navíc začala již v době, kdy Klaus formoval zahraniční politiku Česka jako prezident: tehdy Kellner pro Klause zaplatil zařízení barokního zámečku na pražské Hanspaulce.¹⁰⁰

Na spolupráci Kellner–Klaus brzy oligarcha navázal vztahem s Milošem Zemanem. Jenomže jak plyne z legendárního odposlechu mafiána Františka Mrázka, Prófa (Klaus) má rád penízky. Mlhovi (Zeman) zase stačí, že ho mají lidé rádi. Tak i „pomoc“ u nového prostituta doznala ze strany Kellnera změny. Hanspaulku pro Klause vystřídala mediální pozornost pro Zemana. Současného prezidenta prý neuvěřitelně fascinuje, že když přiletí do Pekingu a natáhnou mu na letišti červený koberec, tak na něj v přímém přenosu kouká, možná, musí koukat, pár set milionů Číňanů.

Zde lze vzpomenout Kellnera v roli taxikáře. Když totiž mířil Zeman na setkání s čínským prezidentem Si Ťin-pchingem, najal oligarcha luxusní tryskové letadlo.¹⁰¹ Zeman pak taxikáře přizval na formální jednání se svým komunistickým protějškem. Nevíme, co si představitelé obou států domluvili, ale je faktem, že ve stejném

roce byla Kellnerově společnosti přiznána licence na celé území Číny na poskytování nebankovních spotřebitelských úvěrů.¹⁰²

Dceřiná společnost Home Creditu T'ie-sin, což znamená Český kredit, získala po několika letech dost bídnou pověst. Ačkoliv představitelé Home Creditu uvádějí svou společnost jako symbol českého zahraničního úspěchu, řadoví spotřebitelé s úrokovou mírou přes 30 % ročně na to mají poněkud odlišný názor.¹⁰³ To by oligarchovi vadit nemuselo; horší je, že v četných rozhodnutích mají na Kellnerovo podnikání kritický náhled i jednotlivé instance čínského lidového soudnictví. Netřeba připomínat, že i soudní moc je podřízena vládnoucí komunistické straně. Stranické orgány si musely spočítat, že zvyšování zadlužení u chudších obyvatel může do budoucna způsobit rozsáhlejší problémy. Jak informují česká média,¹⁰⁴ český Home Credit není symbolem úspěchu, jeho praktiky u čínských spotřebitelů vzbuzují spíše nechuť.

Na čínské vztahy hradního prostituta se rychle přisáli další lidé z jeho okolí a začali z nich získávat prospěch. Čínské společnosti záhy koupily řadu zajímavých podniků, do nich zase kvapně nastoupili Zemanovi kumpáni jako například Jaroslav Tvrdík.¹⁰⁵ A Marek Dospiva s jeho Pentou prodali komplex Florentinum za velmi výhodnou cenu čínskému státnímu molochu CEFC.¹⁰⁶ Když se západní země i náš Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost rozhodly bojkotovat čínské technologie společnosti Huawei,¹⁰⁷ přispěchal Zeman v televizi Barrandov na pomoc se strašákem, jak je česká ekonomika ohrožena například tím, že jsou zpochybněny plány Škoda Auto v Číně.¹⁰⁸

Kellner, ač se před veřejností schovává a rozhovory neposkytuje, se po dlouhých letech rozhovořil v úvodu loňské výroční zprávy jím vlastněné společnosti.¹⁰⁹ Přihlásil se tam sice k tradičním evropským hodnotám, aby to, na čem západní společnost stojí, vzápětí kritizoval slovy: „Dnešní západní společnost a zejména Evropa je

stále více ovládána ideologií individuální nárokovosti, rovnostářstvím a relativizováním.“ Slova bez hlubokého významu mohou být využita v pročínské propagandě coby kritická k Evropě a USA.

4.2 Velmoci

Nestává se často, aby tato kniha citovala oficiální zdroje české veřejné správy. Výjimku učiním v této kapitole u řady poznatků Bezpečnostní informační služby (BIS) ve vztahu k záškodnickým aktivitám Ruska a Číny. Z jakého důvodu tak obě velmoci činí, se snažím nastínit v následující kapitole. Ta má za úkol rozebrat jejich vnitřní důvody. Zde bych ovšem rád popsal konkrétní praktiky ruských zpravodajců i prostitutivní chování českých představitelů.

BIS si, podle mého názoru, zasluhuje zcela zásadní úctu ve své kontrašpionážní činnosti právě u uvedených velmocí. Pravidelně varuje před činnostmi bezpečnostních složek obou zemí a svá tvrzení neobvykle podrobně popisuje. Samozřejmě reakcí na tyto smrtelně důležité varovné signály BIS jsou vlastizradou čpící dehonestující slova hradního prostituta. K níže uvedeným varováním se například v obdobném případě nechal slyšet, že jsou zpravodajci z BIS „čučkaři“.¹¹⁰ Zeman také již několikrát odmítl jmenovat generálem západními státy uznávaného odborníka na kontrašpionáž, ředitele BIS Michala Koudelku. Tato hradní trapnost způsobuje rozpaky zahraničních kolegů Koudelky, neboť šéfové cizích zpravodajských služeb jsou svými vládami podporováni a do dané hodnosti jmenováni. Že se Koudelka jmenování generálem od prezidenta nedočká, je zřejmé, naproti tomu v loňském roce převzal prestižní ocenění za svou práci z rukou ředitelky americké CIA.¹¹¹ Kromě takto vyslovené úcty zahraničních kolegů jsou viditelné i úspěchy v boji proti organizovanému zločinu. Zločinu, který zde ruská ambasáda podporuje.

V minulém roce se například BIS ve spojení s Národní centrálou proti organizovanému zločinu podařilo rozbít nebezpečnou záškodnickou strukturu. Tuto zločineckou síť v Česku budovala ruská Federální bezpečnostní služba (FSB). Podle samotného Koudelky byla vytvořena osobami s vazbou na ruské zpravodajské služby a byla financována z Ruska a ruské ambasády. Ve světle těchto událostí pak nepřekvapí Zemanovo prohlášení, že se BIS má zabývat ekonomickou kriminalitou a korupcí v ČR a hlavně neřešit, co tu Rusko provádí.¹¹²

Podle několika prohlášení Miloše Zemana je jak Rusko, tak Čína tím nejlepším přítelem naší země. Avšak dle níže uvedené zprávy u nás obě velmoci vyvíjejí vysloveně záškodnickou a tedy nepřátelskou aktivitu. Dovoluji si níže citovat nejvýznamnější pasáže výroční zprávy BIS za rok 2018 a následně ke strohým zpravodajským konstatováním doplnit konkrétní příběhy.

„Státní i nestátní, cizí i domácí aktéři se snažili zapojením široké škály metod a aktivit oslabit české státní instituce, ovlivnit oficiální mezinárodně-bezpečnostní postoje státu a vydávat přirozené atributy demokratického zřízení za jeho slabiny,“ píše BIS ve zprávě za rok 2018.

„Ruské a čínské zpravodajské aktivity zasahovaly do oblastí politiky, diplomacie, špionáže, ekonomiky i informačního boje,“ varovali zpravodajci. Podle mluvčího BIS Ladislava Štichy se liší cíle obou zemí. „Zatímco cílem Ruska je dostat Českou republiku zpátky do sféry svého vlivu, Číňané nás používají jako vstupní bránu do Evropské unie, a to znamená k ekonomické prosperitě,“ srovnal.

„Vážnou hrozbu pro bezpečnost ČR představovaly v roce 2018 zejména nepřátelské aktivity cizí moci. Ohrožení těmito tzv. hybridními hrozbami se týkalo řady oblastí napříč působností BIS. Hybridní hrozby využívají multivektorové nástroje a kombinují

koordinovanou i organicky vzniklou činnost. S využitím ekonomických, politických, vojenských a informačních tlaků využívají zdánlivých nedokonalostí (dlouhý legislativní proces, parlamentní diskuse, správní procedury apod.) státních institucí a demokratických procesů. Cílem je ovlivnit rozhodovací proces na různých úrovních veřejné správy ve svůj strategický prospěch, a to aktivitou, neaktivitou nebo paralýzou subjektu odpovědného za rozhodování.“

„V souladu s vládou stanovenými prioritami, mírou ohrožení zájmů České republiky a kapacitami a možnostmi BIS byly v roce 2018 prioritními cíli zpravodajského rozpracování aktivity ruské a čínské státní moci ohrožující bezpečnost a další klíčové zájmy ČR.

Rusko

Bezpečnostní informační služba zaznamenala činnost příslušníků a spolupracovníků všech ruských zpravodajských služeb: civilní rozvědky SVR, vojenské rozvědky GRU a vnitřní bezpečnostní a zpravodajské služby FSB. Upozorňuje také na ruskou „naddimenzovanou diplomatickou misi“ v České republice.

Rusko podle BIS považuje NATO a jeho členské státy včetně Česka za hlavní vojenskou hrozbu a postupuje proti nim především pomocí hybridních operací. „Klíčovým ruským cílem je manipulace s rozhodovacími procesy a jednotlivci zodpovědnými za rozhodování s cílem přimět protistranu k činnosti, kterými se sama oslabí,“ tvrdí zpravodajci.¹¹³

Rusko se podle nich pokouší manipulovat rozhodovací procesy na všech úrovních státní správy.¹¹⁴

Ve zprávě se připomíná kauza otravy agenta Skripala jedem novičok (viz. kapitola 5.1.4) a ruská snaha vzbudit dojem, že se toxická látka vyvíjela v Česku. BIS ovšem toto tvrzení vyvrátila.¹¹⁵ Zpravodajci dále konstatují, že zpracovali podklady, které byly

využity v rámci vyhoštění nedeklarovaných zpravodajských důstojníků v reakci na Skripalovu otravu. Tím byla ruská zpravodajská síť v České republice podle Bezpečnostní informační služby oslabena.¹¹⁶

Zpravodajci také zmiňují útok na sítě ministerstva zahraničí. Pokud bych si chtěl nekorektně zaspokulovat, napsal bych, že o hackerských útocích na informační systémy nemocnic v době koronavirové krize se dočteme ve výroční zprávě až příští rok. Zpravodajci rovněž informují o nabourávání e-mailových účtů příslušníků české armády. Ačkoliv útočníci nezískali žádné utajované informace, mají nyní přístup k řadě osobních a citlivých údajů. „Tyto informace mohou v budoucnu zneužít formou sociálního inženýrství pro další útoky, a to nejen na příslušníky Armády ČR,“ varuje BIS.

Ruští zpravodajci rovněž posilovali svůj vliv na politiky, snažili se marginalizovat protikremelsky orientované krajany žijící v Česku a naopak posilovali vliv proputinovsky orientovaných subjektů, podnikali aktivity směřující proti politické svrchovanosti a územní celistvosti Ukrajiny, píše se ve zprávě, která varuje i před proruskými aktivisty.

Jejich aktivitu, především šíření dezinformací, považuje kontrarozvědka za vůbec nejzávažnější hrozbu pro ústavnost České republiky. Výroční zpráva konstatuje, že v posledních letech stále intenzivněji, koncepčněji a systematictěji brojí proti politickému uspořádání v Česku a proti jeho členství v EU a NATO.¹¹⁷

Proruští aktivisté pocházejí z širokého okruhu subjektů bez ohledu na pravolevé dělení a formální postavení. „Jde o členy nejrůznějších nacionalistických a populistických hnutí, některých stran, zapsaných spolků, neformálních iniciativ a sdružení osob i nezařazené jednotlivce, včetně osob a skupin vzešlých z dříve působícího protiimigračního hnutí,“ popisuje zpráva. Do skupiny zahrnuje média,

kteří se prezentují jako nezávislá či alternativní, osoby usilující o územní rozdělení Ukrajiny a kozácká uskupení.

Motivaci těchto skupin vysvětluje BIS ideologickým spřízněním, obdivem k režimu prezidenta Vladimira Putina či adorací Ruska obecně. „U některých osob nicméně existují indicie o jejich přímé provázanosti s ruskou státní mocí či řízením zpravodajskými službami Ruské federace,“ tvrdí zpravodajci o proruských aktivistech.¹¹⁸

Jejich škodlivé působení vidí BIS v tom, že za využití zavádějících, manipulativních či lživých tvrzení ovlivňují veřejné mínění a vyvolávají a udržují strach a napětí ve společnosti. To přispívá k polarizaci a radikalizaci společnosti a podkopávání důvěry obyvatel v principy svobodného demokratického státu.

Čína

Podle BIS působily v Česku všechny významné zpravodajské služby čínského komunistického totalitního režimu: vojenská rozvědka (MID), Oddělení pro mezinárodní styky Ústředního výboru Komunistické strany Číny (OMSÚV), Ministerstvo státní bezpečnosti (MSS) a Ministerstvo veřejné bezpečnosti (MPS). Čínské aktivity jsou podle BIS co do komplexnosti srovnatelné s ruskými, za hlavní problém BIS pokládá nárůst počtu čínských zpravodajských důstojníků, kteří mezi českými občany vyhledávají a kontaktují spolupracovníky a agenty.

V kontextu čínských aktivit cílících na českou akademickou obec, bezpečnostní sbory a státní správu zaznamenala BIS rostoucí počet čínských pozvání adresovaných českým občanům na školení, semináře a poznávací zájezdy. „Čínská strana nabízí pozvaným hradit veškeré výdaje a nadto ještě přidává kapesné,“ tvrdí BIS.

BIS také informovala, že počítače ministerstva zahraničí čelily několika druhům škodlivého softwaru, který lze „velmi pravděpodobně spojit s aktivitami čínské kyberšpionážní skupiny“.¹¹⁹ Stopy

po ukrytých aktivitách bylo podle BIS možné dohledat několik let zpětně, během této doby útočníci získali některé dokumenty týkající se témat, o která se zajímali.

Čínští zástupci se rovněž snaží narušovat česko-tchajwanské politické i ekonomické vztahy. „Vyvíjeli maximální úsilí, aby o vzájemné spolupráci získávali informace a následně mohli rychle reagovat s cílem oslabovat české kontakty s Tchaj-wanem,“ uvádí kontrarozvědka.

Rusko a dezinformace ohledně novičoku

O pokusu zavraždit agenta Sergeje Skripala hovoří tato kniha v následující kapitole o Rusku. Zde by ovšem neměla tato kauza zůstat bez povšimnutí kvůli souvislosti s dezinformačními kampaněmi Ruska a jeho hradního pomocníka.

Ověřené zdroje říkají jasná fakta:

1. Ruští agenti se snažili spáchat dvojnásobnou vraždu, a to na území cizího státu.
2. Vražedným nástrojem byla látka novičok.
3. Novičok se vyráběl v Rusku.

Na základě těchto informací státy EU vyhostily řadu ruských agentů, nechtěly, aby se tyto akce odehrály i u nich, a navíc se v takových případech uplatňuje solidarita demokratických zemí se zasaženou Velkou Británií. Překvapivě se k solidaritě připojila i Babišova vláda. Sice jsme se mohli zbavit podstatně většího kontingentu ruských podvratných agentů, ale budiž, lepší něco než nic. A teď přichází ke slovu typický nástroj ruských vládních představitelů – lži a dezinformace. Kdo jiný než proruský prostitut Zeman by mohl přijít na pomoc Rusku? Zeman se v této kritické chvíli nechal slyšet, že novičok byl v minulosti v naší zemi vyroben a testován. Tuto „informaci“ slyšeli všichni odborníci poprvé, neexistuje jakýkoliv důkaz pro tuto skutečnost. Testována byla jiná

látka, než ta použitá ruskými vrahy, a nebyla tu navíc ani vyrobena. Proto lze jasně konstatovat, že Zeman si ji účelově vymyslel. Komu tím posloužil? Jedině Rusku s jeho organizovanými vraždami. Ruská média se totiž okamžitě nepravdivého výroku Zemana chytila a při překrucování shora uvedených faktů jim Zemanova slova krásně posloužila.

Nejstarší univerzita a nejstarší řemeslo

Aby se čínští komunisté necítili odstrčení, je nutné zprávu BIS doplnit rovněž příkladem z oblasti pročínské propagandy. Číně se totiž podařil skutečně nebývalý úlovek, zaplatila si i nejstarší univerzitu ve střední Evropě.

Nauka usilující o komplexní porozumění Číně, čínské kultuře, jazyku i politice se nazývá sinologie. Univerzita Karlova, konkrétně její Filozofická fakulta, tuto vědu rozvíjí na své katedře sinologie, která se profiluje jako mimořádně kvalitní akademické pracoviště. Pod Filozofickou fakultu rovněž patří Ústav dálného východu, který spoluvytvořil unikátní projekt Sinopsis. Ten pravidelně a nezávisle informuje o dění v Číně v kontextu historických souvislostí. Jenomže když nějaká instituce informuje o Číně nezávisle a objektivně ve světle západních hodnot, jako jsou úcta k lidským právům, nemůže být v souladu s pročínskou propagandou.

Lidé z čínského velvyslanectví v Praze si tak našli prapodivnou postavu Miloše Balabána. Že je to osoba spojená s pročínskou, respektive prokomunistickou propagandou, si všimla už před nějakými sedmi lety BIS. Dokonce na jeho působení na jakési bezpečnostní konferenci upozornila ve své tehdejší výroční zprávě.¹²⁰ Balabán si založil vlastní společnost, kam mu čínská ambasáda posílala peníze. Tyto peníze si ovšem Balabán neponechal a přeposílal je do Česko-čínského centra, které v mezičase rektor univerzity Tomáš Zima založil. Shrňme si tedy, jak to v praxi s placením propekingské propagandy funguje.

1. Univerzita má renomovanou instituci, která objektivně informuje o dění v Číně, včetně toho, že informuje o zvěrstvech čínských komunistů.
2. Rektor Univerzity Karlovy založí jiné pracoviště, které se má zabývat Čínou.
3. Tento institut dostává přes Balabána peníze na akce institutu. Ten pak o čínských poměrech informuje v úplně jiném světle.

Jenže i přes pročínskou činnost Česko-čínského centra stále zůstal činný projekt Sinopsis, který je, na rozdíl od pročínské propagandy, často citován. Sinopsis navíc přišel s rozsáhlou zprávou o působení Home Creditu v Číně a jeho zhoubnému potenciálu pro finanční situaci tamějších občanů.¹²¹ A tak se společnost Home Credit rozhodla zprostitutovat celou univerzitu. Byla uzavřena smlouva o spolupráci mezi univerzitou a Home Creditem. Home Credit bude univerzitě hradit určité prostředky a univerzita bude Home Credit označovat za svého hlavního partnera. Kromě toho smlouva obsahuje ustanovení, že univerzita nesmí poškodit dobré jméno svého partnera. V praxi to znamená, že za pár šupů si Home Credit snažil zařídit to, aby se již neobjevovaly zprávy Sinopsis o negativních stránkách Kellnerova působení v Číně.¹²² Ačkoliv takový závěr představitelé univerzity popírali, jedná se o bezprecedentní a zjevný zásah do akademických svobod.

Jak funguje celá prostitutivní mašinerie ve prospěch čínského režimu, se mohli na sklonku minulého roku dále přesvědčit čtenáři *Aktuálně.cz*. V tomto internetovém deníku bylo zdokumentováno, jak si Kellnerův Home Credit najal PR agenturu C&B Reputation Management.¹²³ Její náplní pak bylo propagovat prorežimní názory a naopak monitorovat a eliminovat názory odpůrců. Na základě této smlouvy agentura vytvořila hustou síť výrazných osobností z řad politiků, ekonomů i dalších odborníků, kteří byli podporováni v šíření názorů a informací o komunistické Číně.

Agentura C&B Reputation Management tak například pomáhala poslanci vládního hnutí ANO Patriku Nacherovi s jeho image na sociálních sítích.¹²⁴ Tento politik pak horlivě vstupoval do diskuse stran bezpečnostního rizika čínských technologií firmy Huawei.¹²⁵ Není bez zajímavosti, že právě mj. díky Nacherovi a jeho pozměňovacím návrhům a vyjádřením se stále nepodařil projednat návrh na zavedení teritoriality exekutorské činnosti, tedy věci, na níž má Home Credit bezprostřední zájem.¹²⁶ Abych ovšem neodbíhal od tématu Číny, uvedená agentura se rovněž angažovala ve věci mediálního dopadu vypovězení partnerství mezi Prahou a Pekingem a v množství dalších politicky citlivých témat. V tomto kontextu je legrační vyjádření skupiny PPF, že s politikou nemá nic společného. Naopak na základě výše uvedených faktů je zřejmé, jak profesionální síť zde jedna z velmocí s pomocí Kellnera vybudovala a v jak hluboké krizi česká demokracie dlí.

4.3 Prostituté

Každý veřejný funkcionář, ať jde o prezidenta, poslance nebo starostu z nejzapadlejší beskydské obce, je vázán určitými předpisy. Jeho mandát není výkonem ničím neomezené moci. Každý, kdo je placen z veřejných prostředků, je vázán psanými pravidly pro svou činnost. Předně zde existují obecné zásady, o co má ve své funkci usilovat – rozvoj obce či dosahování vyšší efektivity státního podniku. V kapitole 2 o historii jsem nastínil způsoby korupčních mechanismů, které poslání veřejných funkcionářů deformují. Posunuli jsme se ovšem do časů, v nichž se veřejní funkcionáři nezpronevřují pouze zřetelným pravidlům neúplatného výkonu své funkce. Žijeme v době, kdy politici už nezískávají hmotné statky, nedostávají čokoládu, hotovost, anonymní akcie nebo jiná, spotřebovatelná nebo vyměnitelná aktiva. Žijeme v časech oligarchů, kteří

potřebují, aby někteří veřejní funkcionáři hráli podle not nedemokratických velmocí a svůj profit získávají ve formě koncesí v těchto nedemokratických zemí. Oligarchy vydržovaní politici mají jediný úkol: rozbít stávající demokratický systém formou dezinformací, zpochybňování autorit a podpory zájmů nedemokratických velmocí a oligarchů samotných.

Trestní zákoník zná zločin vlastizrady, ústavní předpisy na podvratnou činnost prezidenta pamatují deliktem velezrady. Osobně nevěřím tomu, že by se podařilo odsoudit nějakého prodejného politika za vlastizradu, ani že by bylo možné odstavit prezidenta Miloše Zemana za vyslovenou velezradu. Problém totiž netkví v tom, že by překročením svých pravomocí vypustil utajovanou skutečnost nebo vpustil cizí vojska k drancování našeho území. Abych navázal na to, jak rizika dříve pojmenovala naše kontrarozvědka, agrese velmocí není standardní (vojáci, tanky, bombardování). Útok cizích států je hybridní a spočívá v rozrývání demokracie a evropské sounáležitosti – posunu ve vnímání lidských práv a občanských svobod. Ne, skutečně nevěřím tomu, že by si zrádní politici nedali natolik pozor na to, co říkají a dělají, aby na ně dopadla ruka zákona.

Řada z nás deklaruje, že ráda pomáhá. Takových příkladů máme nespočet. Problém však spočívá v tom, jak moc nás osobně tato pomoc omezuje. Jinými slovy, kolik volného času pomoc zabere a kolik nadbytečných prostředků jsme ochotni obětovat. U spousty z nás se obávám, že objem pomoci je roven trapně malému zlomku nadbytku. A obávám se, že stejně tak je tomu u ochoty ke změně. Co jsme ochotni obětovat v úsilí změnit politiku? Čekáme, že senátoři něco sepiší, ústavní soudci kývnou a Zemana poženou z Hradu po starých zámeckých schodech výmrskem. Očekáváme, že se změna stane bez našeho přičinění. Tak to ale určitě nebude. Bez zapojení každého z nás se nepodaří politiku obrátit opačným směrem. Beze změny systému uvažování, bez zapojení celé občanské

společnosti se nezmění prostředí, jež Zemana a Babiše vygenerovalo. Pokud totiž ve volbách vypráskáme Babiše a Zemana, nahradí je jiní, ale ze stejného těsta. Nahradí je Soukup, Okamura či třeba Pepek Vyskoč, pokud o něm budou psát oligarchické deníky. Základem změny je jasné pojmenování toho, co špatní politici dělají. Pak může každý občan tato fakta zahrnout do svých úvah o volbě kandidáta a v době mimo volby do svých úvah o tom, jak se sám přičiní o změnu systému generování veřejných činitelů.

Pojďte, prosím, chvíli sledovat tok mých myšlenek, a to zprvu na příkladu prezidenta České republiky. Posudte sami, zda zvolený termín z nadpisu této kapitoly na jeho činnost sedí, nebo nikoliv.

Když Miloš Zeman počátkem roku 2013 nastoupil do funkce prezidenta, slíbil nám předepsaným textem z Ústavy České republiky:

„Slibuji věrnost České republice. Slibuji, že budu zachovávat její Ústavu a zákony. Slibuji na svou čest, že svůj úřad budu zastávat v zájmu všeho lidu a podle svého nejlepšího vědomí a svědomí.“¹²⁷

Považuji za nutné ukázat, co preambule naší ústavy obsahuje. Jenom na okraj podotýkám, že závaznost preambule ústavy je předmětem diskusí podstatně lepších právníků, než jsem já. Nicméně tento text jasně shrnuje, na jakých hodnotách stojí náš stát a jakými hodnotami se proto má v první řadě prezident řídit.

„My, občané České republiky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, v čase obnovy samostatného českého státu, věrni všem dobrým tradicím dávné státnosti zemí Koruny české i státnosti československé, odhodláni budovat, chránit a rozvíjet Českou republiku v duchu nedotknutelných hodnot lidské důstojnosti a svobody jako vlast rovnoprávných, svobodných občanů, kteří jsou si vědomi svých povinností vůči druhým a zodpovědnosti vůči celku, jako svobodný a demokratický stát, založený na úctě k lidským právům a na zásadách občanské společnosti, jako součást rodiny evropských a světových demokracií, odhodláni společně střežit a rozvíjet zděděné

přírodní a kulturní, hmotné a duchovní bohatství, odhodláni řídit se všemi osvědčenými principy právního státu¹²⁸.

Teď zbývá zodpovědět otázku, zda Miloš Zeman ctí uložené zásady, na nichž má výkon nejvyššího ústavního činitele spočívat a plní konkrétní Ústavou uložené povinnosti.

Osvědčené principy právního státu

Právní stát spočívá předně na dodržování právních předpisů a právních norem. Na vrcholu pyramidy právních norem jsou ústavní předpisy.

- Prezident měl jmenovat dva špičkové odborníky ve svém oboru profesory. Protože to byli lidé názorově s ním nesouznějící, porušil zákon a oba docenty nejmenoval profesory. Nařídil mu to tedy soud. A co udělal prezident? Nejmenoval je znovu.
- Prezident má na návrh premiéra odvolat ministra. Bohuslav Sobotka navrhl odvolat Andreje Babiše kvůli podezření z rozsáhlé hospodářské kriminality z funkce ministra, Zeman to odmítl.¹²⁹
- Babiš v loňském roce coby premiér navrhl prezidentovi učinit změnu ve funkci ministra kultury. Zeman neudělal, co dle Ústavy udělat měl.
- Podle svědectví bývalého předsedy Nejvyššího správního soudu Josefa Baxy se Zeman snažil intervenovat v případě projednávaném jeho soudem. Odměnou za to, že Baxa učiní, co chce, mu prý byla nabídnuta pozice předsedy Ústavního soudu ČR. Další nemístné zasahování do činnosti justice podle svědectví soudce ústavního soudu prováděl Zemanův kancléř Vratislav Mynář.

Úcta k lidským právům

Do funkce ombudsmana, tedy veřejného ochránce práv, Zeman tvrdošijně prosazoval Stanislava Křečka. Křeček byl v minulosti usvědčen z podvodu při používání neoprávněného titulu, byl znám

nevhodnými výroky o národnostních menšinách i prosazováním demagogicko-populistických návrhů zákonů. Poté, co se Zemanovi podařilo Křečka do funkce ombudsmana prosadit, nezklamal. Plní přesně to, před čím veřejnost varovala – uvádí, že se jeho úřad nebude zabývat lidskými právy v plné šíři, že není třeba chránit menšiny, že budou příslušníci menšiny chráněni jako příslušníci většiny, a pochybuje o účelnosti velikosti odboru diskriminace. Celý koncept úřadu ombudsmana spočívá právě na tom, aby svou autoritou postihoval křivdy, zejména v oblasti lidských práv a občanských svobod. Křečkovi předchůdci (Motejl, Varvařovský a Šabatová) vybudovali instituci, která tyto hodnoty chrání – občas sice zdoluhavě, ale velmi přesvědčivě. Pokud Zeman nominoval do dané funkce morální kreaturu typu Stanislava Křečka, musel dobře vědět, že daný úřad, jak ho známe a jak si ho vážíme, zničí. Ochrana menšin je jeden ze základů západoevropské kultury. Pokud tak nebudeme důsledně činit, budeme se plíživě posouvat tam, kde už Evropa ve 20. století byla. Pokud nebude většina sledovat i ty nejmenší xenofobní náznaky a nebude je důsledně a tvrdě trestat a pokud se elita neoprostí od sebemenších náznaků netolerance, rozjede se vlak, jehož konečnou stanicí je Auschwitz-Birkenau.

Jedním z dalších zásadních pilířů demokratické společnosti a společnosti občanské jsou nezávislá média. Zeman své výroky znevěrohodňující média, která si dovolila poukazovat na jeho minulost, ve funkci prezidenta povýšil na novou úroveň. V rámci projevu s ruským prezidentem Vladimírem Putinem svůj vztah k novinářům ozřejmil jasně: „Novinářů je moc, měli by se likvidovat.“¹³⁰ Je nutné podtrhnout, že tento svůj návod pronesl po boku představitele země, kde se Zemanův sen průběžně plní a novináři jsou vražděni za bílého dne.

To bylo pár příkladů z mnoha, kdy prezident České republiky neplní, co plnit má, případně jedná v rozporu s ústavními předpisy.

Nyní se pojďme podívat na věci, jež prezident činí mimo jakékoliv mantinely.

Dezinformace

- Novičok, jímž byl otráven dvojitý agent, byl podle prezidenta vyvinut v Česku. Nebyl, je to cílená dezinformace.
- Podle Zemana je ricin, jímž dle nezávislých médií měli být zavražděni tři čeští politici, neškodné projímadlo. Není to pravda. Zemanova slova jsou zavádějícím blábolem, který má odpoutat pozornost od možného zločinu jedné velmoci v Česku.
- Podle Zemana Ferdinand Peroutka napsal v časopise *Přítomnost* v době nastupujícího nacismu článek s názvem „Hitler je gentleman“. Není to pravda. Zeman se tím snažil v kontextu dalších svých slov dehonestovat demokratickou společnost první republiky.
- Při jedné z četných Zemanových návštěv nedemokratické Číny, jejíž režim má koncentrační tábory pro národnostní menšiny, politické vězně a potlačuje svobodu náboženství, Zeman pronesl: „Neučíme vás (Číňany) lidská práva, naopak se od vás chceme učit, jak... stabilizovat společnost...“ Když jsem tento Zemanův výrok slyšel, nemohl jsem si nevzpomenout na obsahově velmi podobný výhrůžný projev Zemanova předchůdce Klementa Gottwalda k demokratickým stranám v Poslanecké sněmovně: „A my se chodíme do Moskvy učit, víte co? My se od ruských bolševiků do Moskvy chodíme učit, jak vám zakroutiti krk. A vy víte, že ruští bolševici jsou v tom mistry!“¹³¹

Takto lze vypočítávat mnohé ze Zemanových výroků, které ve světové dezinformační a trollí válce s pomocí ruských a čínských médií přispívají k informačnímu chaosu na straně jedné a na straně druhé ze všech stran ohlodávají demokratickou tradici České republiky ve prospěch zájmů několika oligarchů. Připočteme-li

systematické protežování strany premiéra Babiše, v zahraničí proslulého zejména svým bezmezným střetem zájmů a ekonomickým vyžírkovstvím, má naše země obraz drolicí se demokracie. Jsme bráni jako problémová země ve východní Evropě, jež ve spolupráci zejména s Maďarskem a Polskem tvoří politický proud jdoucí proti tradičním evropským hodnotám, solidaritě a integraci. Následkem této image se pak Zeman s jinými státníky, vyjma střeoevropského klubu, ani nebaví. A oč méně se stýká s představiteli západoevropských států, o to více navštěvuje svoje kumpány v Moskvě a Pekingu.

Vyjasnili-li jsme si řetězec mých myšlenek, mohu zodpovědět, proč nazývám prezidenta své země prostitutem. Toto označení dle mého názoru přísluší tomu, kdo nerespektuje Ústavu, na niž přísahal, nerespektuje ani tradice své země a ve zjevné koordinaci se zájmy oligarchů podkuřuje zájmům jiného, nedemokratického státu.

Není důvod v této knize vydávat úplný seznam politiků prostituujících se ve prospěch čínské nebo ruské propagandy. Nicméně na dalším příkladu ministra vnitra Jana Hamáčka chci ilustrovat další rys této kategorie politiků, tj. filtraci informací v jednostranné snaze adorovat jednu z velmocí. Zde jsou fakta:

- Od počátku roku 2020 v ČR čínští představitelé skupovali ochranné pomůcky,
- podle vládních představitelů, včetně ministra vnitra, jsme měli těchto pomůcek dost,
- 1. března 2020 odlétl do Číny letoun se statisíci pomůcek pro Čínu, která tvrdí, že má již pandemii pod kontrolou,
- pár dní na to Hamáček vítá letadlo s čínskými pomůckami, které jsme si museli bez soutěže od Číňanů koupit,
- dodané pomůcky, které vláda z Číny zakoupila, byly z části necertifikované šmejdy,
- dodané pomůcky z Číny obsahovaly propagandistické nápisy o věčném přátelství s nedemokratickým státem,

- Hamáček zjevně úmyslně vyvyšoval pomoc z Číny, ačkoliv pomoc přišla i z mnoha dalších zemí,
- Hamáček záměrně zatajoval skutečnost, že Čína zde pomůcky vykupovala, ačkoliv o tom jako ministr vnitra musel vědět a nezabránil tomu,
- Hamáček záměrně neuváděl, že Čína je původcem celosvětové pandemie a svou dezinformační kampaní v souvislosti s čínským virem přispěla k jeho šíření.

Vzhledem k výše uvedeným faktům považuji Jana Hamáčka za rudém svetru (pro účely fotografií v rudé Číně) za dalšího národního prostituta.

4.4 Oligoprostitut

Dvě dvojice slov – Andrej Babiš a střet zájmů – k sobě patří jako třeba Dominik Hašek a hokejový brankář či Vasil Biľak a zrádná krysa. Jenomže svým střetem, resp. splynutím zájmů, udělal pěknou paseku i v této knize. Zapadá totiž jak do definice oligarchy, tak prostituta. Dovolil jsem si proto využít spojení obou pojmů do označení „oligoprostitut“. Jeho oligarchické zájmy jsou nedozírné a jeho šance ovlivnit národní zájmy ve prospěch velmocí zrovna tak. Působením oligoprostituta Babiše v podnikání, veřejném životě i dalších oblastech jeho činnosti se zabývala minulá kniha, a je tedy zbytečné ji zde rekapitulovat. Rád bych proto rozebral pouze jednu střetovou situaci, z níž, jak věřím, vyplývá vše.

V prosinci loňského roku jsem napsal jako komentář na *Seznam.cz* text s provokativní otázkou, zda se Andrej Babiš vydal na vlastizrádné scesti.¹³² Snažil jsem se dát dohromady několik jednoduchých faktů, které v souhrnu dávají oporu pro odpověď na položenou otázku. Ano, domnívám se, že premiér této země, který

dluží zhruba jednu miliardu korun čínskými komunisty ovládanému peněžnímu ústavu Bank of China, je na vlastizrádné stezce.¹³³ V minulosti naší politiky bylo nemyslitelné, aby nějaký politik dlužil statisíckrát nižší částku nějakému podnikateli, s nímž může přijít stát do obchodního styku. A v současné době sledujeme situaci, kdy by měl předseda vlády a jím ovládané společnosti zaplatit miliardu korun bance cizí mocnosti. A to připomeňme, že ne leccaké. Neuškodí si tuto situaci trochu rozebrat, aby bylo každému jasné, v jakém problému se naše země ocitla kvůli dalšímu ekonomickému vztahu premiéra.

Jak je uvedeno i na dalších místech této knihy, holding Agrofert se nachází v ošemetné situaci. Podnik je bytostně závislý na dotacích z Evropské unie a zejména na veřejných zakázkách.¹³⁴ Barva jeho čísel je ve výsledku odvislá od úroků z obrovských úvěrů. Budu-li konkrétní, v roce 2019 vykázaly společnosti Agrofertu zisk ve výši 1,7 miliardy korun.¹³⁵ Ovšem přímé dotace, které jednotlivé společnosti Agrofertu čerpají (ať již oprávněně, nebo neoprávněně), činí zhruba dvě miliardy korun.¹³⁶ Bez nich by proto čísla měla barvu jako trenýrky nad hradem. Znovu připomínám, že novela zákona o střetu zájmů, účinná od počátku roku 2017, zapovídá premiérovi účastnit se nejen čerpání dotací, ale i účasti na veřejných zakázkách. Započteme-li objem veřejných zakázek, které tvoří další opěrný pilíř Agrofertu, či, lépe řečeno, odečteme-li zisk z těchto zakázek, a to nejen v Česku, ale i několika okolních státech, musel by být holding, schovaný ve svěřenských fondech, ve skutečně velmi hluboké ztrátě několika miliard. Kdyby se neúčastnil veřejných zakázek, nemohl by produkovat některé výrobky v naplánovaném množství a celý koncept slepence firem by se zhroutil jako domeček z karet.

Do jednoduchého vzorce doplňme, že podnik čerpá úvěr okolo 40 miliard korun.¹³⁷ Pouhé jedno procento úroků z takové částky tedy činí 400 milionů korun ročně. Jak citlivě musí asi banky

posuzovat každou novou premiérovu aféru, problém nebo řešené kriminální jednání. Úroková míra, která se podle dostupných informací pohybuje okolo 2,5 %, tedy činí okolo jedné miliardy korun ročně. Jak by to asi s celým domečkem s názvem Agrofert dopadlo, kdyby ho, nepřímo, nevlastnil Andrej Babiš, ale třeba pan Vocásek? Banky by si musely logicky říct, že financovat nepřehlednou, podvody smrdící strukturu vykuka Vocáska nebudou, a pokud ano, tak pouze krátkodobě a na podstatně vyšší úrok.

Zprvu se zdálo, že je vstřícnost českých bank závislá na Babišově postoji k sektorové dani vůči bankám, ale asi ani to už nestačí. Na scéně se proto muselo v refinancování objevit konsorcium asijských bank, včetně Bank of China. Nepředstavujme si, že nějaká státem vlastněná společnost v Číně si dělá, co chce. Tak to tam nefunguje. Proč se tedy v tuto zásadní a kritickou chvíli na scéně objevila komunistickým státem vlastněná banka?

Premiérem do pofiderních svěřenských fondů vložený podnik je pro čínské komunisty zlatým vejcem ve středoevropské politice. Mohou kdykoliv premiérově podnikání pomoci a udržet jeho moloch nad vodou či velmi rychle přispět k jeho pádu. Vždyť kdyby požadovala podstatně vyšší úrok, který by zjevně k ekonomické situaci jednotlivých firem Agrofertu slušel více, vyvolá to řetězovou reakci i u ostatních bank, a to způsobí propad výsledků do mínusu, další zvýšení úroků a tak dále.

Jedním z oblíbených príměrů, kterými Babiš permanentně oblažoval a patrně stále oblažuje své okolí, je jeho uspokojení, když někoho „drží za gule“. Tuto situaci, kdy mohl nějakou jinou osobu, ať již politickou stranu, nevládní organizaci nebo svého spolupracovníka či jinou firmu zmáčknout, si zjevně vždy vychutnával tak, že to považoval za vrchol své moci. Jenomže v daném případě je to někdo jiný, kdo drží našeho premiéra za rozmnožovací ústrojí. Číňané mohou s předsedou vlády této země zcela volně manipulovat a pod pohrůžkou změny podmínek poskytovaných úvěrů od

něho požadovat splnění podstatně více přání, než od zlaté rybky v pohádce.

Za mého působení na ministerstvu financí Babiš k Číňanům nijak pozitivní vztah neměl. Často vzpomínal, že ho „Číňan ojebal o několik set milionů“. Z tohoto důvodu nebyl ani nijak nakloněn Zemanovým megalomanským plánům stran nové hedvábné stezky či tsunami čínských investic. Naopak tehdy celkem logicky poznamenával něco v tom smyslu, že když Číňan koupí Slávii nebo získá podíl v existující a fungující české firmě, ekonomice to nijak nepomůže. Podle informací z Babišova okolí ovšem v posledním roce od prezentování podobných myšlenek ustoupil a důsledně se výrokům na adresu Číňanů vyhýbá. Vzhledem k tomu, že zahraniční politiku naší země artikuluje vláda, musí být příležitostí, jak svým obchodním přátelům pomoci, mnohem více.

V následující pasáži knihy rekapituluji kauzu dopisu čínského velvyslanectví zesnulému předsedovi senátu Jaroslavovi Kuberovi. Zůstává otázkou, jaktože velvyslanec stále velvyslancuje a proč nikdo za čínskou stranu k případu nezaujal alespoň trochu sebekritický postoj. Odpověď dodává shora uvedené pojednání o uvěřování Babišovy společnosti ze strany čínskou vládou spoluvlastněné banky. Oligoprostitut prostě nemůže svého věřitele naštvat a proto jdou národní zájmy stranou ve prospěch finanční stability jeho podniku.

4.5 Drápalové a paraziti

Kdybychom si dříve vydefinovaný trojúhelník moci ve složení velmoci, oligarchové a prostitutky narýsovali ve školní geometrii, museli bychom ještě dokreslit šipky k dalším rolím v takto rozkresleném diagramu. S bodem pomyslného trojúhelníku s názvem prostitutě bychom museli propojit pomocné funkce, které s jeho rolí souvisejí. Jsou jimi v zásadě dvě prostitutivní profese – parazit a drápal. Obě

takové pozice, nebo chcete-li role, se mohou vzhledem ke konkrétním okolnostem prolínat, nebo dokonce splývat.

Drápal

Moje nejoblíbenější televizní pohádka je *S čerty nejsou žerty* (režie H. Bočan, 1984).¹³⁸ V ní stále obdivuji ztvárnění role čerta Dráपालa. Kdo si jej nepamatuje přesně, je to ten čert, který různé doplňuje a případně opakuje výroky Lucifera. Do této unikátní role režisér obsadil Vladimíra Hrubého. Roj takových dráपालů okolo sebe musí mít i prostitut. Ve vhodnou chvíli rozvádějí jeho teze, jindy odvádějí pozornost od samotného problému. Jejich výroky, texty nebo úlohy by bez hlavní role nedávaly smysl, ale jejich postavení je těžko zastupitelné. V předchozí kapitole o demagogii rozebírám texty Vlastimila Vondrušky: právě on je jedním z takových dráपालů. Jeho texty, plné demagogie, xenofobie i dalších nástrojů ovlivňování širší společnosti, jsou v šíření nežádoucí atmosféry ve společnosti zvláště účinné. Jiným dráपालem je kupříkladu Jiří Ovčáček. Kdyby se spokojil s rolí mluvčího hradního prostituta, těžko by se mu, s výjimkou vkusu při výběru chleboďárce, dalo něco vyčítat. V předvídané roli by zodpovídal běžné dotazy, tlumočil stanovisko prezidenta, moderoval tiskové konference atd. Ovšem Ovčáček se pasoval skutečně do nezastupitelné role toho, na kom je možné vyzkoušet, co ještě projde a co už ne. Pokud se jeho výrok nebo názor setká s akceptovatelností majoritní společnosti, může se k němu Zeman přihlásit. Pokud by se ukázalo, že je za čarou (to je v pojetí hlavy státu prakticky vyloučené), lze říci, že to byly osobní myšlenky pana Ovčáčka. Ve vhodnou chvíli může tento podružný čertík odvést pozornost od důležitější situace. Tak například, když Zeman vytočí při svém tanci na hraně velezrady další kolečko, může dráपाल Ovčáček přijít s nějakým mimořádně ostudným výrokem proti známé osobě. Ta se pak logicky brání, je z toho poprask a alespoň částečně zanikne to, že prezident této země nerespektuje Ústavu,¹³⁹

bagatelizuje fakt, že ruský zpravodajec připravoval vraždu¹⁴⁰ nebo že se parazitický kancléř Mynář namáčí v jednom ekonomickém hnoji za druhým.^{141 142} Tento model se v poněkud archaičtější roli uplatňoval na dvorech středověkých panovníků. Pokroucený skřet v roli šaška v úmyslu zakrýt panovníkovo váhání zakopne na schodech obut v nemožně velké škorňě, udělá stojku a zašklebí se, nebo zamává tlapou divé šelmy před obličejem odbojného šlechtice, čímž rebelanta zesměšní.

Parazit

Zatímco u kategorie spolupracovníků národních prostitutů s názvem *drápal* dávám působení jmenovaných do souvislosti s jejich zviditelněním nebo odvedením souvislosti od *hlavní postavy*, u osob v kategorii *parazit* jde o čistě ekonomické přisátí se na hostitele. V biologii známe řadu parazitů, kteří se přisají na svého hostitele. Ani krátký biologický exkurz do rostlinné říše není v případě přirovnání k politickým parazitům bez poučení. Rozlišujeme mezi úplnými parazity (ti berou hostiteli cukry, proto nepotřebují provádět fotosyntézu) a poloparazity (ti kradou pouze vodu a potřebné minerály). V případě „našich“ parazitů jde ovšem o poněkud odlišný model. Paraziti obvykle získávají výhody z veřejných prostředků, čímž nositeli funkce v podstatě ekonomicky neškodí. Vrátime-li se ovšem k poloparazitům, je tu jeden pozoruhodný znak. Poloparazit totiž sice provádí vlastní fotosyntézu, ale může díky přísunu vody obstát i na místě, kde by jinak žít nemohl, nejlépe na pěkném slunném místě. Pokud v přírodě potkáme jmelí nebo třeba kokrhel, můžeme pochopit, jak některé veřejně činné osoby fungují. A právě o to místo na slunci v našem modelu jde. Místo na výsluní je *parazitovi* tolerováno výměnou za špinavé služby, jež pro prostituta odvádí. Jenom pro doplnění lze uvést, že v říši živočichů patří mezi parazity takoví sympaťáci jako veš, štěnice nebo tasemnice.

Nejlepším příkladem ekonomického parazita, svým fungováním neodmyslitelně propojeného s Milošem Zemanem, je Vratislav Mynář. Hradní kancléř, který v důsledku nevydané prověrky¹⁴³ ani nemůže seznamovat s citlivými informacemi, tolik důležitými pro fungování jeho úřadu, ovšem disponuje pro hostitele jinými dovednostmi. Odvádí za hradního prostituta část špinavé práce. Když je potřeba, zaletí do Číny¹⁴⁴ a něco si pošpitá s čínskými soudruhy. Jindy se sejde s vyslanci oligarchů, aby zase cosi domluvil s nimi. Výsledkem je stav, kdy svou zákonem předvídanou činnost provádět z velké části nezvládá, ale hostitel ho mít musí, protože všechno sám udělat ani nemůže. Kdyby dopis, kterým vyhrožoval bývalému předsedovi senátu Kuberovi čínský diplomat,¹⁴⁵ domlouval sám prostitut, spáchal by zcela jasně velezradu. Ovšem u parazita se to dá různě rozpliznout, zašulit a zakecat. Zajímavé je, kolik naprosto zásadních kauz Mynářovi za poslední léta prošlo. Každá z nich, resp. podíl na každé z nich by v civilizovaném světě způsobil parazitův potupný odchod. Z ekonomických vysávek a dalších problémů můžeme jmenovat:

- lobbying ve prospěch neznámé firmy Liglass Trading kvůli výstavbě elektrárny v Kyrgyzstánu,¹⁴⁶
- nevyjasněný podíl na manipulaci s veřejnou zakázkou Lesní správy Lány Miloše Baláka,¹⁴⁷
- černá výstavba rybníku v Osvětimanech,¹⁴⁸
- dotační podfuky s penězi na penzion tamtéž,¹⁴⁹
- zabijačka v době pandemie Covid-19 při zákazu shromažďování opět v Osvětimanech atd.¹⁵⁰

Každopádně tyto parazitické profity jsou pod křídlem hradního prostituta tolerovány.

Do skupiny parazitů lze zcela jasně zařadit i Jaroslava Tvrdíka či Martina Nejedlého. V případě prostituujícího se oligarchy Babiše

je to velká část zoufale neschopných ministrů, kteří by své místo na slunci jinak nikdy nezískali. Ovšemže u paní Schillerové na tom její nevyjasněný podíl na zametení podnětu na kauze daňových šmelelin s Čapím hnízdem¹⁵¹ nebo sponzorský dar jejího kriminálního zetě nic společného nemá.¹⁵² Stejná symbióza jako mezi Zemanem a Mynářem pak probíhá i v případě Babiše a Faltýnka.

4.6 Symbióza

V rámci předchozích kapitol jsem rozdělil role v tragédii, která se před námi v posledních několika letech odehrává. Už je také čtenáři jasné, že symbióza mezi oligarchy, velmocemi a prostitutky je ve stylu win-win-win. Všichni zúčastnění ze systému pouze získávají. Platí to také pro parazity, co se na prostitutky přisáli. Kdo je tedy tím škodným na celé trojhodě? Jsme to my všichni. My, kteří z ní nežijeme. Je to demokratický systém a je to samotný stav naší země v podobě, jak si ji alespoň já přeji předávat vlastním dětem.

Dovolu mi níže uvést dva příklady toho, jak hluboko je již oligarchicko-velmocenská sekyra zařatá do ústavních kořenů naší země. V prvním příkladu můžeme spatřit vlastizrádné srůstání mezi prostitutky, parazity a Čínou. Nelze již rozlišit, co jsou cí zájmy; můžeme už pouze sledovat totální splynutí zájmů obou na národní prostituci zainteresovaných stran. Tyto zrádné procesy začínají metastázovat do procesu napadání buněk, dosud rakovinou nezasažených. V daném případě je zdravým orgánem s nezasaženou tkání Senát Parlamentu České republiky.¹⁵³ Nicméně je jasné, že zvlčilé rakovinné buňky se již nemohou zastavit před ničím – justice, další nezávislé orgány, nezávislé volby a demokracie jako taková, na to všechno cílí. Vždyť všechny tyto pilíře demokracie se s určitým útokem setkaly. Namátkově připomínám některá fakta a nezodpovězené otázky posledních let:

- Kdo skutečně zafinancoval volební kampaně Miloše Zemana?¹⁵⁴
- Kdo se snažil ohnout pravidla při výběru nejdůležitějších státních zástupců? Nebyla to věrná pomocnice hradního prostituta Marie Benešová?¹⁵⁵
- Nemusela justice již několikrát nařídít přepočítávání hlasů nebo, dokonce, opakování voleb?¹⁵⁶
- Nesnažil se již Hradní prostitut a parazit Mynář již opakovaně narušit nezávislost nejvyšších soudních instancí?¹⁵⁷

Na druhém případě chci ukázat, jak je již systém státní moci poškozený a jak organismus nebude při prvním větším útoku na demokracii zahraniční nepřátelskou velmocí obranyschopný. Zatímco probíhá stále intenzivnější testování naší demokracie, pilířů obrany Ústavou předvídaného systému ubývá. Tento příklad má ukázat, jak test obranyschopnosti proběhl a varovat před tím, že by to mohlo příště dopadnout hůře.

Splynutí zájmů

Tvrdím, že Andrej Babiš není ve střetu zájmů, ale že jeho soukromé a veřejné zájmy již v jeho osobě fakticky splynuly. Velmi podobný stav lze ilustrovat ve vztahu parazitického hradního kancléře Vratislava Mynáře a čínských národních zájmů. Kancléř Mynář a jeho okolí jsou bezprostředně zainteresováni na tom, jak se bude vyvíjet česká zahraniční politika vůči asijské velmoci.

Když se na podzim minulého roku dal slyšet předseda senátu Jaroslav Kubera, že plánuje cestu na Tchaj-wan,¹⁵⁸ muselo to v hradní klice vyvolat doslova zemětřesení. I přes důrazné varování prezidenta Zemana, že takový počin bude mít vážné následky, Kubera nedbal a svou cestu neodvolal.

Osobně jsem s Jaroslavem Kuberou měl prapodivný vztah, při našich letmých setkáních jsme si příliš nerozuměli a jeho ostentativní vydechování kouře z cigarety zapálené v nekuřáckých

prostorách nás nijak nesblížilo. Ani jsme se, upřímně řečeno, v řadě názorů nijak nesharmonizovali. Naposledy mě kontaktoval Ioni v létě, kdy do NFPK zaslal děkovný dopis po napsání minulé knihy *Čas oligarchů*. V tomto uznání jsem sledoval určitý posun směrem od staroódeésáckých zásad nekomunikace s nevládním sektorem k jistému příklonu k občanské společnosti.

Další díl seriálu „rozmlouvání Kuberovi jeho cesty na Tchaj-wan“ se odehrál při novoročním obědě u prezidenta Zemana.¹⁵⁹ Tam podle všeho rovněž obdržel dopis s razítkem čínského velvyslanectví. Dopis je to zcela mimo diplomatický styl i běžné konvence standardní mezistátní komunikace. Číňané bez jakéhokoliv kličkování Kuberovi vyhrožují, že pokud na Tchaj-wan pojedje, bude to mít pro Kubera špatné následky. Diplomatská korespondence se zcela zásadně odehrává mezi jednotlivými státy a nikdy nemůže útočit na jednotlivé představitele druhého partnera (státu). Jestliže je navíc tento osobní atak doprovázen bezprecedentní pohrůžkou, mělo by se jednat o konec diplomatické kariéry daného velvyslance. Při řešení následné diplomatické roztržky by měl odpovědný diplomat dostat u ministra zahraničí sprchu jako pětiletý fracek, co kamenem rozbil susedovic okno. Následkem toho by si měl čínský velvyslanec pobalit svršky, spodky i obrázek komunistických kreatur ze zdi a nejbližším spojem odcestovat domů.

Jaroslava Kubera jsem poznal jako velmi přímočarého člověka beze strachu ze všech a ze všeho. Pokud po obdržení výhružného dopisu od čínské ambasády neměl dobré spaní a měl špatné trávení, jak popisuje jeho manželka a dcera, muselo v tom být ještě něco jiného, než jen výhružný dopis. Osobně se domnívám, že kromě sprostáckého přípisu z čínské ambasády tam musel být ještě další impulz přímo od Hradního prostituta nebo nějakého jeho pocho-pa. Jak všichni víme, Jaroslav Kubera, podle české Ústavy muž č. 2, několik dní po předání vyděračské listiny zemřel. Teprve v jeho pozůstalosti se předmětný papír našel. Nicméně pravá bomba

vybuchla ještě o pár týdnů později, kdy Deník N přišel s vyprecizovanou informací, že dokument, v němž Peking hrozí odvetou kvůli plánované cestě na Tchaj-wan, si u čínské ambasády vyžádal Hrad.¹⁶⁰ Tento nezávislý deník se sám opíral o několik na sobě nezávislých zdrojů. Pravdivost těchto informací pak, jak z doslechu vím, potvrdil v Senátu ředitel BIS Michal Koudelka.¹⁶¹ Ve světle celkové nevěrohodnosti, propojení s kriminálním prostředím i publikovanými nepravdami nemám důvod věřit vytáčkám i popírání objednávky ze strany Vratislava Mynáře.

Přijmeme-li za fakt, že čínský velvyslanec zcela mimo diplomatickou kulturu vyhrožuje druhému nejvyššímu ústavnímu činitele a tento vyděračský dokument si objednal oficiální představitel hradní administrativy, jedná se o případ, který nemá v novodobých dějinách Evropy žádnou obdobu. Nyní, když je virová pandemie poněkud potlumená, nesmí tato skutečnost zapadnout. Celý sled událostí se musí do důsledku prošetřit a jasně pojmenovat. Nedovedu si představit, že by se události předcházející smrti předsedy senátu Kubery mohly pojmenovat jinak než jako vlastizrádný komplot nejvyšších představitelů státu s čínskou diplomacií proti demokracii naší země.

Proruský chaos

Dovoluji si vrátit se ještě jednou k výroční zprávě BIS. V ní je cíl ruské záškodnické činnosti charakterizován jako útok na demokratický systém skrze vytváření chaosu. Nejprve mi ovšem dovolte krátký odskok do mého podvědomí. Je zvláštní, jak mozek někdy funguje. Na vytváření chaosu, rozplizávání odpovědnosti za různá rozhodnutí či nejasněné pravomoci a další atributy pro zakládání řízeného chaosu si pravidelně vzpomenu na chalupě. Stává se mi to při jarním úklidu. Když venku svítí trochu intenzivněji sluníčko a mám pocit, že venkovní idylka nějak nekoresponduje se zatuchlostí v chalupě, naznám, že je načase s tím něco udělat.

Když pak všechny peřiny, matrace, kobereček i rošty v posteli vynesu na sluníčko, závěsy jdou do pračky a se savem se pustíme do podlahy, začíná vylézat reálný stav ložnice na povrch. Spadaná omítka z podzimu se pod postelí snoubí s vlhkostí i plísní. Hmyz na sebe pak nedává dlouho čekat. Přítomnost hmyzu vyhodnotí pavouci jako ideální polohu pro rozmisťování sítí na zachytávání potenciální potravy. I viditelný výsledek je pro vidomé členy domácnosti dost nechutný, mně stačí ten puch. A to ještě nikdo z nás nemá možnost spočítat ty miliardy roztočů a další pakáže. Doufám, že deset hodin na přímém sluníčku s nimi trochu zatočí a jejich alergenní výkaly zredukuje pračka. Když si večer sednu na vyhrátou matračku a nadechuji se vůně čistoty, pomyslím si, že stačí pár proběhnutí dětí v botách, pár přirozlitých nočníků a dalších špínu tvořících faktorů a máme to zpátky. A automaticky se mi obsesivně vkrádají do mysli vzpomínky na práci u servisní organizace ministerstva vnitra. Vzpomínky směřují na promarněnou práci při vyčištění dosavadního nepořádku. Po nástupu ředitele, jenž chtěl zavést „ordnung“, se s neskutečnou námahou podařilo nastavit nějaký systém třeba ve vymáhání pohledávek (termíny předání spisu z automobilního úseku na účtárnu, kdo to hrazení sleduje, kdy se přidává mému právnímu oddělení atd.) a měl jsem z toho stejný pocit klidu – má to systém a teď už to jenom udržet. Jenomže po období narovnávání systému vždycky nový ministr dosadil nějakého hlupáka. Ten zase dosadil svoje kamarády, kteří si chtěli nakrást. V krátkém období několika týdnů zavládl chaos. Z chaosu se pak začaly líhnout příležitosti k tomu, jak si ředitelští paraziti mohli nakrást. Když pak řada kolegů zjistila, že se dá nakrást, proč by si nepřihráli nějakou domů taky. Takže během takových třech měsíců se začaly ignorovat nastavené systémy. Pak se udělalo pár organizačních změn, aby se namnožili vedoucí funkce pro přihlouplé zlodějčky, a nastavené systémy tak byly úplně mimo realitu aktuální organizační struktury. Ta děsná práce s nastavením předpisů,

ladění systému spolupráce a další návaznosti procesu vymáhání pohledávek šla do háje a pohledávky k nám přestaly chodit včas, někde se promlčovaly a to zase způsobovalo potřebu to nějak zakrývat a to zase nutnost personálních změn. A bezmezný chaos byl zpět. Přitom k vytvoření tohoto korupčního hnoje stačilo nasadit jednoho hlupáka.

Při letošním jarním úklidu mi ovšem do hlavy vlezla nejen úvaha nad starými pořádky na MV, ale i stávající situace ve veřejné správě. Jak se tady krásně doplňují zájmy Andreje Babiše a ruských zájmů k destrukci fungujícího systému. Konečně jsem našel i řešení dlouho nerozluštitelné rovnice. Proč Zeman tak protěžuje Babiše. Protřelý Zeman totiž, kromě jiných výhod Babiše, musí vidět, jaký naprostý nepořádek ve státní správě vznikl.

Jak ze vzpomínek na působení v resortu MV plyne, v podstatě jediným faktorem pro vznik chaosu je personální politika. Velmistrem v přivádění neschopných individuů, která nemají o fungování státu ani páru, je právě Andrej Babiš. A po několika letech jeho řádkování je státní správa v některých oblastech dysfunkční. Po převzetí jednotlivých resortů v roce 2014 měl ještě tendenci vybrat řadu odborníků. Díky tomu se podařilo uskutečnit několik důležitých systémových změn. Jak ovšem začali odcházet lidé s alternativním myšlením, ideami a vizemi, nahrazoval je věrnými tupci. První věc, kterou Babiš oželel, byly reformy. O těch se už jenom píše v předvolebních letáčkách a žvaní na tiskových konferencích. Jenomže dlouho vychovávaní experti státní správy začali vnímat, že nutné změny ani v tom minimalistickém rozsahu prostě nebudou. Masově tedy přešli do soukromého sektoru. Know-how je pryč a nově nabrazení úředníci, i kdyby se snažili sebevíc, nemají od koho odbornost získat.

Ve standardních dobách se to může ututlat, penězi na marketing zakrýt a přijít s novými plány, které se nikdy neuskuteční. Jenomže přišel čínský virus. Vláda nepřišla vůbec s ničím kromě zákazů,

příkazů a hrozbami trestů. Ze vzdělávacího systému vypadla deseti-
na nebo pětina těch nejpotřebnějších. Pro zdravotnictví šli roušky
dobrovolnice. Po měsících, které měli na přípravu, se vládní před-
stavitelé vytasili s tím, že by se měly spočítat přístroje na umělé
dýchání atp. To vše v momentě, kdy se do příprav na podobné si-
tuace v posledních letech investovaly miliardy. A můžeme pokračovat.
Každý půlden nám byly představovány přesně opačné cíle
celého vládního snažení, jako třeba dopoledne: „promoříme zemi“
a odpoledne: „zaizolujeme se, dokud nebude vakcína“. Přiblížili
typu, že se mají nosit roušky do bazénu a že si máme zakrývat pusy
v lese, kde nikdo není, jsou jen vrcholy nastoleného marketingo-
vě-tupounského managementu. To vše se doplňovalo bezpočtem
lží, dezinformací a zastrašování s hlavním heslem: „Nebuďte sluš-
nej!“ Pokud Zeman a Rusové byli zvědaví, jak si náš stát poradí
s podstatně větší výzvou, než je pandemie viru, mohou si všichni
nepřátelé mnout ruce. Náš stát je nahlodaný čistkovým červotočem
a, pokud se něco zásadního nezmění, nedovedu si představit, že by
byl schopen účinně ochránit demokratický systém či odolat horší
zdravotní výzvě bez obrovských ztrát.

5. Vlivy velmocí – souvislosti

5.1 Rusko

5.1.1 Cíle a symboly

Prostitutivní chování hlavy naší země a dalších činitelů může vzbuzovat dojem, že Rusko a Čína svým invazivním přístupem k mezinárodní politice sledují stejný cíl. On totiž výsledek v podobě kupování českých politiků a jejich následné zjevné zaangażovanosti ve prospěch zájmů jedné nebo obou z velmocí je skutečně podobný. Rozdíl je však v tom, co tímto pasením prodejných politiků v Česku i v dalších zemích obě velmoci sledují. Než přejdu ke specifickým Ruska, ještě uvedu to, co chování obou velmocí spojuje. Je to upevňování postavení vládnoucí skupiny. V Rusku se jedná o upevňování moci oligarchů, oligarchického systému a jeho bosse, tj. prezidenta Vladimira Putina. V případě Číny jde o vládnoucí komunistickou stranu a vůbec celý systém centrální vlády. O Číně a jejím propagandistickém působení je psáno níže, tak se nyní podívejme na Rusko.

Znám se s několika velmi chytrými, vzdělanými i pokrokovými Rusy. Většina z nich má odpor ke stávajícímu prezidentovi, minulému prezidentovi i totalitní minulosti země. Odsuzují prostředky totalitní i novodobé autokratické vlády, jako jsou potlačování svobod a cenzura nebo potlačování práv, ať už se jedná o zastrašování a násilí proti oponentům a novinářům nebo represe proti podnikatelům jsoícím v rozporu s vládní suitou. Všem z nich ovšem nejsem schopen vyhnat tu představu velkého Ruska, mocného Ruska – tedy velmoci, která je jedničkou v mezinárodní politice a jejíž moc nelze ze strany ostatních států omezovat. Pro nás, kteří žijeme v malém státě mezi velmocemi a bez přístupu k moři, je jakákoliv

snaha o velikost něčím neskonale absurdním. Naopak běžný Rus stále teskní nad někdejší slávou své vlasti. Záleží pouze na jeho úrovni vzdělání, zda vůbec vezme na zřetel, kolik lidských životů, svobod nebo zlikvidovaných národů bylo této slávě obětováno. Ono to je do žáků a do rodičů huštěno od útlého věku, takže se to stane součástí určitého národního genetického kódu a racionálním myšlením se to moc změnit nedá. Je to dost podobné, jako když mluvím v Česku se sebevzdělanějším člověkem mimo katolické prostředí a ten má zakódováno, že katolická církev je špatná, táhla to s Habsburky, jsou to tmáři a nově nám przní děti. Tento odpor ke katolicismu se u nás do dětí cpe nejméně století, přes Masaryka, komunisty až k současným politikům, takže to taky nejde úplně potlačit.

Jakékoliv symboly ruské velikosti od nostalgicky schované mapy Sovětského svazu přes obraz vztyčovaného rudého praporu nad Berlínem až po sochy ruských maršálů po světě toto národní dědictví udržují při životě. Jelcinovský hospodářský úpadek, ať již hospodářský nebo na mezinárodním poli, chápe většina Rusů jako národní potupu. A teď si nalijme čistého vína. Je možné té vytoužené velikosti a významu dosáhnout něčím jiným než silnou – a tím myslím autokratickou – vládou? Jinými slovy, je možné vnitřní problémy jako jsou separatistické tendence Čečenců a dalších národů, vyřešit bez násilí? Je možné zakrýt ekonomické a další zločiny bez umlčení těch, kteří o nich informují? Ne, není. Nutkavou nostalgií po velikosti Ruska a jeho moci nelze uspokojit bez potlačení svobod, práv, spravedlnosti justice a dalších západních výdobytků. Pokud chce být vládce Ruska úspěšný, musí být na domácí i mezinárodní scéně tvrdý, agresivní a výrazný. Rusové jsou schopni Putinovi odpustit kdejaký násilný nebo ekonomický zločin, pokud jim poskytne zdání, že jsou součástí něčeho „velkého“. Některé kroky vůči Ukrajině jsou navíc podtrhovány tím, že Rusové neakceptovali skutečnost, že ne všude, kde se mluví rusky, je Rusko.

Jedním ze symbolů ruské velikosti a někdejší slávy je vliv ve východní a střední Evropě. Když pak nějací v Rusku neznámí, tj. malí, regionální politici tyto symboly likvidují, přejmenovávají ulice nazvané po nich nebo jim rozebírají pomníky,¹⁶² není to pro Rusa jenom kus kamene nebo cedule. V takovém případě se jedná o zpochybnění vlivu Ruska na tuto oblast. Pouze slabý vládce může takovou věc dovolit. Putin (i kdyby nechtěl) musí ukázat, že není slabý, a tyto věci je schopen zastavit a zpochybněvače ruské velikosti tvrdě potrestat, a to jakýmikoliv prostředky. Jak to bylo s vrahem, který si chystal fidlátka na pražské politiky, se nikdy přesně nedozvíme.¹⁶³ Já si osobně myslím, že to klidně mohla být informace vypuštěná samotným Ruskem. V naší zemi jim to sice nepomohlo, ale propagandisticky upravená informace o tom, že vládce netoleruje podobné útoky na ruské zájmy a že je připraven trestat, může kdekterého ruského nacionalistu fascinovat.

Jenomže nejen symboly dělají velkého vládce. Pokud chce dosáhnout zprostředkované nebo přímé závislosti států ve střední a východní Evropě na Rusku, musí na to trochu logisticky. Strategie ekonomické závislosti jednotlivých států se také nedá dělat nahodile nějakými „hurá akcemi“ a v neplánovaném chaosu. Taková věc se musí léta a desítky let plánovat. Je předně nutné vytipovat ty zcela zásadní komodity. Když nebudou mít Češi a Moravané masíčko z divokého lososa, tak se většina z nich nezblázní. Pokud ovšem budou Rusové držet prst na tom, za jakých okolností a za jakou cenu se tu vyprodukuje elektrická energie nebo za jakou cenu budou jezdit v autech, to už jsou ty státotvorné komodity, za něž se musí bojovat hlava nehlava. Když při přípravě výstavby dalších bloků jaderných elektráren nebo výstavbě ropovodů a plynovodů nebo při nákupu těchto strategických komodit přijde k nějakému šestáku proputinovský oligarcha, jedině dobře a vládce si upevní svou pozici.

K přípravným položkám takových stamiliardových investic je ovšem potřeba připravit si pozici k získávání informací

zpravodajského rázu. Proč? Přece k tomu, abychom uměli na výsluní pomoci vhodně se prostituujícím osobám. Proto je v Čechách, vzhledem k velikosti země, tak ohromné množství osob s diplomatickým pasem. Pak se také musí dát pár rublů na prezentaci a zábavu pro důležité prostitutky, aby si připadali dostatečně cenní. No a pak se musí všechny nitky propojit a utkat dostatečně silná síť pro zajišťování mocenských zájmů Ruska a ekonomických zájmů prokremelských oligarchů. Efekt nelze počítat v penězích, neboť ten hlavní účel – udržení se u moci – nelze nijak kvantifikovat.

5.1.2 Nikdy nepoznaná demokracie

Dokud si dítě nespálí ručičku o kamna nebo sporák, můžeme mu tisíckrát vysvětlovat, že to pálí. Je to pro něj prázdný pojem. Stejně tak, pokud se někdo snaží přenést tradice uspořádání z vesnice na Blízkém východě do paneláku ve východním Berlíně, tak to nepůjde. V novém prostředí totiž chybí ty stařeny, co vnoučatům přeříkávají básničky a říkanky, které o desítky let později lidem v hlavě rezonují, a ta schovaná moudrost pořekadla najde uplatnění v určité situaci, kterou už předci stokrát zažili. Stejně tak je tomu u složitějších sociálních modelů, mechanismů právního státu, pluralitní demokracie nebo vírou ve spravedlnost. Nic tak dobře nepotvrzuje teorii, že pokud si chceme něco představit, je nejlepší to zažít, jako novodobá zkušenost Ruska s demokracií, resp. absence této zkušenosti. Ono to bohužel platí i naopak, tedy že žádnou demokratickou společnost nemůže nikdo vybudovat, pokud vůbec netuší, jak by takový systém měl fungovat.

V roce 1989 v Česku existovali lidé, kteří v období první republiky nebo těsně po válce poznali, jak fungovaly instituce v dobře namaném soukolí právního státu v tomto období českých a československých dějin. Všichni čtyři moji prarodičové se narodili mezi lety 1912 a 1915 a všichni předávali mně, mým rodičům a řadě

dalších blízkých své zkušenosti. Celá třicátá léta totiž v tomto systému žili, volili, účastnili se spolkové a další činnosti. Neřeším teď, zda bych dnes souzníval se všemi jejich politickými názory a cíli, ale zabývám se tím, že děda studoval v Anglii, Francii i Německu, všechno si zapamatoval a nad jednotlivými zážitky přemýšlel a se mnou a bratřenci se o ně dělil.

Samoděržaví

Když Turci ovládli počátkem novověku prakticky celou oblast pravoslavného východu, upevnili vládcí v Moskevském knížectví svou představu o jedinečnosti a o tom, že jsou dědici tradice Byzantské říše. Odtud se také přenesly některé tradice, včetně překladu pojmu autokrator – samoděržec. Tento pojem, používaný dalších necelých 500 let, vystihuje císařskou (carskou) vládu bez jakéhokoliv omezení, tedy typu absolutistické monarchie. Ruští caři, také – s výjimkou reformem na počátku 20. století – vládli bez zákonodárného shromáždění nebo ústavy, která by je omezovala, až do únorové revoluce roku 1917. Jakákoliv zásadní normotvorba pocházela od vláde.

Od tohoto autokratického způsobu vlády byl odvislý i způsob nakládání s odpůrci režimu. Pokud se v Česku učíme o odpůrcích režimu v 19. století, např. Karlu Havlíčkovi Borovskému,¹⁶⁴ máme představu, že kritikům jakéhokoliv režimu nebo poměrů v zemi hrozil maximálně rekreační pobyt v okolí dnešního severoitalského města Brixenu.¹⁶⁵ V Rusku to ovšem bylo úplně jinak: tam byli i v tomto století odpůrci potírání, a to mnohdy s fatálními důsledky.

Komunistická krutovláda

Výjimkou, kdy se na několik měsíců objevily základní prvky právního státu, bylo období od únorové revoluce – v rámci níž byl svržen car Mikuláš – do bolševické revoluce v říjnu, resp. listopadu roku 1917. Posedlost komunistických představitelů Lenina a Stalina potíráním svých názorových oponentů byla v celosvětovém

srovnání zcela bezprecedentní. Vykonávání trestů smrti, objednaných vražd i mimo území Sovětského svazu, odesílání do krutých koncentračních táborů či mnohaletá vězení, z nichž málokdo vycházel živý – to bylo to, na čem komunistický režim stál.¹⁶⁶ Ze středověkých zvyklostí vzešlý systém vypatlávání hlav k eliminaci jakýchkoliv náznaků vlastního alternativního myšlení trval až do Gorbačovských osmdesátých let minulého století.

Od Jelcina k Putinovi

Ústřední postavou vývoje v devadesátých letech byl Boris Jelcin. Jako populární představitel KSSS se vyšvihl do nejvyšších funkcí ještě v době, kdy Rusko bylo svazovou republikou Sovětského svazu. Brzy Jelcin z komunistické strany vystoupil.¹⁶⁷ Po prezidentských volbách v červnu 1991 se stal prezidentem Ruské republiky. V rámci federálních struktur se pokusil Vladimir Krjučkov a jeho křídlo komunistů o dva měsíce později svrhnout Gorbačova z jeho výsadního postavení v sovětských strukturách. Jelcin toto povstání potlačil a upevnil svou nejvyšší pozici v Rusku. Jedním z nejdůležitějších kroků té doby byl zákaz komunistické strany v Rusku. Po letních událostech přišel podzim 1991 a postupný rozpad Sovětského svazu.¹⁶⁸

Zbytek osmileté vlády Borise Jelcina lze v kontextu ruských tradic charakterizovat jako demokratický. Jedním z příkladů, jak se liší představa o právním státě v prostředí Ruska a západní Evropy, byly události roku 1993. Jelcin si vlastním výnosem přiřknul více pravomocí, než mu dle platné ústavy náleželo. Viceprezident se šéfem parlamentu pak občany vybědli ke vzpouře proti tomuto kroku. Následně bylo povstání krvavě potlačeno a v Moskvě zůstalo na 187 mrtvých.¹⁶⁹

Dalším problémem Jelcinovy vlády byla ruská cesta privatizace a desítky miliard dolarů zašantročené mezinárodní podpory. Většina státního bohatství byla převedena v chaosu a z velké části ve

prospěch Jelcinových kumpánů. Pomoc MMF pak skončila na neznámých účtech v zahraničí. Do této doby můžeme zasadit vznik později mocné skupiny oligarchů.¹⁷⁰ Druhá polovina vlády Borise Jelcina se odehrávala v situaci hospodářského úpadku, z čehož drtivá většina Rusů vinila právě svého prezidenta. Jelcin abdikoval s koncem roku 1999 a s prvním dnem nového tisíciletí nastoupil do funkce prezidenta dosavadní předseda vlády Vladimir Putin. Toho jmenoval premiérem Jelcin jen několik měsíců před tím a označil ho za svého nástupce. Jelcin pak zemřel v roce 2007.¹⁷¹

Naproti tomu vláda Vladimira Putina se zprvu odehrávala v duchu návratu Ruska do pozice velmoci. Oligarchický systém vlády v Rusku zajišťuje Putinovi poměrně velkou stabilitu. Rovněž přísun dolarů z prodeje ropy a zemního plynu zvedal post-socialistické hospodářství na slušnou úroveň.¹⁷² V mezinárodním horizontu Putinovi prošla řada spáchaných zvěrstev v druhé čečenské válce i mnoho politických lumpáren. Mezinárodní sankce s velkými důsledky pro ruské hospodářství přišla až o řadu let později v souvislosti s anexí Krymu a útokem na východ Ukrajiny.¹⁷³ Toto období lze dávat do souvislosti s posilováním autokratické Putinovy vlády, s ústavními škatulaty i oficiálním i neoficiálním potlačováním svobody slova, tisku i dalších lidských práv.

5.1.3 Korupční škrtič na ruském těle

Podle veškerých indexů míry korupce se Ruská federace pohybuje na katastrofických místech.¹⁷⁴ Za ní jsou již jen státy s občanskými konflikty či územními rozpory nebo nejzaostalejší země Střední Ameriky. Ze zemí, kde má stát ambici na celém svém území vykonávat správu, se Rusko v podstatě pohybuje na jednom z posledních, tedy nejhorších míst. Člověk bez hlubších znalostí politického i společenského systému by přitom mohl tipovat, že pro tento stav není valný důvod – Rusko má přece v čele silného vládce, je

poměrně bohaté na to, aby zajistilo uspokojivý systém vlády, a na světové mapě to není žádný flíček s nestabilními hranicemi (nebo kde si vojenské junty předávají klíče od vládních budov). Nahlédneme-li ovšem poněkud hlouběji pod poklici encyklopedických znalostí či vládní propagandy, začneme rozumět, že korupční systém je právě to, na čem vláda v Rusku stojí. Podstatu tohoto stavu, jak vyplýne z níže uvedeného popisu, nelze v podstatě odstranit za vlády současné putinovské garnitury, neboť ta z něj pochází i s tímto fenoménem padá.

Vrtění demokracií

Nechť tato pasáž o oligarších tvoří určité memento pro čtenáře, jak by asi tak naše země mohla v důsledku oligarchické správy za pár let vypadat – s přihlédnutím ke kulturním specifikům obou států. Jak je již shora uvedeno, Rusko nikdy nepoznalo demokracii, jak ji známe my a zejména jak ji znají na západ od našich hranic. Nejsm si jistý, zda vůbec drtivá většina Rusů tuší, jak by asi takový systém měl fungovat. Z toho pramení zcela pokroucená zločinecká vláda, která jen slova jako „demokracie“ nebo „právní stát“ před sebou postrkuje, aniž by jejich podstatu naplňovala.

Skutečnou vládu v Rusku mají extrémně bohatí oligarchové. Ti byli na konci vlády SSSR vysokými stranickými potentáty nebo agenty ruské tajné služby KGB. Během gorbačovských demokratizačních změn a ještě více v dobách jelcinovské opilecké správy získali do svého vlastnictví nebo jen držby velkou část této země. Připomeňme, že Rusko je jedním z nejdůležitějších exportérů surové i zpracované ropy, plynu či obilovin (zejména pšenice) a dřeva.¹⁷⁵ Právě podniky na těžbu a zpracování uvedených komodit ovládají oligarchové. Situace například v dřevozpracujícím průmyslu jde tak daleko, že zásadní podíl vytěženého dřeva mizí beze stop.¹⁷⁶ Je to vcelku ilustrativní, protože se nejedná o ztrátu nějakých mikroskopických částic, ale zmizení tisíců a tisíců kilometrů čtverečních.

To se pak realizuje tisíci jízdami vlaků a pohyby podobného počtu dopravních prostředků po sibiřských místních komunikacích. „Neznámou“ cílovou lokací ilegálně (bez úředního povolení) vytěženého dřeva je pak Čínská lidová republika, kde ruské dřevo bez původu tvoří páteř tamějšího průmyslu. A ten na oplátku oligarchům svěřuje do rukou další privilegia, oprávnění i další část ruského bohatství. Tato symbióza je od sebe pochopitelně jakkoliv neoddělitelná – prezident na oligarchy, oligarchové na prezidenta. Kremelský mocipán pak své občany krmí poutavými bylinami o tom, jak bojuje s korupcí a jak zatočí s každým, kdo se jen národního bohatství dotkne nebo kdo parazituje na zakázkách pro veřejný sektor. To, že právě on a suita jeho věrných jsou v centru tohoto rozkrádání jedné z nejbohatších zemí na světě, zůstává pochopitelně občanům skryto.

Provládní propaganda ke své, alespoň stopové, věrohodnosti potřebuje nějaký příklad tvrdého postihu toho, kdo „zlobil“ a na veřejné statky svou ruku vztáhnul. Tato nutnost ukázání vyceněných zubů spravedlnosti se tu a tam projevuje, a to dvojím způsobem. Pověstné dvě mouchy jednou ranou lze takto zabít třeba takto: nějaký okrajový oligarcha, jehož hvězda zhasíná, se projevuje vůči Kremlu odbojně, a lze na něm ilustrovat tvrdou paži. On totiž prakticky každý oligarcha má korupcí natolik zaprasené ruce, že není problém loajální policisty na jeho konkrétní prohřešek upozornit. Následný monstrproces à la padesátá léta ve východním bloku pak oligarchický mainstream zbaví nepohodlného odbojáře a zároveň společnosti ukáže, že korupci lze i v Rusku potrestat.¹⁷⁷ Příjemným bonusem může být to, že statky bývalého oligarchy propadnou „koruně“ a mohou se rozdělit ve prospěch věrných.

Druhým případem skutečného boje za transparentnost i proti korupci je snaha Putinovy vlády redukovat neorganizovanou korupci na úřadech, v zadávání méně zajímavých zakázek či ve zdravotní péči. Každých pár let se setkáváme s náznaky reforem některého

segmentu veřejné správy. Těmi se opět dají praštit dva zástupci řádu dvoukřídlných jedním úderem. Na jedné straně se realizací reformou dá zachránit elementární funkčnost systému státní správy, na straně druhé se při elektronizaci stanoveného odvětví opět ulijí peníze ve prospěch oligarchy vlastněných společností. Naposled takové k transparentnosti směřující změny realizoval současný premiér Michail Mišustin jako šéf daňové správy. Jeho posunutí finančních úřadů z dob dávno minulých do 21. století bylo v Rusku chápáno jako zázrak.¹⁷⁸ Ostatně od jeho působení v čele vlády se také nyní očekávají další reformy, které mají alespoň ve veřejné správě zabránit totálnímu kolapsu. Bude poměrně zajímavé jeho působení sledovat, protože alespoň zjistíme, kde budou reformy dovolené, protože se zájmů prokremelských oligarchů nedotýkají, a kde už šlápne vedle na dvoreček z prokremelských milců.

5.1.4 Vraždění po celém světě

V souvislosti s informacemi o připravovaných vraždách pražských politiků ze strany ruských tajných služeb¹⁷⁹ jistě neuškodí zasazení těchto informací do širšího kontextu praktik této velmoci. Předně musíme rozlišovat mezi oficiálními zásahy ruské justice, případně vojenskými operacemi, a popíranými útoky ruskými agenty, případně těmito zpravodajci zosnovanými vraždami, provedenými najatými veterány různých válek.

Ruská federace připouští uložení trestu smrti, příslušná zákonná ustanovení právní řád tohoto nedemokratického státu stále obsahuje. Nicméně od devadesátých let minulého století je uvaleno na výkon trestu smrti moratorium.¹⁸⁰ Druhou situací je ovšem vojenská operace, která je určena k likvidaci osob, jež vojenské orgány označují za teroristy. Permanentní snaha ruských orgánů označovat své názorové odpůrce za teroristy a z toho plynoucí rizika jsou jasná.

Vedle toho ovšem v Rusku i mimo něj dochází k usmrcování pro Kreml nebezpečných osob za podezřelé účasti ruských zpravodajců. Mezi nejohroženější druhy oponentů patří novináři, nepohodlní podnikatelé, příslušníci opozice i odpadlí zpravodajci a dvojí agenti. Jak již bylo shora uvedeno, výkon těchto zjevně oficiálními místy schválených operací probíhá i mimo Rusko. Je pochopitelné, že demokratické země EU, na jejichž území se tato zvěrstva odehrávají, nesou tyto ruské moresy dost těžce. V posledních letech si takovou situaci zažila Velká Británie, Německo i Bulharsko. Jak připomínají politologové, tato praxe není nijak oslabována ani skutečností, že tyto státy se snažily do té doby s Ruskem pěstovat korektní vztahy. Netřeba připomínat, že ruští představitelé se v takových případech drží zásady „zatloukat, zatloukat a zase zatloukat“.

Svou novinářskou kariéru jsem pověsil na hřebík sice už v roce 2003, ale dodnes nejsem schopen strávit jednu z neobjasněných vražd v Praze. V červenci roku 1997 byla v podchodu pod magistrálou na své cestě do budovy Svobodné Evropy zastřelena redaktorka tamější ruské sekce Molly Riffel Gordinová.¹⁸¹ Na zločin jsem narazil v souvislosti s dalšími vraždami druhé poloviny roku 1997. Tehdy totiž v Česku byla nalezena mrtvá státní zástupkyně,¹⁸² byl přejet soudce a někdo nastražil bombu před dům ministra financí.¹⁸³ Každopádně Riffel Gordinovou zastřelil někdo za bílého dne v centru Prahy. Je pravda, že nepublikovala nikdy žádnou hlubokou investigativní reportáž, ale do kontaktu s různými zajímavými lidmi přicházela. To, co mi nejde ani po těch tříadvaceti letech do hlavy, je to, že tuto promyšlenou a plánovanou vraždu policie uzavřela jako útok sadistického úchyláka. Jako novinář jsem se o tom dohadoval s detektivem z mordparty, ale tvrdil, že prostě jiný motiv je těžko možný. Podobně slaboduchý argument policisty byl ten, že se nájemné vraždy realizují na skrytých místech. Nechť čtenář posoudí, zda např. níže popsaná vražda pana Changošviliho z centra Berlína patří mezi ty utajené. Od té doby jsem o její vraždě mluvil

s více lidmi, včetně jejích kolegů, a stále jsem tu pachuť ze špatné teorie z hlavy nevypudivil. Podle mě, absolventa kurzu forenzní sexuologie, sadistický vrah svou deviací nevybílí na postarší dámě střelbou z dálky, aniž by se jí vůbec dotkl. Naopak novináři se dostávají k nejrůznějším citlivým informacím, což platí o redaktorech Svobodné Evropy zaměřujících se na totalitou čpící státy dvojnásob, a pro ty, kteří se zaměřují na Rusko, trojnásob.

Anna Politkovská

Vynikající ruská novinářka s ukrajinskými kořeny Anna Politkovská byla jednou z ikon té menšiny ruské žurnalistiky, která si nenechala diktovat Kremlem, o čem a jak se bude v médiích informovat. Byla autorkou stovek reportáží o korupci ruských politiků, prezidenta Putina nevyjímaje, o souvislostech mezi veřejnými rozhodnutími a organizovaným zločinem, o kauzách ruských oligarchů, o propojenosti těchto skupin (oligarchů, mafií i vrcholné politiky) mezi sebou. Vynikající práci odvedla při informování o nepříjemných souvislostech druhé čečenské války. Stejně jako byla uznávána a novinářskými organizacemi ve světě zahrnována prestižními cenami, byla nenáviděná těmi, o nichž psala. Na seznamu těch, kteří by ji nejraději viděli pod zemí, by se mohl objevit leckterý vládní úředník, oligarcha, čečenský bojovník, prachsprostý zločinec bez politické funkce i ruský prezident.

Konec konců, níže popsany fatální útok nebyl v jejím životě první. V roce 2004 mířila do oblasti Severní Osetie, tam měla sehrát roli v propuštění rukojmích při útoku separatistů na školu ve městě Beslan. K tomu ovšem nikdy nedošlo, neboť ji někdo na palubě letadla podal silný jed v čaji a Politkovská musela místo do Beslanu do nemocnice.

Annu Politkovskou zastřelil zjevně najatý vrah šesti ranami dne 7. října 2006 ve výtahu domu, kde bydlela. Pachatel jako mafianský vzkaz nechal na místě činu i vražednou zbraň. Likvidace

Politkovské vzbudila ihned celosvětový ohlas a vlnu solidarity zejména mezi novináři. Brzy se stala symbolem boje novinářů za nezávislost na vládní propagandě, a to nejen v Rusku, ale po celém světě.

Za zastřelení byl o řadu let později odsouzen Rustam Machmudov k doživotnímu vězení, jeho bratři Ibragim a Džabrail za spolupachatelství k trestům do 20 let. Za organizátory byli soudem označeni Lom-Alih Gajtukajev a bývalý policista Sergej Chadžikurbanov.¹⁸⁴ Zajímavé je to, že za podíl na organizaci vraždy byl odsouzen policista Dmitrij Pavljučenkov.¹⁸⁵ Ten pro samotnou bandu vrahů podrobně monitoroval pohyb neohrožené novinářky a tyto poznatky jim operativně sděloval. Toho, kdo si vraždu v pozadí objednal, nikdy soud neurčil. Ovšem další zajímavostí, která může tvořit vodítko, je okolnost, že den vraždy, tj. 7. října, je den narozenin Vladimira Putina.¹⁸⁶ Podle experta na ruské prostředí (zpravodajce), s nímž jsem o tomto a podobných zločinech mluvil, je obvyklé, že když někdo z oligarchů nebo aktuálních pochlebníků Putina mu vidí nějaké přání na očích, není třeba toto přání ani vyslovovat. Proto se tento expert přikláněl k teorii, že spáchání zločinu nařídil někdo z Putinova okolí a ten se u svého vládce o svém podílu zmínil a odstranění nepřítelkyně Kremlu označil za vkusný dárek k jeho narozeninám.

Alexandr Litviněnko

Bývalý agent KGB Alexandr Litviněnko byl v Rusku obviněn z řady deliktů a postaven před soud. Před očekávanými důsledky stíhání – důvodně se obával své likvidace – utekl do Velké Británie, kde získal statut politického uprchlíka. Podle svědectví dalších osob se stal pro Rusko nebezpečným tím, že své poznatky poskytl britským zpravodajským službám. Podle pozdějšího vyšetřování padl na nejvyšších místech v Rusku a s Putinovým vědomím rozkaz k jeho fyzické likvidaci.¹⁸⁷ Ta se uskutečnila v prvních dnech

listopadu 2006, kdy se Litviněnko v Londýně sešel se dvěma svými bývalými kolegy. Ve stejnou dobu se Litviněnko setkal i s dalšími osobami, od nichž měl obdržet informace o nedávné vraždě Anny Politkovské z KGB Dmitrijem Kovtunem a Andrejem Lugovojem. V následujících dnech onemocněl zprvu neznámou chorobou. Na první pohled běžná infekce se zvracením a průjmy se začala rychle zhoršovat, přibýlo vypadávání vlasů a další bolestivé příznaky. Z tohoto důvodu byl ihned převezen do nemocnice. Na zjevné příznaky otravy neznámou látkou reagovaly i bezpečnostní složky a v nemocnici poskytly Litviněnkovi důkladnou policejní ochranu. V posledních dnech stačil Litviněnko vyšetřovatelům objasnit souvislosti své schůzky se svými vrahy a z objednání tohoto zločinu obvinil ruského prezidenta. V nemocnici však i přes špičkovou péči místních lékařů 23. listopadu na otravu radioaktivním prvkem poloniem zemřel.¹⁸⁸

Britská justice požádala o vydání obou podezřelých zpravodajců. Podle očekávání Rusko na tuto žádost vstřícně nezareagovalo a jakýkoliv podíl na vraždách popřelo.¹⁸⁹ Důkazů proti Lugovému a Kovtunovi však bylo poměrně dost, neboť se podařilo poměrně přesně i s delším odstupem dohledat pohyb radioaktivního materiálu. Jeho přítomnost byla dosledována i v Hamburku, kde jeden z dvojice pobýval. Bez zajímavosti není ani analýza samotného vzorku polonia, které pochází z jedné laboratoře v moskevské oblasti; materiál byl využíván v éře Sovětského svazu. Tím bylo rovněž potvrzeno napojení pachatelů vraždy na oficiální místa v Rusku.¹⁹⁰ V nepřítomnosti byli oba agenti za vraždu odsouzeni.¹⁹¹

Sergej Skripal

Zpravodajská kariéra Sergeje Skripala začala hluboko v dobách Sovětského svazu, kdy absolvoval vojenské školy a prodělal velmi náročný výcvik elitního vojáka. Následně v jeho chování soudruzi

rozpoznali bystrou inteligenci a nastoupil do zpravodajských kruhů, konkrétně do vojenské zpravodajské služby GRU. Dosáhl velmi vysokých funkcí, včetně vojenského atašé či ředitele personálního útvaru této zpravodajské služby.^{192 193}

Při svém zahraničním angažmá v západní Evropě byl ovšem rekrutován do služeb britské zpravodajské služby MI6. Podle dostupných informací svým novým britským představeným vyzradil zcela zásadní informace o svých ruských plánech, vazbách i identity stovek ruských špionů. Tato jeho činnost však následně zase praskla v Rusku, kde byl za svou velezrádnou aktivitu odsouzen válečným soudem na 13 let. Do Anglie se vrátil po výměně agentů. Podle pozdějších informací tam navázal na svou probritskou činnost, kvůli čemuž vznikl příkaz nebezpečného Skripala zlikvidovat.

Útok na Sergeje Skripala a jeho třiatřicetiletou dceru Juliji proběhl 4. března předloňského roku v anglickém starobylém městě Salisbury. Použita byla nervová paralytická látka, které se v Evropě říká novičok. Oba Skripalovi byli několik týdnů v ohrožení života, samotný Skripal strávil zhruba měsíc v bezvědomí. Vážné problémy měl i policista, který se dostal s novičokem do kontaktu v rámci prohlídky místa činu, a dva náhodní lidé z nedalekého Amesbury. Žena z Amesbury na následky otravy zemřela. Podle britských vyšetřovatelů vražedný útok spáchali ruští občané Alexandr Petrov a Ruslan Boširov. Oba jsou podle dostupných informací příslušníky zpravodajské služby GRU.¹⁹⁴

Tehdejší premiérka Spojeného království z pokusu o spáchání dvojnásobné vraždy jednoznačně obvinila Rusko. Tyto závěry vesměs potvrdila i renomovaná mezinárodní Organizace pro zákaz chemických zbraní (laureát Nobelovy ceny za mír), která dohlíží nad dodržováním stejnojmenné mezinárodní úmluvy, zakazující používání právě těchto bojových látek.¹⁹⁵ Obvinění Ruska a následné vyhoštění ruských diplomatů ze Spojeného království vyvolalo vlnu solidarity ostatních evropských států, ale i USA či např.

Austrálie. Zapříčinilo také sprchu dezinformací českého prezidenta Zemana i reciproční vyhošťování diplomatů demokratických států z Ruska.

Zelimchan Changošvili

Dalším útokem v zahraničí, který je spojován s ruskou zpravodajskou službou GRU, je vražda gruzínského občana Zelimchana Changošviliho. Toho podle dostupných informací odpravil nájemný vrah, vystupující pod jménem Vadim Sokolovič. Ke své oběti se přiblížil na elektrokole v parku v širším centru Berlína. Po ochromující ráně do zad ukončil život napadeného střelou do hlavy. Následně byl spatřen, jak se snaží zbavit kompromitujícího bicyklu, paruky i vražedné zbraně vhozením do řeky.¹⁹⁶

Changošvili byl veteránem čechenských válek a podle dostupných informací měl řadu nevyřízených účtů s Kremlem. Útok na něj nebyl první. Předchozí pokusy ho zavraždit prostřednictvím jedu i střelby selhaly, a tak mohl požádat o politický azyl v Německu. Než se ovšem jeho žádost podařilo vyřídit, ukončil jeho život uvedený útok.

Jak upozorňují němečtí investigativní novináři, nitky vedou opět do ruské zpravodajské služby GRU. Jak jsem uvedl, jméno střelce je pouhou kolonkou v pase, neboť skutečné jméno veřejnosti známo není a uvedené jméno v evidenci obyvatel neexistuje. Naopak novináři s pomocí svých zdrojů vysledovali, že vrahův pas byl vydán ruskými zpravodajci. Jestli ovšem byl „Sokolovič“ zpravodajcem nebo zpravodajci najatý střelec, jasné není. Rusko jako obvykle prohlásilo, že o ničem neví a s vraždou nemá nic společného. Pouze na okraj lze uvést, že před 15 lety vydal prezident Putin výnos o možnosti „popravovat“ teroristy i mimo území ruské federace.

5.2 Čína

5.2.1 Cíle prosazovaných ekonomických zájmů

Jak všichni víme, čínští komunisté vládou již desítky let v nejlidnatější zemi světa. Díky kombinaci tržního přístupu a centrálního plánování roste hospodářství, v měřítku poslední dekády, extrémním tempem.¹⁹⁷ Čínští komunisté, kteří nemají žádné demokratické zábrany, bez milosti likvidují jakékoliv náznaky demokracie a díky tomu mohou dosahovat svých hospodářských cílů bez sebemenších omezení.¹⁹⁸ Mohlo by se tedy říci: co jim vlastně stojí v cestě nebo čeho se bojí? Lépe řečeno, proč se vlastně pletou do vnitřní politiky cizích států, ausgerechnet, někde v tramtárii? Níže se budu snažit krátce naznačit několik důvodů pro jejich počínání, ačkoliv jim úplně nerozumí ani nejzkušenější sinologové. Důvodem pro nesrozumitelnost je to, že fakta, z nichž bychom mohli nějakou hlubší strategii dedukovat, jsou komunistickou propagandou¹⁹⁹ a jen velmi složitě lze vyvozovat, zda jsou tato fakta pravdivá, jak moc jsou pravdivá a zkreslená, proč se zkreslují a jaká tak zhruba může být pravda.

V souvislosti s uplatňováním čínských zájmů se setkáváme s třemi zásadními omyly. Prvním je představa, že pročínská propaganda šířená po celém světě směřuje k upevnění čínské moci. To může být sice částečně pravda, ovšem pouze pokud takováto image poslouží přímo vládnoucím komunistům. Obrovské prostředky a diplomatické úsilí jsou totiž vynakládány k upevnění představy, že za hospodářskou velikost Číny a její ekonomické úspěchy jsou odpovědní právě tamější komunisté a že k tomuto systému neexistuje relevantní alternativa.²⁰⁰

Druhým omylem je ten, jehož jsem se krátce dotkl v pasáži knihy o Rusku, totiž že vyvíjenou diplomacií obou velmocí lze ztotožňovat. Rusko se orientuje na upevnování své hospodářské moci za

účelem získání větších hospodářských úspěchů. Čína se chce pouze zviditelňovat kvůli ochraně stávajícího modelu vlády komunistů a vzbuzování dojmu o všestranně fungujícím hospodářství.

Třetím omylem je to, že propaganda je zaměřena na vnějšího „posluchače“. To je sice opět ve stopovém množství možné, ale to vše směřuje pouze k tomu, aby vnitřní divák, potenciální buřič, vnímal, že vláda komunistů je neotřesitelně uznávaná i v zahraničí.

Jako ideální portfolio příkladů fungování čínské propagandy může posloužit série informací a dezinformací v souvislosti se stávající virovou situací. I přes naprosto zjevný vztah mezi zanedbáním čínských úřadů v počáteční fázi a vznikem světové pandemie,²⁰¹ bylo hlavní úsilí čínské diplomacie soustředěno na to, aby tento negativní faktor nebyl nadále a navěky prohlubován tím, že by se virus nebo z něj pocházející choroba pojmenovávala jako „čínský virus“ nebo „čínská viróza“. Přitom tradice pojmenovávání chorob po místech, odkud se skutečně nebo dohadem posunuly do celého světa, tu existovala.²⁰² Vzpomeňme „španělskou chřipku“ nebo „francouzskou nemoc“.

Dále není špatné si povšimnout rozdílu v přehánění čínské propagandy o závažnosti situace ve Wu-chanu v počáteční fázi a následnou bagatelizaci v době, kdy virová nákaza v tomto městě kulminovala. V lednu letošního roku obíhaly svět obrázky s umírajícími lidmi na ulicích, kteří padají při chůzi.²⁰³ Snahou komunistické propagandy bylo ukázat, že není v lidských možnostech takto záhludnou a obludnou chorobu zvládnout. Naproti tomu o dva měsíce později, a to po triumfálním volání do světa o zvládnání pandemie, přichází Čína s opačnou strategií – zjevně bagatelizovat počet mrtvých a hospodářské důsledky nákazy v době, kdy už „s virem úřady zatočily“.²⁰⁴ Jediným cílem bylo světu ukázat, jak účinně tamější vláda umí v bezprecedentně složité situaci fungovat, a že nebýt tvrdých opatření, která si Západ nemůže dovolit, by se takovou situaci prostě zvládnout nepodařilo.

Dalším produktem propagandy je dodávání roušek, respirátorů a dalších zdravotních pomůcek. V čínských médiích se tento obchod propaguje jako pomoc vyspělé Číny neschopnému zbytku světa, který si, na rozdíl od tamějších úřadů, neumí se situací poradit.²⁰⁵ Realita je ovšem výrazně jiná. Čínský průmysl se v prvních dvou až třech měsících letošního roku prakticky zastavil a hrozí významné hospodářské problémy národní ekonomiky, která by zase poznamenala ekonomiku globální.²⁰⁶ Obrovské množství malých i mamutích továren začalo prakticky přes noc a bez jakékoliv předchozí zkušenosti vyrábět jmenované zdravotnické ochranné pomůcky. Jenomže kvalita, i přes deklarovanou certifikaci, je velmi často mizerná. Důsledkem mnohdy šmejdských produktů bez deklarovaných vlastností jsou další nakažení a to často ve zdravotnickém prostředí, tedy tam, kde to stojí nejvíc životů ohrožených pacientů.²⁰⁷ Podobným problémem jsou všeobecně známé šmejdské rychlotesty. Testy, které jsou při 80% chybovosti úplně k ničemu, a matoucí výsledky z těchto výrobků mohou jenom odlákat zdravotníky od jiných, exaktně zjištěných faktů.²⁰⁸

To vše ovšem nebrání tomu, aby hradní prostitut ve svém projevu hlasitě deklaroval Číně za její pomoc svůj vděk.²⁰⁹

5.2.2 Obrazy ze života komunistické Číny

Vznik republiky a nástup komunistů

Počátkem druhé dekády 20. století byla v Číně svržena mandžuská dynastie Čching, čímž zanikla monarchická vláda a byla ustavena republika. V roce 1921 byla, po vzoru evropských krajně levicových stran, založena Komunistická strana Číny. Konflikt mezi čínskými komunisty a čínskými nacionalisty (Kuomintang) vznikl v roce 1928, kdy se nacionalistům podařilo dobýt Šanghaj. Tento konflikt trval s přestávkami 21 let.²¹⁰ Od konce třicátých let byl však

občanský konflikt přerušen, když Japonsko ovládlo severní část Číny. Po vytlačení Japonců se ovšem krvavý konflikt mezi oběma armádami znovu rozhořel. Občanská válka skončila v roce 1949, kdy byli nacionalisté vytlačeni na Tchaj-wan a kdy se Mao Ce-tung stává vůdcem Čínské lidové republiky.²¹¹

Tibet

Každoročně demokraticky smýšlející lidé na celém světě vyvěšují tibetské vlajky, avšak nemnoho lidí, s nimiž jsem o tomto zvyku mluvil, znalo celý dosah řádění čínských komunistů v této himálajské zemi, a tedy i důvod jeho připomínání. Proto považuji za smysluplné průběh událostí před 70 lety poněkud více popsat.

Území toho, co dnes nazýváme Tibetem, má dlouhou i velmi pohnutou historii. Tibetská náhorní rovina s bezpočtem buddhistických klášterů měla v dějinách rozmanitou politickou vládu. Kromě Číny se na tomto území angažovali Mongolové či Indové. Výjimkou nebyla ani údobí samostatné správy Tibeťanů či vliv Britů.²¹²

K poslednímu osamostatnění Tibetu došlo před první světovou válkou, kdy se okolní velmoci zmítaly ve vlastních problémech. V tu dobu zahájila tibetská vláda v čele s 13. dalajlamou rozsáhlé reformy. Ty omezily do té doby zásadní hospodářskou moc tamějších klášterů.²¹³ Ačkoliv tato emancipace Tibetu ve dvacátých letech 20. století nebyla Číně po chuti, neměla jakoukoliv možnost intervenovat. V té době již totiž začal pochod kuomintangské armády z jihu Číny směrem na sever. Třicátá a čtyřicátá léta přála tibetské samostatnosti, Čína neměla jednotnou vládu, protože se zmítala nejprve ve vlastních občanských konfliktech a následně ve válce s Japonskem.²¹⁴

Po vítězství komunistů v občanské válce a po skončení druhé světové války došlo k obnovení jednotné vlády v Číně.²¹⁵ S tím došlo i k přehodnocení do té doby pasivní zahraniční politiky

směrem k upevnění vlády nad Tibetem. Počátkem října 1950 bez jakéhokoliv varování vstoupila čínská „osvobozenecká“ armáda do Tibetu s dodatečným zdůvodněním, že tak činí v zájmu imperialisty utlačovaných obyvatel. Boje trvaly jen velmi krátce, neboť čínská armáda na území Tibetu vtrhla v mnohonásobné přesile a slabá a chabě vyzbrojená tibetská armáda byla během několika týdnů fakticky zlikvidována (zhruba polovina tibetských vojáků padla).²¹⁶ Tento neodůvodnitelný akt agrese byl následně odsouzen představiteli civilizovaného světa v čele s Velkou Británií, USA, ale i Indií.²¹⁷

V dubnu následujícího roku tibetská vláda vyslala do Číny delegaci, která byla pověřena vyjasněním postojů představitelů Tibetu a Číny k nastalé situaci. Z hlediska právního je zásadní zdůraznit, že těchto pět delegátů nemělo kompetenci jakýmkoliv způsobem uzavírat dohody s čínskou komunistickou vládou.

Představitelé komunistické Číny vyslancům předložili k projednání návrh smlouvy, jenž byl pro Tibeťany naprosto nepřijatelný. V následujících dnech ovšem museli delegáti prožít peklo na zemi, protože právně i věcně nevýhodnou smlouvu, po překročení stanoveného mandátu, 20. května 1951 ratifikovali. Podle řady pozdějších svědectví byli tibetští zmocněnci podrobeni nemyslitelnému vydírání, takže ani jinou možnost neměli.²¹⁸ Když jsem o tomto jednání četl, nemohl jsem si nevzpomenout na jednání prezidenta Emila Háchy v březnu 1939 v Berlíně, také on „s důvěrou“ postoupil území „Rest Tschechien“ do rukou Führera a také čelil vydírání Göringa, že pokud nepodepíše, bude ráno Praha bombardována. Podobně bylo možná tibetským vyslancům vyhrožováno, že se Čínská lidová armáda vydá na Lhasu, což by stálo nespočet životů.

Smlouva nesla název Dohoda o opatřeních k mírovému osvobození Tibetu, známá je ovšem jako Sedmnáctibodová dohoda.²¹⁹ Abychom poznali zločinné manýry čínských komunistů, je

namístej dodat, že dohoda byla, kromě vynucených podpisů, opatřena padělkem tibetské pečeti.²²⁰ Legitimní zástupci se pak o ratifikaci této dohody dozvěděli mnohem později.

Pomineme-li neplatnost uvedené dohody, tak ta stejně nikdy nebyla naplňována, například se v ní hovoří o zdržení se násilí ze strany Číny,²²¹ což bylo v bezpočtu případů porušováno. V následujících letech se čínští komunisté chovali v Tibetu jako dobyvatelé na podrobeném území, snažili se potlačovat jakékoliv kulturní tradice Tibeťanů v buddhismu a věznili tamější politické představitele. Tyto mimořádně kruté represe nacházely odpovědi v masivních demonstracích proti čínské krutovládě, které sílily až do počátku roku 1959. Zlomovými dny se stalo období března toho roku, kdy čínští okupanti počali po desítkách tisíc masakrovat tibetské demonstranty, a kdy ve strachu před internací byl ze země nucen uprchnout dalajlama.²²² Účet obětí na lidských životech čínského řádění v Tibetu se pohybuje v rozpětí jednoho až jednoho a půl milionu tamějších obyvatel. Zmíním-li, že Tibet měl po druhé světové válce zhruba šest milionů obyvatel,²²³ není zcestné hovořit o zločinu genocidy se všemi právními důsledky použití termínu pro tento nejhorší zločin. Když se potom čtyři nejvýznamnější ústavní představitelé České republiky vytasili se svým prohlášením (v návaznosti na setkání tehdejšího ministra kultury s dalajlamou) o nedělitelnosti Číny²²⁴, nevím, zda s těmito představiteli vlastní země sdílím stejnou představu o demokracii, lidských právech a právním státě vůbec.

Nebeský klid v komunistickém pojetí

Rok 1989 byl přelomový ve všech státech komunistického světa. Vzpomeňme změny ve východní a střední Evropě, nenásilné změny před spojením Německa, sametovou revoluci v Československu i krvavé změny v Rumunsku na samém sklonku roku. Nejinak tomu bylo i v nejlidnatější nedemokratické zemi, Číně.

Demonstrace roku 1989 započala dubnovou smrtí pokrokového čínského politika Chu Jao-panga. Populární představitel pokrokové části komunistických reformátorů propagoval hospodářské a společenské reformy v zemi. Následkem studentských manifestací roku 1987 byl stranickými špičkami odstraněn z veřejného života. Jeho myšlenky však zasely semeno představ o směru prodemokratických reforem a jeho smrt v dubnu 1989 odstartovala sled událostí, jimiž bylo toto klíčící semeno zadupáno hluboko do země.

Několik dní po jeho smrti se shromáždilo množství lidí k uctění jeho památky na náměstí Nebeského klidu v Pekingu. Pokojné shromáždění se ovšem proměnilo v demonstraci na podporu občanských svobod, stavělo se na odpor vůči komunisty pěstované systémové korupci a ve prospěch tržní ekonomiky. Během následujících dnů a týdnů se myšlenky těchto shromáždění přenesly do řady dalších měst země a pozadu nezůstával ani čínský tisk, který začal publikovat nevídané moderní západní myšlenky. Po vzoru západních zemí i země s hroučícími se komunistickými režimy ve východní a střední Evropě se i v Číně stali motorem protestů studenti.

V průběhu května demonstrace dále sílily, část jejich účastníků začala držet hladovku a to vše v době, kdy přijel na státní návštěvu Michail Gorbačov. Na konci května už počet lidí při demonstracích na náměstí Nebeského klidu přesáhl jeden milion osob, přičemž velká část z nich prostranství neopouštěla ani v noci a dožadovala se liberálních reforem. Nejvyšší představitelé režimu však do Pekingu stáhly obrovskou vojenskou sílu. V noci ze 3. na 4. června vojáci proti neozbrojeným demonstrantům zasáhli, a to s použitím tanků a další vojenské techniky. Při zásahu a následných popravách podle některých zdrojů komunisti povraždili několik tisíc lidí. Došlo rovněž k umlčení médií i konkrétních novinářů, kteří nedrželi jednotnou ideologickou linii.²²⁵

Komunistický režim se ani po 31 letech od krvavého masakru od této akce nedistancuje, naopak ji dodnes hájí a předkládá stále stejné prohlášení o správnosti potlačení kontrarevolučních tendencí, čímž se prý podařilo odvrátit vývoj k buržoazii.²²⁶

Hongkong

Území dnešního Hongkongu má poměrně kuriózní historii spojenou s obchodem s opiem. Když totiž Britové s obyvateli Hongkongu před nějakými třemi sty lety obchodovali, zjistili, že výměnou za tamější komodity, jako je například čaj, nemají co nabídnout. Někdo proto vymyslel, že se namísto požadovaného zlata a zejména stříbra bude mezi obyvatele vozit opium z Indie, vypěstuje se na něm závislost, a tak za tuto drogu z jiné asijské kolonie budou obchodníci dostávat požadované zboží, z něhož bude plynout tučný zisk po přivezení do Evropy.²²⁷

Nicméně tento systém se správci Hongkongu v první polovině 19. století nepozdával, přikázal obrovské množství opia zlikvidovat a obchodníky s ním pozavírat. Vypukly tak dvě války s Británií, které podle hlavního důvodu jejich vzniku nesou jméno „opiové“.²²⁸ Ty vzhledem k britské námořní převaze dopadly pro Čínu nezdravně a došlo k uzavření smluv s důsledky o sto let později. To proto, že kromě dalších území Čína Britům pronajala území dnešního Hongkongu tzv. Pekingskou smlouvou. Doba pronájmu byla sjednána na 99 let, a to od 1. července 1898 do 30. června 1997.²²⁹

I přes veškeré události, které 20. století přineslo, se pekingská smlouva naplnila a území Hongkongu se Číně vrátilo. Podrobnosti této změny nastaly ujednáními mezi Spojeným královstvím a komunistickou Čínou v roce 1984 s účinností k 1. červenci 1997. Podle těchto dohod měl být Hongkong sice součástí Číny, avšak měl být na jeho území zachován dosavadní způsob života s hospodářským systémem založeným, na rozdíl od zbytku Číny, na tržním hospodářství. Čína zde měla uplatňovat svou správu ve věcech, jako

je například obrana.²³⁰ Obava obyvatel Hongkongu z totalitních praktik čínské vlády se ještě před předáním území Číně umocnila po masakru na náměstí Nebeského klidu v roce 1989. Následkem toho byly devadesátá léta ve znamení velké vlny emigrace obyvatel, a to těch nejbohatších a nejmzdělanějších.²³¹

Neujasněný rozsah moci uplatňované v Hongkongu komunistické vládou se odráží v protestech zdejších obyvatel. V roce 2014 se jednalo o protesty proti změně volebních předpisů, které v praxi znamenaly, že kandidáty ve volbách v Hongkongu schvalují pekingští politrucci.²³² V roce 2019 to byl návrh předpisu, že obvinění mohou být předáváni do Číny.²³³ O tom, jak by takové osoby dopadly při uplatňování maoistického trestního práva, si patrně nikdo nedělá iluze.

Uvedené demonstrace zejména v minulém roce významně zesílily, policie proti nim opakovaně zakročuje s využitím síly.²³⁴ Čínský prezident Si Ťin-pching ve zjevné reakci na protesty v Hongkongu vystoupil s dosti nechutným prohlášením, kterým připomněl komunistickou představu o hongkongské autonomii a právním státu. Podle jeho slov bude zabráněno jakýmkoliv pokusům o rozdělení Číny. Lidé, kteří jeho zemi rozdělují, skončí s rozdrčenými těly a s kostmi rozemletými na prach.²³⁵

5.2.3 Systém vlády, ekonomika, sociální „vymoženosti“

Cenzura a fake news

Každého asi napadne, že nejznámější prostředek čínské provládní propagandy je cenzura internetu. Právě s ní se totiž nejsnáze setká i běžný turista, který po zprovoznění mobilu na letišti v Pekingu zjistí, že Google prostě jede.²³⁶ Podívejme se ovšem, jak daleko a hluboko se cenzura v komunistické Číně propracovala. Pocho-pitelně se neomezuje jen na internetová zprávy; vláda zasahuje do

tištěných periodik, knížek, rozhlasového a televizního vysílání, filmu, ale i například obsahu sdělení provládních celebrit.²³⁷

Středoevropán by si mohl cenzuru představit jako výjevy z *Osudů dobrého vojáka Švejka*, že je jako zakázáno říkat, že je generální tajemník KSČ hovado a že tu válku s virem nevyhrajeme nebo že na venkově máme „černý škrt“, množí se „zhoubný škrt“ a nedaří se potlačit „skvrnitý škrt“. Jenomže pokrok se nezastaví a i metody cenzury, *fake news*, dalších dezinformačních mechanismů a povinných pozitivních informací o určitých skutečnostech se od dob Jaroslava Haška v Asii hodně posunuly. I George Orwell by se mohl dost zastydět, jak některé věci ve svém románu *1984* zoufale nedomyslel.

V zemi pracuje několik milionů lidí, kteří se zabývají uváděním informací na „pravou míru“.²³⁸ Vzhledem k tomu, že objem šířených (a proto k úpravě určených) informací je tak veliký, že armáda vládních úředníků by tuto agendu nezvládla, rozjely úřady systém soukromých cenzorů. Tento model lze připodobnit k našim stanicím technické kontroly, tedy soukromým společnostem, které jsou ovšem pověřeny k výkonu státní činnosti. Tito cenzoři pak dozorují soukromá média v zastoupení státních úřadů.

Takový cenzor, jak je výše uvedeno, se nezabývá pouze vyškrtáváním určitého závadného obsahu. U „moderního“ cenzora lze jeho agendu rozdělit do tří kategorií. V první řadě je nutné sdělovací prostředky (státní i soukromé) upozornit na to, o čem se nemá psát, mluvit či to zobrazovat. Sem patří zákazy kritiky vrcholných představitelů komunistické strany, zločiny státní moci, informace o Ujgurech v koncentracích nebo o vybraných kapitolách moderní historie země.²³⁹ Nesmíme zapomenout ani na to, že se nesmí upozorňovat na negativní nebo varovné ekonomické signály.²⁴⁰ Díky těmto tabu a díky dlouhodobě zkreslovaným informacím nikdo vlastně neví, jak si čínský státní rozpočet, některé akcie, dluhopisy a další obchodovatelné cenné papíry stojí.

Dále musí pověření představitelé státu média uvědomit o tom, o čem by se naopak psát mělo, resp. pokud si chce sdělovací prostředek ještě škrtnout, o čem se psát prostě bude. Podle denně vydávaných instrukcí se musí psát o úspěších strany a státu a o zahraničních politicích, kteří obdivují čínské zřízení. Tak třeba, když náš hradní prostitut jednou za pár dní pochválí Čínu, jak bychom si měli vzít z její protivirové strategie příklad, vemte jed na to, že to ještě ten den zazní ve všech možných i nemožných zpravodajských relacích.

Do kategorie nejsofistikovanější práce patří to, jak dezinterpretovat negativní zprávy, pokud už je nutné je zveřejnit, a jak negativní nebo jinak závadné zprávy přebít jinou, pozitivní nebo neutrální informací. Tohoto modelu se naučil využívat ve svůj prospěch nebo ve prospěch někoho, na kom mu záleží, prezident Zeman. Tak třeba, když se objeví nový skandál hradního kancléře, vyplují nové informace o kriminální minulosti premiéra a podobně – je nutné vypustit informaci natolik zajímavou, že nežádoucí informaci přehluší. V této souvislosti lze připomenout propuštění vícenásobného vraha Kajínka²⁴¹ nebo novou „humornou“ sprchu sprostáren na adresu prezidentových nepřátel. V čínském prostředí jsou to jiné příběhy místních celebrit, úspěchů země nebo různých vesmírných objevů.²⁴²

Vymýšlením toho, jak určitou informaci pokroutit nebo obrátit, se zabývají celé týmy odborníků. Zde snad ani příklady z minulých měsíců není třeba připomínat. Konspirativní teorie o americkém šíření viru a další šířené nesmysly nemusíme recyklovat.²⁴³

Náboženství

Obyvatelé Číny jsou již po staletí rozděleni mezi více náboženských směrů. Ústava Číny sice již desítky let deklaruje náboženskou svobodu, avšak toto formální ukotvení svobody nebrání realizaci zvěrstev vůči věřícím všech směrů. Kromě tradičních místních

náboženství, které uctívají přírodní živly a předměty, lze považovat za dominantní náboženství buddhismus. Jeho centrum v Tibetu bylo sice značně oslabeno při jeho obsazení, ale stále je nejpočetnějším náboženským hnutím. Kromě něj se obyvatelé Číny hlásí k islámu a křesťanství (konkrétně ke katolickému i protestantskému vyznání).

Vztah komunistické vlády a náboženství prošel několika vlnami. Nejhorší byla šedesátá léta během maoistické kulturní revoluce. Vůdce Maem inspirovanou likvidací náboženských staveb ovšem prováděli mladí lidé a nebyla centrálně řízená.²⁴⁴ Po období určité stabilizace či stagnace vztahu vlády a jednotlivých náboženských směrů však v posledních letech s centrálně nařízenými směrnicemi přichází ke slovu sofistikovanější oklešťování náboženských projevů. Vzrůstající náboženská nenávisť je zjevně odvislá od upevňované moci čínského prezidenta Si Ťin-pchinga. Rostoucí náboženské represe jdou ruku v ruce s rostoucí komunistickou propagandou na Západě. Lapidárně řečeno, mlčení vůči zvěrstvům, jichž se komunisti v Číně na věřících dopouštějí, si čínští komunisté kupují obchody s evropskými a americkými podnikateli, kteří zase donutí prostituované politiky k tolik potřebnému mlčení, nebo dokonce podpoře těchto hrůz.

Jednotlivé duchovní směry jsou buď ohýbány a přizpůsobovány komunistickým ideám, nebo jsou systematicky potlačovány. Potlačování si nelze představit v evropském významu těchto slov. Prostě k soše s náboženskou tematikou přijedou zástupci místní nebo centrální vlády a vyhodí ji do vzduchu, věřící zavřou do vězení nebo novodobých koncentračních táborů a je hotovo.

Konfucianství bylo maoisty zatracováno, a proto v rámci „reformy“ likvidováno. Nynější komunistická garnitura ho nezavrhuje, ale naopak vyzdvihuje coby ateistickou filosofii. Čínská vláda ráda na konfucianismu demonsturuje, že jeho soužití s komunismem je možné. Jedná se o další zkreslující demagogické pojetí

konfucianismu, neboť součástí toho je například i víra v nebe jako božskou energii a další aspekty, kvůli kterým je řazeno konfuciánství mezi náboženské směry. Což neznamená, že vyznávání konfuciánských hodnot nelze kombinovat s ryze náboženskou filosofií, jako je například buddhismus.

Rovněž křesťanství je v Číně chápáno jako mimořádně nebezpečná ideologie. Ke křesťanství se v zemi hlásí okolo 60 milionů věřících.²⁴⁵ Podle oficiálních státních dokumentů je nutné dosáhnout ovlivnění křesťanů, aby byla jejich víra podřízena komunistické ideologii, tj. aby byly eliminovány vnější vlivy (v případě katolíků vatikánské). Křesťanství je možné v Číně vyznávat v oficiální církvi, která vymývá hlavy věřících zvrácenými teologickými bludy o božím poslání komunismu, nebo že Bůh svěřil do rukou komunismu svou moc.²⁴⁶ Kromě toho existuje podzemní církev, jež je krutě pronásledována. Zejména v posledních letech při utužení moci současného prezidenta jsou represe proti podzemní církvi umocněné. V kostelích jsou prováděny razie, věřící jsou vězněni a při komunistických „obřadech“, připomínajících minuty nenávisti z románu George Orwella, jsou páleny náboženské texty a symboly jako *Bible* a kříže.²⁴⁷ Věřící jsou pak nuceni podepisovat listiny, v nichž deklarují nadřazenost komunismu nad jejich vírou. Těm, kteří předložené dokumenty ani po psychickém (a podle některých zdrojů i fyzickém) násilí nepodepíší, jsou odnímány sociální dávky, přicházejí o práci a čelí dalším perzekučním nástrojům komunistického režimu.

Vůči islámu chová komunistický čínský režim zavilé nepřátelství. Projevuje se to zejména v západní provincii Číny, v Ujgurské autonomní oblasti. Ze všech čínských oblastí žije nejvíce muslimů právě zde. Proti nim také míří největší vládní represe.²⁴⁸ Ujgurové jsou mediálně ztotožňováni s teroristy a jako s takovými je pak s nimi zacházeno. Úředníci se již před několika lety rozhodli omezit slavení svátku ramadán.²⁴⁹ Podle některých údajů až jeden milion

muslimů skončilo v převýchovných táborech, kde jsou zpracováváni na řádné občany za pomoci bití a psychického týrání.²⁵⁰

Zdravotnictví

Osobně vnímám systém zdravotnictví jako největší paradox v rámci fungování čínského státu a společnosti vůbec. Když dnes někdo v Česku nostalgicky vzpomíná na dobu socialismu, může vynést kartu: „Část zboží nebyla, za hranice na Západ jsme nemohli, ale všichni měli práci, sociální vymoženosti, včetně zdravotní péče zadarmo.“ Řeklo by se, že rovnostářské pojetí přístupu ke zdravotní péči by mělo být tím opěrným sloupem socialismu a komunismu tím spíše. Nicméně pokud bychom aplikovali shora uvedenou charakteristiku socialismu z úst nostalgika na Čínu, musel by výrok znít asi takto: „Svobodu tu nemáme a o bezplatném a dostupném zdravotnictví se nám taky ani nezdá.“ Pojdme si tedy alespoň krátce přiblížit to, jak to v komunistickém skanzenu komunismu s těmi vymoženostmi vlastně chodí.

Celý zdravotní systém v Číně prošel od vítězství komunistů na konci čtyřicátých let několika fázemi. V takto zaostalé zemi socialistický koncept dostupné péče prostě nefungoval. Zatímco na venkově se pohybovaly tisíce tzv. bosých lékařů, kteří právě absolvovali jakési lékařské minimum. Měli umět rozpoznávat základní choroby a umět je léčit. Systém ve městech byl založen na nemocnicích. Ošetření v nich pak hradili zaměstnavatelé, tedy vesměs socialistické podniky.²⁵¹

Druhou fázi vývoje zdravotnictví odstartovaly ekonomické reformy Číny na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let. Tehdy dal stát ruce pryč od financování dosavadní zdravotní péče a bosí lékaři i veřejné nemocnice tak museli změnit své financování. Drtivá většina lékařů na venkově poměrně brzy přišla na buben, případně své služby začali provozovat za úplatu. Nemocnice pak najely na faktickou korupci (nepovolené platby od pacientů a „sponzoring“

farmaceutických firem). Výsledkem byl nekonečný nepořádek i rozklad systému skrze absolutní korupci.²⁵²

Třetí fázi hledání optimálního systému zahájila komunistická vláda v poslední dekádě. Zdravotní péče je sice financovaná z veřejného zdravotního pojištění, avšak pouze z většiny. Poměrně velká část obyvatel této země totiž na třetinovou spoluúčasť prostě nemá. Kromě toho je zdravotnictví na venkově občas na úrovni Evropy před pár set lety. Situace ve velkých městech je sice průměrně mnohem lepší, ale jsou zde zcela zásadní rozdíly v kvalitě poskytované péče. Navíc je velký nedostatek praktických lékařů a pokulhávací prevence, protože tuto součást komplexního zdravotního systému zdravotní pojištění podfinancovává. Zážitky řady známých, kteří skončili s nějakou nemocí mimo velkoměsta, jsou po stránce organizační, administrativní, ale zejména zdravotní erudovanosti lékařů skutečným hororem. Naopak vláda výrazně přispívá na některé směry nejmodernějšího výzkumu.²⁵³ Výsledkem jsou tedy prezentovatelné výsledky výzkumu, ale zoufalá péče pro nejchudší.

6. Souhrn trendů a další vývoj

Na tomto místě je nutné myšlenkově navázat na kapitolu 2, v níž popisují jednotlivé vývoje korupce v Česku. Probrali jsme kriminalitu typu „za kačku ti odklepeme stavební povolení nebo jiné veřejné rozhodnutí“, dále období kmotrokracie, kdy se jednotliví mafiáni snažili ovládat určité území. Posunuli jsme se k modelu centrální správy země přes různé politické entity, které ovšem nemají za účel dosahovat veřejného zájmu, ale mají coby vrchol korupční pyramidy sloužit k upevnění moci a peněžních toků pro vybranou skupinu jedinců nebo sloužit zájmům jejich obchodních partnerů. Dosáhli jsme modelově absolutní korupce, kde nelze již hovořit o střetu, ale faktickém splynutí veřejného zájmu s těmi osobními (soukromými). To, že jsme dosáhli modelově vrcholu pomyslné pyramidy korupčních systémů, ještě neznamená, že tento model dokonale funguje. Případně, že fungování tohoto stroje a podpůrných programů nelze posunout na vyšší úroveň.

Níže se budu snažit popsat ty mechanismy, které stále vrzají a kde se budou svádět nové boje. Také pojďme jasně pojmenovat sociální vlivy, jež k utužování systému přispívají, a jež proto budou muset být podporovány. Samostatné kapitoly si v této části zaslouží i protisměrné vlivy, které na určitém úseku trendy brzdí, nebo dokonce tvoří potenciální hrozbu pro fungování dosaženého vrcholového korupčního systému.

6.1 Kvůli spravedlnosti k orbánizaci

Až bude čtenář vstřebávat obsah této kapitoly, bude zase o něco chytřejší, protože již budou známy další kroky ve věci střetu zájmu premiéra Babiše a z toho plynoucí návazné kroků všech

zúčastněných stran. Dovolím si trochu zaspekulovat, kam kroky evropských úředníků a politiků povedou a kam povedou kroky Babiše, resp. kam povedou kroky naší země v důsledku jeho neoddělitelného přísátí se ke státu.

Během uplynulého roku přibyly do České republiky dva audity Evropské komise k Babišovu střetu zájmů.²⁵⁴ Jejich závěry nejsou pro nás ničím překvapivým. Fakticky dávají 1 + 1 dohromady a překvapivě docházejí k součtu ve výši 2. Babiš je hmotně zainteresovaný na tom, jak si jím založený podnik vede, a přímo i nepřímo ho ovládá. Prostě, když bude podnik dobře krmit, jednou se mu to vrátí a zase bude o něco tučnější v důsledku toho, jak ho svými rozhodnutími vyfutoval. Druhou stranou stejné mince je to, že Babiš může ve své funkci činit taková rozhodnutí, která přímo ovlivňují, jak do Agrofertu budou peníze z Evropy směřovat.

Pokud si čtenář vzpomene na přirovnání z úvodu k této knize, stav je takový, že tělo ovládané korupční rakovinou dodává auditním lékařům z evropských struktur stanoviska o tom, jak je zdravé a jak peníze tečou. Dvě ministryně, nejvěrnější služky (Dostálová a Schillerová), tedy dodávají auditorům z Evropské komise dobrozdání o tom, že je ten, kdo je řídí, neřídí. Tyto argumenty, popsané na desítkách stran, ostatně nemají přesvědčit zkušené evropské cifršpiony o neudržitelných náhledech Babišových sluhů, ale mají za úkol konečný verdikt oddálit. Babiš neustále vykládá o tom, jak máme jazykově i odborně vybavené manažery. Patrně proto ČR čekala na oficiální překlad zprávy a mohla na něj reagovat, až když si text mohla přečíst i angličtiny neznalá Schillerová. Stanovisko k druhému auditu dokonce ani naše vláda, resp. ministerstvo pro místní rozvoj, doposud nedodalo. Sice „všichni makáme“, ale zrovna v době „čínského viru“ zpracovat vyjádření během několika měsíců nejde. Každopádně až se paní Dostálová a „experti“ nezávislých ministerstev vyjádří, bude to pár měsíců zase trvat, než

desítky a možná i stovky stránek nedůstojných blábolů evropských úředníků vyvrátí. Pokud nebude následovat druhá vlna viru, mohlo by se tak stát na podzim. Závěr nemůže, s použitím zdravého rozumu, být jiný, než že premiér Babiš je příživnický parazit a vysává evropské peníze, na něž se svými dočasně schovanými firmami nemá nárok. Pak bude vláda dělat, že definitivní stanovisko nemá, že je v neznámém jazyce, že je nesrozumitelné a nakonec, že je nepochopitelné a stojí za ním vlastizrádci. Mimochodem Babišovo označení europoslance Tomáše Zdechovského coby vlastizrádce aktivizovalo desítky nejrůznějších xenofobií postižených elementů k takovým výhrůžkám, na základě nichž mu musela policie poskytnout ochranu.

V mezičase se ke konstatování komise připojí prohlášením Evropský parlament a pocit dusna bude sílit. Také hrozí, že v Radě EU nebude moci sedět žádný zástupce ČR, protože Babiš je ve střetu zájmů, nikdo jiný tam sedět nemůže a Rada rozhoduje o penězích. A to bude pro Babiše ten kritický moment: peníze na jeho podnikatelskou činnost nepotečou. Chvilí bude trvat, než pochopí, že je to definitivní a bruselské úředníky nelze uplatit koblíhami ani mediálními sliby, ani je zastrašit. Prostě jsou placení dobře a nadřazení za nimi budou stát, protože na vztahu k právu stojí evropská kultura a nikdo si nemůže dovolit couvnout. Mezi tím Evropskou komisi natře hradní prostitut, kterému se to bude hodit do krámu v proruské hybridní strategii „čím větší bordel a konflikt s evropskou soudržností, tím lépe pro Rusko“. Jenomže ty peníze pořád nepotečou, nepotečou a nepotečou. Babiš v listopadové dušičkové atmosféře vlastní problém posune do roviny, že Brusel to nepochopil a že je to útok na českou integritu, a že „si evropský úředník nemůže rozhodovat, čo se bude dělat u nás a že nemá patent na rozum“. Peníze však pořád nepotečou. Babiš společnosti neprodá a premiérského křesla se nevzdá.

A teď mi dovolte jednu fantazii na intimní téma u Babišů. Jak jsem tohoto pána poznal, je pro něj úplně nepřekonatelnou a nutkavou potřebou stále sledovat, jak to ten Orbán v Maďarsku vede. Jak zrušil volby, jak si vládne bez parlamentu a jak může ukázat na nějakého odpůrce a druhý den si pro toho všivého demokrata policajti dojdou. Věřte mi, že to pro něj musí být fantazie, o níž musí v okruhu své rodiny nebo věrných pochlebovačů pořád mluvit. Už taky zadal ministroví Metnarovi úkol, aby se podíval do právních předpisů, jak je změnit, kdyby přiletěl z Číny další vir, jak by se toho dalo toho využít a tu „parlamentní kecárnu“ konečně zavřít a ještě lépe zavřít pusy všem těm demokratickým kecálistům.

Pokračujme s fantazií u Babišů: premiér v Průhonicích muchlá vztekle noviny a lamentuje, že ten Orbán to má lepší, jak si může dělat, co chce; představme si i ty rovnoramenné váhy u něj na stole. Když ty dvě mističky na vahách s názvem „hospodaření Agrofertu“ začne zatěžovat a odlehčovat, musí mu proběhnout hlavou následující myšlenky ohledně budoucnosti naší země. „Už je tedy jisté, že o ty dotace přijdu, nechť si je nacpu do ryti.“ Ovšem ty dvě miliardy příjmů je kritická položka. Musí proto dojít k logickému závěru, že si je bude muset vzít někde jinde. „No jo, keť mi Brusel nedá peníze, nebude mít, proč mi do toho kecat. Veť sa tuna dá narobit mnohem víc, keť mi do toho z Bruseli nebudů ti kokoti žvanit.“ V zákoně o střetu zájmů ve znění po únoru 2017 je ovšem kromě zákazu čerpat evropské dotace také zákaz, že se společnost ve vlastnictví politika ve střetu zájmů nesmějí zúčastňovat veřejných zakázek a vlastnit média. A to už by bylo opravdu likvidační a je nutné tomu zabránit. Babiš tedy v této situaci nebude moci přijít s jiným řešením, než se obrátit na čínské soudruhy, aby mu pomohli více než tou jednou miliardou na výhodný úvěr. Bude také muset přijít za zprostředkovateli těchto kšeftů, za Hradním prostitutem a jeho parazitickými kumpány a začít jednat. Bude neodvratný odklon od

té zlé Evropy a od demokracie, jak jsme ji dosud znali. Nezávislost justice bude muset zmizet jako první, bude následovat podstatné zúžení toku informací ze státního aparátu (pokus o zrušení registru dotací je jen první věc), pak se bude muset uzavřít strategické partnerství s Ruskem. Rusové mohou, výměnou za pokračování české participace na hybridní strategii rozbíjení evropské solidarity, hodně obchodně pomoci. V rozhovoru by se Zeman s Babišem mohli také dotknout toho, jak by nově Kellnerem převzatá Nova mohla pomoci při nadcházejících volbách do Poslanecké sněmovny. Absolutním vítězem bude Miloš Zeman, který si od toho momentu bude moci vodit Babiše na provázku, tolerovat svým kámošům všechny prohřešky atd. Ještě mě nenapadá, co udělají se Senátem, který bude největší překážkou změny ústavních předpisů, a tak i hlubších změn. Třeba ovšem na podzim pomůže vir a pod pláštíkem ochranných pomůcek, příkazů, zákazů a omezení se najde nějaká hygienická možnost shromažďování více než pár „parlamentních kecálistů“ omezit. Nakonec tak bude Babiš moci na články v novinách o Orbánovi pohlížet s nadřazeným úsměvem a myšlenkou: „No dobre, trvalo to u nás déle, ale už se to take podarilo.“

6.2 Štěpení jádrem

Osobně považuji za reálné, že premiér Andrej Babiš na základě vlastních problémů vzdá svou snahu o image proevropského politika a začne hrát proruskou a pročínskou kartu, jak je popsáno v minulé kapitole. Jedním z ekonomických a strategických megakšeftů, o něž jde Rusům i Číňanům, je dostavba jaderné elektrárny Dukovany.²⁵⁵ Vláda, ostatně jako ve všem, je i v tomto tendru ve výrazném skluzu, avšak před několika měsíci projednala další z nekonečných materiálů na cestě k dostavbě. Podle některých zdrojů²⁵⁶ obsahují vládou schválené materiály i tajné dodatky, které

mají hodnotit politická rizika dodavatele. Ponechávám stranou, že o obsahu i formě mám poněkud jiné informace, než uvedené čtyři zdroje *Deníku N*. Ponechávám rovněž stranou i to, že takto zásadní strategický dokument musí být všeobecně známý široké veřejnosti, aby si mohl každý udělat obrázek o transparentnosti i politické orientaci vlády. Podle zákona prostě není možné utajit, co se zrovna hodí utajit, a pak si jen tak říci, že je materiál utajený, a tak veřejnosti nic nepovíme.

Připomeňme si, o co v tendru jde. V první řadě musí vládní strategie rozhodnout, zda vůbec nový blok jaderné elektrárny potřebujeme. Namísto toho, abychom už desetiletí budovali síť mikroelektrárniček na střechách přemnožených paneláků, škol, nemocnic či úřadů s plochou střechou, vsázíme stále na jaderné monstrstavy, případně uhelné zdroje společností spřátelených oligarchů. Já jsem si naprosto vědom, že odklon od jádra a příklon k obrovským množstvím malých zdrojů přinese velké zdražení energie. Konečně tak vznikne opravdový tlak na šetření s energiemi. Jsem si také plně vědom, že to bezprecedentně zvýší nároky na chytrost a další parametry přenosové soustavy. Ale osobně raději zaplatím měsíčně o pár stovek na elektřině víc, když nebudeme mít před rakouskými hranicemi rudý hadr na sousedy a nebudu považován v Evropě za jaderného zvrhlíka.

V soutěži také nepoběží o stanovených 160 miliard korun, které se nejspíš vyšplhají na dvojnásobek. Nejde rovněž ani tolik o 50 let dodávek kompatibilního paliva, údržbu a další služby při dostavbách, přístavbách, analýzách technických parametrů atd. Tady jde o to, zda naše země bude na Rusku nebo Číně existenčně závislá, a to po celý zbytek života mého a mých dětí.

Jako zásadní vidím závaznost uvedených kritérií hodnocení politického rizika a míru jejich změnitelnosti. Podle toho, co jsem o uvedené věci osobně slyšel z doby tvorby dokumentu, je faktor

rizikivosti formulován dosti vágně, neurčitě a nikoliv definitivně. Narozdíl od publikovaných názorů v médiích nespatřuji ve zvěstech o zohledňování politických rizik světlo na konci proruského a pročínského tunelu. Spatřuji ve schváleném dokumentu jenom typický babišovský figl. Ve všech obchodech, které v soukromé i veřejné funkci řešil, se řídí stejnou strategií. Nejprve udělá pro pravděpodobného hlavního uchazeče o jakoukoliv zakázku podmínky obchodu natolik nespelnitelné, že uchazeč skoro odpadne. Jenomže pak, když už to chce uchazeč vzdát, se Babiš mimoděk zmíní o tom, že se dá přeci jednat. Jinými slovy, Babiš chce mít protivníka na kolenu. Podíváme-li se na tendr vnitropoliticky, potřebuje mít další kartu na výměnu s proruským a pročínským Zemanem, potažmo proruským a pročínským Kellnerem. Ono se však, podle mého názoru, nebude jednat o tom, jak by se dala snížit cena, jak by se daly zvýšit záruky bezpečnosti nebo jak by se do tendru mohly zapojit české firmy. Bude se totiž jednat o tom, jak Babišovi zahraniční velmoci nebo Zeman pomohou osobně. Oč budou podmínky napsanější proti velmocem, o to bude mít nebohý Babiš těžší práci a o to více se budou muset čínští a ruští braši snažit. Druhou možností je i to, že tendr, jako již v minulosti, ukončí. A i v tomto případě, kdy se zruší tendr s nevýhodnými předpoklady účasti pro velmoci, může Babiš označovat za vstřícný krok, za nějž je nutné zaplatit určitou cenu (ve zlatě i protislužbách).

Západoevropské státy však budou vyvíjet obrovský tlak na naši vládu, aby rizika spojená s dodávkami jaderné technologie z Ruska nebo Číny nebrala na lehkou váhu. Budou vládu tlačit k tomu, aby státům se specifickými vztahy k mezinárodnímu právu, lidským právům a demokracii za žádných okolností nepřiklepla. Pokud tedy stěžejní rozhodnutí potká současnou vládu, je možné, že si tuto cestu Babiš nebude moci vzhledem k závazkům v EU a NATO prostě dovolit. V takovém případě se může ze strany zejména ruských

zpravodajců vyvinout snaha Babiše odstranit a pomoci na výsluní nějaké hnědozemanovské koalici, které budou závazky vůči západoevropským strukturám úplně ukradené.

6.3 Rozdělení společnosti

Pokud chce někdo (Babiš i zahraniční velmoci) získat stěžejní vliv v nějaké společnosti, musí si definovat, jak velká část této společnosti je rozhodnou silou, pomocí níž je možné celou společností hýbat či většinu ovládat. V reálném světě se jedná asi o 15 % lidí, tedy 20 % voličů, což zase při dvoutřetinové volební účasti a nešťastně nastaveném volebním modelu představuje 35 % mandátů v Poslanecké sněmovně.

Druhým úkolem pro populistické hnutí s podnikajícím oligarchou v čele představuje výběr té demografické skupiny, o jejíž podporu chce svou vládu opřít. Současný prezident Miloš Zeman se již přes dvacet let opírá o vcelku stejnou část populace, byť ta se v mezičase věkově posunula. Na hnutí ANO je neuvěřitelné, jak dramatickým posunem elektorátu mezi volbami v roce 2013 a 2017 prošlo. Zatímco v prvních velkých volbách se Babiš opíral o protestní hlasy zklamaných voličů ODS i dalších menších stran, o čtyři roky později usiloval o přízeň bývalých voličů sociálních demokratů a komunistů. Proč? Pravicoví voliči ho, do jisté míry, prokoukli a jeho skandály a kriminální souvislosti jeho politického podnikání se pro ně staly neakceptovatelným faktorem. Z tohoto důvodu se začal zaměřovat na voliče, kteří veřejné dění sledují jen velmi okrajově a tak nemají čas ani chuť do složitosti jeho tenat pronikat. Jako na řadě dalších míst této knihy musím zdůraznit, že se ve velké většině případů nejedná o voliče s nižší inteligencí nebo a priori nižším vzděláním, ale o voliče, které politika, například z důvodu jejich povolání, absolutně nezajímá. Já nebo přátelé

z mé sociální bubliny máme nějaký zpravodajský server na počítači, mobilu nebo tabletu zapnutý prakticky nonstop, ČT24 puštěnou i u luxování, a když máme chvíli v dopravním prostředku, sjíždíme komentáře od Fendrycha, Šídla nebo zajímavých odborníků z *Denníku N*. Jenomže když fáráte do dolu, chodíte s poštou a jste nuceni nabízet stírací losy pro firmy oligarchů nebo třeba celý den honíte po lese kůrovce, nemáte takové možnosti jako v kanclu a veřejné dopravě. Když pak tito lidé přijdou domů sedření, nemají zájem sledovat a pronikat do hloubi čínské propagandy. Zajímá je, jestli stát jako takový funguje, zda bude na výplaty a zda se budou zvyšovat důchody. Mimochodem, pokud si neuvědomíme, že se nejedná o žádné tupce, ale jenom o méně se o veřejné záležitosti zajímající spoluobčany, nikam se nepohneme.

Když už mám dostatečně početnou a logicky ohraničenou sociální skupinu, o niž se hodlám opírat, musím ji začít finančně nadstandardně podporovat, a to z logiky věci na úkor ostatních. V přerozdělovacím systému může „úkor“ spočívat i v tom, že zvýším nebo snížím daně těm výdělečně činným, čímž jim prostě více vezmu. Demagogie, kterou pobíratelé těchto sociálních dávek neprokouknou ani prokouknout nechtějí, spočívá v tom, že ten stát na to prostě nemá. Když vláda hospodaří s permanentně se navyšujícím dluhem a v této době navyšuje důchody a sociální dávky, je to sociální podplácení určité sociální skupiny na úkor jejich dětí a vnuků.

Posledně jmenovaný argument se ovšem složitě vysvětluje: „Dám Vám, protože si to zasloužíte!“ Má prostě méně slov než vysvětlení s deficitem, zadlužováním a dalšími souvisejícími faktory – například tím, že úroky z úvěrů na důchody stávajících seniorů jednou utlučou jejich vnoučata. A právě pro případ takto postavené diskuse musím mít v záloze nějaký argument, jímž oponenta dehonestuji, aby se uvedená fakta neozřejmila srozumitelným jazykem. Možností je spousta, ale použití závisti je sázkou na jistotu. Tak

třeba: „Banky, které vy nechcete více zdanit, mají desítky miliard zisku, když dají zlomek z toho pro lidi, co se celý život dřeli, vám to nepřijde spravedlivé?“²⁵⁷ nebo „Když má někdo statisícové příjmy měsíčně, nic mu neudělá, když zaplatí na zlevněné jízdné o pár korun více, tak si nekoupí zlatý příbor na jachtu, že jo.“ Může se také nasadit oblíbený další argument, tedy že si ti bohatí stejně na to nakradli, tak je v podstatě spravedlivé, že se jim to v podobě zdanění zase sebere.

Jsme tedy ve fázi, kdy máme definovanou skupinu voličů, máme ji nadstandardně zaplacenou z kapes ostatních a máme připravené argumenty na úrovni této skupině srozumitelné i s jednoduchými (demagogickými) důvody na obranu proti realitě. Nyní tedy stojíme před nejsložitějším a časově nejnáročnějším úkolem. Musíme totiž vybudovat co nejhlubší příkopy, které oddělí tuto vydefinovanou skupinu od ostatních. Nepřítelem není těch 30 nebo 40 % lidí, co k volbám nejdou. Nepřítelem, proti němuž musíme štvát, co to jde, je ten, kdo by to našemu voliči mohl vysvětlit a kdo se může, logicky, cítit poškozen. Musíme tedy využít ony příkopy hlubší a hlubší nenávisti, aby sebou tyto skupiny obyvatel pohrdaly, aby se nenáviděly, případně aby se ani nepotkávaly.

Ke snazší manipulaci se jeví jako prospěšné obě skupiny oddělit vhodnou terminologií, která by vystihovala obě skupiny a zároveň utužila vzájemné pohrdání. Pro současnou situaci se vžilo rozdělení na pražskou kavárnu a vesnickou hospodu. Tato označení jsou svým způsobem geniální. Obě nálepky jsou dostatečně opovrhlivé. Je-li někdo příslušník „vesnické hospody“, lze si pod tím představit primitiva, jehož zájmový horizont lze ohraničit dalším půllitrem českého národního nápoje. Příslušníka pražské kavárny lze ztotožnit s městským povalečem, který se nikdy nedotkl práce a z hlediska pracujícího člověka je čímsi zcela zbytečným. Dané terminologie se podařilo velmi zdařile využít Miloši Zemanovi v první přímé volbě hlavy státu na počátku roku 2013. Tím, že se Zeman stal

jakýmsi hrdinou vesnické hospody, podařilo se Schwarzenberga onálepkovat jako představitele městského kavárenského prostředí. Nutno podotknout, že k tomuto rozdělení se velmi rychle připojila média, a proto fakticky nebylo možné na Schwarzenberga nahlížet jako na kandidáta vhodného pro kohokoliv na venkově nebo menších městech. Vzhledem k tomu, že do kategorie vesnické hospody spadal větší elektorát, Zeman zvítězil. Druhá volba pak byla pouze napodobeninou pět let starého modelu, v rámci něhož se Miloš Zeman ukázal jako mistr manipulace proti Jirímu Drahošovi, jehož opět pasoval do role zástupce těch neužitečných městských žvanilů.

V tomto odstavečku si rovněž dovoluji vysvětlit skupinu nejzbytečnějších z nejzbytečnějších z kavárenských povalečů. Těmi jsou podle architektů hospodsko-kavárenského rozdělení novináři. Tím, že je prezident Zeman zařadil na chvost hodnocení užitečnosti jednotlivých profesí,²⁵⁸ se mu dlouhodobě daří bránit proti jakýmkoliv nařčením, jakkoliv dobře podloženým. Jednak je možné kdykoliv, v případě zaskočení předloženými fakty, odkázat na dřívější bonmoty o jejich hlouposti, prolhanosti a nespolehlivosti, a také novými pikantními bonmoty odvést pozornost od předložených faktů.

No, a když už máme své milce i nepřátele, je nutné už jenom prohlubovat nenávisť a zajistit co nejnižší vzájemnou ovlivnitelnost. Jak? No přece zase jenom radikalizací prohlášení, podporou společenské nenávisti, aby si lidé, co volili Drahoše a Zemana nebo Babiše a Fialu, už ani k tomu stolu nesedli a metali na sebe jen pohrdlivé pohledy přes plot.

Zásadní míra ovlivnitelnosti souvisí s místy i příležitostmi, kde se mohou lidé normálně potkávat bez ohledu na společenské postavení, vzdělání nebo třeba věk. Právě proto je dalším hlavním nepřítelem rozdělovačů občanská společnost. Právě ta může zorganizovat nepříjemná setkání, kde se mohou definované skupiny lidí potkat a pobavit. Církev může pořádat ty vuřty na farní zahradě,

kafe po mši nebo výlet skautů s farností i s rodiči. Okrašlovací spolky zase mohou čistit potok za hasičárnou s točeným, Hanka Malinová může se spolkem Rozkoš bez rizika uspořádat divadelní představení. Právě na eliminaci setkávání lidí různých profesí, názorů a volební příslušnosti se musí správný rozdělovač zaměřit – církevní náhrady zdanit, a když už víme, že je to hloupost, tak tím alespoň ty akce zparalyzujeme. Posuneme-li se o dva roky později, napadá mě jiný příklad bojkotování občanských iniciativ. V okresech, kde žádná nákaza není a dosud nebyla, zakážeme shromažďování více než dvou lidí. Těto strategii „Perte se a žerte se!“ musí občanská společnost čelit možnostmi nastíněnými v kapitole 7.

6.4 Najde se lídr?

Minulá kapitolka určitým způsobem definovala rozdělení společnosti. Problém ovšem tkví v tom, že opoziční řady, tedy jedna ze stran rozdělené společnosti, nevygenerovaly jednu výraznější osobnost. Prezidentská volba postavila do čela té nespokojené poloviny mimořádně slušného, vzdělaného i pro většinu přijatelného kandidáta. Jenomže Jiří Drahoš nebyl a není někým, kdo strhne davy, za kým lidé půjdou, ani nepřesvědčí nerozhodné, natož že by svým showmanstvím přetáhl ze zemanovského tábora jediného voliče. Na opozičních lavicích v Poslanecké sněmovně sedí celkem šest politických subjektů. Vynechám-li nahnědlé okamurovce, kteří tvoří širší okruh vládních hlasů a prezidentovi Zemanovi dělají, co mu na očích vidí, stále zbývá pět politických stran. Ty mají v řadě případů podobné programové směřování, nikdo nezpochybnuje ani jejich demokratičnost. Můžeme sice pochybovat o minulosti některých, zejména ódéésáckých politiků, můžeme si také něco pomyslet o pirátském vztahu k soukromému vlastnictví. Žádná ze stran ale neštvete proti našemu setrvání v Evropské unii, žádná

nechce vyvolávat hlubší systémové změny ústavy. Proto je můžeme zařadit k tomu tradičnímu spektru – bez Babišem prezentované negativní konotace slova „tradiční“.

A teď si řekněme, kdo z předsedů a předsedkyň opozičních uskupení má potenciál strhnout pozornost široké veřejnosti. Za nejnápaditějšího lze považovat Ivana Bartoše, jenomže program Pirátů zase nemůže oslovit konzervativnější část občanů. Charisma Petra Fialy já osobně necítím, nechci říci, že to není slušný člověk, ale to jsou dvě rozdílné věci. Jím prezentované myšlenky vnímám jako naučený encyklopedický přehled programových bodů. Bez velkého soustředění nevnímám, co navrhuje, a hlavně mě nikdy nezaujme. Markéta Pekarová by mohla s Marianem Jurečkou oslovit voliče ve městech a na venkově a dobře se doplňovat v městské/venkovské image. Starostové by mohli vhodným způsobem s Vitem Rakušanem dvojici doplnit do menších měst. Jenomže zase jsme u toho: ani jeden z nich zatím podle mě nemá výrazný potenciál svou rétorikou přitáhnout k urnám lidi, pro něž by byli ztělesněním jejich politických snů. Když si občas pustím přenos ze sněmovny, pořád má z opozičních politiků rétoricky i nápaditostí navrch Miroslav Kalousek.

Přítom do veřejného života často promlouvají zajímavé osobnosti, tedy lidé, kteří jsou schopni srozumitelnou formou artikulovat své představy, mají za sebou zajímavý životní příběh a naopak neodpuzejí voliče z vládního tábora. Ti lidé ovšem nenaznali, že už přišla doba, kdy buď půjdou s kůží na politický trh, nebo se babišovsko-čínského stavu veřejného života prostě nezbavíme.

Takže, abych předchozí přehled politiků shrnul, skutečný lídr opozičních řad se stále hledá a ze zajímavých lidí, z umělců, akademiků nebo diplomatů, se do politiky nikdo nehrne. Tento stav neskutečně nahrává Andreji Babišovi.

Že Andrej Babiš nikam tuto zemi neposouvá, protože každodenně řeší zejména své osobní problémy, je zřejmé. Legislativa a státní

strategické plány jsou jemu a dalším oligarchům často šity na míru. Pojdme se však na chvíličku zasnít a představit si, že by zde ten lídr nebo lídryně byl nebo byla. V první řadě by to mělo za důsledek, že by musel argumentačně přebít v předvolební diskusi Babiše, kterému i sestavení delší než jednoslovné myšlenky dělá velké problémy. Musel by zřetelně ukázat, lehkou a každému přístupnou formou, že Babišovo omílání virtuálních úspěchů a jeho manažerských schopností je zřejmá chiméra a že on prostě tu alternativu k demagogově učení nabízí. Po vyhraných volbách by pak mohl navrhopvat i realizovat skutečně hluboké reformy a tolik potřebné změny. Sociopaticky zdeformovanému Babišovi dodnes nedošla jedna zásadní věc: bez podpory občanské společnosti, na níž by stát měl spočívat, neprosadí vůbec nic důležitého. Stejných cílů jako prostřednictvím zákazů, příkazů či výhrůžek, nebo trestů za porušení karantény se totiž dá dosáhnout normálním vysvětlením a ozřejměním celkové strategie. To se v několika státech světa povedlo, ale bylo to postaveno na úplně jiném typu vládní osobnosti. Jiným příkladem je řešení dalších šířavých problémů naší země, Evropy i planety, tím je například fatální sucho. Podíváme-li se na takového etiopského prezidenta, ten byl schopen ze sázení stromů udělat celonárodní sport.²⁵⁹ Během jedné jednodenní akce tam pak lidé vysázeli stamiliony stromů. Nechci po tamějších vládních zdrojích papouškovat konkrétní počty, ale bylo jich prostě fakt hodně. U nás jenom koukáme na to, jak celá zem vysychá a likviduje ji brouk. Kdyby někdo trochu lidi skrze občanské struktury strhnul, byl by podíl dobrovolné (neplacené) síly obrovský. Lidé by také neměli pocit, že problémy řeší nějaký odcizený stát s jím najatými firmami, se zahraničními dělníky, ale že životní prostředí je naše věc a nikdo jiný než my se o jeho lepší stav nepostará. Společnost nerozdělující lídr by mohl také dlouhodobě spojovat rozhádané skupiny obyvatel, mohl by začít sblížovat církve s majoritní společností, od níž jsou po desítky let odtržené, a prostě zakopávat válečné sekery různých sociálních skupin.

Důvodem pro zařazení těchto úvah do této kapitoly je ona neznámá, zda se takový lídr najde. On se koneckonců nemusí nově vylíhnout, někdo ze shora jmenovaných může získat potřebnou dovednost. Kde ho tedy vzít? Určitý myšlenkový návod v této oblasti dávám v poslední kapitole, zde bych se chtěl zastavit nad jednou vlastností, na niž stále u lídra čekáme.

Všimli jste si někdo toho, jak strašně se drtivá většina politiků v naší zemi bere vážně? Jak strašně studeně, nepřístupně a nepříjemně velká část z nich působí? Já tomu doma říkám, že ti lidé svůj názor prosazují s „fatálním nebo existenčním“ nasazením. Dost často se o možném řešení nediskutuje ve stylu argumentů pro a proti, ale ve stylu výhrůžky, co se stane, když to daným politikem prosazované řešení přijato nebude. Ono to často souvisí s tím, že ten politik neprosazuje vlastní názor, o němž třeba i pochybuje, ale nějaký cíl sponzora strany, lobbisty nebo korupčního partnera. V takovém případě je přijetí nebo neprosazení skutečně fatální nebo existenční otázkou. Proto stále čekám na lídra, který to, co říká, i sebe samotného prosazuje, ale bere celou věc s jistým nadhledem. Čekám na lídra, který si bude umět dělat srandu sám ze sebe, srandu z politiky, z oponenta i systému. Vyhližím člověka, který přesvědčí o tom, co navrhuje, trefným příkladem, vtipnou paralelou nebo vyvrátí protivníkovu řešení přílehlým vtipem namísto dusna, hrozeb a hrůzných představ, co by následovalo po přijetí alternativní řešení. Chceme přeci lídra pro porozumění, a ne pro styl nové totality, postavené na diktátorském přístupu.

6.5 Kellner s vlastní hláskou

V těchto měsících vrcholí dlouho očekávaná transakce mezi společnostmi PPF Petra Kellnera a skupinou Central European Media

Enterprises (CME).²⁶⁰ V pozadí CME pak stojí zprostředkovaně americká telekomunikační firma AT&T. Jejím obsahem je převod aktivit společnosti CME v celkem pěti střeoevropských státech. Součástí akvizice je i vlastnictví české televizní jedničky, tedy televize Nova. Cena transakce má podle zveřejněných informací hodnotu 2,1 miliardy USD, tedy necelých 50 miliard českých korun.

Kellnerovo vlastnictví televize Nova není novinkou. Jak jsem již popisoval v předchozí knize, PPF už před 16 lety tento mediální dům vlastnil. Jenomže tehdy šlo o velmi zajímavou transakci ve stylu „koupím, abych se ziskem prodal“. Když společnost stabilizoval, zbavil právních nejasností (a hlavně Vladimíra Železného), dvouletý obchodnický majstrštyk nejbohatšímu Čechovi vydělal nemalé peníze. Tentokrát se však nejedná o takovouto krátkodobou investici, ale strategický obchod, jímž Kellner upevnil naprosto zásadní postavení v Česku, a tak může řadu věcí do budoucna odstartovat zcela jinak.

Problémy

K závažné komplikaci pro uskutečnění této transakce došlo na konci února, kdy americký senátor Marco Rubio požádal Trumpovu administrativu (konkrétně Výbor pro zahraniční investice při tamějším ministerstvu financí, CFIUS, který má bezpečnost v oblasti investic na starosti), aby prověřila prodej televizního impéria do rukou Petra Kellnera.²⁶¹ Skupina PPF je, i podle tohoto významného senátora, svými zájmy propojená s nedemokratickou Čínou, činí kroky ve prospěch čínských zájmů a tím vším může ohrozit národní zájmy USA ve střední Evropě. Podle PPF nic takového nehrozí, část obsažených informací je nepravdivých nebo nepřesných a PPF si zakládá na svobodě slova.

Pokud by tento výbor shledal, že jsou bezpečnostní podezření stěžovatele oprávněná, může vyzvat prezidenta Trumpa, aby předmětnou transakci zarazil. Podle znalců daného prostředí nelze

výsledek predikovat, protože se v době podání významně změnila pravidla a zároveň ve světle čínských lží o viru nelze odhadnout politický náhled na interpretaci citlivosti zneužití takto významného média pro čínskou propagandu.

Čtyři mouchy jednou ranou

Na tomto místě není třeba papouškovat prohlášení skupiny PPF, že daná investice má toliko obchodní účel, že to nemá s politikou situací absolutně nic společného a že majitel nebude žádným způsobem zasahovat do, mimochodem dosti pofiderní, nezávislosti televize.²⁶² Účelem této publikace je naopak upozornit na to, jaký potenciál investice ve skutečnosti má. Podle mého názoru je tento krok svým způsobem geniální a může mít čtyři vzájemně se nevylučující cíle.

1. Televize Nova, ale i řada dalších střeoevropských mediálních domů nejsou samy o sobě špatné investice. Velikost čistého zisku, počet sledujících i další parametry jsou mimořádně slušné a nelze říci, že by dosahování dalších níže uvedených cílů bylo krvavě dotované z ekonomicky mizerné investice.

Tato investice má i potenciál z hlediska snižování nákladů dalších společností PPF. Vzpomeňme třeba produkty O2 nebo Home Credit: kolik ty dávají ročně za reklamu? Dané výdaje se budou nyní hradit tak říkajíc v rámci rodiny. Naopak reklamu konkurence, ať již na telekomunikačním trhu, trhu spotřebitelských půjček nebo bankovníctví, lze poměrně účinně ztížit.

2. Podíváme-li se na média vlastněná vládnoucím oligarchou Babišem, jejich nebezpečnost (z valné většiny případů) nespočívá v tom, co tisknou nebo jinak ventilují. Poprava mediální nezávislosti spočívá právě v tom, co se čtenářům, divákům nebo posluchačům nepředkládá. Vlastnictví Novy tak může významným způsobem přispět k vylepšení dobrého jména PPF, jeho dceřiných společností i poškození jména konkurence.

3. Pokud chce hrát Petr Kellner opravdu vysokou hru a posouvat se na žebříčku světových boháčů směrem vzhůru, je to pro něj existenčně vysoká hra s představiteli států, kde má své podnikatelské aktivity. Oni mu ruší oligarchové nebo čínští komunisté neumožnili tak úspěšný byznys ve svých zemích pro jeho krásná slova, ale výměnou za prostituující projevy i činy prezidenta Zemana, případně dříve Klause, za nimiž zjevně Kellner, ať již přímo nebo nepřímou, stojí. Lze proto očekávat podporu adoraci komunistických dodávek zdravotního materiálu a naopak. Vemte jed na to, že objektivitu o protestech v Honkongu budete muset navnímat jinde. Pro investigativní materiály o nebetičné korupci nebo vraždách novinářů v Rusku bych si televizi Nova před „Růžovkou“ taky nepouštěl.

4. Jak o tom píše tato kniha na jiných místech, dohody s Andrejem Babišem se nedělají na bázi čestného slova. Jeho slovo totiž, při splnění závazku druhé strany, neplatí. Na lidi tohoto typu neplatí nic jiného než hrozba a ostatní oligarchové včetně Kellnera to moc dobře vědí. Strach může mít za současné situace mimo jiné i z médií. Ta ho totiž mohou, vedle orgánů činných v trestním řízení, jako jediná svrhnout ze stávající neotřesitelné pozice. Vzhledem k tomu, že na Novu kouká denně necelá polovina osob s „volebním průkazem“, je vstupenkou k vyjednání dohod nejen s Babišem, ale i s dalšími oligarchy. Anebo třeba Kellner a spol. něco kují a mají v záloze nějaký vlastní politický projekt, ať již do sněmovních voleb nebo vybraného vlastního kandidáta do prezidentských voleb, který by pokračoval ve vhodně prostitutivní zahraniční politice naší země.

7. Jak z toho ven

7.1 Demužikace

Každé ráno si musím opakovat to nejkrásnější: Máme svobodu, máme demokracii a máme právní stát. Všechno by mělo být strašně jednoduché: pokud něco chceme změnit, nezáleží na nikom jiném než na nás. Každé ráno si musím říkat, že vybudovaný systém oligarchů a jejich pasení prostitutů a další demokracii deformující jevy jsou jenom důsledkem výsledku voleb. Pokud se spousta z nás rozhodne to změnit a vezme to za správný konec, nic změně nebrání. Občané zvolili špatné kandidáty, mohou zvolit jiné. Proč nám tedy vládne pokroucený systém s ještě pokroucenějšími existencemi? Prostě protože buď nevěříme, že se to změnit dá, nedáváme do toho všechno, nebo jsme to nevzali za ten správný konec.

Osobně moc nevěřím na to, čemu se říká národní povaha. Ano, existují nějaké kulturní zvyky každého národa a existuje nějaká historická zkušenost, která určitým způsobem může naznačit, jak se velká část jedinců té sociální skupiny se sdílenou historickou zkušeností zachová. Jenomže tato většinová reakce se přece dá novými impulzy změnit, ovlivnit, novými zkušenostmi překonat.

Historická paměť národa

Jednou z obecně sdílených nepříjemných vlastností Východoevropanů je přesvědčení o nezměnitelnosti zaběhlých pořádků. Čím víc na Východ, tím je to horší. Plyne to jednoznačně z historických prožitků. Běžný poddaný carského Ruska, mužik, nemohl vůbec nic. Ráno vstal, šafář ho nahnal na pole, tam se dřel a večer šel spát. Burlaci přišli k lanům, kterými táhli lodě proti proudu, večer únavou padli. Dělali to všichni, co paměť starců sahá, budu to dělat já a budou to,

logicky, dělat i moje děti a děti mých dětí. Proto je to nezměnitelné. U nás sice byla situace podstatně lepší, ale proti takovému Nizozemí se staletými prožití svobody to je pořád jen na půl cesty z Moskvy do Amsterdamu. Navíc v generaci mých prarodičů byl stále obsažen komplex roku 1938 a mnichovské zrady a v generaci mých rodičů komplex události o 30 let později. Obě historické události se spojují do zkušenosti, že když máme něco, co jsme si vybudovali, přijde něco z venku a zadupe nám to. Tyto prožitky dokonce zastínily i opačné příklady. To, že díky diplomacii několika jedinců vznikl ve středu Evropy jeden z nejpropracovanějších právních států, země s velmi vyspělým hospodářstvím, a že českoslovenští vojáci změnili osud milionů nevinných lidí popravou zrůdy Heydricha. A to, že národ zplodil myslitele typu Václava Havla, zbavil se komunistů a rozdělil soustátí bez jediného mrtvého nebo zraněného.

Změna v hazardu

Počátkem roku 2014 patřila Česká republika mezi nejzahazardovanější země na světě, hazardníci si v minulosti prolobbovali taková pravidla, že jejich podnikání prakticky nic neregulovalo. I na ministerstvu financí pracovaly v tu dobu prohazardní postavy, z jejichž pověsti by se pozvracela hyena. Rozhodli jsme se s pár kolegy tuto situaci změnit. Standardně trvá příprava zákona v českých podmínkách několik let, úsilím skupinky mladých lidí byl tehdy hotový za tři měsíce a byl doplněn stovkami stran analýz, které se nepodařilo rozstřelit ani těm nejlepším prohazardním demagogům. Během legislativního procesu jsem se potkal se všemi metodami sabotáží – lobbying přes Babiše, noční obstrukční řečnění ve sněmovně, mraky pozměňovacích návrhů, z nichž každý mohl zákon zparalyzovat, a tak dále. Jenomže malému týmu se podařilo všechny nástrahy překonat, zákon jsme prosadili. Výsledkem je to, že máme šestinu někdejšího počtu provozoven s herními automaty, a přesto se vybírá na daních z hazardních firem o 5 miliard navíc. Teď bych si

mohl, možná, dovolit narcistickou větu. Neudělám to, protože by to popřelo celou filosofii mého manažerského řízení. Zkrocení hazardu totiž zařídil celý tým, v rámci kterého všichni věřili, že to změnit jde. S tím, kdo to v sobě neměl, jsem spolupracovat nechtěl, protože v těchto situacích šlo o tu víru, že stav změnit lze. Na svůj vlastní zážitek mohu navázat desítkami, stovkami i tisíci krásných příkladů jednotlivých občanských projektů nebo konkrétních, k nepoznání změněných obcí silou jednoho člověka nebo party nadšenců. Všechny tyto změny mají společné dvě věci – myšlenku, co změnit, a víru, že se to podaří.

Ve společnosti jako celku i v každém z nás stále vnímám boj mezi těmi dvěma základními emocemi, tedy „nic se změnit nedá“ a „pokud všichni zabereme, musí to vyjít“.

Brek pod kopcem

Pamatuji si na zvláštní zážitek se starším synem, když chodil ze školky v hodkovičském lese. Chodil z ústavu předškolního vzdělávání dost unavený a k fňukání neměl takhle odpoledne nikdy daleko. Na jednom místě cesty k domovu je asi stometrový krpál, fakt prudký. Pravidelně se před ním zastavil a s vidinou namáhavého výšlapu se strašně rozeřval. Jednou jsme tam ovšem něco hledali a nekoukal se nahoru do depresivní výšky vstříc očekávané námaze. Když si nevšiml, co ho čeká, toho dne se nerozbulel. Připomíná mi to stávající depresi ze stavu společnosti, správy země i osob, které tato země vygenerovala coby svou „elitu“. Prakticky každý den mi někdo píše maily, že nevidí světlo na konci tunelu, že tato země je už se všemi Babiši, Zemany a Okamury úplně vyřízená a co s tím jako mají dělat. Vždycky odpovídám podobně, nekoukejte se nahoru, ale pod nohy. Jinými slovy, řešte, co můžete změnit vy osobně. Najděme si každý úkol, na který sami nebo se sousedy, kamarády, kolegy stačíme. Stát se neskládá jen z premiéra a prezidenta, stát má tvořit občanská společnost. Když přibudou další desítky tisíc těch

malých iniciativ (společný kompostér pro činžák, hasičská zábava nebo divadlo na chalupě), společnost to semkne. Všichni při takových příležitostech poznáme, že zaléváním usychajícího stromku za panelákem se něco dá změnit a budeme mít víc sil k vyšším cílům. Jedna policistka mi kdysi před lety v reakci na neutěšený stav korupce v politice říkala, že je nelze posbírat najednou, ale lze je sbírat jednoho po druhém. A na její práci to bylo vidět, pár lumpů se jí podařilo „odstíhat“.

Přes občanskou společnost nahoru

Dovoluji si přijít s pár náměty k přemýšlení, co by ještě mohlo ke změně ve společnosti pomoci – vygenerování lídra, obchodní blokáda i další nápady. Ale vůbec nic se nezmění, pokud nevybudujeme hustou síť formálních i neformálních občanských iniciativ a nezískáme tak sebevědomí ke změnám v zatím malých projektech. Pak, když budeme mít sebevědomou občanskou společnost bez zaprděných a frustrovaných lidí, odkázaných na dobrodiní státu, můžeme řešit, jak všechno pospojovat a řešit „nahore“.

7.2 Narovnání pokroucených systémů

Jedním z faktorů, jenž stojí za malou oblibou státu, je jeho nesrozumitelnost. Vypusťme na chvíli z hlavy myšlenku, o níž tato kniha pojednává na jiném místě, totiž že určitá pravidla jsou už natolik složitá, že jsou pro běžného smrtelníka nepochopitelná. Vkročme raději do historie, kdy se konstituovaly instituce, jejich pravomoci, nástroje, struktura, hierarchie a vzájemné vztahy. To se totiž stalo, v zásadě, ve třech situacích.

V prvním případě se řada institucí konstituovala velmi dávno mnohdy, již i před více než sto lety. Od té doby se svět, fungování země, společnosti i ostatních institucí změnilo, avšak nikdo neměl

odvahu sáhnout do sice bídně, ale přeci jakž takž fungujícího organismu.

Dlouhodobě fungující institucí jsou finanční správa (dříve berní úřady) a celní správa. Co se té druhé týče, periodicky se objevují myšlenky na její zrušení, resp. transformaci na jakousi ozbrojenou paži finančních úřadů. To by ovšem byla moc velká změna a tak se raději vymýšlí, jak ji posílit o nějakou agendu, kterou nikdo nechce. Kontrola zahraničních dělníků, kontrola dálničních známek nebo měření teploty u navracejících se spoluobčanů z oblasti zasažené virem. Jinými slovy, nikdo nemá odvahu říci, že ta instituce je v podstatě zbytečná a že její pravomoci si může rozdělit finanční správa, policie a hasiči. A tak politici namísto zrušení její důležitosti nesmyslně posilují.

Druhým případem neorganicky zařazené instituce je situace nějakého populistického rozhodnutí. V takovém případě se na něčem líbivém dohodne skupina poslanců, a protože to umí dobře marketingově využít a na straně oponentů to nikomu aktuálně nevádí natolik, že by šel s kůží na trh v úmyslu zjevnému nesmyslu zabránit, většina to schválí. Návrh je obvykle nedotažený, protože kdyby to někdo chtěl promyšleně a do důsledku domodelovat, zabralo by to moc času, bylo by to moc složité, a hlavně by se ukázalo, jaká je to hloupost. Zdařilým příkladem takového počínu je zavedení přímé volby hlavy státu. Ano, bylo možné zavést prezidentský systém, to bychom ovšem museli překopat ústavní systém skutečně hlubokou orbou. A tak se přišlo s ústavním paskvilem, kdy se s pravomocemi hlavy státu, kterou volí všichni zletilí občané naší země, nic nezměnilo, ale té hlavě výrazně vzrostlo sebevědomí, právě protože opírá svou moc o občany a nikoliv o členy zákonodárského sboru. Logickým důsledkem jsou neujasněné vztahy, chaos a naschvály, které jsou ústavními mechanismy nepostižitelné.

Třetím modelem vzniku nefunkčního systému je nějaká širší změna, v rámci níž není možné dotáhnout všechno, a tak se část

dílčích změn nechá „na potom“ a do té doby se přijme dočasné řešení. Jenomže jednotkou dočasnosti je obvykle „1 furt“. Vzpomeňme v této souvislosti federální uspořádání Československa z šedesátých let a tomu odpovídající čtyřinstanční hierarchické uspořádání justice. Jenomže s bratry Slováky jsme se rozdělili před více než čtvrtstoletím a překomplikované čtyři instance soudů a státního zastupitelství máme do nynějšíka.

Vedle toho v naší zemi zjevně chybí instituce, které potřebujeme. Přitom pokud by byly vybaveny patřičnými pravomocemi, mohly by stát významně posunout kupředu. Dlouhodobý trend rozkrádání státu skrze IT systémy,²⁶³ uzamčení státního aparátu v zajetí těchto společností a jejich prakticky nefunkčních produktů – to všechno volá po instituci, která trend změní. A jak na to stát reagoval? Periodicky zavádí nejrůznější rady, komise a poradní think-tanky. Jenomže v těchto institucích sedí lidé s vlastními zájmy a bez jakékoliv odpovědnosti a hlavně bez zkušeností s fungováním státního aparátu. Přitom ministerstvo informatiky už tu jednou bylo a mohlo se na něm stavět, ale záhy bylo zrušeno,²⁶⁴ takže máme rady, ty radí v praxi nepoužitelné nesmysly, které nikdo nebere vážně a stát lije miliardy do nikdy nevysoutěžených produktů dál.

Co je tedy příčinou toho, že se v naší zemi skutečné reformy neprovádějí – a nejde jenom o rozdělení pravomocí mezi institucemi? Odpověď je poměrně jednoduchá – není to populární nebo zajímavé řešení, nebude to nést výsledky brzy, zejména ne ve stejném volebním období, a přesahuje to horizont jednoho resortu. Pojdme se nejprve podívat, co by to po časové stránce obnášelo.

Předně nějakou zásadní reformu musí po stránce ideové někdo vymyslet. Je nutné její důsledky zanalyzovat a ověřit, zda to, co vypadá na první pohled zajímavě, v budoucnosti úspory a výhody skutečně přinese. Taková reforma se musí rozplánovat, musí mít podporu z nejvyšších míst a musí mít svého lídra s veškerou odpovědností i pravomocemi.

Po přípravě a zanalyzování celé reformy, což může trvat okolo jednoho roku, je reálné během několika měsíců předložit vládě věcný záměr legislativních změn. Po odsouhlasení se může začít pracovat na paragrafovém znění zákonů měnících současný stav. Když je text hotový, projde vnitřním připomínkovým řízením na příslušném ministerstvu a po vypořádání podaných připomínek se materiál posune do meziresortního připomínkového řízení. I tam budou podány desítky či spíše stovky připomínek a pochopitelně i tyto připomínky je třeba vypořádat, tedy přijmout změny nebo zdůvodnit jejich odmítnutí. Následují tedy týdny trvající dohady mezi jednotlivými ministerstvy, kdo může jaké nové znění akceptovat. Teprve pak se materiál předá do legislativní rady vlády, kde během několika měsíců právní experti materiál studují, připomínkují použité formulace atd. Teprve poté je návrh zákona o příslušné reformě předložen ke schválení vládě a pokud se tak stane, může následovat vlastní legislativní proces v obou komorách parlamentu. Když to jde dobře, může se celý tento proces stihnout během nějakých třech let. Připočteme-li tzv. legisvakanční lhůtu na samotnou technickou přípravu změn, včetně například přípravu změn prováděcích vyhlášek, není možné účinnost zákonů stanovit dříve než na další volební období. Výsledkem je to, že takovou reformu nikdo podporovat nebude, neboť nebude sklízet její plody, a tak ho nezajímá.

V následujících několika odstavcích bych chtěl navrhnout několik okruhů reformních kroků, o nichž by se mělo přinejmenším uvažovat a diskutovat. Reforem by mělo přijít pochopitelně podstatně více, ale níže nastíněné okruhy změn by mohly pozitivně posunout vnímání státu jako jakéhosi vrchnostenského nepřítel.

Volby

Česká republika má řadu rekordů. Kromě těch, na něž bychom měli být hrdí, tj. že máme nejvíc a nejlépe značených turistických cest²⁶⁵ nebo nejvíce včelařů na počet obyvatel,²⁶⁶ máme i rekordy,

kteře by nás měly nutit k zamyšlení. Máme například nejvíc voleb, tedy událostí, při nichž se rozdávají karty pro nejrůznější zastupitelská shromáždění. Je to tím, že na rozdíl od podobně velkých států máme dvoukomorový parlament, ale máme i volby do krajů a obcí. Vedle toho máme přímo voleného prezidenta a také volby do evropského parlamentu. Výsledkem tohoto převolování je to, že zhruba 80 % lidí dává při volebním víkendů přednost výletu na chalupu ke zmíněným včelám před radostí z projevu státotvorné aktivity. A to ještě nemluvíme o legitimitě zastupitelů, pro něž hlasovalo třeba 15 % při volební účasti 11 %. Nelze opomenout ani nemalé náklady na tuto činnost.

Nechceme-li zasahovat do dvoukomorového systému, vždyť Senát je prakticky permanentní pojistkou proti nápadům aktuální garnitury (doba opoziční smlouvy i stávající volební období), musíme se zamyslet, zda nezredukovat počet zbývajících volebních událostí nebo je alespoň nesloučit do menšího počtu volebních dnů.

Jak jsem již psal výše, solí v očích ústavních právníků i politických praktiků je přímo volený prezident. Považuji proto za zcela nezbytné vrátit se k modelu, kdy bude volen prezident poslanci a senátory. Ušetříme miliardové částky, jeden termín voleb i ještě více rozdělenou společnost spory o to, zda bude souseď volit Losnu nebo Mažňáka.

U zbývajících pěti typů voleb jde o to, jak jejich pořádání maximálně termínově zredukovat. Nic by se podle mého názoru nestalo, kdyby se volby do zastupitelstev obcí i krajů konaly společně a to, logicky, vždy s třetinou senátu. Kdyby se pak volby do poslanecké sněmovny konaly o dva roky později, sešly by se s další třetinou senátorů. Za úvahu rovněž stojí, zda se mají volby do zastupitelstev obcí a krajů nutně konat každé čtyři roky a zda mandát takto zvolených funkcionářů neprodloužit na šest let.

Celkovou redukcí druhů voleb i volebních termínů bychom dosáhli úspor několika miliard za čtyřleté období a hlavně zredukovali

prostředí prakticky permanentní volební kampaně. Vždyť jen co přejdou jedny volby, chystají se další a tomu odpovídá i nutnost zavděčovat se voličům líbivými a lacinými rozhodnutími. Na skutečnou práci a nepopulární reformy čas prostě není. Třeba by se v takovém případě také zlepšily sousedské vztahy pokroucené v důsledku neustálých úvah, kdo koho asi volil a kdo komu dal jaké peníze na kampaň a co za to asi dostane.

Výraznou změnu by do volebního systému vneslo zavedení moderního hlasovacího algoritmu, jako je například Janečkova metoda. D21 je hlasovací a volební nástroj, díky kterému je skupinové rozhodování efektivnější. Umožňuje využít více hlasů a v určitých případech obsahuje také hlas minusový. Díky větší paletě hlasů mohou voliči přesněji vyjádřit své preference a dosáhnout tak shody, která odráží zájem větší části voličů než systém jednohlasový.

Základním předpokladem D21 – Janečkovy metody je, že každý volič má vždy k dispozici více hlasů, než kolik je vítězných možností. Všechny hlasy mají stejnou váhu a volič je může, ale nemusí použít všechny. Pro každou z možností přitom lze hlasovat pouze jedním hlasem. Pro udělení minusového hlasu je nutné rozdat alespoň dva plusové. Počet plusových a minusových hlasů se může měnit podle konkrétní volební situace.²⁶⁷

K modifikacím vždy dochází podle základního algoritmu, jehož autorem je český matematik Karel Janeček. Díky efektu více hlasů vítězí v D21 – Janečkově metodě taková možnost, na které se svými hlasy shodne co nejvíce voličů. Více hlasů zabraňuje tříštění podpory mezi podobnými kandidáty a přesněji ukazuje jejich podporu, odhaluje polarizující kandidáty, snižuje výhodu extremistů, podporuje upřímnou volbu a vyhýbá se tak volbě menšího zla.

Efekt více hlasů povede i ke změně politických kampaní. Politické osobnosti by pro získání druhých a třetích hlasů od voličů svých protikandidátů musely hledat, co mají se svými oponenty

společného, místo aby je hanily ve formě negativních kampaní, jak se tomu často děje v současné době. Minusový hlas dále odhaluje kontroverzní možnosti, které sice mohou mít hodně zastánců, ale také odpůrců. Tím dochází k oslabení extremismu a v důsledku toho schválení D21 povede ke snížení rozdělení společnosti.

Volba jedním hlasem nás nutí rozdělovat mezi MY a ONI. Politika, která by měla ideálně společnost stmelovat v zájmu nalezení celospolečensky přijatelného řešení, tak vede často k rozdělování na nesmiřitelné tábory. Současný volební systém nás nutí vidět svět černobíle, přitom naše preference jsou rozmanitější, jdou často napříč spektrem. Máme více oblíbených variant i těch, které naopak opravdu nechceme. Naše názory se nedají redukovat na jedno slovo, jednu variantu, která často ještě reprezentuje menší zlo z obavy o propadnutí našeho hlasu. D21 - Janečkova metoda nám umožňuje říct celou větu, vyjádřit plně svůj názor a ukazuje pestrost našich preferencí. Třeba by nám tím také ukázala, že nejsme až tak rozdělení, jak by se mohlo na první pohled zdát, a že máme více společného než rozdělujícího.

Prezentovaná metoda by rovněž svou hravostí přispěla k větší volební účasti a tím i větší legitimitě zvolených kandidátů.

Justice

Pokud ztratí důvěru obyvatel vláda, prezident nebo starosta, není to takový problém, neboť další volby mohou obsazení těchto funkcí rychle změnit a nová osobnost může reputaci zastávané pozice velmi rychle vylepšit. Problém je ovšem u justice, která když dobrou pověst jednou ztratí, velmi obtížně ji získává zpět. Kiksů a vyložených zlořádů je naštěstí v soudnictví poměrně málo, proto je největším problémem nesrozumitelnost, nesjednocenost a zdlouhavost řízení a rozhodování.

Pozastavme se ovšem napřed u těch několika zjištěných korupčních kauz nebo obdobně závažných prohřešků jednotlivých

soudců. Případy soudců Berky,²⁶⁸ Havlína²⁶⁹ a Elischera,²⁷⁰ které se podařilo rozkrýt, zdokumentovat a poslat před nezávislý soud, ponechávám stranou. Koneckonců to byly případy, kdy prostě selhal jedinec, který si chtěl namastit kapsu výměnou za to, že nějakému grázlovi pomůže. Je to sice hrozné, ale maximálně v tom, že někdo ze soukolí spravedlnosti uteče a policejní práce vyjde vniveč. Jenomže pak tu máme případ mnohem závažnější, na nějž neustále musíme upozorňovat a jehož společenská škodlivost jde mnohem výš. To je případ, kdy nějaký soudce systematicky škodí obžalovaným, jejichž případ má nestranně a nezávisle posoudit.

NFPK si vytknul za jednu ze svých priorit právě boj proti tomuto zlořádu a v posledních měsících hned na dva takové případy upozornil. Prvním případem je kauza Opencard 2, v rámci níž stanuli před trestním senátem u Městského soudu v Praze, jemuž předsedal Alexandr Sotolář, bývalí pražští vrcholní politici v čele s bývalými primátory Svobodou a Hudečkem. Zde soudce prokazatelně manipuloval s protokoly o jednání v neprospěch obžalovaných a takto zdeformovaných zaprotokolovaných formulací se pak dovolával v odsuzujících rozsudcích.²⁷¹ Asi k takovému postupu spolu s nechvalně známou státní zástupkyní Dagmar Máchovou²⁷² měli své důvody. Co mně ovšem hlava nebere, je to, že když to prasklo, čekal bych, že Sotolářovi kolegové začnou vyvádět a od takového zvěrstva se začnou co nejdůrazněji distancovat. Ovšem přesně to se nedělo. Byla sice podána kárná žaloba, ale Sotolář si vesele soudil dál.²⁷³ Teprve když jsme podali trestní oznámení a celý případ polopaticky zveřejnili a chytla se toho velmi důkladně média, probudila se i ministryně spravedlnosti a postavila soudce manipulátora mimo výkon funkce soudce.²⁷⁴ Pro mě jako právníka je ovšem výsledek v podobě, že Sotolář odejde z justice, naprosto neuspokojivý. Já prostě chci, aby se takový soudce dostal před soud a zde by byl jeho případ do všech detailů před zraky

veřejnosti projednán. Druhým případem v neprospěch obžalovaných pokroucené protokolace byl případ obviněného Jaroslava Fröhliche. Zde nyní očekáváme na výsledek odvolání obžalovaných proti rozsudku, jehož závěry mohly být ovlivněny právě překroucenou formulací protokolů.

Vraťme se ovšem k systémovým problémům justice. Čtyřinstančnost soudnictví je přežitkem doby federace a politická reprezentace ani po 27 letech od rozpadu Československa nenašla odvahu na to s tím něco dělat. Když jsem o této věci jednal s představiteli dvou dalších stran při koaličních jednáních v prosinci 2013, pozdější ministři spravedlnosti Robert Pelikán a Helena Válková to zamítli s tím, že taková změna je moc rozsáhlá. Představme si však, že by tu byly jenom okresní soudy, které by veškeré případy projednávaly v prvním stupni a 14 krajských soudů, které by řešily odvolání. Mimo to by existoval nejvyšší soud, který by řešil mimořádné opravné prostředky a rozhodnutí soudů nižší instance sjednocoval. Nebylo by to přehlednější, kdyby Vrchní soud v Praze a Vrchní soud v Olomouci nejudikoval něco jiného a nečekalo by se 10 let, až to dostane na stůl Nejvyšší soud? Jednotlivé senáty a kolegia často zastávají ke shodné otázce rozdílné názory a sjednotit to může jen Nejvyšší soud jako celek. Ve výsledku pak můžeme čekat dalších 10 let na názor ústavního soudu. Kromě zjednodušení systému bychom snad dospěli i ke sjednocování rozhodovací praxe a zkvalitňování činnosti justice.

Pokud bude taková změna realizována, nechme na ni třeba šest let, aby se mohla uskutečnit v několika krocích. Tak by se mohlo vše důkladně technicky a personálně zabezpečit, aby nevznikl ještě větší chaos.

Spolu s vrchními soudy by mohlo zaniknout i vrchní státní zastupitelství a zároveň by mohlo dojít k mnohem hlubší integraci policie a státního zastupitelství. Vždyť dnes je státní zastupitelství součástí (alespoň podle ústavy) moci soudní, policie moci výkonné.

Nebylo by bezva, kdyby policie a státní zastupitelství seděly v jedné budově a denně spolu o případech komunikovaly a ne jako dnes si spisy posílaly s týdenními lhůtami na odpověď? Pak bychom se mohli dočkat výrazného zrychlení a jasného vymezení pravomocí v přípravném trestním řízení.

Decentralizace

Naše hlavní město se potýká s problémem nesnesitelně drahých nemovitostí k bydlení, které si není schopn smrtelník, který kupříkladu rozjíždí svou vědeckou kariéru, neřku-li zároveň zakládá rodinu, pořídit. Pak cestuje do zaměstnání v Praze z čím dál větší vzdálenosti, tráví denně na cestách hodiny času a ztrácí nervy. Druhým modelem řešení jeho bytové situace je předražený nájem, kde si výdělečně činný člověk konkuruje s turisty v Airbnb a na podobných ubytovacích platformách. Na druhou stranu se setkáváme s vyliďňováním neatraktivních regionů, které zaostávají – tím se tamější kvalita života snižuje a regiony přicházejí o obyvatele, kteří jsou mladí a mohou se uplatnit ve velkých společnostech, centrálních úřadech nebo vědě, která se zase soustředí ve stěžejní míře v Praze.

Nastíněný stav Prahy, která ujíždí zbytku naší miniaturní země, je nutné co nejrychleji změnit. Pojďme zrekapitulovat, co vlastně zajímavého máme mimo hlavní město, co může lákat lidi s vyšším vzděláním mimo hlavní město. V první řadě je to několik továren a dalších podniků, jež lákají výzkumníky a manažery s technickým vzděláním. Vzpomeňme automobilky či nanotechnologické výroby např. v Liberci,²⁷⁵ jejichž výrobky nacházejí uplatnění v produktech, které se prosadí na trhu. Tato centra v několika případech podpořily i evropské fondy, a tak v pražských satelitech vyrostla dvě výrazná výzkumná centra.

V této záležitosti by mohl jít stát příkladem. Vzpomeneme-li si, kolik orgánů veřejné moci sídlí mimo Prahu, můžeme to spočítat

na jedné truhlářské ruce. Kromě vrcholných justičních orgánů, jako je Nejvyšší soud ČR, Vrchní soud v Olomouci a jim přínaležejícím státním zastupitelstvím, Ústavního soudu ČR, sídlí v Brně také Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a veřejný ochránce práv a porozhlédneme-li se skutečně podrobně, napadá mě pouze Energetický regulační úřad v Jihlavě. Přitom stát se neustále snaží prodat nějaké velké regionální budovy a platí obrovské částky za nájem nebo výstavbu a nákup budov v Praze.

Starostové přišli s několika konkrétními nápady, jako třeba že by se například Česká školní inspekce a Český telekomunikační úřad přestěhovaly do Zlína, Báňský úřad do Ostravy, Český statistický úřad do Plzně, Nejvyšší kontrolní úřad do Olomouce nebo Státní ústav pro kontrolu léčiv do Hradce Králové. Vůbec by nemuselo zůstat u těchto úřadů a u krajských měst, takové Kladno, Benešov nebo Kolín by mohly klidně přivítat další úřady, jejichž představitelé nemusí denně vylézt na poradách ministrů. Mám na mysli třeba Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví či Generální ředitelství vězeňské služby.

Co takové decentralizační tendenci vlastně brání? Jsou to tři faktory. Zaprvé je nutné takový krok dlouhodobě plánovat, aby se zaměstnanci mohli na takovou změnu připravit. Vhodným mezikrokem by bylo dřívější zřízení pobočky, kde by mohli první zaměstnanci pracovat před finálním přesídlením. Dále musí fungovat rychlé a ekologické spojení s Prahou. To by ovšem současná vláda nemohla permanentně propočítávat, zda se vyplatí smysluplné spojení s Libercem, ani desítky let přemýšlet, kolika tunely má jet železnice do Berouna a dále do Plzně, a ani kudy povede tunel pod Prahou 6 na letiště a do Kladna. Prostě by to muselo svištět. Třetím faktorem je rozvoj informačních technologií, a zejména jejich uvádění do praxe. Jinými slovy, mezi ministerstvem školství a Českou školní inspekcí by nemohly denně kolovat trakaře papírových

spisů, ale ty spisy by se mezi úředníky musely přestřkávat tlačítkem na klávesnici.

7.3 Obchodní válka

Pokud by se někomu zdálo, že následující řádky o Polynésii jsou špatně vykopírované z jiné knihy a že do této knihy nepatří, doporučuji ještě chvilku počkat; myšlenky roztoulané přes celý svět se k tématu zase vrátí.

Francie v období let 1960 až 1996 provedla celkem 210 jaderných testů,²⁷⁶ z toho 17 v Alžírsku.²⁷⁷ Když se ovšem Alžírsko v roce 1962 osamostatnilo, přesunula Francie své pokusy (celkem 193) do Francouzské Polynésie.²⁷⁸ Symbolem francouzských jaderných testů v této exotické oblasti se staly obrázky atomového hříbu nad atolem Mururoa. Představitelé francouzské vlády dlouho vykládali, že se při výbuších neděje nic zdraví nebezpečného a lidé v regionu této oblasti v Tichém oceánu se nemusí nijak znepokojovat. S odstupem řady let víme, že to byly prachspřesté lži, protože se v oblasti jaderných pokusů zvýšil počet zhoubných onemocnění, zejména leukémie a nádorů štítné žlázy.

Prezident François Mitterrand testy počátkem devadesátých let ztrhl. Jeho zákaz ovšem neměl dlouhého trvání, neboť Jacques Chirac po zvolení prezidentem v roce 1995 testy obnovil. A právě s tímto obdobím mám spojené zvláštní zážitky, které považuji i pro naši situaci za velmi inspirativní. V létě 1995 jsme byli u známých v Nizozemí a Belgii a téma obnovených jaderných pokusů tam bylo jedním ze zcela zásadních. Událost vzbudila natolik silný odpor, že lidé v Nizozemí přestávali spontánně kupovat francouzské potraviny. To pak mělo donutit francouzské obchodníky, jimž se snižovaly tržby, k tlaku na vlastní vládu, aby od jaderných pokusů ustoupila. Vzpomínám si, jak náš známý neopomněl u každé lahve francouzského vína nebo plátku sýra

stejného národního původu v supermarketu nahlas poznamenat, že on nic takového kupovat ze země, která škodí světu, nebude. Dokonce bylo možné vidět připisy u názvu zboží „francouzský výrobek!!!“

Nevíme, co všechno konkrétně zapříčinilo, že Francie opět, snad již definitivně, od svého jaderného experimentování ustoupila, ale společenský odpor a zejména obchodní „blokádá“ uvědomělých občanů západní Evropy v rozhodnutí musela mít stěžejní roli. Zdůrazňuji, že metoda blokace výrobků jednoho státu ze strany spotřebitelů v jiné zemi je jenom jednou z metod. Jistě podstatně účinnější může být nástroj v podobě blokování určitého výrobce v rámci stejného národního trhu. Posuneme-li se nazpátek od palm a korálových útesů do naší země, musíme si znovu uvědomit několik faktů: společnost v Česku je rozdělena na ty, komu není lhostejné, kam naše země směřuje; na ty, kterým to vyhovuje; a na ty, kterým je to lhostejné nebo nemají čas nebo mentální kapacitu problém vůbec pochopit. Jinými slovy, společnost se dělí na ty, kteří jsou „uplacení“ populistickými kroky současné vlády, zejména starší nebo méně v problematice orientované občany, kteří výměnou za zvýšené důchody, snížené jízdné a zneužívanými dotacemi zlevněné vybrané potraviny systém podporují nebo tolerují. Druhou skupinou polarizované společnosti jsou ti ostatní, tedy ti, jimž není lhostejné zahraniční směřování země, úpadek demokracie nebo skutečnost, že nám vládnou prolhané kreatury, a svůj osobní zájem jsou schopni upozadit v zájmu něčeho vyššího.

Na shromážděních Milionu chviliek pro demokracii²⁷⁹ se už od velké letenské demonstrace před rokem diskutovalo o tom, že je takové demonstrování nějak málo. Samozřejmě je správně, že všichni dáváme najevo, že je něco špatně, ale když si s námi vládnoucí politici tak nějak vytírají zadek pod záminkou, že se při tří stech tisíc shromážděných jedná stejně jen o malé procento voličů a ti stejně nevolili z většiny současnou reprezentaci, je třeba prostě přitvrdit.

Narážíme na problém, že lidé okolo Mikuláše Mináře jsou demokraté do morku kostí a divočejších projevů se straní v obavě, aby neutrpěla pověst Milionu chviliek coby slušné iniciativy. Jenomže: co je vlastně na obchodní blokadě zloduchů, ať již oligarchických, nebo mezinárodních, špatně?

Co kdybychom při nákupu trochu více přemýšleli. Nemám na mysli jenom využívání aplikací jako Bez Andreje²⁸⁰ a podobně, ale aby nám to při nákupu vůbec „politicky myslelo“. Nevolám proto jenom po blokadě pečiva z podniku, který páchá dotační šmeliny s dávno vynalezenými toastovými zlepšováky a uzenin z Kostelce, o jejichž převzetí vládnoucí oligarchou byly napsány celé knihy (*Žlutý baron*),²⁸¹ ale mně prostě vadí i nákup ze zemí, které škodí míru a klidu ve světě. Prostě neumím tou desetikorunou zisku podporovat čínské obchodníky nákupem broskvového kompotu ze země, kde se političtí vězni ztrácí za bílého dne, blokuje na internetu svobodný projev, střílí do protestujících a leze do okolních států. Stejně tak si neumím vychutnat ruský výrobek ze země, kde se vraždí novináři, tráví agenti a obsazuje území cizích států.

Ačkoliv je společnost mezi příznivce a kritiky současného vládnoucího seskupení se všemi jejich dotačními, korupčními i mezinárodně-prostitutivními počiny rozdělená zhruba na půl, ta polovina, co se s tím vším nemůže smířit, by měla být ekonomicky silnější. Co toho využít a skutečně si trochu obchodně zaválčit.

Nejsem přesvědčen, že když si koupíme párek namísto z agrofertích Hodic nebo Kostelce, ale z farmy pana Němce nebo mléko namísto z Olmy u „bučící krávy“, změním otáčení zeměkoule opačným směrem, ale pokud bychom snížili tržby některých velkých firem o jedno procento ve prospěch rodinných farem a slušných podniků, mělo by to nedozírný význam. Vzpomeňme si, že Agrofert

by posun tržeb směrem dolů pocítil i v podobě navýšení úroků z úvěrů a měl by tak dvojí problém. Pokud by se pak také podařilo vyvinout tlak na některé slušné firmy, aby neinzerovaly u Soukupa a v premiérových hlásných troubách, ale v *Deníku N*, u Kmenty nebo Slonkové, věřím, že by se opět něco významného stalo. Také jsem neslyšel, že by se brněnští hokejoví fanoušci významněji pozastavovali nad tím, že jejich klubový svatostánek „DRFG Arena“ je pojmenovaná po Davidu Rusňákovi,²⁸² zeťovi ministryně Schillerové, který byl dopaden policií jako člen organizovaného zločinu. Fakt bych neuměl chodit na hokej svého oblíbeného týmu a koukat na to, že se honosí jménem lumpa. Proč uvědoměli fanoušci nezahltí stránky svého týmu s požadavkem na změnu hlavního sponzora? To se opravdu v moravské metropoli nenajde slušná společnost, která by podpořila dílo majitele hokejového klubu Libora Zábranského v Kometě?

7.4 Generování osobností

Patrně nejnaléhavější otázkou současnosti v naší zemi je, kde vzít zajímavé osobnosti, které by zaujaly veřejnost a voliče a následně ji pak nezklamaly svým chováním poté, co dojednou do nové funkce. V souvislosti s hledáním takových postav vzniká představa, že bychom je měli někde objevit. Když to přeženu, vzniká dojem, že je musíme vytáhnout dle příběhu z pohádky někde v zapomenuté chaloupce nebo poustevně. Dovolují si ovšem navrhnout řešení přesně opačné.

Pohádkový model má totiž jednu zásadní vadu. I kdybychom na zapadlé katedře krajské vysoké školy našli člověka slušného a se zajímavými ideami, chybí mu jedna ze základních požadovaných dovedností, tj. zkušenost s řízením nějaké instituce. A proto při první příležitosti sedne na lep šibrovi, semele ho administrativní

složitost nebo se sesype po prvních personálních sporech. Člověk vstupující do vyšší veřejné funkce musí přece nejen znát dobře svůj obor a být morálně čistý, ale musí zvládat manažerskou práci. Kromě protřelosti z vysokých řídicích funkcí, které se nedají získat jinak než dlouholetou praxí, musí daná osobnost růst postupně. Viděl jsem desítky lidí, co přeskočili nějaký řídicí stupeň, k výkonu opravdu vysoké funkce již předpoklady neměli a totálně se svou nezkušeností ztrapnili. Jenomže tradiční kariérní růst ve státní správě se u nás nenosí, a proto, soudružskou terminologií řečeno, Česko nemá „kádrovou rezervu“.

Na ministerstvu financí fungoval podobný kariérní postup jako v příběhu jedné z mých nejoblíbenějších knih, *Jméno růže* od Umberta Eca. K uvedené knize pro ty čtenáře, co neměli to štěstí a daný román nečetli, musím vysvětlit, že ve fiktivním klášteře se stával opatem ten, kdo zastával post vrchního knihovníka a vrchním knihovníkem se zase stával ten, kdo před tím pracoval jako zástupce vrchního knihovníka. V našich zeměpisných šířkách se kupříkladu náměstkem ministerstva financí pro rozpočet stával ředitel odboru celostátního rozpočtu. Náměstek, který v těchto funkcích obstál v nejsložitějších jednáních, ať již s představiteli ostatních resortů nebo byl schopen rozpočet kvalitně hájit ve sněmovně, získal mimořádnou vážnost. Například Eduard Janota, jenž si takto získal nebývalý respekt, se pak mohl stát ministrem financí a v této funkci v krizových letech zabránil posunu naší země do fiskálního pekla. Jenom podotýkám, že po něm obě nižší funkce zastával Jan Gregor, jenž, než aby koukal na rozklad ministerstva, raději odešel k Účetnímu dvoru Evropské unie.²⁸³

Domnívám se, že tento systém generování lidí se zkušenostmi by měl být aplikován i v případě nejvyšších ústavních funkcí. Nemyslím si, že lze získat kvalitního senátora, poslance, starostu nebo prezidenta, aniž bychom před volbami podrobně znali jeho minulost. Právě to, jak se zachoval v momentě, kdy něco ovlivnit mohl

a kdy okolo něj pokušitelé šustili korupčními nabídkami na řešení, jdoucích ve prospěch šibra a v neprospěch veřejnosti, by mělo být tím hlavním kritériem. Nikdo nezmění svůj způsob života, náhled na jednotlivé hodnoty ani styl komunikace, okruh známých a další faktory pro nás při jeho volbě zásadní.

Pokud se podíváme do minulosti, tak kdo nás zklamal? Drobný podfukář Babiš se prolhal a prošmelil do jednoho z nejdůležitějších podnikatelů, následně se snažil vzbudit dojem, že je někdo jiný. Pokud bychom tehdy více naslouchali Jaroslavu Kmentovi a dalším, mohlo vše vypadat úplně jinak. Z drobného grázlíka regionálního charakteru, jako byl David Rath, se stal monstrokupčník, přitom se vůbec nezměnil a dělal přesně to, co dělal vždycky, jenom s větším objemem peněz. Podíváme-li se na minulost i prostředí, z něhož vyšla ministryně Alena Schillerová, co nalezneme? Opět drobné obohacování se na úkor státu, prapodivné transakce, její manžel se svou firmou dodával zboží za velmi pozoruhodných podmínek státním institucím i městským společenstvem okolo Brna, kde jejich dcera byla radní.²⁸⁴ Zeť ministryně pak za zjevně ilegálních podmínek sponzoroval hnutí ANO.²⁸⁵ Rusňák je pak spojen s vyloženě kriminálním prostředím, a pokud by se nevykoupil, čekal by ho flastr.²⁸⁶ Z takového prostředí a s takovou historií pak nemůže vzejít nic jiného, než vzešlo.

Ale můžeme detekovat i příklady přesně opačné. Sice třeba tito lidé nejsou tak známí a zábavní jako PR agenturami vypěstovaní populární politici, jako byl svého času Stanislav Gross či Jiří Paroubek, a další kreatury, ale i v polistopadové historii se našla spousta lidí, kteří ve své funkci obstáli a ruce si korupčním svinstvem nezašpinili. Zklamal nás někdy Petr Pithart jako předseda vlády? Ano, nebyl to žádný showman, ale když se ho počátkem devadesátých let snažili podnikatelé podplatit, rezolutně se tomu vzepřel a ve svých názorech zůstává stále na stejném kurzu. Dokonce byl schopen, a to se u nás fakt nenosí, otevřeně reflektovat některé chyby ve svém

životě. Zklamala nás někdy Zuzana Roithová? Jako ředitelka obrovského zdravotního molochu bojovala s mafiemi, jako europoslankyně hájila přesně to, co slibovala. Předseda STANu Vít Rakušan řadu let zveleboval Kolín²⁸⁷ a osobně o žádném morálním klopýtnutí nevím. Proč takoví lidé tedy masivní popularitu nezískávají? Necháváme se oslnit líbivými sliby, aktuální popularitou profláklých lumpů, za níž stojí nakradené prostředky z minulosti, a pak se divíme, že země nejde kupředu. Není na čase takový přístup změnit a před odchodem do volební místnosti s růžovými brýlemi na nose, sladkými sliby a cukrem z koblih zalepenými ústy raději využít zkušenosti, internet a zdravý rozum a namísto provařených rohlíkových opíječů volit toho, kdo nezklamal?

7.5 Moderní historie a symboly k osvěžení paměti

Přichází chvíle, kdy kniha pokládá další otázku pro laskavého čtenáře. Mimochodem, budu moc vděčný, když mi po přečtení pošlete reakci na email uvedený na konci knihy. Setkali jste se někdo s tím, že by se v dějepise na základní nebo střední škole pořádně dobrala historie do našeho století nebo alespoň do druhé poloviny 20. století? Sám, když mluvím s nějakým spoluobčánkem v daném věkovém rozmezí, tak se ho na to ptám. Z desítek položených otázek jsem dospěl k následujícím závěrům. V drtivé většině případů se historií po svržení atomových bomb v létě 1945 prostě nezabývají. U dvou gymnazistů jsem obdržel odpověď, že se učili i o uspořádání Evropy po druhé světové válce. A v jednom případě, světe div se, brali (ovšem v občanské nauce) několik zajímavých kapitol komunistické éry jako rok 1968. Rovněž se ve více případech ve škole bavili, v souvislosti s nedávným třicetiletým výročím, o roce 1989. Same-torevoluční události pak probírali značně encyklopedicky. Jinak...

nic! Možná jsem neměl štěstí a leckde se osvícený dějepisář najde, ale dost pochybuji, že bych měl takovou smůlu a výuka tohoto období by byla všeobecně rozšířenou záležitostí.

Vedlejším produktem mé respondenční kratochvíle u školou povinných bylo i to, že jsem se snažil nějak zavnímat, v jakém rozsahu jsou probírána další období historie. Zpravidla jsem se například dozvěděl, že na základních i středních školách se celkem jeden rok probírá pravěk a starověk, přičemž období pravěku, v zásadě na rozmezí přírodovědy o vývoji kostry opice/člověka a dějepisu, je věnována doba od počátku roku do listopadu, tedy zhruba tři měsíce. Nahlédnutím do sešitu neteří z osmiletého gymnázia jsem také zjistil, do jaké hloubky se může tato část historie probírat. Například jim nezůstali pedagogové dlužni nic z pravěkých kultur, jak se od sebe liší a jak se pozná kultura „ohlodané keramiky“ od období „šišatých hrnců“.

Shrnu-li tedy své poznatky, děti ve věku od 10 do 19 let se v naší společnosti staly odborníky na broušení pazourku, lov vyhynulých velkých savců i rozpoznávání artefaktů jednotlivých prekultur. Naopak o tom, kdo to byl Josef Toufar, Heliodor Píka nebo kardinál Josef Beran neví ani ň. To, že by budoucí gymnaziální elita chápala systém komunistické propagandy, průběh studené války a proudy a protiproudy sovětské politiky v osmdesátých letech si tak můžu nechat zdát, když zrovna náhodou spím.

Pokud si uvědomíme, že bezprostřední vliv na naše současné pozemské pinožení nemá to, jak uchopovali předchůdci člověka klacky, jak vypadalo zřízení ve staré Indii nebo jak se stravovali Sumeři, zjistíme, že takový dějepis našim dětem nic moc nedá. Nás by mělo přece v první řadě zajímat to, co se může rychle opakovat. Tedy, co to byl ten komunismus, proč bolševici i nacisti vyvražďovali elity a jak by se dalo zabránit radikalizaci určité menšiny. Co to je genocida, kde a na jakých národech se v moderní historii páchala a proč se o ní třeba v souvislosti s Čínou nemluví.

Že se výuka daných témat s jasnými osnovami nezmění za vlády, jejíž součástí jsou komunisti, kteří se svými rodinami nostalgicky vzpomínají na mláčené disidentů, je zřejmé. Nicméně tato kapitola není určena jako inspirace pro vládu, ale jako námět pro přemýšlení, co může každý z nás konkrétně udělat pro společnost. Přece se během nedělní expedice do supermarketu dá s dětmi deset minut podiskutovat o pražském jaru, pustit dokument z YouTube o studené válce nebo jim na Národní třídě ukázat, kde Vondráčkovi kolegové namlátili studentům. Přece se dají učitelé ve škole propojit s pamětníky (třeba přes Post Bellum) nebo využít služeb nevládky jako je Dalekohled, aby za pár šupů zajeli do Lidic pochopit, co nositelé komunistické nebo nacistické ideologie taky umí a rádi zase někdy předvedli. Když by takto dovzdělanější děti pak slyšely blábolení ombudsmana Křečka nebo informaci o spolupráci profesorky Válkové s prokurátorem Urválkem, třeba by jim v hlavě sepnulo, že tímto směrem asi jít nechceme.

Při procházkách po pražských čtvrtích i dalších městech mě neustále fascinuje, kolik zajímavých míst je doslova zahnojených komunistickými symboly, budovatelskou tematikou nebo kolik ulic například na Jižním Městě v Praze nese své jméno po třetířadých komunistických odbojářích. Naopak připomínky jedné z největších postav 20. století, díky níž, mimo jiné, se s námi velmoci po válce bavily jako s vítězným státem, jsou až trapně nepatrné. Alois Eliáš, jediný popravený premiér v okupovaných zemích, by měl ve Francii nebo státech Beneluxu pomník na hlavním náměstí, my jsme mu věnovali dvě pamětní desky na domech. Když už jsme se tedy byli schopni vypořádat s pomníkem Koněva, nejsme schopni postavit odpovídající připomínku hrdinům domácího a zahraničního odboje? Že s tím nepřijde premiér, který o naši historii neví vůbec nic, je zřejmé, ale ještě existuje pražská radnice, která se snad orientuje více na evropské hodnoty než na uctívání pandy a jejich komunistických propagátorů.

Ke knize *Proč Gabčík nestřílel* od Lubomíra Kubíka²⁸⁸ mám zvláštní vztah, je totiž přitažená za vlasy a hlavní vysvětlení neochoty zabít masového vraha a zrůdu Reinharda Heydricha je skoro směšné. Nicméně dost často myslím na závěrečnou scénu s atentáčníky a dalšími odbojáři v kryptě v Resslově ulici. Ty myšlenkové pochody hrdinů, co obětovali život za budoucí generace lidí po válce, mně nejdou z mysli. Gabčík tam v době, kdy ostatní kamarádi už svůj život ukončili, kouká na odlesk červnového sluníčka na hladině zatopené temné díry a věří, že to je odlesk něčeho krásného po válce, k němuž svými činy pomohl. Pořád nemůžu vydýchat to, že se o stovkách a tisících národních hrdinů neučí, nic výrazného je nepřipomíná a my v důsledku toho, že jejich příběh neprezentujeme další generaci, brzy zažijeme něco podobného.

7.6 Výzva

Závěrem nastíním dvě zprávy – dobrou a špatnou. Začnu tou špatnou. Pokud se podíváme nazpátek do kapitoly 2., vše směřovalo k větší a větší sofistikovanosti korupce. Není tedy jakýkoliv důvod očekávat, že trend se sám o sobě zastaví nebo otočí. Budoucnost tedy, pakliže se nic nezmění, bude mizerná. Prosazování velmocenských zájmů, potlačování nezávislých institucí i dezinformační chaos od prostitutivních politiků se bude bohužel prohlubovat. A ta dobrá zpráva?

Jak mě již čtenář na předchozích stranách poznal, postřehl, že neočekávám záchranu naší demokracie ze strany žádné pohádkové bytosti. Nespasí nás ani nový marketingem odkojený mesiáš, co bude chtít svým zapojením ve veřejných funkcích pomoci vlastní skomírající firmě. Tak kdo to tedy bude? Onou pozitivní zprávou je to, že jím můžeme být my. Uvědomíme-li si, že nositelem moci je lid, tedy my všichni, můžeme té změny společně dosáhnout.

Neprohlubujme proto propasti mezi sebou nenávisť vůči pomýleným, ale diskutujme!

Nedefinujme si cíl, který nelze dosáhnout najednou, ale uvědomme si, co změnit lze a to prosadme!

Netolerujme jakékoliv náznaky xenofobie, vystupujme proti nim! Nesmí se pro nás stát normou! A nezapomínejme na moderní historii, která nebude-li se opakovat coby učivo, tak se bude opakovat v budoucnosti!

Na počátku knihy jsem současný korupční model oligarchicko-velmocenského-prostitutivního trojúhelníku přirovnal k rakovině, která zasáhla mozek. Když jsem v posledních měsících sledoval mediální zprávy o čínském viru, kromě jiného jsem se zděsil následujícího. Politici a další veřejní činitelé až na výjimky očekávají spásu v podobě vakcíny a léku. Ani jednou jsem z jejich úst neslyšel, že by průběh možného onemocnění každého z nás mohl změnit celkový stav našeho těla.

Ten, jak víme, ovlivnit lze. Stejně jako u viru a vlastního těla, budujme obranu proti korupční rakovině celkovou imunitou společnosti. Imunita v oblasti zdraví společnosti se jmenuje „občanská společnost“. Pokud ji vybudujeme tak, aby dobře fungovala, rakovinu společně vyléčíme.

O autorovi

Ondřej Závodský je známý český právník a dlouholetý státní zaměstnanec. V současné době pracuje jako právní expert Nadačního fondu proti korupci. Je autorem mnoha odborných statí na téma problematiky protikorupčního boje, transparentnosti hospodaření s majetkem státu a regulace hazardu.

Během studií na Právnické fakultě Univerzity Karlovy pracoval jako novinář se specializací na soudní zpravodajství a investigaci v oblasti organizovaného zločinu a justice. V roce 2003 nastoupil na místo právníka ve státní organizaci Zařízení služeb pro ministerstvo vnitra. Již o dva roky později se stal ředitelem právního úseku. V té době prosadil několik koncepčních změn v oblasti nakládání se státním majetkem.

Na podzim 2010 se Závodský postavil proti neprůhledným transakcím tehdejšího vedení organizace. Jednalo se o několikanásobně předražené stavební práce pro zaměstnavatele, pofiderní zadávací řízení u veřejných zakázek, pronájem státního majetku za zlomkovou hodnotu obvyklé výše nájmu a řadu dalších nekorektních smluv. Za tuto svou činnost byl v září 2010 z doposud zastávané funkce odvolán. Následně čelil výhrůžkám smrti svých dětí i snaze o mediální dehonestaci. Naproti tomu byl tehdy vyznamenán cenou za odvalu nově založeným Nadačním fondem proti korupci.

Po mediálním tlaku byl dosavadní management Zařízení služeb pro ministerstvo vnitra vyměněn a Závodskému bylo nabídnuto dřívější místo. Podezření z netransparentnosti byla prošetřena nezávislým forenzním auditem. Jeho výsledky byly předány policii. Následně byli dva nejvyšší manažeři odsouzeni za manipulaci zakázek, na něž Závodský upozornil.

Zbývající léta působení v resortu ministerstva vnitra se Závodský soustředil na narovnávání netransparentních postupů, aby se předchozí kriminální aktivity nemohly opakovat.

Na počátku roku 2014 byl jako nezkorumpovatelný úředník nominován na funkci náměstka ministerstva financí pro oblast majetku státu a dohledu nad hazardem. Na přechodnou dobu byl pověřen řízením Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových. Podařilo se mu prosadit komplexní reformu několika oblastí. Za největší úspěch však Závodský považuje prosazení nového zákona o hazardních hrách. Na základě něj se zredukoval počet provozoven s výherními automaty na jednu šestinu dřívějšího počtu, z hazardních společností přiteklo do veřejných rozpočtů o pět miliard korun více a do praxe byly uvedeny desítky omezujících opatření proti vzniku závislosti na tvrdém hazardu.

Závodský byl odvolán z funkce náměstka ministerstva financí k 31. 12. 2017. Stalo se tak na základě zvláštního usnesení vlády poté, co nařídil kontrolu na podmínky ubytování nové ministryně Aleny Schillerové a kontrolu k vyjasnění podmínek užívání jednotlivých společností holdingu Agrofert pozemků ve státním vlastnictví. Platnost rozhodnutí o jeho odvolání je předmětem soudního přezkumu. Ministerstvo financí dokonce Závodskému odmítlo vyplatit dlužný plat, proto se neohrožený právník nerozpakoval nařídit exekuci na majetek státu.

V rámci současného působení u Nadačního fondu proti korupci zpracovává stanoviska k připravované legislativě a upozorňuje na netransparentnosti při činnosti státních úřadů. Své poznatky již v loňském roce shrnul v knize *Čas oligarchů, jejich sluhů a nepřátel*. Nyní na tuto úspěšnou publikaci navázal v předkládané knize.

Ondřej Závodský je nevidomý. Ve volném čase se věnuje své velké rodině, vodicímu psu Cirkovi a chalupaření. Rád čte, působí v několika občanských projektech a hraje šachy.

Ondřej Závodský, kontakt: ondrej.zavodsky@nfpk.cz

Zdroje

1. Korupční rakovina v mozku

1 Spurný, J., 2020. *Prostě trpělivá orientace. Jak Home Credit dobyl Čínu.* [online] Respekt. Available at: <<https://www.respekt.cz/kontext/proste-trpeli-va-orientace-jak-home-credit-dobyl-cinu>> [Accessed 1 May 2020].

2 ČT24. 2016. *Zaostřeno na lidovou Čínu. Prohlášení čtyř zaměštnává Senát i sněmovnu.* [online] Available at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1947362-zaostreno-na-lidovou-cinu-prohlaseni-ctyr-zamestnava-senat-i-sne-movnu>> [Accessed 1 May 2020].

3 Radovanovič, D., 2016. *Vzpomínáte? První korupční skandál u nás skončil nečekaně.* [online] Radiožurnál. Available at: <<https://radiozurnal.rozhlas.cz/vzpominate-prvni-korupcni-skandal-u-nas-skoncil-necekane-6233627>> [Accessed 30 May 2020].

4 Kontra, M., 1995. *Pithart – Král v pátém kole na body.* [online] Respekt. Available at: <<https://www.respekt.cz/tydenik/1995/24/pithart-kral-v-patem-kole-na-body>> [Accessed 1 May 2020].

5 Radovanovič, D., 2016. *Vzpomínáte? První korupční skandál u nás skončil nečekaně.* [online] Český rozhlas Radiožurnál. Available at: <<https://radiozurnal.rozhlas.cz/vzpominate-prvni-korupcni-skandal-u-nas-skoncil-necekane-6233627>> [Accessed 1 May 2020].

6 Kopp, M. a Hošková, V., 2004. *Kauza Jaroslava Liznera odročena na červenec.* [online] iROZHLAS. Available at: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/kauza-jaroslava-liznera-odrocena-na-cervenec_200405171127_mkopp> [Accessed 30 May 2020]

7 Doležálek, V., 2011. *Kupónová privatizace a Jaroslav Lizner, oběť či pachatel?* [online] Měsíc.cz. Available at: <<https://www.mesec.cz/clanky/kuponova-privatizace-a-jaroslav-lizner-obet-ci-pachatel/>> [Accessed 29 May 2020].

8 ceskatelevize.cz. 1994. *Vyprávěj: Pro podezření z brání úplatků byl zatčen šéf Střediska cenných papírů a centra kuponové privatizace Jaroslav Lizner.* [online] Available at: <<https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10195164142-vypravej/bonus/7364-pro-podezreni-z-brani-uplatku-byl-zatcen-sef-strediska-cennych-papiru-a-centra-kuponove-privatizace-jaroslav-lizner>> [Accessed 30 May 2020].

9 ČTK, 1998. *Lizner opustil českobudějovickou věznici*. [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/lizner-opustil-ceskobudejovickou-veznici.A_981207_090546_domaci_noc> [Accessed 1 May 2020].

2. Historie korupčních nástrojů

10 vlada.cz. 1996. *Koaliční dohoda*. [online] Available at: <<https://web.archive.org/web/20030518165823/http://wtd.vlada.cz/scripts/detail.php?id=502>> [Accessed 29 May 2020].

11 Němeček, T., 1998. [online] Respekt.cz. Available at: <<https://www.respekt.cz/tydenik/1998/24/neber-kdyz-davaji>> [Accessed 30 May 2020].

12 Ministerstvo financí České republiky. 2009. *Základní Informace*. [online] Available at: <<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/podpora-z-narodnich-zdroju/ekologicke-zavazky-statu/zakladni-informace>> [Accessed 1 May 2020].

13 Vojíš, A., 2014. *Utajený sponzor ODS Šrejber se vrací na Pankrác*. [online] TÝDEN.cz. Available at: <https://www.tyden.cz/rubriky/byznys/cesko/utajeny-sponzor-ods-srejber-se-vraci-na-pankrac_327849.html> [Accessed 29 May 2020].

14 Pokorný, M., 2008. *Vláda chce dotovat ziskové hutě v Třinci*. [online] Ihned.cz. Available at: <<https://archiv.ihned.cz/c1-27678870-vlada-chce-dotovat-zis-kove-hute-v-trinci>> [Accessed 30 May 2020].

15 Kmenta, J., 2020. *Švýcaři potvrdili tajné konto ODS*. [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/svycari-potvrdili-tajne-konto-ods.A000713224501domaci_ond> [Accessed 1 May 2020].

16 Zandl, P., 2003. *Historie českého Internetu - Lupa.Cz*. [online] Lupa.cz. Available at: <<https://www.lupa.cz/clanky/historie-ceskeho-internetu/>> [Accessed 30 May 2020].

17 Čermák, I., 2002. *Jak probíhala privatizace českého Telecomu?*. [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/mobil/tech-trendy/jak-probihala-privatizace-ceskeho-telecomu.A020811_5090413_mob_ceny> [Accessed 1 May 2020].

Zandl, P., 1997. *SPT Telekom a Telsource - realita*. [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/mobil/tech-trendy/spt-telekom-a-telsource-reality.A_970608_0002668_mob_aktuality> [Accessed 1 May 2020].

18 Neovlivni.cz. 2017. *20 let poté: Privatizace Telecomu? Jasně, že tam byly úplatky, vzpomíná akcionář* -. [online] Available at: <<https://neovlivni.cz/20-let-pote-privatizace-telecomu-jasne-ze-tam-byly-uplatky-vzpomina-akcionar/>> [Accessed 1 May 2020].

19 Slonková, S., 2017. *Podmínka pro Ludvíka Ottu. Tečka za největším tajemstvím Václava Klause*. [online] Neovlivni.cz. Available at: <<https://neovlivni.cz/podminka-pro-ludvika-ottu-tecka-za-nejvetsim-tajemstvim-klausovy-ery/>> [Accessed 30 May 2020].

20 Slonková, S., 2017. *Podmínka pro Ludvíka Ottu. Tečka za největším tajemstvím Václava Klause*. [online] Neovlivni.cz. Available at: <<https://neovlivni.cz/podminka-pro-ludvika-ottu-tecka-za-nejvetsim-tajemstvim-klausovy-ery/>> [Accessed 1 May 2020].

21 Kmenta, J., Slonková, S. a Kubík, J., 1999. *Vyšetřování souvisí s tajnými konty v zahraničí*. [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/vysetrovani-souvisi-s-tajnymi-konty-v-zahranici.A_990729_085326_domaci_jkl> [Accessed 1 May 2020].

Neovlivni.cz. 2017. *20 let poté: Privatizace Telecomu? Jasně, že tam byly úplatky, vzpomíná akcionář* -. [online] Available at: <<https://neovlivni.cz/20-let-pote-privatizace-telecomu-jasne-ze-tam-byly-uplatky-vzpomina-akcionar/>> [Accessed 1 May 2020].

22 Kmenta, J., 2009. „Kakaový“ Kraus za tři roky zbohatl a vrací se do politiky. [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/kakao-vy-kraus-za-tri-roky-zbohatl-a-vraci-se-do-politiky.A090823_215628_domaci_anv> [Accessed 1 May 2020].

23 Eliášová, K., 2020. *Důvěra nedůvěra, Topolánek může vládnout dál | Aktuálně*. Cz. [online] Aktuálně.cz. Available at: <<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/duvera-neduvera-topolaneck-muze-vladnout-dal/r~i:article:632782/>> [Accessed 29 May 2020].

24 Brejlová, I., 2020. *Co mají společného Rusnok a Topolánek? Čistky na úřadech v rekordním čase*. [online] ČT24 – Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR – Česká televize. Available at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1083198-co-maji-spolecneho-rusnok-a-topolaneck-cistky-na-uradech-v-rekordnim-case>> [Accessed 29 May 2020].

25 Kopp, M., Husárová, L., Richterová, M., 26. 6. 2006. *Zástupci ODS*,

KDU-ČSL a Strany zelených podepsali koaliční smlouvu. [online] iROZHLAS. Available at: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/zastupci-ods-kdu-csl-a-strany-zelenych-podepsali-koalicni-smlouvu_200606261515_mkopp> [Accessed 29 May 2020].

26 Kratochvíl, L., Nosek, V., Říhová, B., 2. 6. 2010. *ODS, TOP 09 a VV podepsaly první prohlášení o společné vládě – Idnes.Cz.* [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ods-top-09-a-vv-podepsaly-prvni-prohlaseni-o-spolecne-vlade.A100602_110625_domaci_klu> [Accessed 29 May 2020].

27 Česká televize, 13. 6. 2013. *Nebývalý zásah: Padají první obvinění, opozice chce demisi vlády.* [online] ČT24. Available at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1092403-nebyvaly-zasah-padaji-prvni-obvineni-opozice-chce-demisi-vlady>> [Accessed 29 May 2020].

28 Lidovky.cz. 2012. *Přehledně: Sedm kmotrů ODS a všechny jejich hříchy.* [online] Available at: <https://www.lidovky.cz/domov/prehledne-7-kmotru-ods-a-vsechny-jejich-hrichy.A120425_100943_ln_domov_spa> [Accessed 29 May 2020].

29 Kolář, P., Kaiser, D. a Čápková, H., 2009. *ODS ovládají krajští kmotři, Topolánek tvrdí, že s nimi bojuje.* [online] Lidovky.cz. Available at: <https://www.lidovky.cz/domov/ods-ovladaji-krajsti-kmotri-topolaneck-tvrdi-ze-s-nimi-bojuje.A091118_210804_ln_domov_pks> [Accessed 29 May 2020].

30 TÝDEN.cz. 2012. *Kmotrovi Dlouhému dohazovala milion jeho rodná ODS.* [online] Available at: <https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/kmotrovi-dlouhemu-dohazovala-miliony-jeho-rodna-ods_233157.html> [Accessed 29 May 2020].

31 Pálková, Š., 2012. *Ministr Don Pablo Blažek se děsí rozpočtové odpovědnosti.* [online] Lidovky.cz. Available at: <https://www.lidovky.cz/domov/don-pablo-blazek-rozpocetovou-odpovednost-kritizoval-ted-ma-sam-setrit.A120702_184347_ln_domov_spa> [Accessed 29 May 2020].

32 Máchová, M., 2013. *Vítejte U Myšáka, v kanceláři Romana Janouška a jeho sousedů.* [online] Aktuálně.cz. Available at: <<https://zpravy.aktualne.cz/denik-insider/vitejte-u-mysaka-v-kancelari-romana-janouška-a-jeho-sousedu/r~i:insider:article:23267/>> [Accessed 29 May 2020].

33 Janouš, V., 2011. *Do hlubocké restaurace Hubert jezdí vlivní politici jednat o zakázkách.* [online] iDNES.cz. Available at: <<https://www.idnes.cz/zpravy/>>

domaci/do-hlubocke-restaurace-hubert-jezdi-vlivni-politici-jednat-o-zakazkach.A111125_1690534_budejovice-zpravy_mav> [Accessed 29 May 2020].

34 ČTK, 2013. *Grygárek a Toman nevysvětlili, jak přišli k nemovitostem*. [online] Deník.cz. Available at: <https://www.denik.cz/z_domova/grygarek-a-toman-nevysvetlili-jak-prisli-k-nemovitostem-20130722.html> [Accessed 29 May 2020].

35 Vlada.cz. 2013. *RNDr. Petr Nečas*. [online] Available at: <<https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/premier/zivotopis/rndr--petr-necas-74257/>> [Accessed 29 May 2020].

36 Martina, P., 2010. *Bakala daroval před volbami pravici přes 28 milionů, ČSSD se zlobí*. [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/bakala-daroval-pred-volbami-pravici-pres-28-milionu-cssd-se-zlobi.A100602_172122_domaci_cem> [Accessed 29 May 2020].

37 Berger, V., 2020. *Senátor Valenta platí kampaň Trikolóře, Nezávislým I Soukromníkům. Boj o kraje začíná – Hlídacípes.Org*. [online] HlídacíPes.org. Available at: <<https://hlidacipes.org/senator-valenta-plati-kampan-tri-kolore-nezavislym-i-soukromnikum-boj-o-kraje-zacina/>> [Accessed 29 May 2020].

iDNES.cz. 2013. *Tresty v kauze Synot platí, stížnosti Valenty a sudích soud odmítl* Zdroj: https://www.idnes.cz/Zlin/Zpravy/Korupce-Fotbaloveho-Synotu-U-Ustavniho-Soudu.A130122_111901_Zlin-Zpravy_Ras. [online] Available at: <https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/korupce-fotbaloveho-synotu-u-ustavniho-soudu.A130122_111901_zlin-zpravy_ras> [Accessed 1 May 2020].

38 iDnes, 2013. *Věci Veřejné – iDnes*. [online] iDNES.cz. Available at: <<https://www.idnes.cz/wiki/politika/veci-verejne.K455069>> [Accessed 29 May 2020].

39 Eichler, P., 2009. *Radek John se stal předsedou strany Věci Veřejné*. [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/radek-john-se-stal-predsedou-strany-veci-verejne.A090627_130206_domaci_top> [Accessed 29 May 2020].

40 iDNES.cz. 2010. *Ženy ze strany Věci Veřejné to pořádně rozjely. Nafotily sexy kalendář*. [online] Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/zeny-ze-strany-veci-verejne-to-poradne-rozjely-nafotily-sexy-kalendar.A100422_185418_domaci_kop> [Accessed 29 May 2020].

- 41 Kmenta, J. and Dolejší, V., 2011. *Bárta šel do politiky kvůli zakázkám, vyplývá z jeho tajného plánu.* [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/barta-byznys-politika-veci-verejne.A110407_194147_domaci_cem> [Accessed 29 May 2020].
- 42 DNES, M., 2011. *DOKUMENT: Bártův návrh Etického kodexu VV.* [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/navrh-etického-kodexu-veci-verejnych.A110517_112345_domaci_jj> [Accessed 29 May 2020].
- 43 Válková, H., 2011. *Bárta nám peníze nabídl jako dar, říkají poslanci VV o obálkách Zdroj:.* [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/barta-nam-pujcky-nabizel-na-klubu-tvrdi-poslanci.A110407_124815_domaci_hv> [Accessed 29 May 2020].
- 44 Kmenta, J., 2017. *Cesta samuraje aneb proč vyrostl Okamura – Magazín Reportér.* [online] ReporterMagazin.cz. Available at: <<https://reportermagazin.cz/a/wB5s4/cesta-samuraje-aneb-proc-vyrostl-okamura>> [Accessed 29 May 2020].
- 45 Sedmík, R., 2012. *Babiš vyhodil 20 milionů, příště chce kandidovat sám.* [online] TÝDEN.cz. Available at: <https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/volby-2012/babis-vyhodil-20-milionu-priste-chce-kandidovat-sam_248966.html> [Accessed 29 May 2020].
- 46 Koděra, P., 2013. *Babišovy koblíhy zabraly. Češi uvěřili miliardáři, že začne vylepšovat jejich zemi.* [online] Hospodářské noviny. Available at: <<https://domaci.ihned.cz/c1-61082000-proc-cesi-uverili-babisovi-a-jeho-kobliham>> [Accessed 29 May 2020].
- 47 Aust, O., 2013. *Babišovy týdeníky změni název na 5Plus2 a spustí zpravodajský web.* [online] Médiař. Available at: <<https://www.mediar.cz/babisovy-tydeniky-zmeni-nazev-na-5-plus-2-a-spusti-zpravodajsky-web/>> [Accessed 29 May 2020].
- 48 Kejllová, T., 2013. *Babiš koupil Mafru. Do obsahu novin zasahovat nebude, říká jeho mluvčí.* [online] ČT24. Available at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1089933-babis-koupil-mafru-do-obsahu-novin-zasahovat-nebude-rika-jeho-mluvci>> [Accessed 29 May 2020].
- 49 E15.cz. 2013. *Babiš kupuje Rádio Impuls, zároveň chystá další mediální akvizice.* [online] Available at: <<https://www.e15.cz/byznys/ostatni/babis-kupuje>>

je-radio-impuls-zaroven-chysta-dalsi-medialni-akvizice-1041109> [Accessed 29 May 2020].

50 Deník.cz. 2013. *Babišovo Hnutí ANO vstupuje do předvolební kampaně*. [online] Available at: <https://www.denik.cz/z_domova/babisovo-hnuti-a-no-dnes-zahaji-predvolebni-kampan-20130906.html> [Accessed 29 May 2020].

3. Nástroje: od populismu k centralizovanému vyžírismu

51 2009. *ČSSD chce seniorům nadělit 13. důchod. Za peníze z Čezu*. [online] iHNed.cz. Available at: <<https://domaci.ihned.cz/c1-34403030-cssd-chce-seniorum-nadelit-13- Duchod-za-penize-z-CEZU>> [Accessed 29 May 2020].

52 TÝDEN.cz. 2010. *Paroubek to zařídil. Hala pro Sáblíkovou bude v Ústí*. [online] Available at: <https://www.tyden.cz/rubriky/sport/paroubek-to-zaridil-hala-pro-sablikovou-bude-v-usti_164118.html> [Accessed 29 May 2020].

53 Vašek, P., 2008. *První dopad voleb: V krajských nemocnicích zmizí poplatky*. [online] Ihned.cz. Available at: <<https://archiv.ihned.cz/c1-29189850-prvni-dopad-voleb-zmizi-poplatky>> [Accessed 29 May 2020].

54 Perknerová, K., 2010. *Kalousek všem pošle složenku na 120 tisíc korun*. [online] Deník.cz. Available at: <https://www.denik.cz/z_domova/ne-ods-ale-kalousek-ohrozuje-ekonomiku20100512.html> [Accessed 29 May 2020].

55 Perknerová, K., 2010. *Nečas: Popularita mě netrápí, Řecko tady nechci*. [online] TÝDEN.cz. Available at: <https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/politika/necas-popularita-me-netrapi-recko-tady-nechci_206895.html> [Accessed 29 May 2020].

56 Horáček, F., 2010. *Nečas by zdrazil proud do pěti procent. Kalouskův plán označil za populistický*. [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/necas-by-zdrazil-proud-do-peti-procent-kalouskuv-plan-oznacil-za-populisticky.A101012_133544_ekonomika_fih> [Accessed 29 May 2020].

57 Kopecký, J., 2010. *Jste populisté a asociálové! Soupeři nadávají TOP 09 za její program škrtů* Zdroj: Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/jste-populisti-a-asocialove-souperi-nadavaji-top-09-za-jeji-program-skrtu.A100330_144930_domaci_kop&sa=D&ust=1590652551009000&usg=AFQjC-NFtk60dURwbb_yV19FQoiF7qxih> [Accessed 30 May 2020].0Q

58 Gruber, J., 2019. *ANO je pro všechny, řekl na sněmu Babiš. Z hnutí chce vybudovat catch-all party.* [online] Deník Referendum. Available at: <<https://denikreferendum.cz/clanek/29120-ano-je-pro-vsechny-rekl-na-snemu-babis-z-hnuti-chce-vybudovat-catchall-party>> [Accessed 29 May 2020].

59 Kopecký, J., 2013. *Billboardy už visí. Šéf ČSSD nabízí pravici, Babiš kritizuje nemehla.* [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/strany-rozjizdeji-billboardove-kampane.A130902_125327_domaci_kop> [Accessed 29 May 2020].

60 Malecký, R., 2017. *Kdybych nerozuměl lidem, nikdy bych nevybudoval úspěšnou firmu. Aneb sedm řečnických triků Andreje Babiše.* [online] Hlídací-Pes.org. Available at: <<http://hlidacipes.org/kdybych-nerozumel-lidem-nikdy-bych-nevybudoval-uspesnou-firmu-aneb-sedm-recnickych-triku-andreje-babise/>> [Accessed 29 May 2020].

61 Zpeváčková, B., 2018. *Je to puč Palermo, můj syn má schizofrenii, rozčilil se Babiš.* [online] Novinky.cz. Available at: <<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/je-to-puc-palermo-muj-syn-ma-schizofrenii-rozcilil-se-babis-40255478>> [Accessed 29 May 2020].

62 Zpeváčková, B., 2017. *Babiš: Když mě Sobotka odvolá, aspoň bude čas na kampaň. Ve sněmovně sedí matrix.* [online] Novinky.cz. Available at: <<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/babis-kdyz-me-sobotka-odvola-aspon-bude-cas-na-kampan-ve-snemovne-sedi-matrix-40027577>> [Accessed 29 May 2020].

63 spd.cz. 2017. *Tomio Okamura: Hmotná odpovědnost a odvolatelnost politiků.* [online] Available at: <<https://www.spd.cz/novinky/tomio-okamura-hmotna-odpovednost-a-odvolatelnost-politiku>> [Accessed 29 May 2020].

64 Lidovky.cz. 2018. *Migranti zanesli do Evropy opičí mor, varoval Okamura. Nemoc vůbec neexistuje.* [online] Available at: <https://www.lidovky.cz/domov/migranti-zanesli-do-evropy-opici-mor-varoval-okamura-nemoc-vubec-neexistuje.A181005_131829_ln_domov_form> [Accessed 29 May 2020].

65 Kopecký, J., 2018. *Strmý růst počtu Romů je podle Okamury jedno z největších rizik.* [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamura-vyjednavani-s-ano-o-podpore-vlady.A180307_173002_domaci_kop> [Accessed 29 May 2020].

66 2020. *„Nechtěli jsme ombudsmana, který prioritně hájí menšiny,“ říká Okamura. Podle Pekarové Adamové je Křeček nepřijatelný.* [online] ČT24. Available

at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3047900-nechteli-jsme-ombudsmanna-ktery-prioritne-haji-mensiny-rika-okamura-podle-pekarove>> [Accessed 29 May 2020].

67 Janáková, B., 2019. „*To je šílený, Demeterová pobírá na dávkách 75 tisíc.*“ *Okamura použil příběh britské matky, dal jí ale romské jméno.* [online] Deník N. Available at: <<https://denikn.cz/258520/to-je-sileny-demeterova-pobira-na-davkach-75-tisic-okamura-pouzil-pribeh-britske-matky-dal-ji-ale-romske-jmeno/>> [Accessed 29 May 2020].

68 Česká televize. 2013. *Zeman: Budu prezidentem dolních deseti milionů.* [online] Available at: <<https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/ostatni/zeman-budu-prezidentem-dolnich-deseti-milionu/5be052e70d663b6fe821a5c6>> [Accessed 29 May 2020].

69 Königová, M., 2013. *Prezidentská kampaň se zvrhla v hádku o dekrety.* [online] Novinky.cz. Available at: <<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/prezidentska-kampan-se-zvrhla-v-hadku-o-dekrety-179039>> [Accessed 29 May 2020].

70 Štefek, J., 2013. *Proces s Leopoldem Hilsnerem odkryl celospolečenskou vlnu antisemitismu. Tě se postavil T. G. Masaryk.* [online] Reflex.cz. Available at: <<https://www.reflex.cz/clanek/historie/97451/proces-s-leopoldem-hilsnerem-odkryl-celospolecenskou-vlnu-antisemitismu-te-se-postavil-t-g-masaryk.html>> [Accessed 29 May 2020].

71 Novinky.cz. 2013. *Hašek se přiznal ke lži, potvrdil schůzku se Zemanem.* [online] Available at: <<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/hassek-se-priznal-ke-lzi-potvrdil-schuzku-se-zemanem-208068>> [Accessed 29 May 2020].

72 iDNES.cz. 2005. *Gross V politice skončil, bude z něj právník.* [online] Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/gross-v-politice-skoncil-bude-z-nej-pravnik.A050924_101427_domaci_mhk> [Accessed 29 May 2020].

73 Česká televize. 2009. *Tzv. „Sarajevský atentát“ odstartoval zatím největší politickou krizi v ČR.* [online] ČT24. Available at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/archiv/1432352-tzv-sarajevsky-atentat-odstartoval-zatim-nejvetsi-politickou-krizi-v-cr>> [Accessed 29 May 2020].

74 Svobodová, I., 2019. *Prchal a jeho Babiš.* [online] Respekt.cz. Available at: <<https://www.respekt.cz/tydenik/2019/29/prchal-a-jeho-babis>> [Accessed 29 May 2020].

75 Junek, A., 2016. Babiš použil Kalouskův daňový trik a ušetřil tak desítky milionů. [online] Seznamzpravy.cz. Available at: <<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/babis-pouzil-kalouskuv-danovy-trik-aby-usetril-desitky-milionu-3932>> [Accessed 29 May 2020].

76 Šeliga, V., 2018. *Kdo vlastnil podle Babiše Čapí Hnízdo? Nejdříve „nějací advokáti“, pak firma z holdingu...* [online] Echo24.cz. Available at: <<https://echo24.cz/a/Sa2Qn/kdo-vlastnil-podle-babise-capi-hnizdo-nejdrive-nejaci-advokati-pak-firma-z-holdingu>> [Accessed 29 May 2020].

77 Plus. 2016. *Richard Nixon: Prezident, kterému zlomila vaz aféra s odposlechy ve Watergate.* [online] Available at: <<https://plus.rozhlas.cz/richard-nixon-prezident-kteremu-zlomila-vaz-afera-s-odposlechy-ve-watergate-6528926>> [Accessed 29 May 2020].

78 TÝDEN.cz. 2019. *Prezident USA v problémech. Hon na čarodějnice, tvrdí Trump.* [online] Available at: <https://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/prezident-usa-v-problemech-hon-na-carodejnice-tvrdi-trump_536363.html> [Accessed 29 May 2020].

79 Fajnor, J., 2017. *Od vyhoštění migrantů po strategii proti IS. Trump má pro prvních 100 dnů mnoho cílů.* [online] Lidovky.cz. Available at: <https://www.lidovky.cz/svet/od-vyhosteni-migrantu-po-strategii-proti-is-trump-ma-pro-prvnich-100-dnu-mnoho-cilu.A170123_170236_ln_zahranici_fas> [Accessed 29 May 2020].

80 iROZHLAS. 2020. *Nedávám trafiky, nejsem tradiční demokratická strana, komentoval babiš novou funkci Prymuly.* [online] Available at: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/prymula-vojtech-babis-zmocnenec_2005211004_pj> [Accessed 29 May 2020].

81 Jégl, P., 2018. *Babiš ve spárech mafie.* [online] Tiscali.cz. Available at: <<https://zpravy.tiscali.cz/babis-ve-sparech-mafie-307386>> [Accessed 29 May 2020].

82 Lang, V., 2015. *Zplodila mě zkorumpovaná pravice, do svých médií nemůžu ani zavolat, brání se Babiš.* [online] Novinky.cz. Available at: <<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/zplodila-me-zkorumpovana-pravice-do-svych-medii-nemuzu-ani-zavolat-brani-se-babis-302506>> [Accessed 29 May 2020].

83 E15.cz. 2016. *Babiš žádá zrušení policejní reformy. Sobotka jeho „ultimátum“ odmítá.* [online] Available at: <<https://www.e15.cz/domaci/babis-zada>>

-zruseni-policejni-reformy-sobotka-jeho-ultimatum-odmita-1301231> [Accessed 29 May 2020].

84 Hartman, P., 2018. *Premiér Babiš lithium ukrást nenechá*. [online] iROZHLAS. Available at: <https://www.irozhlas.cz/komentare/andrej-babis-lithium_1802011658_mos> [Accessed 29 May 2020].

85 Kopecký, J., 2018. *Nechci přijmout ani jednoho migranta, je to symbol, řekl Babiš velvyslancům*. [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/premier-babis-porada-s-ceskymi-velvyslanci-ministr-hamacek.A180827_085053_domaci_kop> [Accessed 29 May 2020].

86 Dolejší, V., 2019. *Babiš zjistil, že lidem vadí dvojitá kvalita potravin, tak s ní chce bojovat. Zatím se ale vláda moc nepředvedla*. [online] Seznamzpravy.cz. Available at: <<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/babis-zjistil-ze-lidem-vadi-dvoji-cena-potravin-tak-s-ni-chce-bojovat-zatim-se-ale-vlada-moc-nepredvedla-71523>> [Accessed 29 May 2020].

87 Vondruška, V., 2016. *Totální vymývání mozků. Po přečtení tohoto textu možná lépe pochopíte, jak se to dnes dělá*. [online] Available at: <<https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Totalni-vymyvani-mozku-Po-precteni-tohoto-textu-mozna-lepe-pochopite-jak-se-to-dnes-dela-451636>> [Accessed 29 May 2020].

88 Horký, P., 2019. *Peking vytvořil pro muslimské menšiny digitální gulag*. [online] Respekt.cz. Available at: <<https://www.respekt.cz/politika/peking-vytvoril-pro-muslimske-mensiny-digitalni-gulag>> [Accessed 29 May 2020].

4. Oligarchové, velmoci a prostitutky

89 iDNES.cz. 2006. *Vláda přiklepla Aero Vodochody skupině Penta*. [online] Available at: <https://www.idnes.cz/ekonomika/podniky/vlada-priklepla-aero-vodochody-skupine-penta.A061025_133723_ekoakcie_ven> [Accessed 29 May 2020].

90 Echo24. 2019. *Konkurence pro Ruzyni? Penta chce prodat letiště ve Vodochodech Čičanům*. [online] Echo24.cz. Available at: <<https://echo24.cz/a/S7f9z/konkurence-pro-ruzyni-penta-chce-prodat-letiste-ve-vodochodech-cinanum>> [Accessed 29 May 2020].

91 Horák, J., 2015. *Muž, který začínal s Kellnerem, padělal doklady a doma měl samopaly* [online] iDNES.cz. Available at: <<https://www.idnes.cz/usti/zpravy/>

soud-milan-vinkler-zbrane-padelani-rozsudek-vezeni.A150703_142834_usti-zpravy_alh> [Accessed 29 May 2020].

92 E15.cz. 2020. *Skupině Home Credit loni stoupl zisk před zdaněním o třetinu.* [online] Available at: <<https://www.e15.cz/byznys/finance-a-bankovnictvi/skupine-home-credit-loni-stoupl-zisk-pred-zdanenim-o-tretinu-1367725>> [Accessed 29 May 2020].

93 Ihned.cz. 2019. *Nový satelitní mytný systém od Czechtollu je hotový, spustí se v neděli. Stát za něj zaplatil 2,3 miliardy.* [online] Available at: <<https://domaci.ihned.cz/c1-66683690-novy-mytny-system-od-czechtollu-je-hotovy-stat-za-nej-zaplatil-2-3-miliardy-korun>> [Accessed 29 May 2020].

94 Sůra, J., 2020. *Škoda Transportation má práci na tři roky dopředu, říká viceprezident Majer.* [online] Available at: <<https://www.denik.cz/ekonomika/skoda-transportation-prace-viceprezident-majer-20200126.html>> [Accessed 29 May 2020].

95 ČTK, 2018. *Rusko není pro Česko hrozbou, Putin nás neohrožuje, říká exprezident Klaus.* [online] E15.cz. Available at: <<https://www.e15.cz/domaci/rusko-neni-pro-cesko-hrozbou-putin-nas-neohrozuje-rika-exprezident-klaus-1347684>> [Accessed 1 May 2020].

96 Vaca, J., 2008. *Za válku mohou Gruzínci, přitvrdil Klaus.* [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/za-valku-mohou-gruzinci-pritvrdil-klaus.A080817_212741_zahranicni_dp> [Accessed 29 May 2020].

97 TÝDEN.cz. 2020. *Kníže se pustil do Klause kvůli Gruzii.* [online] Available at: <https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/politika/knize-se-pustil-do-klause-kvuli-gruzii_76181.html> [Accessed 29 May 2020].

98 E15.cz. 2012. *Klaus? Ufnukaná kremlofilní bába, napsal Joch a u Nečase skončil.* [online] Available at: <<https://www.e15.cz/domaci/klaus-ufnukana-kremlofilni-baba-napsal-joch-a-u-necase-skoncil-919298>> [Accessed 29 May 2020].

99 Nohl, R., 2019. *Institut Václava Klause přišel o jednoho ze svých největších sponzorů.* [online] Seznamzpravy.cz. Available at: <<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/institut-vaclava-klause-prisel-o-jednoho-ze-svych-nejvetsich-sponzoru-75332>> [Accessed 29 May 2020].

100 iDNES.cz. 2012. *Až Klaus skončí, vymění Hrad za zámeček. Kellner pronajal Hanspaulku.* [online] Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/prezident-klaus-se-s-hradu-presune-na-hanspaulsky-zamecek.A120620_065429_domaci_skr> [Accessed 29 May 2020].

101 Aktuálně.cz. 2014. *Zeman vzal Kellnera k prezidentovi Číny, zpátky letěl s PPF.* [online] Available at: <<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/miliardar-kellner-byl-se-zemanem-u-cinskeho-prezidenta/r~324e77145e7d11e490f70025900fea04/>> [Accessed 29 May 2020].

102 Spurný, J., 2020. *Prostě trpělivá orientace. Jak Home Credit dobyl Čínu.* [online] Available at: <<https://www.respekt.cz/kontext/proste-trpeliva-orientace-jak-home-credit-dobyl-cinu>> [Accessed 29 May 2020].

103 Adamcová, P., 2020. „Český Kredit“ je lichva, bouří se zadlužení Číňané. *Home Credit zasáhla vlna kritiky.* [online] Aktuálně.cz. Available at: <<https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/home-credit-v-cine/r~f648a662ccd211e98776ac1f6b220ee8/>> [Accessed 29 May 2020].

104 HlídacíPes.org. 2020. *Odvracená strana úspěchu Home Creditu v Číně: Narůst soudních sporů a nálepka lichvářů.* [online] Available at: <<https://hlidacipes.org/odvracena-strana-uspechu-home-credit-u-cine-velky-narust-soudnich-sporu-a-prezdivka-lichvari/>> [Accessed 29 May 2020].

105 Shabu, M., 2016. *Tvrdík: V Číně jsem byl již téměř stokrát a CEFC je seriózní firma bez vazeb na armádu.* [online] Lidovky.cz. Available at: <https://www.lidovky.cz/byznys/statni-pokladna/tverdik-diky-navsteve-cinskeho-prezidenta-se-dostaneme-na-uroven-nemecka-nebo-francie.A160324_185524_statni-pokladna_ele> [Accessed 29 May 2020].

106 Aktuálně.cz. 2016. *Čínská CEFC koupila pražský komplex Florentinum od skupiny Penta.* [online] Available at: <<https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/cinska-cefc-koupila-prazsky-komplex-florentinum-od-skupiny-p/r~a4df0c12a67e11e6871b0025900fea04/>> [Accessed 29 May 2020].

107 iDNES.cz. n.d. *Huawei představuje bezpečnostní riziko, kyberúrad si trvá na svém.* [online] Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/huawei-nukib-varovani-bezpecnostni-riziko-kyberurad-narodni-urad-pro-kybernetickou-a-informacni-bezp.A190214_130748_domaci_niv> [Accessed 29 May 2020].

108 ČT24 – Česká televize. 2019. *Zeman: Čína kvůli Huawei chystá odvetu. Ohroženy jsou Škoda i PPF.* [online] Available at: <<https://ct24.ceskatelevize>>.

cz/domaci/2702525-zeman-cina-kvuli-huawei-chysta-odvetu-ohrozeny-jsou-skoda-i-ppf> [Accessed 29 May 2020].

109 Echo24.cz. 2019. *Kellner varuje ve výroční zprávě PPF před rovnostářstvím a relativizováním tradičních hodnot.* [online] Available at: <<https://echo24.cz/a/S2bYk/kellner-varuje-ve-vyrocní-zprave-ppf-pred-rovnostarstvim-a-relativizovanim-tradicnich-hodnot>> [Accessed 29 May 2020].

110 Novinky.cz. 2018. *Jsou to čučkaři, řekl Zeman o BIS.* [online] Available at: <<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/jsou-to-cuckari-rekl-zeman-o-bis-40261098>> [Accessed 1 May 2020].

111 iDNES.cz. 2019. *Šéf BIS Koudelka dostal od CIA Medaili za zahraniční spolupráci.* [online] Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/koudelka-cia-oceneni-bis.A190404_055535_zahranicni_bur> [Accessed 29 May 2020].

112 Novinky.cz. 2019. *Zeman Koudelku na generála nepovýší. Nemá prý honit ruské špiony, ale bojovat s korupcí.* [online] Available at: <<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/zeman-koudelku-na-general-a-nepovysi-nema-pry-honit-ruske-spiony-ale-bojovat-s-korupci-40301209>> [Accessed 29 May 2020].

113 bis.cz. 2020. [online] Available at: <<https://www.bis.cz/public/site/bis.cz/content/vyrocní-zpravy/2018-vz-cz.pdf.pdf>> [Accessed 29 May 2020].

114 ČT24. 2019. *Hlavním strůjcem hybridních hrozeb je Rusko, varuje šéf BIS Koudelka.* [online] Available at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2804411-hlavnim-strujcem-hybridnich-hrozeb-je-rusko-varuje-sef-bis-koudelka>> [Accessed 29 May 2020].

115 iROZHLAS. 2018. *Babiš: Novičok se v Česku nevyráběl, shodly se na tom BIS i Vojenské zpravodajství.* [online] Available at: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/babis-novicok-se-v-cesku-nevyrabel-shodly-se-na-tom-bis-i-vojenske-zpravodajstvi_1805071205_kno> [Accessed 29 May 2020].

116 ČT24. 2018. *Zeman: Lžeme si do vlastní kapsy. V Česku se vyráběl a testoval novičok.* [online] Available at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2469010-zeman-v-cesku-se-vyrabel-a-testoval-novicok-byl-znicen>> [Accessed 29 May 2020].

117 ČT24. 2016. *Západ je zlý, Rusko dobré. Novinářka popsala, jak funguje „Fabrika trollů“.* [online] ČT24. Available at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/>>

svet/1977630-zapad-je-zly-rusko-dobre-novinarka-popsala-jak-funguje-fabrika-trollu> [Accessed 29 May 2020].

118 ČT24. 2019. *UDÁLOSTI: Česko dál patří k nejbezpečnějším zemím a nehrozí bezprostřední teroristický útok, píše BIS.* [online] Available at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/2988683-udalosti-cesko-dal-patri-k-nejbezpecnejsim-zemim-a-nehrozi-bezprostredni-teroristicky-utok>> [Accessed 29 May 2020].

119 iDNES.cz. 2020. *BIS nemá o čínské špionáži žádné důkazy, tvrdí velvyslanectví.* [online] Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/cina-velvyslanectvi-bis-spekulace-fakta.A191128_151924_domaci_zaz> [Accessed 29 May 2020].

120 Valášek, L. a Horák, J., 2019. *Konference, které pořádá rektor UK Zima, platila skrytě statistici čínská ambasáda.* [online] Aktuálně.cz. Available at: <<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/konferenci-uk-platila-cina-stredisko-bezpecnostni-politiky/r~79c2b80ef4b311e9858fac1f6b220ee8/>> [Accessed 29 May 2020].

121 Jirouš, F., 2019. *Český „Král lichvářů“: Home Credit v Číně znovu terčem společenské kritiky.* [online] Sinopsis. Available at: <<https://sinopsis.cz/cesky-kral-lichvaru-home-credit-v-cine-znovu-tercem-spolecenske-kritiky/>> [Accessed 29 May 2020].

122 Brzybohatá, A., 2019. *Univerzita Karlova uzavřela partnerství s firmou Home Credit. Teď čelí kritice.* [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/karlova-univerzita-home-credit-smlouva-partnerstvi-na-tri-roky-za-500-tisic-rocne-kritika.A191009_170018_domaci_lre> [Accessed 29 May 2020].

123 Valášek, L. a Horák, J., 2019. *Kellnerův Home Credit platil kampaň na podporu rudé Číny. Využil experty i novináře.* [online] Aktuálně.cz. Available at: <<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/home-credit-ppf-kampan-cina-pr-agentura-cb/r~5f0774e01a6111ea8d520cc47ab5f122/>> [Accessed 29 May 2020].

124 Aktuálně.cz. 2019. *Kritici Číny v hledáčku Kellnerova Home Creditu. Tajně platil i monitoring senátora.* [online] Available at: <<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/kritici-ciny-v-hledacku-kellnerova-home-creditu-tajne-platil/r~d0e28241a8111eaa24cac1f6b220ee8/>> [Accessed 29 May 2020].

125 Novinky.cz. 2019. *KOMENTÁŘ: Nepřítel „Elit“: Jaromír Jágr? – Patrik Nacher.* [online] Available at: <<https://www.novinky.cz/komentare/clanek/komentar-nepritel-elit-jaromir-jagr-patrik-nacher-40290846>> [Accessed 29 May 2020].

126 Biben, M., 2020. *Boj o nová pravidla pro exekutory jde do finále. Poslanec Nacher přichází s částečnou teritorialitou.* [online] Ihned.cz. Available at: <<https://archiv.ihned.cz/c1-66702910-boj-o-nova-pravidla-pro-exekutory-jde-do-finale-poslanec-nacher-prichazi-s-castecnou-teritorialitou>> [Accessed 29 May 2020].

127 2015. *Pravomoci Prezidenta – Pražský Hrad.* [online] Pražský hrad. Available at: <<https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/pravomoci-prezidenta>> [Accessed 29 May 2020].

128 Psp.cz. 1993. *Ústava České Republiky.* [online] Available at: <<https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>> [Accessed 29 May 2020].

129 Zpěváčková, B., 2017. *Sobotka demisi nepodá, na Hrad už poslal návrh na Babišovo odvolání.* [online] Novinky.cz. Available at: <<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/sobotka-demisi-nepoda-na-hrad-uz-poslal-navrh-na-babisovo-odvolani-40032727>> [Accessed 29 May 2020].

130 Mošpanová, E., 2017. *Zeman řekl Putinovi, že novináři by se měli likvidovat. Bonmot, hájí výrok mluvčí.* [online] iROZHLAS. Available at: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/novinari-se-meli-likvidovat-zaznelo-na-setkani-zemana-s-putinem_1705141130_mos> [Accessed 1 May 2020].

131 ČT24. 2019. „V Moskvě se učíme, jak vám zakroutit krk.“ *Gottwaldovi karlínští kluci před 90 lety ovládli KSČ.* [online] Available at: <<https://ct24.ceska-televize.cz/domaci/2738915-v-moskve-se-ucime-jak-vam-zakroutit-krk-gottwaldovi-karlinsti-kluci-pred-90-lety>> [Accessed 1 May 2020].

132 Závodský, O., 2019. *Komentář: Vyšlápl český premiér na vlastizrádné scesti?* [online] Seznamzpravy.cz. Available at: <<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/komentar-vyslapl-cesky-premier-na-vlastizradne-scesti-84328>> [Accessed 1 May 2020].

133 Bukovský, J., 2019. *Agrofert nabral miliardy od asijských bank, zadlužení skupiny vzrostlo.* [online] E15.cz. Available at: <<https://www.e15.cz/byznys/finance-a-bankovnictvi/agrofert-nabral-miliardy-od-asijskych-bank-zadluzeni-skupiny-vzrostlo-1361468>> [Accessed 1 May 2020].

134 Němec, R., 2019. *Analýza: Agrofert a jeho závislost na dotacích –.* [online] Neolivni.cz. Available at: <<https://neolivni.cz/analyza-agrofert-a-jeho-zavislost-na-dotacich/>> [Accessed 1 May 2020].

135 Elčić, S., 2019. *Agrofertu prudce klesl zisk. Od červených čísel ho loni zachránily hlavně dotace* | Aktuálně.Cz. [online] Aktuálně.cz. Available at: <<https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/agrofert-v-problemech-bez-dotaci-byl-v-lonskem-roce-v-minusu/r~e9dfeaaabe9211e9ab10ac1f6b220ee8/>> [Accessed 1 May 2020].

136 Čemusová, T., 2019. *Agrofert získal loni na dotacích téměř 1,8 miliardy korun, o 165 milionů méně než v roce 2017.* [online] iROZHLAS. Available at: <https://www.irozhlas.cz/ekonomika/agrofert-dotace-vyrocní-zprava_1908141602_tec> [Accessed 29 May 2020].

137 Klímová, J., 2019. *Úvěry za 43 miliard. ‚Nemáme finanční problémy,‘ reaguje Agrofert po vydání výroční zprávy.* [online] iROZHLAS. Available at: <https://www.irozhlas.cz/ekonomika/agrofert-vyrocní-zprava-zadlužení-uroky-banky_1908151657_tec> [Accessed 1 May 2020].

138 ČSFD.cz. 1984. *S čerty nejsou žerty (1984).* [online] Available at: <<https://www.csfd.cz/film/821-s-certy-nejsou-zerty/prehled/>> [Accessed 29 May 2020].

139 Bendová, J., 2019. *Prezident Zeman tvrdě porušuje Ústavu. Hamáček za tuto krizi nemůže, Babiš má víc másla na hlavě.* [online] Reflex.cz. Available at: <<https://www.reflex.cz/clanek/rozhovory/96245/prezident-zeman-tvrde-porusuje-ustavu-hamacek-za-tuto-krizi-nemuze-babis-ma-vic-masla-na-hlave.html>> [Accessed 29 May 2020].

140 iDNES.cz. 2018. *Zeman potvrdil, že kauza Skripal je provokace, prohlásil Putinův mluvčí.* [online] Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/zeman-rusko-novicok-skripal.A180504_121642_zahranicni_aha> [Accessed 29 May 2020].

141 Srnka, V. a Valášek, L., 2018. *Zakázky za stamiliony získaly v Lánech firmy spjaté s Mynářem a jeho lidmi.* [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/kancler-vratislav-mynar-zakazky-lany.A180206_165452_domaci_lva> [Accessed 29 May 2020].

142 Seznamzpravy.cz. 2020. *Mynář nám neřekl vše, napsali kontrolori. Dotace na penzion se má vrátet.* [online] Available at: <<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/mynar-nam-nerek-l-vse-napsali-kontrolori-dotace-na-penzion-se-ma-vracet-95689>> [Accessed 29 May 2020].

143 ROZHLAS. 2019. *„Příběh považujeme za uzavřený.“ Mynář stahuje žalobu kvůli bezpečnostní prověrce.* [online] Available at: <<https://www.irozhlas.cz/>

zpravy-domov/vratislav-mynar-bezpecnostni-proverka-milos-zeman-narodni-bezpecnostni-urad_1901251012_ako> [Accessed 29 May 2020].

144 Seznamzpravy.cz. 2020. *Mynář letěl do Číny za 150 tisíc, letenku koupila Tvrđíkova komora.* [online] Available at: <<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/mynar-letel-do-ciny-za-150-tisic-letenku-koupila-tvrdikova-komora-102670>> [Accessed 29 May 2020].

145 Valášek, L. a Truchlá, H., 2020. „*Za návštěvu Tchaj-wanu budete platit.*“ *Kubera si z Hradu přinesl výhrůžky od Číny.* Aktuálně.Cz. [online] Aktuálně.cz. Available at: <<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/za-navstevu-tchaj-wanu-budete-platit-kubera-si-z-hradu-prine/r~3602b9ba51a711ea5e40cc47ab5f122/>> [Accessed 29 May 2020].

146 Švec, M. a Frouzová, K., 2017. *Za Liglass se přimlouval Mynář, teď firma v Kyrgyzstánu končí. Mohou za to média, tvrdí Ovčáček.* [online] Aktuálně.cz. Available at: <<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/za-liglass-se-primlouval-mynar-ted-firma-v-kyrgyzstanu-konci/r~1d375e049c7811e7867b002590604f2e/>> [Accessed 29 May 2020].

147 Valášek, L., 2020. *Šéfa Lán obžalovali za milionové manipulace. Kancléř Mynář ho odmítá odvolat.* [online] Aktuálně.cz. Available at: <<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/milose-balaka-sefa-lesni-spravy-lany-obzalovali-za-manipulac/r~be7bc2008aaf11eab115ac1f6b220ee8/>> [Accessed 29 May 2020].

148 iROZHLAS. 2019. *Mynář vlastní v Osvětimanech rybník bez povolení. Neoprávněně z něj má zasněžovat vlastní sjezdovku.* [online] Available at: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/kancler-vratislav-mynar-osvetimany-rybnik-sjezdovka_1902071825_ako> [Accessed 29 May 2020].

149 iDNES.cz. 2020. *Místo ubytovny luxusní penzion. Mynář vracel odkloněnou milionovou dotaci.* [online] Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/hradni-kancler-vratislav-mynar-penzion-dotace-radiozurnal.A200107_085151_domaci_rko> [Accessed 29 May 2020].

150 Deník.cz. 2020. *Zabijačka u Mynáře byla přestupkem, uzavřela Policie. Sankci určí hygienici.* [online] Available at: <<https://www.denik.cz/zdomova/zabijacka-osvetimany-vratislav-mynar-20200424.html>> [Accessed 29 May 2020].

151 Brodčová, D. a Gavriněv, V., 2019. *Do mé kompetence to nespádalo, hájí se Schillerová v další kauze kolem Čapího Hnízda.* [online] Seznamzpravy.cz.

Available at: <<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/do-me-kompetence-to-nespadalo-haji-se-schillerova-v-dalsi-kauze-kolem-capiho-hnizda-78139>> [Accessed 29 May 2020].

152 iROZHLAS. 2017. *Vyloučit Rusňáka z ANO a vrátit jeho dar, nařídil Babiš. Brněnský primátor to odmítl.* [online] Available at: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/politicky-dopad-razie-olomouckych-zalobcu-ano-musi-vratit-sponzorsky-dar_1705191552_ako> [Accessed 29 May 2020].

153 iROZHLAS. 2020. *Vystrčil po setkání se Zemanem: Nebudeme lokajem. Moje cesta na Tchaj-wan se stává stále reálnější.* [online] Available at: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/milos-vystrcil-senat-milos-zeman-cina-tchaj-wan_2005191649_kro> [Accessed 29 May 2020].

154 Česká televize. 2018. *Reportéři ČT: Adamovskou firmu, která sponzoruje Zemanovce, skrytě ovládá právník blízký Putinovi.* [online] Available at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2577886-reporteri-ct-adamovskou-firmu-ktera-sponzoruje-spo-skryte-ovlada-pravnik-blizky>> [Accessed 29 May 2020].

155 Hvižďala, K., 2019. *Benešová versus Státní zastupitelství.* [online] iROZHLAS. Available at: <https://www.irozhlas.cz/komentare/marie-benesova-statni-zastupci-navrh-pirati_1910021234_zit> [Accessed 29 May 2020].

156 ČTK, 2019. *Opakované volby ve Strakonících vyhrálo hnutí Strakonická Veřejnost a ovládlo zastupitelstvo.* [online] iROZHLAS. Available at: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/strakonice-volby-opakovani-ustavni-soud-strakonicka-verejnost_1912150620_cha> [Accessed 1 May 2020].

157 Aktuálně.cz. 2019. *Schůzky soudců s Mynářem a Zemanem nezávislost justice neohrozily, shodl se podvýbor.* [online] Available at: <<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/schuzky-soudcu-s-mynarem-a-zemanem-nezavislost-justice-neohr/r~69440796240a11e996370cc47ab5f122/>> [Accessed 29 May 2020].

158 Seznamzpravy.cz. 2019. *Kubera potvrdil svoji cestu na Tchaj-wan navzdory varování od Zemana.* [online] Available at: <<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/kubera-potvrdil-svoji-cestu-na-tchajwan-navzdory-varovani-od-zemana-83548>> [Accessed 29 May 2020].

159 Novinky.cz. 2020. *Zeman uspořádá další novoroční oběd, pozval Kubera a Vondráčka – Novinky.Cz.* [online] Available at: <<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/zeman-usporada-dalsi-novorocni-obed-pozval-kubera-a-vondracka-40309023>> [Accessed 29 May 2020].

160 Zelenka, J. a Prchal, L., 2020. *Jak vznikl výhrůžný dopis Kuberovi: U čínské ambasády ho objednal hradní kancléř Mynář.* [online] Deník N. Available at: <<https://denikn.cz/329631/jak-vznikl-vyhruzny-dopis-kuberovi-u-cinske-ambasady-ho-objednal-hradni-kancler-mynar/>> [Accessed 29 May 2020].

161 Zelenka, J. a Prchal, L., 2020. „Dostali jsme závažné informace.“ BIS řekla senátorům, že výhrůžný dokument žádal od čínské ambasády Hrad. [online] Deník N. Available at: <<https://denikn.cz/365034/bis-rekla-senatorum-ze-vyhruzny-dokument-na-cinske-ambasade-zadal-hrad/>> [Accessed 29 May 2020].

5. Vlivy velmocí – souvislosti

162 Česká televize. 2020. *Koněv míří do depozitáře. Praha 6 odstranila sochu sovětského maršála.* [online] Available at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/3071128-konev-miri-do-depozitare-praha-6-dava-odstranit-kontroverzni-sochu-sovetskeho>> [Accessed 29 May 2020].

163 Kundra, O., 2020. *Muž s ricinem.* [online] Respekt.cz. Available at: <<https://www.respekt.cz/tydenik/2020/18/muz-s-ricinem>> [Accessed 29 May 2020].

164 Podzimková, D., 2006. *Havlíček Borovský – Národní mučedník proti své vůli.* [online] Hospodářské noviny. Available at: <<https://ego.ihned.cz/c1-18984660-havlicek-borovsky-narodni-mucednik-proti-sve-vuli>> [Accessed 29 May 2020].

165 Lefebvre, K., 2016. *Do Brixenu za Karlem Havlíčkem Borovským.* [online] Novinky.cz. Available at: <<https://www.novinky.cz/cestovani/clanek/do-brixenu-za-karlem-havlickem-borovskym-40015555>> [Accessed 29 May 2020].

166 Drchal, V., 2018. *Takoví normální sovětští zabijáci.* [online] Euro.cz. Available at: <<https://www.euro.cz/light/takovi-normalni-sovetsti-zabijaci-1399422>> [Accessed 29 May 2020].

167 Halatka, D., 2018. *Gorbačov nechtěl riskovat jadernou apokalypsu. Před 27 lety zanikl Sovětský svaz.* [online] Dotyk. Available at: <https://www.dotyk.cz/publicistika/gorbacov-nechtel-riskovat-jadernou-apokalypsu-pred-26-lety-zanikl-sovetsky-svaz-20181226.html> [Accessed 29 May 2020].

168 Štětka, J., 2016. *Puč, který Bolševikům nevyšel.* [online] Dotyk. Available at: <<https://www.dotyk.cz/publicistika/puc-ktery-bolsevikum-nevysel-20160825.html>> [Accessed 29 May 2020].

169 iROZHLAS. 2018. *Střelba z tanků a 187 mrtvých. Před 25 lety se v Moskvě bojovalo o parlament.* [online] Available at: <https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/historie/rusko-1993-parlament-boris-jelcin_1809211007_haf> [Accessed 29 May 2020].

170 Aktuálně.cz. 2007. *Zemřel Boris Jelcin – Muž, který rozložil SSSR.* [online] Available at: <<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/zemrel-boris-jelcin-muz-ktery-rozlozil-sssr/r~i:article:407305/>> [Accessed 29 May 2020].

171 iDNES.cz. 2007. *Zemřel bývalý ruský prezident Boris Jelcin.* [online] Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/zemrel-byvaly-rusky-prezident-boris-jelcin.A070423_154837_zahranicni_ad> [Accessed 29 May 2020].

172 Fištein, J., 2019. *Putin jako hrobař ruské prosperity.* [online] iROZHLAS. Available at: <https://www.irozhlas.cz/komentare/jefim-fistejn-komentar-rusko-vladimir-putin-ekonomika-krize-korupce-reformy-ropy_1905141305_pla> [Accessed 29 May 2020].

173 Hospodářské noviny. 2015. *Klesající ceny ropy i sankce drtí ruskou ekonomiku. Podle ministra financí čeká zemi obtížný rok.* [online] Available at: <<https://byznys.ihned.cz/c1-65037170-klesajici-ceny-ropy-i-sankce-drti-ruskou-ekonomiku-podle-ministra-financi-ceka-zemi-obtizny-rok>> [Accessed 29 May 2020].

174 Kabrhelová, L., Votýpková, D. a Bartošová, M., 2011. *Rusko je podle Transparency International největším vývozcem korupce.* [online] iROZHLAS. Available at: <https://www.irozhlas.cz/ekonomika/rusko-je-podle-transparency-international-nejvetsim-vyvozcem-korupce_201111021457_jpiroch> [Accessed 29 May 2020].

175 2020. *Ruské zemědělství v roce 2019 a agrární export.* [online] Available at: <<https://www.google.com/url?q=http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/proexportni-okenko/zemedelsti-diplomate/rusko/ruske-zemedelstvi-v-roce-2019-a-agrarni.html&sa=D&ust=1590652551052000&usg=AFQjCNEVfF3SgwkjzO54clR95boxx-6J3g>> [Accessed 30 May 2020].

176 EnviWeb.cz. 2004. *Dřevo ze Sibíře se nezákonně vyváží především do Číny - Enviweb.Cz.* [online] Available at: <<http://www.enviweb.cz/47077>> [Accessed 29 May 2020].

177 Lidovky.cz. 2015. *„Čemu se smějete? Nechám vyklidit soudní síň!“ Praxe ruské justice jako přehlídka absurdity* Zdroj: <https://www.lidovky.cz/Svet/Ce->

mu-Se-Smejete-Necham-Vyklidit-Soudni-Sin-Proces-V-Rusku-Jako-Prehlička-Absurdity.A150731_151732_Ln_Zahranici_Msl. [online] Available at: <https://www.lidovky.cz/svet/cemu-se-smejete-necham-vyklidit-soudni-sin-proces-v-rusku-jako-prehlička-absurdity.A150731_151732_Ln_zahranici_msl> [Accessed 29 May 2020].

178 Kubátová, E., 2020. *„Efektivní manažer, ale politický outsider.“ Kdo je muž, kterého si Putin vybral do čela ruské vlády?.* [online] iROZHLAS. Available at: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/rusko-michail-misustin-vladimir-putin-medvedev-duma_2001161627_eku> [Accessed 29 May 2020].

179 Kundra, O., 2020. *Muž s ricinem.* [online] Respekt.cz. Available at: <<https://www.respekt.cz/tydenik/2020/18/muz-s-ricinem>> [Accessed 30 May 2020].

180 iDNES.cz. 2009. *Trest smrti je v Rusku populárnější než Putin. Popravy ale nebudou.* Zdroj: https://www.idnes.cz/Zpravy/Zahranicni/Trest-Smrti-Je-V-Rusku-Popularnejsi-Nez-Putin-Popravy-Ale-Nebudou.A091119_105803_Zahranicni_Ash. [online] Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/trest-smrti-je-v-rusku-popularnejsi-nez-putin-popravy-ale-nebudou.A091119_105803_zahranicni_ash> [Accessed 29 May 2020].

181 Garkish, D., 2012. *NEOBJASNĚNÉ PŘÍPADY: V centru Prahy zastřelili novinářku, Nikdo neví proč.* [online] Tn.nova.cz. Available at: <<https://tn.nova.cz/clanek/zpravy/cernakronika/vrazda-novinarcky-za-bileho-dne-v-centru-prahy-zustala-po-15-letech-neobjasnena.html>> [Accessed 29 May 2020].

182 Kmenta, J., 2018. *Příběh policajta.* [online] Reportermagazin.cz. Available at: <<https://reportermagazin.cz/a/wqNW4/pribeh-policajta>> [Accessed 29 May 2020].

183 Němeček, T., 1997. *Jsou tu zarážející věci.* [online] Respekt.cz. Available at: <<https://www.respekt.cz/tydenik/1997/50/jsou-tu-zarazejici-veci>> [Accessed 29 May 2020].

184 Lidovky.cz. 2018. *Ruská novinářka Anna Politkovská se narodila před 60 lety. Kritizovala Kreml i policejní mafii* Zdroj: https://www.lidovky.cz/Svet/Ruska-Novinarka-Anna-Politikovska-Se-Narodila-Pred-60-Lety-Kritizovala-Kreml-I-Policejni-Mafii.A180829_165827_Ln_Zahranici_Ceh. [online] Available at: <https://www.lidovky.cz/svet/ruska-novinarka-anna-politkovska-se-narodila-pred-60-lety-kritizovala-kreml-i-policejni-mafii.A180829_165827_Ln_zahranici_cek> [Accessed 29 May 2020].

185 Česká televize. 2013. *Za vraždu Politkovské potvrzen jedenáctiletý trest*. [online] Available at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1111649-za-vrazdu-politkovske-potvrzen-jedenactilety-trest>> [Accessed 29 May 2020].

186 Truchlá, H., 2020. *Rusové přicházejí o peníze, Putin teď čelí největší krizi kariéry, říká odborník*. [online] Aktuálně.cz. Available at: <<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/putin-se-stal-pred-20-lety-poprve-ruskym-prezidentem/r~4191139a8f7211eaabd0cc47ab5f122/>> [Accessed 29 May 2020].

187 Bělka, M., 2015. *Za smrtí Litviněnka stojí Rusko. Scotland Yard uzavřel vyšetřování*. [online] Available at: <https://www.google.com/url?q=https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/konec-vysetrovani-kauzu-litvinenko.A150731_125712_zahranicni_mlb&sa=D&ust=1590652551057000&usg=AFQjCNFuAiSiiN8J-Ruw8jAKhtZAQAXbd9A> [Accessed 30 May 2020].

188 Fajnor, J., 2016. *Radioaktivní polonium v čaji. Vrazi Litviněnka jsou i po 10 letech na svobodě* Zdroj: https://Www.Lidovky.Cz/Svet/Polonium-V-Caji-Vrazdu-Obestrenou-Tajemstvim-Pomohla-Vyresit-Jeji-Obet-Agent-Litvinenko.A161122_174759_Ln_Zahranici_Fas. [online] Lidovky.cz. Available at: <https://www.lidovky.cz/svet/polonium-v-caji-vrazdu-obestrenou-tajemstvim-pomohla-vyresit-jeji-obet-agent-litvinenko.A161122_174759_ln_zahranici_fas> [Accessed 29 May 2020].

189 Labohá, K., 2006. *V těle exšpiona Litviněnka našli radioaktivní polonium*. [online] Novinky.cz. Available at: <<https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/clanek/v-tele-exspiona-litvinenka-nalezli-radioaktivni-polonium-40140886>> [Accessed 29 May 2020].

190 Žilková, V., 2020. *Litviněnka zabilo polonium z Ruska, míní expert. Z vraždy viní Kreml* Zdroj: https://Www.Idnes.Cz/Zpravy/Zahranicni/Litvinenko-Polonium-Bylo-Z-Ruska-Vrazdu-Objednal-Kreml-Rika-Expert.A150312_185821_Zahranicni_Vez. [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/litvinenko-polonium-bylo-z-ruska-vrazdu-objednal-kreml-rika-expert.A150312_185821_zahranicni_vez> [Accessed 29 May 2020].

191 Procházková, P., 2018. *Moskevský, expert na vraždy bývalých špiónů Lugovoj mluví o britské provokaci*. [online] Lidovky.cz. Available at: <https://www.lidovky.cz/svet/moskevsky-expert-na-vrazdy-byvalych-spionu-lugovoj-mluvi-o-britske-provokaci.A180314_180511_Ln_zahranici_ele> [Accessed 29 May 2020].

192 Pacner, K., 2018. *Občas poslal nic netušící ženu. Sergej Skripal, špion na prahu smrti* Zdroj: <https://Www.Idnes.Cz/Technet/Vojenstvi/Sergej-Skripal->

-*Novicok-Fsb-Putin-Kreml-Mi6-Oleg-Penkovskij-Gru.A180331_103433_Vojenstvi_Kuz*. [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/technet/vojenstvi/sergej-skripal-novicok-fsb-putin-kreml-mi6-oleg-penkovskij-gru.A180331_103433_vojenstvi_kuz> [Accessed 29 May 2020].

193 Machonin, J., 2018. *Důvod k vraždě? Agent Skripal měl před lety odhalit korupci šéfa ruských tajných služeb*. [online] iROZHLAS. Available at: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/rusko-andrej-skripal-tajne-sluzby-fsb-kniha-mark-urban-bbc_1810061253_vman> [Accessed 29 May 2020].

194 iROZHLAS. 2018. *Alexander Petrov a Ruslan Boširov. Britové obvinili z pokusu o vraždu Skripalových dvojici Rusů*. [online] Available at: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/sergej-skripal-novicok-alexander-petrov-ruslan-boshirov_180905>

195 Ihned.cz. 2018. *Organizace pro zákaz chemických zbraní potvrdila výsledky britských testů látky, která otráвила Skripala a jeho dceru. Jedem byl novičok, tvrdí*. [online] Available at: <<https://zahranicni.ihned.cz/c1-66107840-organizace-pro-zakaz-chemicky-ch-zbrani-potvrdila-vysledky-britskych-testu-latky-ktera-otravila-skripala-a-jeho-dceru>> [Accessed 30 May 2020].

196 Schuster, R., 2019. *Gruzínský ‚Skripal‘? Stopa letní vraždy bojovníka z čečenské války vede do Ruska Zdroj: https://www.lidovky.cz/Svet/Gruzinsky-Skripal-Stopa-Letni-Vrazdy-Bojovnika-Z-Cecenske-Valky-Vede-Do-Ruska.A191203_200317_Ln_Zahranici_Ele*. [online] Lidovky.cz. Available at: <https://www.lidovky.cz/svet/gruzinsky-skripal-stopa-letni-vrazdy-bojovnika-z-cecenske-valky-vede-do-ruska.A191203_200317_ln_zahranici_ele> [Accessed 30 May 2020].

197 BusinessInfo.cz. 2019. *Čína: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled | Businessinfo.Cz*. [online] Available at: <<https://www.businessinfo.cz/navody/cina-zakladni-charakteristika-teritoria-ekonomicky-prehled/>> [Accessed 28 April 2020].

198 Lomová, O., 2019. *Sedmdesát let „Nové Číny“: Od převýchovy k sociálnímu kreditu - Sinopsis*. [online] Sinopsis. Available at: <<https://sinopsis.cz/sedmdesat-let-nove-ciny-od-prevychovy-k-socialnimu-kreditu/>> [Accessed 28 April 2020].

Rogin, J., 2019. *China's Efforts To Undermine Democracy Are Expanding Worldwide*. [online] The Washington Post. Available at: <<https://www.washingtonpost.com/opinions/2019/06/27/chinas-efforts-undermine-democracy-are-expanding-worldwide/>> [Accessed 28 April 2020].

199 Chen, W., Chen, X., Hsieh, C. and Song, Z., 2019. A Forensic Examination of China's National Accounts. *Brookings Papers*, [online] Available at: <<https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2019/03/BPEA-2019-Forensic-Analysis-China.pdf>> [Accessed 12 May 2020].

200 ČT24 – Česká televize. 2020. *Komunisté provedli za 70 let Čínu hladomorem i rychlým doháněním vyspělých ekonomik*. [online] Available at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2938466-komuniste-provedli-za-70-let-cinu-hladomorem-i-rychlym-dohanenim-vyspelych-ekonomik>> [Accessed 12 May 2020].

201 Theirccdorg.files.wordpress.com. 2020. *10 CRIMES OF THE CHINESE COMMUNIST PARTY DURING CORONAVIRUS CRISIS*. [online] Available at: <https://theirccdorg.files.wordpress.com/2020/04/ircc_10-crimes-of-the-ccp-during-coronavirus-crisis-2.pdf> [Accessed 12 May 2020].

Ruan, L., Knockel, J. and Crete-Nishihata, M., 2020. *Censored Contagion: How Information On The Coronavirus Is Managed On Chinese Social Media - The Citizen Lab*. [online] The Citizen Lab. Available at: <<https://citizenlab.ca/2020/03/censored-contagion-how-information-on-the-coronavirus-is-managed-on-chinese-social-media/>> [Accessed 12 May 2020].

202 ČTK, 2020. *Čína se ohradila proti Trumpovu komentáři o čínském viru*. [online] Ceskenoviny.cz. Available at: <<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/cina-se-ohradila-proti-trumpovu-komentari-o-cinskem-viru/1867460>> [Accessed 12 May 2020].

203 Aktuálně.cz. 2020. *Drastický výjev z Číny. Muž v roušce zemřel přímo na ulici, lidé se báli přiblížit*. [online] Available at: <<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/drasticky-vyjev-z-ciny-muz-zemrel-primo-na-ulici-snimek-symb/r~2c347f0e442311eab259ac1f6b220ee8/>> [Accessed 12 May 2020].

204 E15.cz. 2020. *Čína má prý vrchol epidemie koronaviru za sebou*. [online] Available at: <<https://www.e15.cz/zahranicni/cina-ma-vrchol-epidemie-koronaviru-za-sebou-tvrdi-tamni-urady-1367596>> [Accessed 12 May 2020].

205 Ehl, M., 2020. *Čínská roušková diplomacie dobývá svět a z hlavního viníka pandemie se v očích milionů lidí stává zachránce*. [online] Hospodářské noviny iHNed.cz. Available at: <<https://archiv.ihted.cz/c1-66741640-cinska-rouskova-diplomacie-dobyva-svet-a-z-hlavniho-vinika-pandemie-se-v-ocich-milionu-lidi-stava-zachrance>> [Accessed 12 May 2020].

206 Tomanka, M., 2020. *Čína křísí ekonomiku dušenou koronavirem. Snižuje úroky a pumpuje biliony*. [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/cina-koronavirus-ekonomika-hdp-rust-akcie.A200220_105307_eko-zahranicni_mato> [Accessed 12 May 2020].

207 ČTK, 2020. *Nizozemsko stahuje statisíce respirátorů nakoupených v Číně. Netěsní nebo mají nefunkční filtry*. [online] Hospodářské noviny iHned.cz. Available at: <<https://zahranicni.ihned.cz/c1-66742310-nizozemsko-stahuje-statistice-respiratoru-nakoupenych-v-cine-netesni-nebo-maji-nefunkcni-filtry>> [Accessed 12 May 2020].

208 <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/prymula-o-chybovosti-rychlotes-tu-jsme-vedeli-menime-narizeni-40317761>

209 Zeman, M., 2020. *Projev prezidenta republiky k národu – Pražský hrad*. [online] Pražský hrad. Available at: <<https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/vybrane-projevy-a-rozhovory/projev-prezidenta-republiky-k-narodu-15335#from-list>> [Accessed 1 May 2020].

210 Český rozhlas Plus. 2019. *Před 100 lety se studenti vzbouřili proti úpadku Číny. Prozápadní touhy poté vystřídal komunismus*. [online] Available at: <<https://plus.rozhlas.cz/pred-100-lety-se-studenti-vzbouřili-proti-upadku-ciny-prozapadni-touhy-pote-7932753>> [Accessed 12 May 2020].

211 Český rozhlas Plus. 2019. *Před 100 lety se studenti vzbouřili proti úpadku Číny. Prozápadní touhy poté vystřídal komunismus*. [online] Available at: <<https://plus.rozhlas.cz/pred-100-lety-se-studenti-vzbouřili-proti-upadku-ciny-prozapadni-touhy-pote-7932753>> [Accessed 12 May 2020].

212 Central Tibetan Administration. 1985. *Glimpses On History Of Tibet - Central Tibetan Administration*. [online] Available at: <<https://tibet.net/about-tibet/glimpses-on-history-of-tibet/>> [Accessed 29 May 2020].

213 Slobodník, M., 2016. *Bol starý Tibet peklom na Zemi? – Sinopsis*. [online] Sinopsis.cz. Available at: <<https://sinopsis.cz/bol-stary-tibet-peklom-na-zemi/>> [Accessed 29 May 2020].

214 Česká televize. 2012. *Nejtragičtější kapitola čínsko-japonské války se psala v Nankingu*. [online] Available at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1128883-nejtragictejsi-kapitola-cinsko-japonske-valky-se-psala-v-nankingu>> [Accessed 29 May 2020].

215 Adamec, J., 2019. *Jak Američané ztratili Čínu*. [online] Available at: <<https://www.respekt.cz/tydenik/2019/40/jak-americane-ztratili-cinu>> [Accessed 29 May 2020]

216 Česká televize. 2016. *Napjaté vztahy Číny a Tibetu trvají stovky let. První dohoda, že Tibet patří Číně, pochází až z roku 1951*. [online] Available at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1947972-napjate-vztahy-ciny-a-tibetu-trvaji-stovky-let-prvni-dohoda-ze-tibet-patri-cine-pochazi>> [Accessed 29 May 2020].

217 Střítecká, P., 2008. *Právní postavení Tibetu*. [online] Is.muni.cz. Available at: <https://is.muni.cz/th/tn0br/Pravni_postaveni_Tibetu.pdf> [Accessed 29 May 2020]

218 Slobodník, M., 2008. *Čínské půlstoletí v Tibetu*. [online] Lidovky.cz. Available at: <https://www.lidovky.cz/noviny/cinske-pulstoleti-v-tibetu.A080405_000094_ln_noviny_sko> [Accessed 29 May 2020].

219 Sinopsis. 2019. *Místopředseda lidové vlády Tibetu: Lidská práva jsou tu na vynikající úrovni*. [online] Available at: <<https://sinopsis.cz/mistopredseda-lidove-vlady-tibetu-lidska-prava-jsou-tu-na-vynikajici-urovni/>> [Accessed 29 May 2020].

220 Hejkrliková, J., 2014. *Důsledky čínského obsazení Tibetu*. [online] Available at: <<https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/11999/1/Bakalarska%20prace.pdf>> [Accessed 30 May 2020].

221 1951. *Sedmnáctibodová smlouva o tzv. Mírovém osvobození Tibetu | Tibinfo - Informační Systém O Tibetu*. [online] Available at: <<http://www.tibinfo.cz/clanek.php?id=68>> [Accessed 30 May 2020].

222 Zoom magazin. 2019. *Výročí: 10. března 1959 – Začíná krvavé tibetské národní povstání*. [online] Available at: <<https://zoommagazin.iprima.cz/vyroci/vyroci-10-brezna-1959-zacina-krvave-tibetske-narodni-povstani>> [Accessed 30 May 2020].

223 Váňa, R., 1998. *Genocida v mezinárodním právu veřejném na příkladě Tibetu - Část 2. | Tibinfo - Informační Systém O Tibetu*. [online] Tibinfo.cz. Available at: <<http://www.tibinfo.cz/clanek.php?id=243>> [Accessed 30 May 2020].

224 Pražský hrad. 2016. *Společné prohlášení nejvyšších ústavních činitelů České republiky*. [online] Available at: <<https://www.hrad.cz/cs/pro-media/tiskove>>

-zpravy/aktualni-tiskove-zpravy/spolecne-prohlaseni-nejvyssich-ustavnich-ci-nitelu-ceske-republiky-12953> [Accessed 30 May 2020].

225 Česká televize. 2009. *Brutální zásah na Tchien-An-Men znamenal pro Čínu ztrátu tváře v zahraničí*. [online] ČT24. Available at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1452544-brutalni-zasah-na-tchien-men-znamenal-pro-cinu-ztratu-tvare-v-zahranici>> [Accessed 30 May 2020].

226 Ceskenoviny.cz. 2019. *Čína kvůli výročí masakru na Tchien-An-Men zpřísnila bezpečnost*. [online] Available at: <<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/ci-na-kvuli-vyroci-masakru-na-tchien-an-men-zprisnila-bezpecnost/1763729>> [Accessed 30 May 2020].

227 Špaček, M., 2007. *Ekonomické dějiny britského pití čaje: Opium*. [online] Peníze.cz. Available at: <<https://www.penize.cz/18917-ekonomicke-dejiny-britskeho-piti-caje-opium>> [Accessed 30 May 2020].

228 Špaček, M., 2007. *Ekonomické dějiny britského pití čaje: Opiová válka*. [online] Peníze.cz. Available at: <<https://www.penize.cz/18948-ekonomicke-dejiny-britskeho-piti-caje-opiova-valka>> [Accessed 30 May 2020].

229 Šajtar, J., 2017. *Před 20 lety Čína získala zpět od Velké Británie Hongkong*. [online] Reflex.cz. Available at: <<https://www.reflex.cz/clanek/historie/80403/pred-20-lety-cina-ziskala-zpet-od-velke-britanie-hongkong.html>> [Accessed 30 May 2020].

230 Procházková, K., 2017. *Dvacet let od převzetí moci začíná Čína utahovat nad Hongkongem šrouby*. [online] Česká televize. Available at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/nazory/2169550-dvacet-let-od-prevzeti-moci-zacina-cina-utahovat-nad-hongkongem-srouby>> [Accessed 30 May 2020].

231 Deník.cz. 2007. *Hongkong bilancuje deset let pod čínskou správou*. [online] Available at: <https://www.denik.cz/ze_sвета/aktualne457485.html> [Accessed 30 May 2020].

232 Ihned.cz. 2014. *Stovky demonstrantů opět táboří v ulicích Hongkongu. Policie nezasahuje*. [online] Available at: <<https://zahranicni.ihned.cz/c1-62927760-hong-kong-protesty-studenti-v-ulicich-demokracie-volby-komunismus>> [Accessed 30 May 2020].

233 iROZHLAS. 2019. *„Žádné vydávání do Číny, žádný špatný zákon!“ V Hongkongu protestují davy lidí proti návrhu vlády*. [online] Available at: <<https://>

www.irozhlas.cz/zpravy-svet/hongkong-demonstrace-cina-extradicni-zakon_1906091234_kro [Accessed 30 May 2020].

234 Novinky.cz. 2019. *Bitky, obušky, slzný plyn. Zákon o vydávání do Číny vyvolal v Hongkongu ostré protesty.* [online] Available at: <<https://www.novinky.cz/zahranicni/svet/clanek/v-hongkongu-vysly-do-ulic-statisice-lidi-kvuli-spornemu-zakonu-40285986>> [Accessed 30 May 2020].

235 iROZHLAS. 2019. *Čínský prezident varoval separatisty: Zemřete, vaše tělo bude rozdrveno a kosti rozemlety na prach.* [online] Available at: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/cina-hongkong-tchaj-wan-separatiste_1910141119_zit> [Accessed 30 May 2020].

236 Svoboda, O., 2019. *PŘEHLEDNĚ: Google v Číně. Má tam inzerenty, továrnu i výzkumníky.* [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/google-cina-obvineni-tovarna-vyzkum-centrum-pekung.A190722_114241_eko-zahranicni_svob> [Accessed 30 May 2020].

237 Beneš, K., 2012. *Internetová propaganda a cenzura v Čínské lidové republice.* [online] Available at: <<https://otik.zcu.cz/bitstream/11025/5136/1/Internetova%20propaganda%20a%20cenzura%20v%20Cinske%20lidove%20republice.pdf>> [Accessed 30 May 2020].

238 Economy, E., 2018. *The Great Firewall Of China: Xi Jinping's Internet Shutdown.* [online] Available at: <<https://www.theguardian.com/news/2018/jun/29/the-great-firewall-of-china-xi-jinpings-internet-shutdown>> [Accessed 30 May 2020].

239 Horký, P., 2020. *JEN LIEN-KCHE: SVĚT NAKONEC ZMĚNÍ ČÍNU, NE ČÍNA SVĚT.* [online] Respekt.cz. Available at: <<https://www.respekt.cz/kultura/jen-lien-kche-svet-nakonec-zmeni-cinu-ne-cina-svet>> [Accessed 30 May 2020].

240 Hudema, M., 2018. *Čínská cenzura si našla nový cíl. Vadí kritika ekonomiky, státních firem a zadržávajícího růstu.* [online] Info.cz. Available at: <<https://www.info.cz/svet/cinska-cenzura-si-nasla-novy-cil-vadi-kritika-ekonomiky-statnich-firem-a-zadrhavajiciho-rustu-37929.html>> [Accessed 30 May 2020].

241 Česká televize. 2017. *Vrah Kajínek omilostněný Zemanem byl propuštěn z vězení.* [online] Available at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2127027-vrah-kajinek-omilostneny-zemanem-byl-propusten-z-vezeni>> [Accessed 30 May 2020].

242 Kryzánek, L., 2019. *Čína se odráží k novému velkému skoku, tentokrát míří do vesmíru.* [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/planeta-kosmos-veda-technika-cina-ameriane-anglictina-mandarinstina.A190107_120519_domaci_lesa> [Accessed 30 May 2020].

243 Pokorná, Z. a Kučerová, D., 2020. *Ne netopyři, ale migranti a Američané. Koronavirová propaganda útočí.* [online] Seznamzpravy.cz. Available at: <<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ne-netopyri-ale-migranti-a-ameriane-koronavirova-propaganda-utoci-96041>> [Accessed 30 May 2020].

244 Sinopsis. 2019. *Lid má víru, stát má sílu.* [online] Available at: <<https://sinopsis.cz/lid-ma-viru-stat-ma-silu/>> [Accessed 30 May 2020].

245 Kotalík, J., 2016. *Čínský režim odstranil z kostelů přes tisíc křížů, bojí se cizích vlivů.* [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/cina-krestanstvi-kostely-kriz-komunisti.A160524_094636_zahranicni_jkk> [Accessed 30 May 2020].

246 Václavíková, J., 2018. *Zatkli i duchovní, farářovi vyplenili dům. Čína přitvrdila v razích proti křesťanům.* [online] Aktuálně.cz. Available at: <<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/zatkli-i-duchovni-fararovi-vyplenili-dum-cina-pritvrdila/r~4f7aef60fd4e11e8bf040cc47ab5f122/>> [Accessed 30 May 2020].

247 Šámalová, B., 2018. *Čína přitvrzuje vůči křesťanům. Pozatýkala desítky členů neoficiální protestantské církve.* [online] Česká televize. Available at: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2676197-cina-pritvrzuje-vuci-krestanum-pozatykala-desitky-clenu-neoficialni-protestantske>> [Accessed 30 May 2020].

248 2018. *Sin-tiang: Lidé mizejí po tisících.* [online] Available at: <<https://sinopsis.cz/sin-tiang-lide-mizeji-po-tisicich/>> [Accessed 30 May 2020].

249 Gálová, A., 2018. *O Ramadánu žádný půst ani modlení. Čína nešetří Ujgury ani o největším muslimském svátku.* [online] Info.cz. Available at: <<https://www.info.cz/svet/o-ramadanu-zadny-pust-ani-modleni-cina-nesetri-ujgury-ani-o-nejvetsim-muslimskem-svatku-30747.html>> [Accessed 30 May 2020].

250 Klapal, O., 2019. *Tábory jako věznice s vysokou ostrahou. Uniklé vládní dokumenty ukázaly, jak chce Čína převychovat Ujgury.* [online] iROZHLAS. Available at: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/prevychova-mensiny-ujguri-cina-tabory-dokumenty_1911251515_aur> [Accessed 30 May 2020].

251 Havlová, K., 2012. *Boty pro Doktory*. [online] Zdraví.Euro.cz. Available at: <https://zdravi.euro.cz/denni-zpravy/ze-zahranici/boty-pro-doktory-463905?-seo_name=sestra%2525252529> [Accessed 30 May 2020].

252 Šebeňa, M., 2020. *Plusy a minusy zdravotnictví v Číně: Vysoké ambice, chorobná korupce a kapačka jako první pomoc*. [online] Deník N. Available at: <<https://denikn.cz/281497/plusy-a-minusy-zdravotnictvi-v-cine-vysoke-ambice-chorobna-korupce-a-kapacka-jako-prvni-pomoc/>> [Accessed 30 May 2020].

253 Lažňovský, M., 2014. *Čína už dává na výzkum větší díl HDP než Evropa*. [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/technet/veda/cina-evropa-vydaje-na-vedu-a-vyzkum.A140109_171624_veda_mla> [Accessed 30 May 2020].

6. Souhrn trendů a další vývoj

254 Aktuálně.cz. 2020. *I Druhý audit potvrzuje, že je Babiš kvůli Agrofertu ve střetu zájmů, tvrdí server*. [online] Available at: <<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/audit-evropske-komise-k-zemedelskym-dotacim-konstatuje-ze-ba/r~5eed50f0305b11ea8776ac1f6b220ee8/>> [Accessed 30 May 2020].

255 Trachtová, Z., 2020. *Nechci do toho vstupovat politicky, hrajeme o soběstačnost, říká Havlíček k dostavbě Dukovan Ruskem nebo Čínou*. [online] iROZHLAS. Available at: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/cez-dukovany-dostavba-karel-havlicek-jaderna-elektrarna-temelin-garance_2005170951_and> [Accessed 30 May 2020].

256 Pavec, J. and Prchal, L., 2020. *Vláda schválila tajný dokument, který může z dostavby Dukovan vyřadit Rusko a Čínu*. [online] Deník N. Available at: <<https://denikn.cz/361816/vlada-schvalila-tajny-dokument-ktery-muze-z-dostavby-dukovan-vyradit-rusko-a-cinu/>> [Accessed 30 May 2020].

257 Novinky.cz. 2019. *Zdanění bank? Založíme speciální fond, navrhuje Babiš*. [online] Available at: <<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/zdaneni-bank-zalozime-specialni-fond-navrhuje-babis-40282107>> [Accessed 30 May 2020].

258 Šiander, H., 2010. *Nejhrůznější výroky Miloše Zemana o novinářích*. [online] iDNES.cz. Available at: <<https://siander.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=126190>> [Accessed 30 May 2020].

259 iROZHLAS. 2019. *Etiopané vysázeli za den přes 353 milionů stromů, oznámila vláda. Má se jednat o světový rekord.* [online] Available at: <https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/priroda/etiopie-sazeni-stromu-rekord-zalesnovani-klima_1907300902_lac> [Accessed 30 May 2020].

260 Junek, A. a Holecová, S., 2019. *Petr Kellner kupuje Novu, dohoda je podepsaná.* [online] Seznamzpravy.cz. Available at: <<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/kellner-kupuje-novu-dohoda-je-podepsana-81765>> [Accessed 30 May 2020].

261 Kundra, O., 2020. *Vlivný americký senátor Rubio řeší prodej Novy skupině PPF* [online] Available at: <<https://www.respekt.cz/agenda/vlivny-americky-senator-rubio-rci-prodej-novy-skupine-ppf>> [Accessed 30 May 2020].

262 Rožánek, F., 2019. *PPF odmítá, že by chystané převzetí TV Nova mělo sloužit k ovlivňování politiky.* [online] Lupa.cz. Available at: <<https://www.lupa.cz/aktuality/ppf-odmita-ze-by-chystane-prevzeti-tv-nova-melo-slouzit-k-ovlivnovani-politiky/>> [Accessed 30 May 2020].

7. Jak z toho ven

263 Sedlák, J., 2018. *NKÚ: Stát je v kleštích dodavatelů informačních technologií.* [online] Lupa.cz. Available at: <<https://www.lupa.cz/aktuality/nku-stat-je-v-klestich-dodavatelu-informacnich-technologii/>> [Accessed 30 May 2020].

264 Ventura, T., 2007. *Sněmovna schválila zrušení Ministerstva informatiky.* [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/snemovna-schvalila-zruseni-ministerstva-informatiky.A070321_102438_domaci_ven> [Accessed 30 May 2020].

265 Kadlecová, K., 2019. *Hrdé Česko | 10 českých nej: Nejvíce knihoven i nejlepší turistické stezky. V čem všem jsou Češi přeborníci?.* [online] Reflex.cz. Available at: <<https://www.reflex.cz/clanek/zajimavosti-hrde-cesko/96810/10-ceskych-nej-nejvic-knihoven-i-nejlepsi-turisticke-stezky-v-cem-vsem-jsou-cesi-prebornici.html>> [Accessed 30 May 2020].

266 iDNES.cz. 2007. *Sněmovna schválila zrušení Ministerstva informatiky.* [online] Available at: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/snemovna-schvalila-zruseni-ministerstva-informatiky.A070321_102438_domaci_ven> [Accessed 30 May 2020].

267 Detailní pravidla metody najdete zde: <https://www.ih21.org/navod-k-pouziti>

268 Křivohlavý, P., 2019. *Soudce Berka nastoupil do vězení, doma byl patnáct let za půlku platu* [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/usti/zpravy/soud-soudce-jiri-berka-plat-zprosten-vykonu-soudcovske-funkce-nastoupil-do-vezeni.A190411_115555_usti-zpravy_pakr> [Accessed 30 May 2020].

269 Nohl, R., 2019. *Bývalý soudce Havlín odsouzený za korupci je na svobodě*. [online] Seznamzpravy.cz. Available at: <<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/byvaly-soudce-havlin-odsouzeny-za-korupci-je-na-svobode-78621>> [Accessed 30 May 2020].

270 Říha, M., 2019. *Soudce Elischer si v kanceláři přepočítával statisíce korun*. [online] Novinky.cz. Available at: <<https://www.novinky.cz/krimi/clanek/soudce-elischer-si-v-kancelari-prepocitaval-statisice-korun-40303308>> [Accessed 30 May 2020].

271 Zíta, M., 2020. *Z ne udělal ano, vymýšlel si celé věty. Poslechněte si, jak soudce Sotolář manipuloval v kauze Opencard*. [online] iROZHLAS. Available at: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/opencard-tomas-hudecek-alexandr-sotolar_2002140600_zit> [Accessed 30 May 2020].

272 Koutník, O., 2016. *Vlivná Žalobkyně Přezdívaná ‚Lady Opencard‘ V Úzkých. Kdo Je Dagmar Máchová?* [online] Lidovky.cz. Available at: <https://www.lidovky.cz/domov/vlivna-zalobkyne-v-uzkych-kdo-je-zadrzena-dagmar-machova.A161005_162454_in_domov_sk> [Accessed 30 May 2020].

273 Česká justice. 2019. *Soudce Sotolář čelí za údajnou manipulaci s protokoly v případě Opencard kárné žalobě*. [online] Available at: <<https://www.ceska-justice.cz/2019/11/soudce-sotolar-celi-za-udajnou-manipulaci-protokoly-pripadu-opencard-karne-zalobe/>> [Accessed 30 May 2020].

274 Šírová, V., 2020. *Benešová postavila mimo službu soudce Sotoláře, který manipuloval výpovědi v kauze Opencard*. [online] iROZHLAS. Available at: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/benesova-kauza-opencard-soudce-sotolar-postaveny-mimo-sluzbu-karna-zaloba_2002151048_vtk> [Accessed 30 May 2020].

275 Kaplan, J., 2013. *Nanotechnologie Liberec – Dnes už světový pojem*. [online] Ekontech.cz. Available at: <<https://www.ekontech.cz/clanek/nanotechnologie-liberec-dnes-uz-svetovy-pojem>> [Accessed 30 May 2020].

276 Sedlářová, B., 2014. *Polynésané chtějí po Francii miliardy za škody po jaderných testech*. [online] iDNES.cz. Available at: <<https://www.idnes.cz/zpravy/za>

hranicni/polynesie-chce-odškodneni-francie-jaderne-testy.A141124_224833_zahranicni_bse> [Accessed 30 May 2020].

277 Novinky.cz. 2010. *Francie testovala účinky jaderných výbuchů přímo na svých vojácích.* [online] Available at: <<https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/clanek/francie-testovala-ucinky-jadernych-vybuchu-primo-na-svych-vojacich-26727>> [Accessed 30 May 2020].

278 Brodníček, J., 2013. *Jaderné testy Francie v Pacifiku: Mnohem horší, než se tvrdilo.* [online] TÝDEN.cz. Available at: <https://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/asie-a-oceanie/jaderné-testy-francie-v-pacifiku-mnohem-horsi-nez-se-tvrdilo_275560.html> [Accessed 30 May 2020].

279 Roubková, J., 2019. *PROFIL: Od veřejných petic až na Letnou. Jak vznikl a kdo financuje spolek Milion Chvílek?.* [online] IROZHLAS. Available at: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/milion-chvilek-pro-demokracii-demonstrace-andrej-babis-benjamin-roll-mikulas_1906231323_nkr> [Accessed 30 May 2020].

280 Sedlák, J., 2018. *Aplikace bez Andreje má novou verzi a dostala se na první příčku v App Store.* [online] Lupa.cz. Available at: <<https://www.lupa.cz/aktuality/aplikace-bez-andreje-ma-novou-verzi-a-dostala-se-na-prvni-pricku-v-app-store/>> [Accessed 30 May 2020].

281 Deník Referendum. 2017. *Vychází první kniha Deníku Referendum: Žlutý Baron.* [online] Available at: <<https://denikreferendum.cz/clanek/25127-vychazi-prvni-kniha-deniku-referendum-zluty-baron>> [Accessed 30 May 2020].

282 Valášek, L., 2015. *Hala Rondo získala nové jméno. Nyní to bude DRFG Aréna.* [online] iDNES.cz. Available at: <https://www.idnes.cz/brno/zpravy/hala-rondo-se-jmenuje-drfg-arena.A150309_110833_brno-zpravy_kol> [Accessed 30 May 2020].

283 Otto, P., 2016. *Poslancům chybí Babišův náměstek pro rozpočet.* [online] E15.cz. Available at: <<https://www.e15.cz/domaci/poslancum-chybi-babisuv-namestek-pro-rozpocet-1315120>> [Accessed 30 May 2020].

284 Králová, T., 2018. *Šéfka Ministerstva financí a daňový poradce. Manželé Schillerovi stáli dlouhé roky na opačné straně barikády.* [online] Ihned.cz. Available at: <<https://domaci.ihned.cz/c1-66019810-sefka-ministerstva-financi-a-danovy-poradce-manzele-schillerovi-stali-dlouhe-roky-na-opacne-strane-barikady>> [Accessed 30 May 2020].

- 285 Harzer, F. a Bartoněk, J., 2017. *Nesrovnalost za milion? Podnikatel Rusňák v roce 2014 pomáhal Hnutí ANO, ale záznam chybí.* [online] iROZHLAS. Available at: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/nesrovnalost-za-milion-podnikatel-rusnak-v-roce-2014-pomahal-hnuti-ano-ale_1705201400_haf> [Accessed 30 May 2020].
- 286 Koutník, O., 2020. „Štěstí, že má Schillerovou.“ *Aktéři korupční kauzy řešili vliv ministryně.* [online] Seznamzpravy.cz. Available at: <<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/stesti-ze-ma-schillerovou-akteri-korupcni-kauzy-resili-vliv-ministryne-106603>> [Accessed 30 May 2020].
- 287 Česká televize. 2019. *Z učitele němčiny hvězdou komunální politiky. Rakusan začal kariéru jako nestraník.* [online] Available at: <<https://ct24.ceska-televize.cz/domaci/2786660-z-ucitele-nemciny-hvezdou-komunalni-politiky-rakusan-zacal-karieru-jako-nestranik>> [Accessed 30 May 2020].
- 288 Kubík, L., 2006. *Proč Gabčík nestřílel.* [online] Databazeknih.cz. Available at: <<https://www.databazeknih.cz/knihy/proc-gabcik-nestrirel-83842>> [Accessed 30 May 2020].

VÝSTUP NA VRCHOL KORUPCE
Od obálek k národní prostituci
Ondřej Závodský

Obálku navrhla a zhotovila Lucie Vávrová
Odpovědný redaktor Filip Hladík
Technická redaktorka Halina Kaslová Bechyňová
Počet stran 200
Vydala Euromedia Group, a. s. v edici Universum,
Nádražní 30, 150 00 Praha 5
v roce 2020 jako svou 11 561. publikaci
Sazba Lucie Traganová
Tisk FINIDR, s. r. o., Český Těšín
Vydání první
www.euromedia.cz

Naše knihy na trh dodává Euromedia – knižní distribuce,
Nádražní 30, 150 00 Praha 5
Zelená linka: 800 103 203
Tel.: 296 536 111
Fax: 296 536 246
objednavky-vo@euromedia.cz

Knihy lze zakoupit v internetových knihkupectvích
www.booktook.cz a www.knizniklub.cz

 PODPOŘTE NÁS

Bankovní spojení:

800 111 008 / 0300 ČSOB

800 111 008 / 5500 Raiffeisenbank

ISBN 978-80-242-0767-6

9 788024 267876

Doporučená cena 229 Kč

www.knizniklub.cz
www.booktook.cz